ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 29ης Απριλίου 2004 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις Τ-236/01, Τ-239/01, Τ-244/01 έως Τ-246/01, Τ-251/01 και Τ-252/01,

Tokai Carbon Co. Ltd., με έδρα το Τόκιο (Ιαπωνία), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους G. Van Gerven, T. Franchoo και M. De Grave, και στη συνέχεια από τους Van Gerven και T. Franchoo, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

SGL Carbon AG, με έδρα το Βισμπάντεν (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους M. Klusmann, F. Wiemer και C. Canenbley, δικηγόρους,

Nippon Carbon Co. Ltd, με έδρα το Τόκιο (Ιαπωνία), εκπροσωπούμενη από τον H. Gilliams, δικηγόρο,

Showa Denko KK, με έδρα το Τόκιο (Ιαπωνία), εκπροσωπούμενη από τους M. Dolmans, P. Werdmuller, δικηγόρους, και J. Temple-Lang, solicitor,

GrafTech International Ltd, πρώην UCAR International Inc., με έδρα το Wilmington, Delaware (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη από τους K. Lasok, QC, και B. Hartnett, barrister, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

* Γλώσσες διαδικασίας: η γερμανική και η αγγλική.

SEC Corp., με έδρα το Amagasaki, Hyogo (Ιαπωνία), εκπροσωπούμενη από τον K. Platteau, δικηγόρο,

The Carbide/Graphite Group, Inc., με έδρα το Pittsburgh (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους M. Seimetz και J. Brücher, και στη συνέχεια από τον P. Grund, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους W. Mölls και P. Hellström, και, στην υπόθεση T-246/01, από τον W. Wils, επικουρούμενους, στην υπόθεση T-239/01, από τον H.-J. Freund, δικηγόρο, και, στις υποθέσεις T-244/01, T-246/01, T-251/01 και T-252/01, από τους J. Flynn και C. Kilroy, barristers, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής

που έχει ως αντικείμενο αιτήματα περί συνολικής ή μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως 2002/271/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 2001, σχετικά με διαδικασία του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ — Υπόθεση COMP/E-1/36.490 — Ηλεκτρόδια γραφίτη (ΕΕ 2002, L 100, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. J. Forwood, πρόεδρο, J. Pirrung και A. W. H. Meij, δικαστές,

γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

κατόπιν της έγγραφης διαδικασίας και της ακροάσεως της 3ης Ιουλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς και διαδικασία

1 Με την απόφαση 2002/271/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 2001, σχετικά με διαδικασία του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ — Υπόθεση COMP/E-1/36.490 — Ηλεκτρόδια γραφίτη (ΕΕ 2002, L 100, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η Επιτροπή διαπίστωσε τη συμμετοχή διαφόρων επιχειρήσεων σε σειρά συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον Ενιαίο Οικονομικό Χώρο (στο εξής: συμφωνία ΕΟΧ), στον τομέα των ηλεκτροδίων γραφίτη.

2 Τα ηλεκτρόδια γραφίτη χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή χάλυβα σε ηλεκτροκαμίνους. Η παραγωγή χάλυβα σε ηλεκτροκαμίνους συνίσταται κυρίως σε διαδικασία ανακύκλωσης μέσω της οποίας τα από μέταλλα χάλυβα μετατρέπονται σε νέο χάλυβα, σε αντίθεση με την παραδοσιακή μέθοδο

χρησιμοποίησης υψικαμίνου οξυγόνου για την παραγωγή χάλυβα από σιδηρομετάλλευμα. Σε μια συνήθη ηλεκτροκάμινο που ρευστοποιεί από μέταλλα σιδήρου χρησιμοποιούνται εννέα ηλεκτρόδια, συγκεντρωμένα σε δέσμες των τριών. Λόγω της έντασης της διαδικασίας ρευστοποίησης, αναλώνεται ένα ηλεκτρόδιο ανά οκτώ ώρες περίπου. Ο χρόνος παραγωγής ενός ηλεκτροδίου είναι περίπου δύο μήνες. Δεν υπάρχουν υποκατάστατα για τα ηλεκτρόδια γραφίτη στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας παραγωγής.

3 Η ζήτηση ηλεκτροδίων γραφίτη είναι άμεσα συνδεδεμένη με την παραγωγή χάλυβα σε ηλεκτροκαμίνους. Οι πελάτες είναι κυρίως παραγωγοί χάλυβα οι οποίοι αντιπροσωπεύουν το 85 % της ζήτησης. Το 1998, η παγκόσμια παραγωγή ακατέργαστου χάλυβα ήταν 800 εκατομμύρια τόνοι, εκ των οποίων 280 εκατομμύρια παρήχθησαν σε ηλεκτροκαμίνους. Κατά την τελευταία εικοσαετία, η παραγωγή με τη μέθοδο της ηλεκτροκαμίνου έχει παρουσιάσει σημαντική εξέλιξη (35 % της παγκόσμιας παραγωγής το 1998, έναντι 18 % είκοσι χρόνια πριν).

4 Οι τιμές των ηλεκτροδίων γραφίτη ορίζονται στο εθνικό νόμισμα ανά τόνο. Το 1998 η τιμή ήταν 5 600 γερμανικά μάρκα (DEM), ήτοι περίπου 2 863 ευρώ ανά τόνο. Για τα ηλεκτρόδια μεγαλύτερου μεγέθους η τιμή αυτή αυξάνεται κατά 15 έως 30 %.

5 Κατά τη δεκαετία του 1980, οι τεχνολογικές εξελίξεις οδήγησαν σε σημαντική μείωση της κατανάλωσης ηλεκτροδίων ανά τόνο παραγόμενου χάλυβα. Η χαλυβουργική βιομηχανία γνώρισε επίσης φάση μεγάλης αναδιάρθρωσης κατά την περίοδο αυτή. Η μείωση της ζήτησης ηλεκτροδίων οδήγησε σε μια διαδικασία αναδιάρθρωσης της παγκόσμιας βιομηχανίας παραγωγής ηλεκτροδίων. Πολλές εγκαταστάσεις έκλεισαν.

6 Το 2001, εννέα «δυτικοί» παραγωγοί εφοδίασαν την ευρωπαϊκή αγορά με ηλεκτρόδια γραφίτη: η SGL Carbon AG (στο εξής: SGL), με έδρα τη Γερμανία,

και η UCAR International Inc. (στο εξής: UCAR), με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες κάλυψαν μαζί περισσότερο από το [...] [1] της ζήτησης, ενώ οι δύο μικρότεροι παραγωγοί, η VAW Aluminium AG (στο εξής: VAW) και η Conradty, αμφότερες εγκατεστημένες στη Γερμανία, κατέχουν από κοινού περίπου το [...] % της αγοράς. Η Carbide/Graphite Group Inc. (στο εξής: C/G), με μερίδιο περίπου 7 % της αγοράς, εφοδίασε την ευρωπαϊκή αγορά από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Ιάπωνες παραγωγοί Showa Denko Carbon KK (στο εξής: SDK), Tokai Carbon Co. Ltd. (στο εξής: Tokai), Nippon Carbon Co. Ltd (στο εξής: Nippon) και SEC Corporation (στο εξής: SEC) κατείχαν συνολικά το 3 έως 4 % της ευρωπαϊκής αγοράς.

7 Στις 5 Ιουνίου 1997, υπάλληλοι της Επιτροπής διενήργησαν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (JO 1962, 13, σ. 204), διενήργησαν ταυτόχρονους απροειδοποίητους ελέγχους στις εγκαταστάσεις της SGL, της Conradty και της VAW στη Γερμανία καθώς και στη UCAR στη Γαλλία.

8 Την ίδια ημέρα, πράκτορες του Federal Bureau of Investigation (FBI) προέβησαν σε έρευνες στα γραφεία διαφόρων παραγωγών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Κατόπιν της διεξαγωγής των ερευνών αυτών, ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά των SGL, SDK, Tokai και UCAR για συνομωσία. Όλοι οι κατηγορούμενοι παραδέχθηκαν την ενοχή τους και συμφώνησαν να καταβάλουν πρόστιμα τα οποία ορίσθηκαν σε 135 εκατομμύρια δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών (USD) για την SGL, σε 110 εκατομμύρια USD για τη UCAR, σε 32,5 εκατομμύρια USD για την SDK και σε 6 εκατομμύρια USD για την Tokai, ενώ στην C/G χορηγήθηκε ασυλία. Στη συνέχεια, η SEC και η Nippon παραδέχθηκαν και αυτές την ενοχή τους και δέχθηκαν να καταβάλουν πρόστιμα τα οποία ορίσθηκαν σε 4,8 εκατομμύρια USD και σε 2,5 εκατομμύρια USD αντιστοίχως.

9 Τον Ιανουάριο του 2000 ασκήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες ποινική δίωξη κατά της ιαπωνικής εταιρείας Mitsubishi Corporation η οποία κατείχε το 50 % των μετοχών της UCAR από το 1991 έως το 1995. Τον Φεβρουάριο του 2001, η Mitsubishi καταδικάσθηκε για υποκίνηση και στήριξη συνομωσίας μεταξύ των παραγωγών ηλεκτροδίων γραφίτη. Της επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 134 εκατομμυρίων USD.

1 — Αποσιωπώμενα λόγω απορρήτου.

10 Μια ομάδα αγοραστών που ζητούσε τριπλή αποζημίωση (triple damages) άσκησε στις Ηνωμένες Πολιτείες αγωγή κατά των SGL, UCAR, C/G και SDK.

11 Τον Μάρτιο του 1999, η UCAR καταδικάσθηκε στον Καναδά στην καταβολή προστίμου 11 εκατομμυρίων δολαρίων Καναδά (CAD) για ποινική παράβαση του νόμου περί ανταγωνισμού του Καναδά. Τον Ιούλιο του 2000, η SGL παραδέχθηκε την ενοχή της και δέχθηκε να καταβάλει πρόστιμο 12,5 εκατομμυρίων CAD για την ίδια παράβαση. Τον Ιούνιο του 1998 ορισμένοι παραγωγοί χάλυβα άσκησαν στον Καναδά αγωγές κατά των SGL, UCAR, C/G και SDK λόγω συνομωσίας.

12 Στις 24 Ιανουαρίου 2000, η Επιτροπή διαβίβασε ανακοίνωση αιτιάσεων στις εγκαλούμενες επιχειρήσεις. Η διοικητική διαδικασία κατέληξε στην έκδοση, στις 18 Ιουλίου 2001, της προσβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία προσάπτεται στις προσφεύγουσες επιχειρήσεις και στην VAW ότι προέβησαν σε καθορισμό των τιμών, σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς και σε κατανομή των εθνικών και περιφερειακών αγορών του εν λόγω προϊόντος σύμφωνα με την αρχή του «εγχώριου παραγωγού»: η UCAR ήταν υπεύθυνη για τις Ηνωμένες Πολιτείες και για ορισμένα μέρη της Ευρώπης και η SGL για την υπόλοιπη Ευρώπη· οι SDK, Tokai, Nippon και SEC ήταν υπεύθυνες για την Ιαπωνία και για ορισμένες περιοχές της Άπω Ανατολής, ενώ η C/G, που δραστηριοποιούνταν στην αμερικανική και την ευρωπαϊκή αγορά, απλώς ακολουθούσε τις τιμές που καθόριζαν η UCAR και η SGL.

13 Σύμφωνα πάντοτε με την προσβαλλόμενη απόφαση, οι κατευθυντήριες αρχές της συμπράξεως ήταν οι ακόλουθες:

— οι τιμές των ηλεκτροδίων γραφίτη θα καθορίζονταν σε παγκόσμια κλίμακα,

— οι αποφάσεις σχετικά με τις τιμές κάθε εταιρίας θα λαμβάνονταν αποκλειστικά από τον πρόεδρο ή τους γενικούς διευθυντές,

— ο «εγχώριος παραγωγός» θα όριζε την τιμή στο «έδαφός» του και οι λοιποί παραγωγοί θα «ακολουθούσαν»,

— όσον αφορά τις «μη εγχώριες» αγορές, ήτοι τις αγορές στις οποίες δεν υπήρχε «εγχώριος» παραγωγός, οι τιμές θα αποφασίζονταν με συναίνεση,

— οι μη εγχώριοι παραγωγοί δεν έπρεπε να ασκούν επιθετικό ανταγωνισμό αλλά να εγκαταλείπουν τις «εγχώριες» αγορές των άλλων,

— δεν προβλεπόταν καμία αύξηση της παραγωγικής ικανότητας (οι ιάπωνες έπρεπε να μειώσουν την παραγωγική ικανότητά τους),

— δεν προβλεπόταν καμία μεταφορά τεχνολογίας πέραν του κύκλου των παραγωγών που συμμετείχαν στο καρτέλ.

14 Στη συνέχεια, η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει ότι οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές θεσπίστηκαν στο πλαίσιο συναντήσεων των μελών της συμπράξεως που πραγματοποιούνταν σε διάφορα επίπεδα: συναντήσεις «ανώτατων στελεχών», συναντήσεις «εργασίας», συναντήσεις της ομάδας των ευρωπαίων παραγωγών (χωρίς τις ιαπωνικές επιχειρήσεις), εθνικές ή περιφερειακές συναντήσεις σχετικά με ειδικές αγορές και διμερείς επαφές μεταξύ επιχειρήσεων.

15 Όσον αφορά τη διάρκεια της συμπράξεως, το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζει ως έναρξη της παραβάσεως τον Μάιο του 1992 για όλες τις εγκαλούμενες επιχειρήσεις, πλην της C/G για την οποία ως έναρξη της παραβάσεως θεωρήθηκε ο Ιανουάριος του 1993. Όσον αφορά το τέλος της παραβάσεως, ελήφθησαν υπόψη οι ακόλουθες ημερομηνίες: ο Μάρτιος του 1998 για την SGL και τη UCAR, ο Φεβρουάριος του 1998 για την Tokai, τη Nippon και την SEC, ο Απρίλιος του 1997 για την SDK, τα τέλη του 1996 για την VAW και ο Νοέμβριος του 1996 για την C/G.

16 Βάσει των διαπιστώσεων ως προς τα πραγματικά περιστατικά και των νομικών εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επέβαλε στις εγκαλούμενες επιχειρήσεις πρόστιμα, το ποσό των οποίων υπολογίστηκε σύμφωνα με τη μεθοδολογία που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), καθώς και στην ανακοίνωση σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 1996, C 207, σ. 4, στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας).

17 Με το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

SGL: 80,2 εκατομμύρια ευρώ·

UCAR: 50,4 εκατομμύρια ευρώ·

VAW: 11,6 εκατομμύρια ευρώ·

SDK: 17,4 εκατομμύρια ευρώ·

Tokai: 24,5 εκατομμύρια ευρώ·

Nippon: 12,2 εκατομμύρια ευρώ·

SEC: 12,2 εκατομμύρια ευρώ·

C/G: 10,3 εκατομμύρια ευρώ.

18 Το άρθρο 4 του διατακτικού διατάσσει τις οικείες επιχειρήσεις να καταβάλουν τα πρόστιμα εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση της προσβαλλομένης αποφάσεως, διότι άλλως θα όφειλαν να καταβάλουν τόκους με επιτόκιο 8,04 %.

19 Η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε σε καθεμία από τις προσφεύγουσες μεταξύ της 24ης και της 30ής Ιουλίου 2001.

20 Η εν λόγω απόφαση διαβιβάσθηκε με συνοδευτικό έγγραφο της 23ης Ιουλίου 2001, το οποίο ανέφερε το ποσό του επιβληθέντος προστίμου και τους όρους πληρωμής (στο εξής: έγγραφο του Ιουλίου). Το έγγραφο αυτό διευκρίνιζε ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την προσβαλλόμενη απόφαση προθεσμίας, η Επιτροπή θα προέβαινε στην είσπραξη του εν λόγω ποσού· εντούτοις, στην περίπτωση ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου δεν θα ελάμβανε κανένα μέτρο εκτελέσεως, υπό την προϋπόθεση καταβολής τόκων με επιτόκιο 6,04 % και συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως.

21 Το έγγραφο του Ιουλίου κοινοποιήθηκε στις 24 Ιουλίου στην SGL και στις 26 Ιουλίου στη UCAR. Η Επιτροπή απάντησε στις παρατηρήσεις που διατύπωσε η UCAR ως προς τους όρους πληρωμής με έγγραφο της 9ης Αυγούστου 2001 (στο εξής: έγγραφο του Αυγούστου), αρνούμενη να δεχτεί, αφενός, πρόταση πληρωμής μη καλύπτουσα το σύνολο του προστίμου και μη λαμβάνουσα υπόψη τους οφειλόμενους φόρους και, αφετέρου, τη σύσταση ενεχύρου επί στοιχείων της εταιρικής περιουσίας της UCAR προκειμένου να εξασφαλιστεί η πληρωμή του προστίμου. Το έγγραφο του Αυγούστου κοινοποιήθηκε στη UCAR στις 10 Αυγούστου 2001.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις, πλην της VAW, άσκησαν, με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου μεταξύ της 1ης και της 9ης Οκτωβρίου 2001, τις παρούσες προσφυγές.

23 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και να θέσει ορισμένα ερωτήματα στους διαδίκους. Οι διάδικοι απάντησαν σ' αυτά εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Ακολούθως, αφού οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους επ' αυτών, ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου ένωσε, με διάταξη της 5ης Ιουνίου 2003, τις επτά υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Επιπλέον, έκρινε ως καλυπτόμενα από το απόρρητο ορισμένα έγγραφα της δικογραφίας. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 3ης Ιουλίου 2003, οι διάδικοι, πλην της C/G που δεν παρέστη, ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

24 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 26 Σεπτεμβρίου 2003, η GrafTech International Ltd (πρώην UCAR) υπέβαλε αίτηση για την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και για τη χορήγηση προσωρινών μέτρων σχετικά με τους προβλεπόμενους στα έγγραφα του Ιουλίου και του Αυγούστου όρους πληρωμής του προστίμου (υπόθεση T-246/01 R). Κατόπιν της παραιτήσεως της GrafTech από την αίτηση αναστολής εκτελέσεως, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου, με διάταξη της 24ης Μαρτίου 2004, αποφάσισε τη διαγραφή της υποθέσεως T-246/01 R από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου και καταδίκασε την GrafTech στα δικαστικά έξοδα της υποθέσεως.

Αιτήματα των διαδίκων

25 Η Tokai (T-236/01) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει το άρθρο 3 (και, εφόσον χρειάζεται, το άρθρο 4) της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που της επιβάλλει πρόστιμο 24,5 εκατομμυρίων ευρώ ή, επικουρικώς, να μειώσει ουσιωδώς το ποσό του προστίμου,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

26 Η SGL (T-239/01) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση στο μέτρο που την αφορά·

— επικουρικώς, να μειώσει κατά πρόσφορο τρόπο το ποσό του επιβληθέντος προστίμου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

27 Η Nippon (Τ-244/01) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον με αυτό διαπιστώνεται ότι η εν λόγω επιχείρηση παρέβη τα άρθρα 81 ΕΚ και 53, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΟΧ στο διάστημα μεταξύ του Μαΐου του 1992 και του Μαρτίου του 1993·

— να ακυρώσει το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που της επιβάλλει πρόστιμο 12,2 εκατομμυρίων ευρώ·

— επικουρικώς, να μειώσει ουσιωδώς το ποσό του προστίμου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

28 Η SDK (Τ-245/01) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει το άρθρο 3, στοιχείο δ', της προσβαλλομένης αποφάσεως·

— επικουρικώς, να μειώσει το ποσό του προστίμου σε 2,95 εκατομμύρια ευρώ ή σε οποιοδήποτε άλλο ποσό κρίνει εύλογο το Πρωτοδικείο·

— να καλέσει την Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 65, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, να προσκομίσει όλα τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός του επιβληθέντος προστίμου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

29 Η UCAR (Τ-246/01) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να διατάξει τα αναγκαία ασφαλιστικά μέτρα·

— να ακυρώσει το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο που της επιβάλλει πρόστιμο ή, επικουρικώς, να μειώσει το ποσό του·

— να ακυρώσει το άρθρο 4 της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που την αφορά ή, επικουρικώς, να τροποποιήσει τους ισχύοντες για το οφειλόμενο πρόστιμο όρους πληρωμής, σύμφωνα με τα όσα ορίζει το παράρτημα 50 του δικογράφου της προσφυγής·

— να ακυρώσει το έγγραφο του Ιουλίου ή, επικουρικώς, να τροποποιήσει τους προβλεπόμενους σ' αυτό όρους σύμφωνα με τα όσα ορίζει το παράρτημα 50 του δικογράφου της προσφυγής·

— να ακυρώσει το έγγραφο του Αυγούστου ή, επικουρικώς, να τροποποιήσει τους προβλεπόμενους σ' αυτό όρους σύμφωνα με τα όσα ορίζει το παράρτημα 50 του δικογράφου της προσφυγής·

— να διατάξει οποιοδήποτε άλλο δίκαιο μέτρο·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

30 Η SEC (T-251/01) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που της επιβάλλει πρόστιμο 12,2 εκατομμυρίων ευρώ·

— επικουρικώς, να μειώσει ουσιωδώς το ποσό του προστίμου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

31 Η C/G (Τ-252/01) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση στο μέτρο που της επιβάλλει πρόστιμο·

— επικουρικώς, να μειώσει το ποσό του προστίμου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

32 Στις υποθέσεις Τ-236/01, Τ-239/01, Τ-245/01, Τ-251/01 και Τ-252/01, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει τις προσφυγές ως αβάσιμες·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

33 Στις υποθέσεις Τ-244/01 και Τ-246/01, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει τις προσφυγές ως αβάσιμες·

— να αυξήσει το πρόστιμο·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

34 Στην πλειονότητα των υποθέσεων οι προσφεύγουσες αποβλέπουν, κατ' ουσίαν, μόνο στην κατάργηση ή τη μείωση του ποσού των επιβληθέντων προστίμων, καταγγέλλοντας ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της τα πρόστιμα που είχαν ήδη επιβληθεί σε άλλες χώρες και εφάρμοσε εσφαλμένα τις κατευθυντήριες γραμμές της και την ανακοίνωση περί συνεργασίας, χωρίς να αμφισβητούν το αληθές των πραγματικών περιστατικών που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση. Εντούτοις, ορισμένες προσφυγές σκοπούν, περαιτέρω, στην ακύρωση ολόκληρης της προσβαλλομένης αποφάσεως και στηρίζονται σε λόγους ακυρώσεως που αντλούνται από την έλλειψη νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της και/ή σε λόγους ακυρώσεως που αντλούνται από σφάλματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών. Τέλος, σε δύο υποθέσεις, αμφισβητούνται οι όροι πληρωμής των επιβληθέντων προστίμων.

35 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, η εξέταση των αιτημάτων που σκοπούν στην ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της ή ορισμένων διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών που περιέχονται σ' αυτή. Ακολούθως, θα εξεταστούν τα αιτήματα που αποβλέπουν στην ακύρωση του άρθρου 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως ή στη μείωση των προστίμων που ορίστηκαν κατ' εφαρμογήν των κατευθυντήριων γραμμών και της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Τέλος, θα εξεταστούν οι αιτιάσεις που αφορούν τον τρόπο πληρωμής των προστίμων.

Α — *Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της ή ορισμένων διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών*

1. *Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της*

α) Υπόθεση Τ-239/01

36 Η SGL είναι η μοναδική προσφεύγουσα που επισήμως ζητεί, κυρίως, την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της, κατά το μέτρο που την αφορά. Οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει προς στήριξη των αιτημάτων της αντλούνται από διάφορες διαδικαστικές πλημμέλειες.

Επί της αρνήσεως πλήρους προσβάσεως στη δικογραφία

37 Η SGL προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν της επέτρεψε την πρόσβαση στα εσωτερικά της έγγραφα και δεν της προσκόμισε κανέναν κατάλογο και καμία μη εμπιστευτική περίληψη των εν λόγω εγγράφων ούτε των εγγράφων της που περιείχαν επιχειρηματικά απόρρητα ή εμπιστευτικά στοιχεία. Λόγω αυτής της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνάς της, δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει συνολική εικόνα των επαφών που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Επιτροπής και των λοιπών εμπλεκομένων επιχειρήσεων στο πλαίσιο της συνεργασίας τους. Συνεπώς, επιβάλλεται η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

38 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή, προκειμένου να παράσχει στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αμυνθούν αποτελεσματικά κατά των αιτιάσεων που διατυπώνονται κατ' αυτών στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, υποχρεούται να τους καταστήσει προσιτό ολόκληρο τον φάκελο έρευνας της υποθέσεως, εξαιρουμένων των εγγράφων που περιέχουν επιχειρηματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων ή άλλα εμπιστευτικά πληροφοριακά στοιχεία και των εσωτερικών εγγράφων της Επιτροπής (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, Τ-23/99, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1705, σκέψη 170, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

39 Στο μέτρο που η SGL ισχυρίζεται, ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι η Επιτροπή όφειλε να της κοινοποιήσει τουλάχιστον κατάλογο ή μη εμπιστευτική περίληψη των εγγράφων της που περιέχουν μυστικά ή απόρρητα στοιχεία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, η προσφεύγουσα δεν διατύπωσε σχετικό αίτημα. Συγκεκριμένα, το από 9 Μαρτίου 2000 έγγραφό της και η από 4 Απριλίου 2000 απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων αναφέρονται αποκλειστικά στα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής· με το από 9 Μαρτίου έγγραφό της, η SGL αναγνώρισε μάλιστα ότι η Επιτροπή της είχε προσκομίσει κατάλογο των εγγράφων στα οποία μπορούσε να έχει πρόσβαση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν όφειλε να καταστήσει δυνατή την πρόσβαση στους εν λόγω καταλόγους και περιλήψεις με δική της πρωτοβουλία (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, Τ-25/95, Τ-26/95, Τ-30/95 έως Τ-32/95, Τ-34/95 έως Τ-39/95, Τ-42/95 έως Τ-46/95, Τ-48/95, Τ-50/95 έως Τ-65/95, Τ-68/95 έως Τ-71/95, Τ-87/95, Τ-88/95, Τ-103/95 και Τ-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψη 383, στο εξής: απόφαση Ciment).

40 Όσον αφορά την αίτηση προσβάσεως στα εσωτερικά έγγραφα στα οποία η Επιτροπή δεν οφείλει να παράσχει πρόσβαση (προπαρατεθείσα απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 170), πρέπει να υπομνησθεί ότι αυτός ο περιορισμός προσβάσεως δικαιολογείται από την ανάγκη διασφαλίσεως της εύρυθμης λειτουργίας της Επιτροπής στον τομέα της πατάξεως των παραβάσεων των κανόνων του ανταγωνισμού της Συνθήκης· η πρόσβαση στα εσωτερικά έγγραφα είναι δυνατή μόνον εφόσον απαιτείται από τις εξαιρετικές περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, βάσει σοβαρών ενδείξεων τις οποίες οφείλει να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος, τόσο ενώπιον του κοινοτικού δικαστή όσο και στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που διεξάγει η Επιτροπή (βλ. απόφαση Ciment, σκέψη 420, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ισχυριζόμενη γενικώς ότι από τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής μπορούσε να προκύψει ότι υπέστη δυσμενή μεταχείριση σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις όσον αφορά την αξιολόγηση της συνεργασίας της, η SGL δεν προσκόμισε σοβαρές ενδείξεις αποδεικνύουσες περιστάσεις που απαιτούν την πρόσβασή της στα εν λόγω έγγραφα.

41 Περαιτέρω, η Επιτροπή τόνισε, χωρίς να την αντικρούσει η SGL επ' αυτού, ότι τα σχετικά με τη συνεργασία των επιχειρήσεων έγγραφα δεν περιλαμβάνονταν στον εσωτερικό φάκελο της υποθέσεως, αλλά περιλαμβάνονταν στον φάκελο έρευνας στον οποίο οι επιχειρήσεις είχαν πρόσβαση. Τέλος, όπως προκύπτει από διάφορες αιτιάσεις σχετικές με τον υπολογισμό του προστίμου της (βλ., κατωτέρω, σκέψεις 348 επ.), η SGL προέβη πράγματι σε σύγκριση της συνεργασίας της με αυτή των άλλων μερών της συμπράξεως, γεγονός που επιβεβαιώνει την άποψη της Επιτροπής.

42 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν αποκάλυψε τα εσωτερικά της έγγραφά στην SGL και ότι δεν της διαβίβασε κατάλογο ή μη εμπιστευτικές περιλήψεις των εν λόγω εγγράφων.

43 Συνεπώς, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του μη οριστικού χαρακτήρα της ανακοινώσεως των αιτιάσεων

44 Η SGL ισχυρίζεται ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων της 24ης Ιανουαρίου 2000 δεν ήταν οριστική. Συγκεκριμένα, μολονότι η Επιτροπή είχε διαπιστώσει, με έγγραφο της 4ης Μαΐου 2000, ότι οι απαντήσεις ορισμένων επιχειρήσεων στην ανακοίνωση αυτή περιείχαν ασάφειες και αντιφάσεις, παρέλειψε να την αντικαταστήσει πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επομένως, η SGL δεν ήταν σε θέση να ασκήσει το δικαίωμά ακροάσεως επί του οριστικού αποτελέσματος της έρευνας.

45 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι καμία διάταξη δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να κοινοποιεί στους ενδιαφερομένους, μετά την αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, νέα έγγραφα τα οποία θεωρεί ότι υποστηρίζουν την άποψή της, υπό τον όρο ότι παρέχεται στις επιχειρήσεις ο αναγκαίος χρόνος προκειμένου να διατυπώσουν συναφώς τη γνώμη τους (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 190, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

46 Εν προκειμένω, η Επιτροπή δέχεται ότι ορισμένες απαντήσεις στην ανακοίνωση των αιτιάσεων περιείχαν αντιφάσεις και κατηγορίες στρεφόμενες κατά άλλων επιχειρήσεων. Για τον λόγο αυτό, επέτρεψε την πρόσβαση σε μια μη εμπιστευτική μορφή των απαντήσεων αυτών και παρέσχε στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους συναφώς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Μαΐου 2000. Εντούτοις, δεν άντλησε από αυτές ουδέν επιβαρυντικό συμπέρασμα.

47 Κατά πάγια νομολογία, η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να παρέχει στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να αντιλαμβάνονται πράγματι τις ενέργειες που τους προσάπτει η Επιτροπή, προϋπόθεση που πληρούται όταν η οριστική απόφαση δεν αποδίδει στους ενδιαφερομένους παραβάσεις διαφορετικές από εκείνες που αναφέρονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και εφόσον λαμβάνει υπόψη μόνον πραγματικά περιστατικά επί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 2003, Τ-213/00, CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-913, σκέψη 109, στο εξής: απόφαση FETTCSA). Εν προκειμένω, τίποτε δεν εμπόδιζε την SGL να συγκρίνει την ανακοίνωση των αιτιάσεων με το κείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως για να επαληθεύσει αν η Επιτροπή στηριζόταν σε νέες αιτιάσεις που δεν περιλαμβάνονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και για τις οποίες η SGL δεν μπόρεσε να διατυπώσει την άποψή της πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εντούτοις, η SGL δεν επικαλείται τέτοιου είδους απόκλιση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων σε σχέση με την προσβαλλόμενη απόφαση.

48 Εν πάση περιπτώσει, αρκεί η Επιτροπή να παράσχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποφανθούν ειδικώς επί των παρατηρήσεων που διατυπώνονται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Εν προκειμένω, η SGL δεν προσάπτει στην Επιτροπή ότι προσέβαλε το δικαίωμά της ακροάσεως συγκεκριμένα επ' αυτού. Διαμαρτύρεται απλώς για τον αμιγώς προφορικό χαρακτήρα των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή, χωρίς ωστόσο να αποδεικνύει ότι μόνον γραπτές παρατηρήσεις θα της είχαν παράσχει τη δυνατότητα να υπεραμυνθεί αποτελεσματικά της απόψεώς της.

49 Συνεπώς, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παράνομης εκθέσεως του συμβούλου ακροάσεων

50 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, στις 28 Μαΐου 2001, ο σύμβουλος ακροάσεων υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 15 της αποφάσεως 2001/462/ΕΚ, ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 23ης Μαΐου 2001, σχετικά με τα καθήκοντα του συμβούλου ακροάσεων σε ορισμένες διαδικασίες ανταγωνισμού (ΕΕ L 162, σ. 21), τελική έκθεση που έχει ως εξής:

«Δεν υπήρξαν ειδικές παρατηρήσεις σχετικές με το δικαίωμα ακροάσεως επί του σχεδίου αποφάσεως. Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν προέβαλαν κανένα διαδικαστικό πρόβλημα. Το σχέδιο αποφάσεως δεν περιέχει καμία αιτίαση επί της οποίας δεν μπόρεσαν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να λάβουν προηγουμένως θέση.»

51 Συναφώς, η SGL υποστηρίζει ότι ο σύμβουλος ακροάσεων εσφαλμένα διαπίστωσε ότι δεν είχε προβληθεί κανένα διαδικαστικό πρόβλημα. Η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει ότι η SGL κατήγγειλε την ελλιπή πρόσβαση στη δικογραφία. Κατά παράβαση του άρθρου 8 της αποφάσεως 2001/462, ο σύμβουλος ακροάσεων δεν αποφάνθηκε επί της αιτήσεως προσβάσεως στον φάκελο που υπέβαλε η SGL με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Επομένως, η τελική της έκθεση περιείχε σφάλματα που επηρέασαν ενδεχομένως, εις βάρος της SGL, το αποτέλεσμα των αποφάσεων του σώματος των μελών της Επιτροπής. Ο σύμβουλος ακροάσεων δεν αποφάνθηκε ούτε για το ζήτημα των απαντήσεων ορισμένων επιχειρήσεων στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, οι οποίες περιείχαν αντιφάσεις και κατηγορίες επί των οποίων η

SGL δεν μπόρεσε παρά να εκφράσει την άποψή της προφορικά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Μολονότι η SGL κατήγγειλε αυτόν τον τρόπο εξελίξεως της διαδικασίας, η έκθεση του συμβούλου ακροάσεων δεν αναφέρει αυτή τη διαδικαστική πλημμέλεια.

52 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 2, 3 και 8 της αποφάσεως 2001/462, η Επιτροπή πρέπει να μεριμνά για την κατοχύρωση του δικαιώματος των προσώπων που θίγονται από διαδικασία σχετική με τον ανταγωνισμό να ακούγονται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας· η εφαρμογή των σχετικών διοικητικών διαδικασιών πρέπει να ανατίθεται σε ανεξάρτητο πρόσωπο, το οποίο να διαθέτει την ακεραιότητα που είναι αναγκαία για να συμβάλει στην αντικειμενικότητα, στη διαφάνεια και στην αποτελεσματικότητα αυτών των διαδικασιών. Δυνάμει των άρθρων 15 και 16, παράγραφος 1, της εν λόγω αποφάσεως, ο σύμβουλος ακροάσεων συντάσσει τελική έκθεση σχετικά με τον σεβασμό του δικαιώματος ακροάσεως, η οποία εξετάζει επίσης αν το σχέδιο της αποφάσεως ασχολείται μόνο με τις αιτιάσεις ως προς τις οποίες έχει δοθεί στα μέρη η δυνατότητα να διατυπώσουν τις απόψεις τους και επισυνάπτεται στο σχέδιο αποφάσεως που υποβάλλεται στην Επιτροπή, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι η Επιτροπή εκδίδει την απόφασή της, έχοντας λάβει πλήρη γνώση «όλων των σημαντικών πληροφοριών» που αφορούν την πορεία της διαδικασίας και τον σεβασμό του δικαιώματος ακροάσεως.

53 Όπως προκύπτει από τις προαναφερθείσες διατάξεις, ο σύμβουλος ακροάσεων δεν έχει καθήκον να συγκεντρώνει όλες τις διαδικαστικής φύσεως αιτιάσεις που προβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι κατά τη διοικητική διαδικασία. Οφείλει να ανακοινώνει στο σώμα των μελών της Επιτροπής μόνον τις αιτιάσεις που ασκούν επιρροή για την εκτίμηση της νομιμότητας της διεξαγωγής της διοικητικής διαδικασίας. Όπως όμως επισημάνθηκε ανωτέρω, οι δύο λόγοι ακυρώσεως που προέβαλε η SGL ως προς την πρόσβασή της στα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και ως προς το ζήτημα των απαντήσεων στην ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν είναι βάσιμοι. Επομένως, υπό την ιδιότητά του ως αντικειμενικού και ανεξάρτητου συμβούλου, ο σύμβουλος ακροάσεων δεν οφείλει να κοινοποιήσει στο σώμα των μελών της Επιτροπής αυτές τις δύο αλυσιτελείς αιτιάσεις.

54 Κατά συνέπεια, ούτε αυτός ο λόγος ακυρώσεως μπορεί να γίνει δεκτός.

55 Συνεπώς, κανένας από τους λόγους ακυρώσεως στους οποίους η SGL στηρίζει την άποψή της ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει διαδικαστικές πλημμέλειες δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

β) Υπόθεση Τ-246/01

56 Χωρίς να υποβάλει επισήμως αίτημα για την ακύρωση του συνόλου της προσβαλλομένης αποφάσεως, η UCAR ισχυρίστηκε, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να «ακυρωθεί εν όλω ή εν μέρει». Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, μη εξετάζοντας τον ρόλο που διαδραμάτισαν η Mitsubishi και η Union Carbide, οι συγγενείς εταιρίες της UCAR μεταξύ 1992 και 1995, στη δημιουργία της συμπράξεως και κατά το αρχικό στάδιο της λειτουργίας της, παραβίασε την υποχρέωσή της για διεξαγωγή αμερόληπτης έρευνας και προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας. Εντούτοις, με το υπόμνημα απαντήσεως η UCAR διευκρίνισε ότι σκοπός της δεν ήταν η ακύρωση του συνόλου της αποφάσεως λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου, αλλά η κατάργηση ή η μείωση του ποσού του προστίμου που της είχε επιβληθεί με το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η UCAR ισχυρίζεται ότι υπέβαλε το προαναφερθέν μέρος της προσφυγής της αποκλειστικά γι' αυτό τον λόγο.

57 Το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι η προσφυγή της UCAR δεν σκοπεί στην ακύρωση του συνόλου της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επομένως, η αιτίαση σχετικά με το ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τον ρόλο της Mitsubishi και της Union Carbide στη συμμετοχή της UCAR στην καταγγελθείσα σύμπραξη θα εξεταστεί στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως της UCAR που αφορούν τον υπολογισμό του προστίμου που της επιβλήθηκε.

2. *Επί των αιτημάτων περί μερικής ακυρώσεως του άρθρου 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως και ορισμένων διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών που περιλαμβάνονται σ' αυτή*

α) Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται, στην υπόθεση Τ-239/01, από εσφαλμένη διαπίστωση σχετική με την εφαρμογή κεντρικού συστήματος εποπτείας

58 Στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως που αφορούν τον εσφαλμένο υπολογισμό του προστίμου της, η SGL προσάπτει στην Επιτροπή ότι προέβη σε δυσμενή διάκριση εις βάρος της σε σχέση με την SDK, μειώνοντας το πρόστιμο που είχε

επιβάλει στην επιχείρηση αυτή για τον λόγο ότι είχε αποκαλύψει την ύπαρξη και τη λειτουργία κεντρικού συστήματος εποπτείας (Central Monitoring System, στο εξής: CMS) που θεσπίστηκε στο πλαίσιο της συμπράξεως. Η SGL ισχυρίζεται ότι το σύστημα αυτό ουδέποτε εφαρμόστηκε. Ενημέρωσε σχετικά την Επιτροπή με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

59 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η SGL εκθέτει, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ότι, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, απέφυγε ρητά να αμφισβητήσει τα πραγματικά περιστατικά, όπως τα παρουσίασε η Επιτροπή. Με την απάντησή της αυτή ωστόσο, η SGL διόρθωσε ορισμένες διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών· όσον αφορά το CMS, είχε επισημάνει ότι «το κεντρικό σύστημα εποπτείας ουδέποτε εφαρμόστηκε [...]».

60 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή, παρά την απάντηση της SGL επ' αυτού, θεώρησε ότι η διαπιστωθείσα παράβαση συνίστατο, μεταξύ άλλων, στην καθιέρωση μηχανισμού ελέγχου και εφαρμογής συμφωνιών καρτέλ (αιτιολογική σκέψη 2). Περιέγραψε τις λεπτομέρειες του CMS (αιτιολογικές σκέψεις 72, 73, 91 και 92), επισημαίνοντας ότι η άποψη της SGL ερχόταν σε αντίθεση με τα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία και τις καταθέσεις των λοιπών παραγωγών, όπως η Tokai και η UCAR. Το υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής παραπέμπει στα εν λόγω χωρία της προσβαλλομένης αποφάσεως, ενώ το υπόμνημα απαντήσεως της SGL απλώς επιβεβαιώνει ότι το CMS δεν είχε τεθεί σε εφαρμογή.

61 Υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως, το γεγονός ότι η SGL περιορίστηκε στο να επαναλάβει, γενικώς, έναν απλό μη τεκμηριωμένο ισχυρισμό σχετικό με τη μη εφαρμογή του CMS δεν αρκεί για να αναιρεθούν βασίμως οι αντίθετες διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση.

62 Ο λόγος ακυρώσεως που στρέφεται κατά των διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών που αφορούν την εφαρμογή του CMS πρέπει επομένως να απορριφθεί.

β) Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται, στην υπόθεση Τ-236/01, από εσφαλμένη διαπίστωση της παγκόσμιας κλίμακας της συμπράξεως

63 Στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από το γεγονός ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε εσφαλμένα στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της, η Tokai υποστηρίζει ότι η γεωγραφική αγορά των ηλεκτροδίων γραφίτη δεν έχει παγκόσμιες διαστάσεις. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν ανέλυσε κατά πρόσφορο τρόπο την οικεία γεωγραφική αγορά. Συγκεκριμένα, με την απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 1991 (Mitsubishi κατά UCAR, IVM024), που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του κανονισμού για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, η Επιτροπή κατέληξε ότι η αγορά των ηλεκτροδίων γραφίτη ήταν μια αγορά με κοινοτικές διαστάσεις.

64 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει τη ρητή δήλωση της Tokai στο δικόγραφο της προσφυγής της, κατά την οποία η προσφυγή της δεν αποβλέπει στο να αμφισβητήσει το αληθές των πραγματικών περιστατικών που αναφέρονται στην προσβαλλόμενη απόφαση. Οι διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών κατά τις οποίες η σύμπραξη δημιούργησε καρτέλ στην παγκόσμια αγορά ηλεκτροδίων γραφίτη, περιέχονται τόσο στην προσβαλλόμενη απόφαση (βλ., για παράδειγμα, αιτιολογικές σκέψεις 14 έως 18, 46, 47, 49, 51, 71, 72 και 73) όσο και στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (σημεία 33, 34, 35, 37, 39, 59, 60 και 61). Συνεπώς, η ουσία της συμπράξεως συνίστατο, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, στη διάρθρωση του τομέα των ηλεκτροδίων γραφίτη παγκοσμίως σύμφωνα με σύστημα στηριζόμενο σε τρεις «πυλώνες»: η SGL εκπροσωπούσε την Ευρώπη, η UCAR εκπροσωπούσε τις Ηνωμένες Πολιτείες και οι SDK, Tokai, Nippon και SEC εκπροσωπούσαν την Ιαπωνία (αιτιολογική σκέψη 47 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, μεταξύ των βασικών αρχών της συμπράξεως που εντόπισε η Επιτροπή περιλαμβανόταν η αρχή του «εγχώριου παραγωγού» που έπρεπε να ορίσει τις τιμές στο έδαφός του, ενώ οι λοιποί παραγωγοί θα τον ακολουθούσαν (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 12 και 13), δεδομένου ότι οι «μη εγχώριοι» παραγωγοί έπρεπε να αποσυρθούν από τις «εγχώριες» αγορές των υπολοίπων (αιτιολογική σκέψη 50 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Τέλος, η Επιτροπή ανέφερε το παράδειγμα της αμερικανικής εταιρίας C/G που, χωρίς να διαθέτει κανέναν τόπο παραγωγής εκτός Ηνωμένων Πολιτειών, κατάφερε να λάβει μερίδιο της αγοράς της τάξεως του 7 % περίπου στην Ευρώπη και να διοχετεύσει το ένα τρίτο περίπου της παραγωγής της στον EOX (αιτιολογικές σκέψεις 16, 30 και 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως), πράγμα που, κατά την Επιτροπή, αποκαλύπτει την ύπαρξη αγοράς παγκόσμιας κλίμακας καθώς και ότι ακόμη και ένας «μη εγχώριος» παραγωγός ήταν ικανός να διαταράξει τη λειτουργία της συμπράξεως.

65 Ο υπό εξέταση λόγος ακυρώσεως είναι προδήλως ασυμβίβαστος με την εκ μέρους της Tokai αναγνώριση των προαναφερθεισών διευκρινίσεων ως προς τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία η Tokai δεν αμφισβήτησε βασίμως ούτε κατά τη διοικητική διαδικασία ούτε ενώπιον του Πρωτοδικείου. Αν τοποθετηθεί στο πλαίσιο των λοιπών λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από εσφαλμένο υπολογισμό των προστίμων, ο συγκεκριμένος λόγος ακυρώσεως αφορά μάλλον την εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση της πραγματικής επιπτώσεως της συμπεριφοράς της Tokai στον ανταγωνισμό εντός του ΕΟΧ. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως αυτών, η Tokai τονίζει ειδικότερα την παθητική συμπεριφορά της και την απουσία οικονομικού συμφέροντος για την πώληση του εν λόγω προϊόντος στην ευρωπαϊκή αγορά. Επομένως, πραγματικό αντικείμενο του λόγου ακυρώσεως είναι να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη της, στο πλαίσιο του καθορισμού του επιβληθέντος στην Tokai προστίμου, τον αμιγώς παθητικό ρόλο της τελευταίας.

66 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από την παραπομπή της Tokai στην απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 1991 (Mitsubishi κατά UCAR, IVM024), με την οποία η Επιτροπή έκρινε, σε θέματα συγκεντρώσεων επιχειρήσεων, ότι η αγορά των ηλεκτροδίων γραφίτη είχε κοινοτικές διαστάσεις. Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε σε διαφορετικό πλαίσιο από αυτό της υπό κρίση υποθέσεως και ότι εκδόθηκε σε εποχή που προηγήθηκε τόσο της έρευνας της Επιτροπής στην παρούσα υπόθεση όσο και της περιόδου κατά την οποία τελέσθηκε η παράβαση σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση. Η Επιτροπή όμως κατάφερε να διαπιστώσει ότι τα μέλη του καρτέλ είχαν κατανείμει την παγκόσμια αγορά ηλεκτροδίων γραφίτη χάριν ακριβώς στον εντοπισμό, από το 1997, του καρτέλ στο οποίο μετείχε η Tokai. Επομένως, η παραπομπή στην απόφαση του 1991 είναι αλυσιτελής.

67 Συνεπώς, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί καθόσον θέτει υπό αμφισβήτηση τις διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών σχετικά με τις παγκόσμιες διαστάσεις της αγοράς των ηλεκτροδίων γραφίτη.

γ) Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται, στην υπόθεση Τ-239/01, από το ότι εκτιμήθηκε εσφαλμένα η διάρκεια της παραβάσεως

68 Στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από τον εσφαλμένο υπολογισμό του προστίμου που της επιβλήθηκε, η SGL προσάπτει στην Επιτροπή, πρώτον, ότι θεώρησε, χωρίς κανένα αποδεικτικό στοιχείο, ότι η

συμμετοχή της στην παράβαση είχε πολύ μεγάλη διάρκεια: η Επιτροπή διαπίστωσε εσφαλμένα ότι η SGL εξακολούθησε την παράβαση, μετά τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούνιο του 1997, μέχρι τον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 1998. Συνεπώς, ο υπολογισμός του προστίμου που της επιβλήθηκε είναι εσφαλμένος καθότι το πρόστιμο προσαυξήθηκε για την εν λόγω περίοδο. Επιπλέον, εσφαλμένα η Επιτροπή θεώρησε τη συνέχιση της παραβάσεως μετά τους ελέγχους ως επιβαρυντική περίσταση εις βάρος της SGL. Συναφώς, η SGL ισχυρίζεται ότι οι συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συμπράξεως κατά το επίδικο χρονικό διάστημα δεν αφορούσαν την ευρωπαϊκή αγορά, αλλά μόνον τις ασιατικές αγορές, πράγμα για το οποίο είχε ήδη ενημερώσει την Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία. Τα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλέστηκε η Επιτροπή προς στήριξη της απόψεώς της δεν είναι αξιόπιστα.

69 Η SGL καταγγέλλει, δεύτερον, την εσφαλμένη διαπίστωση που περιέχει η αιτιολογική σκέψη 57 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία η ευρωπαϊκή ομάδα της συμπράξεως συναντήθηκε εκ νέου μετά το «1999». Φρονεί ότι το σφάλμα αυτό δεν αποκλείεται να είχε επιπτώσεις στον καθορισμό του προστίμου της. Περαιτέρω, με την αιτιολογική σκέψη 124 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δηλώνει ότι υπάρχουν ενδείξεις από τις οποίες προκύπτει ότι η παράβαση δεν είχε τερματιστεί ούτε το 2001. Η SGL ζητεί από το Πρωτοδικείο να επαληθεύσει, λαμβάνοντας μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας, αν ο εσφαλμένος αριθμός «1999» διαβιβάστηκε στο σώμα των μελών της Επιτροπής ενόψει της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

70 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως που προβάλλει η SGL, πρέπει να υπομνησθεί η χρονική στιγμή και το ακριβές περιεχόμενο των παρατηρήσεων της SGL έναντι των διαπιστώσεων της Επιτροπής.

71 Πρώτον, η SGL με υπόμνημα της 8ης Ιουνίου 1999 δήλωσε, ανταποκρινόμενη σε αίτηση της Επιτροπής για την παροχή πληροφοριακών στοιχείων, ότι οι σημαντικότεροι παραγωγοί ηλεκτροδίων γραφίτη, μεταξύ των οποίων η SGL και η UCAR, συντόνισαν τις ενέργειές τους σε θέματα ανταγωνισμού από το

1992 «έως το 1998». Ακολούθως, απαρίθμησε τις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συμπράξεως. Όσον αφορά τις μεταγενέστερες του Ιουνίου του 1997 συναντήσεις, ανέφερε, με χωριστή φράση κάθε φορά, μια συνάντηση του Ιουλίου του 1997 στη Μαλαισία, μια συνάντηση του Νοεμβρίου του 1997 στο Χονγκ Κονγκ κα μια συνάντηση του Φεβρουαρίου του 1998 στην Μπανγκόκ, επισημαίνοντας ότι οι συναντήσεις αυτές είχαν ως αντικείμενο ειδικώς ασιατικά θέματα.

72 Δεύτερον, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων της 24ης Ιανουαρίου 2000 θεωρήθηκε ότι η προσαπτόμενη στην SGL παράβαση διήρκεσε μέχρι τον Μάρτιο του 1998, ενώ διευκρινιζόταν, αφενός, ότι οι συναντήσεις του Χονγκ Κονγκ και της Μπανγκόκ αφορούσαν την ενημέρωση των πινάκων του CMS ως προς τους όγκους πωλήσεων για όλες τις περιοχές και όλες τις αγορές και, αφετέρου, ότι η SGL και η UCAR είχαν ενημερώσει τις ιαπωνικές επιχειρήσεις που μετείχαν στη σύμπραξη σχετικά με τις τιμές που είχαν προσφάτως εφαρμοστεί στην Ευρώπη (σημεία 78 και 79). Κατά την ανακοίνωση των αιτιάσεων, πραγματοποιήθηκαν επιπλέον διμερείς επαφές μεταξύ της SGL και της UCAR τουλάχιστον μέχρι τον Μάρτιο του 1998 (σημείο 80). Η πλειονότητα των διαπιστώσεων αυτών στηρίχθηκαν σε κατάθεση του πρώην διευθυντή πωλήσεων της UCAR για την Ευρώπη κ. [...]. Τέλος, η ανακοίνωση των αιτιάσεων περιλαμβάνει ογκώδη κατάλογο συνημμένων εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν ως αποδεικτικά στοιχεία, μεταξύ των οποίων και η κατάθεση του κ. [...].

73 Τρίτον, η SGL, με την από 4 Απριλίου 2000 απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, αφού επιβεβαίωσε ότι δεν αμφισβητούνταν κατ' ουσίαν (grundsätzlich) τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, απλώς παρέπεμψε στο από 8 Ιουνίου 1999 υπόμνημα, ενώ ουδέν ανέφερε ως προς τις νέες διαπιστώσεις και τις έγγραφες αποδείξεις σχετικά με την επίδικη περίοδο της παραβάσεως όπως περιλαμβάνονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Ειδικότερα, δεν αμφισβήτησε την κατάθεση του κ. [...], μολονότι η SGL έλαβε γνώση της δηλώσεως αυτής.

74 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η SGL δεν πρόσθεσε τίποτε το ουσιώδες στην προ της ασκήσεως της προσφυγής επιχειρηματολογία της. Περιορίστηκε να υποστηρίξει ότι η αξία της καταθέσεως του κ. [...] έπρεπε σαφώς να μετριαστεί λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων που προηγήθηκαν αυτής. Η παρατήρηση αυτή αφορά το μνημονευθέν από την Επιτροπή γεγονός ότι η UCAR, αφού απέλυσε τον κ. [...], επέβαλε ως προϋπόθεση για οποιαδήποτε συμβιβαστική επίλυση επιχειρούσε ο κ. [...] ως προς τη σχετική με την απόλυσή του διαφορά την εκ μέρους του αποδοχή συνεργασίας με την Επιτροπή στο πλαίσιο της έρευνάς της.

75 Εντούτοις, το κείμενο της συμπληρωματικής καταθέσεώς (supplemental statement) του κ. [...], στο οποίο στηρίχθηκε ειδικότερα η Επιτροπή, δεν περιέχει στοιχεία που να δικαιολογούν τις υπόνοιες της SGL: τα γεγονότα που αναφέρει είναι συγκεκριμένα και δεν περιέχουν αντιφάσεις· ο κ. [...] αναφέρει ονόματα διαφόρων εκπροσώπων άλλων συμπραττόντων μερών, μεταξύ των οποίων ο κ. [...] της SGL και ο κ. [...] της UCAR, οπότε η ειλικρίνεια των δηλώσεών του μπορούσε να επαληθευθεί μέσω της ακροάσεως των προσώπων αυτών ως μαρτύρων. Ωστόσο, η SGL δεν ζήτησε την κλήτευσή τους· δεν απευθύνθηκε εξάλλου ούτε στην Επιτροπή, κατά τη διοικητική διαδικασία, για να της κοινοποιήσει τις αντίθετες καταθέσεις, παραδείγματος χάριν, του πρώην διευθυντή πωλήσεων, κ. [...]. Τέλος, από την κατάθεση του κ. [...], η οποία επίσης διαβιβάστηκε στην Επιτροπή κατόπιν αιτήσεως της UCAR, προκύπτει ότι οι καταθέσεις του ουδόλως είχαν ως αντικείμενο την αθώωση της UCAR εις βάρος άλλων μελών της συμπράξεως, προκειμένου να επιτύχει την ευνοϊκή γι' αυτόν επίλυση της διαφοράς του με τη UCAR. Συγκεκριμένα, ο κ. [...] επισημαίνει ότι οι ανώτεροί του στην επιχείρηση γνώριζαν και ενέκριναν τις συνιστώσες παράβαση ενέργειές του.

76 Κατά συνέπεια, η SGL δεν κατάφερε να αποδείξει επαρκώς κατά νόμο ότι οι εκ μέρους της Επιτροπής διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών, όσον αφορά τη συμμετοχή της στην παράβαση κατά την περίοδο από τον Ιούνιο του 1997 μέχρι τον Μάρτιο του 1998 (αιτιολογικές σκέψεις 91 έως 93 της προσβαλλομένης αποφάσεως) είναι εσφαλμένες. Επομένως, το πρώτο σκέλος αυτού του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

77 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος, που στρέφεται κατά της αιτιολογικής σκέψεως 57 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δέχθηκε ότι η φράση του κοινοποιηθέντος γερμανικού κειμένου της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις της ευρωπαϊκής ομάδας της συμπράξεως «από το 1999», συνιστά τυπογραφικό λάθος. Ο προφανής χαρακτήρας αυτού του σφάλματος απορρέει, αφενός, από την αντιπαραβολή με το αγγλικό κείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως, επίσης αυθεντικό κείμενο (πλην του γερμανικού), το οποίο αναφέρει, ορθώς, «1992». Αφετέρου, το γερμανικό κείμενο της αιτιολογικής σκέψεως 57 (που περιέχει την εσφαλμένη χρονολογία 1999) είναι αφ' εαυτού ακατανόητο: συγκεκριμένα, κατά τη UCAR, οι εν λόγω συναντήσεις σταμάτησαν «έπειτα από έναν περίπου χρόνο» (ήτοι το 2000, αν το υπολογίσουμε βάσει του εσφαλμένου κειμένου), καθότι οι ευρωπαίοι παραγωγοί θεώρησαν, σύμφωνα πάντοτε με τη UCAR, ότι δεν ήταν πλέον αναγκαίες οι συναντήσεις τους «κατά τη διάρκεια του 1993». Είναι προφανές ότι η φράση αυτή δεν έχει νόημα παρά μόνον αν το έτος αναφοράς είναι το 1992.

78 Τέλος, το κυριότερο είναι ότι το άρθρο 1 καθώς και οι αιτιολογικές σκέψεις 3, 114 και 155 της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζουν σαφώς τον Μάρτιο του 1998 ως το τέλος της παραβάσεως της SGL. Η διαπίστωση αυτή δεν αντικρούεται από την αιτιολογική σκέψη 124 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία η παράβαση δεν είχε ενδεχομένως σταματήσει ούτε το 2001. Συγκεκριμένα, το χωρίο αυτό, αντί να τροποποιεί τις σχετικές με τη διάρκεια της παραβάσεως διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών, χρησιμεύει μόνο για να στηρίξει το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το οποίο διατάσσει —προληπτικά— τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να τερματίσουν αμέσως τις σχετικές παραβάσεις, αν δεν το έχουν ήδη πράξει.

79 Λόγω του προφανούς του χαρακτήρα, το τυπογραφικό σφάλμα δεν μπορούσε να θίξει τα συμφέροντα της SGL ως προς τον καθορισμό του προστίμου της: το κεφάλαιο «διάρκεια της παραβάσεως» που περιλαμβάνεται στο σχετικό με τον καθορισμό των προστίμων τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως, αναφέρει τους μήνες «Φεβρουάριο/Μάρτιο 1998» ως το τέλος της παραβάσεως που διέπραξαν η SGL, η UCAR, η Tokai, η Nippon και η SEC (αιτιολογική σκέψη 155).

80 Κατά συνέπεια, ένα τέτοιο σφάλμα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ακύρωση των διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών που αφορούν τη διάρκεια της παραβάσεως της SGL. Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η λήψη του μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας που προτείνει η SGL.

81 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν και τα δύο σκέλη του λόγου ακυρώσεως που προέβαλε η SGL.

δ) Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται, στην υπόθεση Τ-244/01, από παράβαση ουσιωδών τύπων, λόγω της ελλείψεως επαρκών αποδεικτικών στοιχείων ως προς τη συμμετοχή της Nippon στην παράβαση από τον Μάιο του 1992 έως τον Μάρτιο του 1993, και από την επ' αυτού έλλειψη αιτιολογίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

82 Προς στήριξη των αιτημάτων της περί μερικής ακυρώσεως του άρθρου 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Nippon υποστηρίζει ότι, όταν η Επιτροπή

θεσπίζει απόφαση με την οποία κατηγορεί μια επιχείρηση ότι παρέβη τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, φέρει και το βάρος αποδείξεως. Εν προκειμένω, με την προσβαλλόμενη απόφαση η διαπίστωση ότι η Nippon μετέσχε στην παράβαση από τον Μάιο του 1992 έως τον Μάρτιο του 1993 δεν μπορεί να τεκμηριωθεί με επαρκή και πειστικά αποδεικτικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, στο μέτρο που η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Nippon μετείχε στις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο αυτή, η δήλωσή της δεν συνιστά απόδειξη. Η κατηγορία της Επιτροπής στηρίζεται εξ ολοκλήρου σε καταθέσεις ορισμένων ανταγωνιστών της Nippon (SDK, UCAR και SGL), που είχαν ως μοναδικό σκοπό να ευνοηθούν από την εφαρμογή σ' αυτούς της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν είχε δικαίωμα να αποδώσει οποιαδήποτε αποδεικτική αξία στις καταθέσεις αυτές, η αξιοπιστία των οποίων είναι περιορισμένη.

83 Όσον αφορά την πρώτη συνάντηση των «ανώτατων στελεχών» που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο, στις 21 Μαΐου 1992, η Nippon υποστηρίζει ότι η με την προσβαλλόμενη απόφαση διαπίστωση ότι η Tokai εκπροσωπούσε τα συμφέροντα της προσφεύγουσας δεν τεκμηριώνεται με κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Με την απόφαση Ciment (προπαρατεθείσα στη σκέψη 39, σκέψεις 2773 έως 2782), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, εφόσον δεν αποδείχθηκε ότι ένα από τα μέλη είχε δώσει οδηγίες προκειμένου να εκπροσωπηθεί σε μια συνάντηση, η Επιτροπή δεν μπορούσε βασίμως να συναγάγει ότι το μέλος αυτό ήταν πράγματι παρόν ή ότι εκπροσωπούνταν και ότι είχε προσυπογράψει τη σύμπραξη που συνήφθη κατά τη συνάντηση αυτή. Κατά την προσφεύγουσα, η ίδια συλλογιστική επιβάλλεται και στην υπό κρίση υπόθεση. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα έδωσε πράγματι εντολή στην Tokai να την εκπροσωπήσει κατά τη συνάντηση αυτή.

84 Στο μέτρο που η Επιτροπή επικαλείται δήλωση της SDK σχετική με συνάντηση που προφανώς πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο προκαταρκτικών επαφών πριν από τη συνάντηση της 21ης Μαΐου 1992, η Nippon δεν μπορεί να κατανοήσει πώς η αναφορά σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε πριν από τη δημιουργία της συμπράξεως μπορούσε ενδεχομένως να αποδείξει τον ισχυρισμό της Επιτροπής. Η κατάθεση της SGL ήταν γενική και συνιστά εκ μέρους της γενικευμένη αποδοχή της συμμετοχής της στην επίδικη παράβαση από το 1992 έως το 1998. Η κατάθεση αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως αφορώσα την συμμετοχή της Nippon στις διάφορες συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την επίδικη περίοδο. Εξάλλου, δεν αναφέρει ότι η Tokai εκπροσωπούσε τα συμφέροντα της προσφεύγουσας.

85 Η Nippon προσθέτει ότι οι ασαφείς δηλώσεις της UCAR, κατά τις οποίες στην εν λόγω συνάντηση μετείχαν «ορισμένοι ιάπωνες ανταγωνιστές» και «διάφοροι ιάπωνες ανταγωνιστές» δεν μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση του ισχυρισμού της Επιτροπής, ότι πράγματι η Nippon εκπροσωπήθηκε από συγκεκριμένη εταιρία που μετείχε στην συνάντηση αυτή.

86 Όσον αφορά τις συναντήσεις «εργασίας» της 25ης Μαΐου και της 19ης Σεπτεμβρίου 1992, η Nippon ισχυρίζεται ότι οι διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με την παρουσία της στις εν λόγω συναντήσεις στηρίζεται εξ ολοκλήρου στις ασαφείς και ασυνεπείς δηλώσεις των ανταγωνιστών της προσφεύγουσας. Με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή δεν παρέχει καμιά απόδειξη για τα πραγματικά περιστατικά ούτε έγγραφες αποδείξεις ως προς αυτά.

87 Όσον αφορά ειδικότερα τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Ζυρίχη στις 25 Μαΐου 1992, η υποτιθέμενη παρουσία της Nippon στηρίζεται σε μία και μοναδική κατάθεση της SDK, η οποία υποστηρίζει ότι «εκπρόσωποι της Nippon» μετείχαν στη συνάντηση, χωρίς να αναφέρει ποιος πράγματι την εκπροσώπησε στη συνάντηση αυτή. Αντιθέτως, στις καταθέσεις της για άλλες εταιρίες η SDK παρέχει αναλυτικά στοιχεία ως προς αυτό. Η κατάθεση της UCAR ουδόλως αναφέρει τη συνάντηση της Ζυρίχης. Η κατάθεση της SGL δεν κάνει λόγο για παρουσία της Nippon στη συνάντηση αυτή.

88 Για τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο Λουγκάνο στις 19 Σεπτεμβρίου 1992, η υποτιθέμενη παρουσία της Nippon στηρίζεται και πάλι εξ ολοκλήρου σε μία και μοναδική κατάθεση της SGL. Η κατάθεση αυτή έρχεται σε αντίθεση με αυτές των SDK και της UCAR, οι οποίες δεν αναφέρουν τη συνάντηση του Λουγκάνο.

89 Στο μέτρο που η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει ότι η παρουσία της Nippon στις εν λόγω συναντήσεις αποδεικνύεται από τις αιτήσεις επιστροφής των εξόδων ταξιδίου (αιτιολογική σκέψη 48), η Nippon υπενθυμίζει ότι προσκόμισε στην Επιτροπή τις αιτήσεις αυτές κατόπιν επίσημης αιτήσεως παροχής πληροφοριών δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Εντούτοις,

η Επιτροπή δεν διαθέτει την εξουσία να συγκεντρώνει στοιχεία εκτός του εδάφους της Κοινότητας. Επομένως, τα στοιχεία αυτά συνελέγησαν παρανόμως και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση προκειμένου να αποδειχθεί η συμμετοχή της Nippon στην επίδικη παράβαση. Εν πάση περιπτώσει, η αίτηση που απευθύνθηκε εν προκειμένω στη Nippon δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές του κανονισμού 17, για τον λόγο ότι η Επιτροπή δεν ανέφερε τις προβλεπόμενες στο άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο β', κυρώσεις, όπως απαιτεί το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 17. Τέλος, οι εν λόγω αποδείξεις για τα έξοδα ταξιδίου δεν αποδεικνύουν τη συμμετοχή της Nippon στις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ του Μαΐου του 1992 και του Μαρτίου του 1993.

90 Η Nippon ισχυρίζεται ότι δεν παραδέχθηκε ποτέ, στο πλαίσιο της αλληλογραφίας της με την Επιτροπή, την παρουσία της σε κάποια από τις συναντήσεις που οργανώθηκαν κατά την περίοδο από τον Μάιο του 1992 μέχρι τον Μάρτιο του 1993. Συναφώς, τονίζει ότι τα από 30 Μαρτίου και 17 Μαΐου 2000 έγγραφά της, τα οποία αποτελούσαν την απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, πρέπει να συσχετιστούν με το από 18 Δεκεμβρίου 1998 έγγραφό της.

91 Με το τελευταίο αυτό έγγραφο, η Nippon απάντησε σε επίσημη αίτηση που της απηύθυνε η Επιτροπή προκειμένου να διαπιστώσει αν η Nippon είχε μετάσχει στις συναντήσεις που είχαν οργανωθεί στο πλαίσιο της συμπράξεως. Η απάντηση ήταν σαφής και αναλυτική για καθεμία από τις περιόδους που ανέφερε η Επιτροπή. Η Nippon δεν ανέφερε ουδεμία συνάντηση κατά την περίοδο από τον Μάιο του 1992 μέχρι τον Μάρτιο του 1993, μολονότι η Επιτροπή ζήτησε διευκρινίσεις ειδικά για την περίοδο αυτή.

92 Η Nippon δέχεται ότι είχε αναγνωρίσει, με το από 30 Μαρτίου 2000 έγγραφό της, ότι οι διοικητικοί της υπάλληλοι ή τα στελέχη της είχαν μετάσχει «πολλαπλώς» σε διεθνείς συναντήσεις μεταξύ ανταγωνιστών και είχε δηλώσει ότι δεν επρόκειτο να αμφισβητήσει τη συμμετοχή της στις συναντήσεις αυτές. Εντούτοις, η γενική αυτή δήλωση δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως ομολογία της συμμετοχής της Nippon σε όλες τις συναντήσεις, ιδίως δε σε αυτές που πραγματοποιήθηκαν συγκεκριμένα κατά την περίοδο μεταξύ του Μαΐου του 1992 και του Μαρτίου του 1993.

93 Με το συνεπακόλουθο έγγραφο της 17ης Μαΐου 2000, η Nippon διευκρίνισε ότι δεν αμφισβητούσε «κατ' ουσίαν» τα αναφερόμενα στην ανακοίνωση των

αιτιάσεων γεγονότα. Το έγγραφο αυτό δεν συνεπάγεται τη συμμετοχή της Nippon σε όλες τις συναντήσεις. Αντιθέτως, υπενθυμίζει ρητά το από 18 Δεκεμβρίου 1998 έγγραφό της και επαναλαμβάνει, κατ' επέκταση, ότι η Nippon μετείχε σε ορισμένες μόνο συναντήσεις.

94 Η Nippon προσθέτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι δεόντως αιτιολογημένη ως προς το σημείο αυτό. Συγκεκριμένα, ακόμη και αν αποδεικνυόταν η συμμετοχή της σε συναντήσεις κατά την περίοδο αυτή, η Επιτροπή παρέλειψε να αναφέρει τον λόγο για τον οποίο δικαιολογείται η προσαύξηση του αρχικού ποσού του προστίμου, δεδομένου ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο είχε ήδη προσαυξηθεί λόγω της συνέχισης της παραβάσεως μετά την έρευνα της Επιτροπής. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εξηγεί τη διπλή αυτή προσαύξηση.

95 Όσον αφορά το αίτημα της Επιτροπής που αποβλέπει στην εκ μέρους του Πρωτοδικείου αύξηση του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το αίτημα αυτό αφενός δεν έπρεπε να προβληθεί και αφετέρου είναι αβάσιμο.

96 Η Επιτροπή τονίζει ότι, πριν από την κατάθεση της προσφυγής της στο Πρωτοδικείο, η Nippon ουδέποτε αμφισβήτησε τη συμμετοχή της στις συναντήσεις που οργανώθηκαν μεταξύ του Μαΐου του 1992 και του Μαρτίου του 1993. Αντιθέτως, επικαλέστηκε το γεγονός ότι δεν αμφισβήτησε τα πραγματικά περιστατικά στα οποία η Επιτροπή στήριξε τους λόγου ακυρώσεώς της, προκειμένου να επιτύχει μείωση του προστίμου δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Εν πάση περιπτώσει, η συμμετοχή της Nippon στις εν λόγω συναντήσεις αποδεικνύεται από τις καταθέσεις της SDK και της SGL.

97 Η Επιτροπή δέχεται ότι δεν έχει λάβει αιτήσεις εξόδων ταξιδίου της Nippon για την επίδικη περίοδο. Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων αποδεικτικών στοιχείων, δεν είναι αναγκαία η χρησιμοποίηση των εν λόγω αιτήσεων επιστροφής.

98 Τέλος, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο να προσαυξήσει, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη Nippon. Συγκεκριμένα, σε αντίθεση προς την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Nippon αμφισβητεί επί του παρόντος τις διαπιστώσεις που αφορούν τη διάρκεια της συμμετοχής της. Κατά την Επιτροπή, η προσαύξηση του προστίμου πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση προς τη μείωση του 10 % που χορηγήθηκε στη Nippon δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

99 Πρέπει, κατ' αρχάς, να υπομνησθεί ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογική σκέψη 113), η Επιτροπή περιόρισε την αξιολόγησή της βάσει των κανόνων ανταγωνισμού, καθώς και τη διάρκεια της παραβάσεως που ελήφθη υπόψη για τον καθορισμό τον προστίμων, στην περίοδο μετά τον Μάιο του 1992, δεδομένου ότι τότε πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνάντηση «ανώτατων στελεχών» στο Λονδίνο, κατά την οποία τέθηκαν οι βάσεις για τη δημιουργία καρτέλ στη συγκεκριμένη αγορά. Κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι η Nippon δεν έλαβε μέρος στη συνάντηση αυτή είναι αδιάφορο, καθότι εκπροσωπείτο από την Tokai, ενώ έλαβε μέρος αυτοπροσώπως στην πρώτη συνάντηση «εργασίας» που πραγματοποιήθηκε τέσσερις μόλις ημέρες αργότερα.

100 Προκειμένου να αξιολογηθεί το περιεχόμενο του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως ως προς τη διαπίστωση αυτή, επιβάλλεται να υπομνησθεί εκ νέου ο χρόνος των διαφόρων φάσεων της διοικητικής διαδικασίας και να εξεταστεί αναλυτικά η ισχύς, αφενός, των εγγράφων που παρουσίασε η Επιτροπή και, αφετέρου, των δηλώσεων της Nippon.

101 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι η Nippon, απαντώντας σε αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής με έγγραφο της 18ης Δεκεμβρίου 1998 (παράρτημα 2 του δικογράφου της προσφυγής), παρέσχε στοιχεία σχετικά με τα ταξίδια του γενικού της διευθυντή, [...], και ορισμένων στελεχών της. Αληθεύει ότι το έγγραφο αυτό δεν αναφέρει καμία μετακίνηση κατά την επίδικη περίοδο.

102 Δεύτερον, η ανακοίνωση των αιτιάσεων της 24ης Ιανουαρίου 2000, στα σημεία 36, 37, 39, 40 και 101, παραπέμποντας στις καταθέσεις των SGL, SDK και UCAR, αναφέρει τα εξής:

— στην πρώτη συνάντηση «ανώτατων στελεχών» της 21ης Μαΐου 1992, στο Λονδίνο, έλαβαν μέρος η SGL, η UCAR, η Mitsubishi, η SDK και η Tokai, «η τελευταία εκπροσωπούσα επίσης τα συμφέροντα της Nippon και της SEC», και οι βασικοί κανόνες της συμπράξεως ορίστηκαν κατά τη συνάντηση αυτή·

— τη συνάντηση αυτή ακολούθησε σχεδόν αμέσως συνάντηση «εργασίας» στη Ζυρίχη, στις 25 Μαΐου 1992, στην οποία μετείχαν εκπρόσωποι όλων των επιχειρήσεων στις οποίες εστάλη η ανακοίνωση των αιτιάσεων, περιλαμβανομένης της Nippon, και κατά την οποία εξετάστηκε κάθε περιοχή της παγκόσμιας αγοράς ηλεκτροδίων γραφίτη (Άπω Ανατολή, Μέση Ανατολή και Αφρική, Δυτική Ευρώπη, Ανατολική Ευρώπη, Λατινική Αμερική και Βόρεια Αμερική) και κατανεμήθηκαν τα μερίδια της αγοράς·

— η Nippon και η SEC δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι απουσίαζαν κατά τη συνάντηση της 21ης Μαΐου 1992, δεδομένου ότι εκπροσωπούνταν αμφότερες από την Tokai και μετέσχον αυτοπροσώπως στην πρώτη συνάντηση «εργασίας» που πραγματοποιήθηκε τέσσερις μέρες αργότερα·

— μια δεύτερη συνάντηση «εργασίας» πραγματοποιήθηκε στο Λουγκάνο, στις 19 Σεπτεμβρίου 1992, «παρουσία ιαπώνων παραγωγών» κατά την οποία, αφενός, ανακοινώθηκαν στους παραγωγούς αυτούς οι κατώτατες τιμές για την ευρωπαϊκή αγορά και, αφετέρου, καθορίστηκε ο όγκος παραγωγής και η ποσόστωση για κάθε περιοχή.

103 Τρίτον, η απάντηση της Nippon στην ανακοίνωση των αιτιάσεων συντάχθηκε στις 30 Μαρτίου 2000, χωρίς η Nippon να έχει λάβει γνώση του φακέλου

έρευνας της Επιτροπής, μολονότι η Επιτροπή της επέτρεψε, μεταξύ της 14ης και της 23ης Φεβρουαρίου 2000, την πρόσβαση στον φάκελο αυτό (αιτιολογική σκέψη 38 της προσβαλλομένης αποφάσεως)· η Nippon εξάλλου δεν έλαβε μέρος στην ακρόαση που οργάνωσε η Επιτροπή στις 25 Μαΐου 2000 (αιτιολογική σκέψη 40 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Με την απάντηση αυτή, η Nippon δέχεται ότι οι εκπρόσωποί της μετείχαν σε «διάφορες» διεθνείς συναντήσεις μεταξύ ανταγωνιστών και δηλώνει ότι, «όσον αφορά την αρχική φάση [της συμπράξεως]», δεν μετείχε σε κάθε συνάντηση, μολονότι είχε προσκληθεί. Ακολούθως τονίζει «ως προς την ανακοίνωση των αιτιάσεων» ότι «δεν αμφισβητεί, όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, τη συμμετοχή της στις συναντήσεις» και προσφέρει στην Επιτροπή την ευρύτερη δυνατή συνεργασία της.

104 Τέταρτον, το συνεπακόλουθο έγγραφο της 17ης Μαΐου 2000, με το οποίο η Nippon ζητεί την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, υπενθυμίζει, παραπέμποντας στο σημείο 6 της απαντήσεως της 30ής Μαρτίου 2000, ότι η Nippon «δεν αμφισβητεί κατ' ουσίαν το αληθές των πραγματικών περιστατικών που διαπιστώθηκαν με την ανακοίνωση των αιτιάσεων». Ως παράδειγμα της αμέριστης συνεργασίας της με την Επιτροπή, παραθέτει μεταξύ άλλων το έγγραφο της 18ης Δεκεμβρίου 1998, επισημαίνοντας ότι σ' αυτό αναφέρονταν όλες οι συναντήσεις στις οποίες παρέστησαν οι εκπρόσωποί της. Τέλος, μνημονεύει ρητά ότι έθεσε τέρμα στην παράβαση μετά τον Φεβρουάριο του 1998.

105 Τα έγγραφα στοιχεία που μόλις συνοψίστηκαν δεν μπορούν να τεκμηριώσουν την άποψη της Nippon. Συγκεκριμένα, ναι μεν αληθεύει ότι η Nippon δεν δήλωσε, με δική της πρωτοβουλία (έγγραφο της 18ης Δεκεμβρίου 1998), ότι είχε μετάσχει στις συναντήσεις που οργανώθηκαν κατά την επίδικη περίοδο, αλλά η συνεπακόλουθη ανακοίνωση των αιτιάσεων περιείχε πολύ σαφείς ενδείξεις όσον αφορά, αντιστοίχως, τη συμμετοχή της και την εκπροσώπησή της από την Tokai κατά τις συναντήσεις αυτές, διευκρινίζοντας, επιπλέον, ότι σ' αυτές είχαν συζητηθεί ζητήματα κρίσιμα για τη λειτουργία της συμπράξεως. Οι ενδείξεις αυτές στηρίζονταν σε καταθέσεις επιχειρήσεων πλην της Nippon. Επομένως, η Nippon ευλόγως συνήγαγε από την ανακοίνωση των αιτιάσεων ότι η Επιτροπή θεωρούσε τις καταθέσεις αυτές σημαντικότερες και πιο αξιόπιστες από το έγγραφο της Nippon της 18ης Δεκεμβρίου 1998.

106 Υπό τις συνθήκες αυτές, αν η Nippon είχε αντιρρήσεις ως προς τις σχετικές με τη συμμετοχή της ή την εκπροσώπησή της στις συναντήσεις της επίδικης

περιόδου δηλώσεις, όπως αναφέρονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ή ως προς τη βαρύτητα και την αποδεικτική αξία των καταθέσεων της SGL, της SDK και της UCAR, στις οποίες η Επιτροπή στήριξε τους ισχυρισμούς της, όφειλε να τις αμφισβητήσει με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Μόνο μια τέτοια συγκεκριμένη αμφισβήτηση, κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, θα παρείχε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διεξαγάγει ενδελεχέστερη έρευνα και να προσπαθήσει να συγκεντρώσει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία.

107 Με τα από 30 Μαρτίου και 17 Μαΐου 2000 έγγραφά της, όμως, η Nippon δεν αμφισβητεί συγκεκριμένα τους προαναφερθέντες ισχυρισμούς και δηλώσεις. Αντιθέτως, ελπίζοντας να επιτύχει μείωση του προστίμου, η Nippon τονίζει την επιθυμία της να συνεργαστεί και δηλώνει ότι δεν αμφισβητεί το αληθές των πραγματικών περιστατικών που διαπιστώθηκαν με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Η μοναδική συγκεκριμένη παρατήρηση σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως αφορά την τελική φάση, ήτοι την παύση κάθε δραστηριότητας συνιστώσας παράβαση μετά τον Φεβρουάριο του 1998. Συναφώς, η Επιτροπή μπορούσε ευλόγως να συναγάγει, από το ότι δεν υπήρξε αμφισβήτηση ως προς τους δέκα πρώτους μήνες της παραβάσεως —σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Nippon δεν έλαβε γνώση του φακέλου της έρευνας ούτε παρέστη στην οργανωθείσα από την Επιτροπή ακρόαση—, ότι η Nippon, στο πλαίσιο της συνεργασίας που προσέφερε στην Επιτροπή, θέλησε να διευκολύνει το καθήκον της που συνίστατο στον προσδιορισμό της διάρκειας της παραβάσεως, αποδεχόμενη τις σχετικές με την έναρξη της παραβάσεως διαπιστώσεις και παρέχοντας διευκρινίσεις μόνον ως προς τον τερματισμό της παραβάσεως αυτής.

108 Όσον αφορά το αν η Nippon μπορεί να «αναιρέσει» τη συνεργασία και να ισχυριστεί, ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι δεν είχε συνεργήσει στην παράβαση από τον Μάιο του 1992 μέχρι τον Μάρτιο του 1993, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ελλείψει ρητής αναγνωρίσεως εκ μέρους της εμπλεκομένης επιχειρήσεως, η Επιτροπή εξακολουθεί να βαρύνεται με την απόδειξη των πραγματικών περιστατικών, ενώ η επιχείρηση παραμένει ελεύθερη να αναπτύξει, στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας, όποιον αμυντικό ισχυρισμό κρίνει σκόπιμο (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-297/98 P, SCA Holding κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10101, σκέψη 37). Αντιθέτως, προκύπτει ότι τούτο δεν συμβαίνει εάν η εν λόγω επιχείρηση έχει αναγνωρίσει κατά τρόπο ρητό, σαφή και συγκεκριμένο τα πραγματικά περιστατικά: όταν η επιχείρηση έχει ρητώς δεχθεί, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, το αληθές των γεγονότων που της προσάφθηκαν από την Επιτροπή με την ανακοίνωση αιτιάσεων, τα πραγματικά αυτά περιστατικά πρέπει συνεπώς να θεωρηθούν ως δεδομένα, εφόσον η επιχείρηση δεν μπορεί κατ' αρχήν, να τα αμφισβητήσει πλέον στο πλαίσιο της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας.

109 Εν προκειμένω, ωστόσο, η Επιτροπή συνήγαγε τη συμμετοχή της Nippon στην επίδικη σύμπραξη μεταξύ του Μαΐου του 1992 και του Μαρτίου του 1993 όχι από σαφή και συγκεκριμένη δήλωση της Nippon, αναφερόμενη ρητά στην περίοδο αυτή, αλλά από μία δέσμη στοιχείων όπως η αντικειμενική συμπεριφορά της έναντι της Επιτροπής κατά τη διοικητική διαδικασία και οι μάλλον γενικές δηλώσεις της περί μη αμφισβητήσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Nippon μπορεί να ισχυριστεί, ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι η εν λόγω δέσμη στοιχείων ερμηνεύθηκε εσφαλμένα ως αποδεικνύουσα τη συμμετοχή της κατά την προαναφερθείσα περίοδο.

110 Η όψιμη αυτή αμφισβήτηση πάντως δεν μπορεί να ευδοκιμήσει επί της ουσίας. Συγκεκριμένα, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, η Επιτροπή βασίμως έκρινε ότι η Nippon, ενώ γνώριζε τα αποδεικτικά στοιχεία που περιλαμβάνονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησε τη συμμετοχή της στη σύμπραξη κατά την επίδικη περίοδο. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή μπορούσε ενώπιον του Πρωτοδικείου να υπενθυμίσει απλώς, αφενός, τη συμπεριφορά της Nippon κατά τη διοικητική διαδικασία και, αφετέρου, τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία που συνίστανται, μεταξύ άλλων, σε καταθέσεις της SGL, της SDK και της UCAR. Οι καταθέσεις αυτές όμως —τις οποίες η Επιτροπή έλαβε σε συνοπτική μορφή ως απάντηση σε ερώτηση του Πρωτοδικείου— παρέχουν τη δυνατότητα να αποδειχθεί, επαρκώς κατά νόμο, η συμμετοχή της Nippon στη σύμπραξη κατά την επίδικη περίοδο.

111 Συνεπώς, η Επιτροπή απαλλάχθηκε από την υποχρέωση να προσκομίσει νέες αποδείξεις ενώπιον του Πρωτοδικείου και να αποφανθεί επί των επιχειρημάτων που η Nippon προέβαλε το πρώτον ενώπιον του Πρωτοδικείου προκειμένου να αποδυναμώσει τα προαναφερθέντα αποδεικτικά στοιχεία. Ειδικότερα, η επιχειρηματολογία της Nippon σχετικά με τις αιτήσεις επιστροφής των εξόδων ταξιδίου μπορούσε να θεωρηθεί αλυσιτελής. Επομένως, η εκπλήρωση του καθήκοντος της Επιτροπής να αποδείξει τα συνιστώντα παράβαση πραγματικά περιστατικά, το οποίο διευκολύνθηκε κατά τη διοικητική διαδικασία από τη συμπεριφορά και τις δηλώσεις της Nippon, δεν κατέστη αντικειμενικά δυσχερέστερη λόγω της μεταγενέστερης αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών εκ μέρους της Nippon ενώπιον του Πρωτοδικείου.

112 Εντούτοις, δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός ότι η Επιτροπή, σε αντίθεση με οποιαδήποτε προσδοκία μπορούσε ευλόγως να στηρίξει στην αντικειμενική

συνεργασία της Nippon κατά τη διοικητική διαδικασία, υποχρεώθηκε να συντάξει και να υποβάλει υπόμνημα αντικρούσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου σχετικά με την αμφισβήτηση των συνιστώντων παράβαση περιστατικών, τα οποία ορθώς θεώρησε ότι η Nippon δεν θα αμφισβητούσε. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει να ασκήσει την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας που αντλεί από το άρθρο 17 του κανονισμού 17, προσαυξάνοντας το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη Nippon κατά 2 % (βλ., στη συνέχεια, σκέψη 457).

113 Το συμπέρασμα αυτό δεν είναι αντίθετο με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Φεβρουαρίου 2002, Τ-354/94, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-843, σκέψη 85). Με την απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο έκρινε, κατόπιν της εκ μέρους του Δικαστηρίου παραπομπής της υποθέσεως ενώπιόν του, ότι ο κίνδυνος να ασκήσει μια επιχείρηση, που, χάρη στη συνεργασία της, έτυχε μειώσεως του προστίμου, μεταγενεστέρως προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως με την οποία τιμωρείται για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και να δικαιωθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου ή ενώπιον του Δικαστηρίου αποτελεί φυσιολογική συνέπεια της ασκήσεως των προβλεπομένων από τη Συνθήκη ενδίκων βοηθημάτων· συνεπώς, το γεγονός και μόνον ότι η επιχείρηση αυτή δικαιώθηκε δικαστικώς δεν δικαιολογεί νέα εκτίμηση του μεγέθους της μειώσεως που της παραχωρήθηκε. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι η απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, Τ-354/94, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-2111), κατά της οποίας είχε ασκηθεί αναίρεση, δεν απεφάνθη ως προς το αν η μείωση του προστίμου που παραχωρήθηκε στο πλαίσιο της συνεργασίας που παρέσχε η επιχείρηση ήταν η προσήκουσα και, περαιτέρω, ότι ούτε η απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-286/98 P, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-9925), με την οποία αναιρέθηκε μερικώς η απόφαση Τ-354/94, είχε θίξει το ζήτημα της εν λόγω μειώσεως του προστίμου. Λαμβανομένης υπόψη αυτής της ιδιαιτερότητας της διαδικασίας, το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο αρνήθηκε, με την προπαρατεθείσα απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2002, να προβεί «σε νέα εκτίμηση του μεγέθους της μειώσεως [...] που της παραχωρήθηκε» δεν πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση, κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, να αυξήσει το ποσό του προστίμου που έχει επιβληθεί σε μια επιχείρηση, η οποία αφού έτυχε μειώσεως του προστίμου για τον λόγο ότι δεν είχε αμφισβητήσει το αληθές των πραγματικών περιστατικών που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, αμφισβητεί το αληθές των ίδιων γεγονότων το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου.

114 Στο μέτρο που η Nippon ισχυρίζεται ακόμη ότι, με την αιτιολογική σκέψη 48 της προσβαλλομένης αποφάσεως, προβάλλεται εσφαλμένα ότι οι αιτήσεις

επιστροφής των εξόδων ταξιδίου αποδεικνύουν την παρουσία της στις συναντήσεις «ανωτάτων στελεχών» και στις συναντήσεις «εργασίας», αρκεί να υπομνησθεί το κείμενο της εν λόγω αιτιολογικής σκέψεως, κατά το οποίο η συμμετοχή στις εν λόγω συναντήσεις εκπροσώπων της Tokai, της Nippon και της SEC «είτε αναγνωρίζεται από τις τελευταίες είτε βεβαιώνεται από τις αιτήσεις επιστροφής των εξόδων ταξιδίου». Λαμβανομένου υπόψη ότι η Nippon αναγνώρισε αντικειμενικά ότι είχε μετάσχει στη σύμπραξη καθ' όλη τη διάρκειά της, το χωρίο αυτό δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θέλησε να στηρίξει τη συμμετοχή στην παράβαση της Nippon, και μόνον αυτής, συγκεκριμένα μεταξύ του Μαΐου του 1992 και του Μαρτίου του 1993, αποκλειστικά στις αιτήσεις επιστροφής των εξόδων ταξιδίου.

115 Τέλος, η αιτίαση που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογίας δεν στρέφεται ούτε κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως ούτε κατά της διαπιστώσεως πραγματικών περιστατικών που αφορούν την προαναφερθείσα περίοδο συμμετοχής. Αφορά μόνον την προσαύξηση κατά 55 % του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στη Nippon. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η αιτίαση αυτή είναι βάσιμη, δεν θα επέφερε την ακύρωση ολόκληρης της προσβαλλομένης αποφάσεως ή της εν λόγω διαπιστώσεως πραγματικών περιστατικών, αλλά απλώς και μόνον την αναδιατύπωσή της κατά το μέτρο που προβλέπει προσαύξηση κατά 55 %.

116 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από παράβαση ουσιωδών τύπων, λόγω της ελλείψεως επαρκών αποδεικτικών στοιχείων σχετικών με τη συμμετοχή της Nippon στην παράβαση από τον Μάιο του 1992 μέχρι τον Μάρτιο του 1993, καθώς και από έλλειψη αιτιολογίας πρέπει να απορριφθούν.

117 Κατόπιν της εξετάσεως των πρώτων λόγων ακυρώσεως, κανένα από τα στοιχεία που προέβαλαν οι προσφεύγουσες δεν δικαιολογεί την ακύρωση ολόκληρης της προσβαλλομένης αποφάσεως ούτε των διαπιστώσεων των πραγματικών περιστατικών που περιλαμβάνονται σ' αυτή. Συνεπώς, τα αιτήματα περί ακυρώσεως ολόκληρης της προσβαλλομένης αποφάσεως ή περί μερικής ακυρώσεως του άρθρου της 1 πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

118 Ως εκ τούτου, κατά τη συνεπακόλουθη εξέταση των αιτημάτων και των λόγων ακυρώσεως που στρέφονται κατά του προσδιορισμού των προστίμων, θα ληφθεί υπόψη το σύνολο των εν λόγω διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών.

Β — *Επί των αιτημάτων που αφορούν την ακύρωση του άρθρου 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως ή τη μείωση των επιβληθέντων προστίμων*

1. *Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από παραβίαση της αρχής της μη σωρεύσεως των κυρώσεων και της υποχρεώσεως της Επιτροπής να λάβει υπόψη τις προηγουμένως επιβληθείσες κυρώσεις καθώς και από έλλειψη αιτιολογίας επ' αυτού*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

119 Όλες οι προσφεύγουσες, με εξαίρεση την C/G, ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή, αρνούμενη να αφαιρέσει από τα πρόστιμα που όρισε η προσβαλλόμενη απόφαση το ποσό των προστίμων που είχαν ήδη επιβληθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά καθώς και το ποσό της αποζημιώσεως λόγω αδικοπραξίας που είχε ήδη καταβληθεί στις χώρες αυτές, παρέβη τον κανόνα που απαγορεύει τη σώρευση των κυρώσεων για την ίδια παράβαση. Ο κανόνας αυτός στηρίζεται στις αρχές της επιείκειας και της αναλογικότητας που πηγάζουν από το πρωτογενές δίκαιο της Κοινότητας· επιβεβαιώθηκε με το άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θεσπίστηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (ΕΕ 2000, C 364, σ. 1), και με τα άρθρα 54 έως 58 της συμβάσεως εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα (ΕΕ L 239, σ. 19), που υπογράφηκε στις 19 Ιουνίου του 1990 στο Σένγκεν (Λουξεμβούργο). Η αρχή ne bis in idem καθιερώνεται επίσης με το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, όπως ερμηνεύθηκε, μεταξύ άλλων, με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 29ης Μαΐου 2001, Fischer κατά Αυστρίας.

120 Όπως προκύπτει από την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1972, 7/72, Boehringer κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 313), η Επιτροπή υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη κυρώσεις επιβληθείσες από τις αρχές τρίτης χώρας, εφόσον τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκαν κατά της προσφεύγουσας επιχειρήσεως, αφενός, η Επιτροπή και, αφετέρου, οι ως άνω αρχές είναι τα ίδια. Αυτό ακριβώς συμβαίνει εν προκειμένω, εφόσον, σε αντίθεση με την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1972, η σύμπραξη για την οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις από τις αμερικανικές και καναδικές αρχές ήταν η ίδια, λόγω του αντικειμένου της, του τόπου ισχύος της και της διάρκειάς της, με τη σύμπραξη που τιμώρησε η Επιτροπή.

121 Επιπλέον, όταν δεν συνεκτιμώνται τα ως άνω στοιχεία, δεν λαμβάνεται υπόψη η απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1969, 14/68, Walt Wilhelm κ.λπ. (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 1, σκέψη 11), καθώς και οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-149/89, Sotralentz κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1127, σκέψη 29), και της 20ής Απριλίου 1999, T-305/94 έως T-307/94, T-313/94 έως T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 και T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931, σκέψη 96), σύμφωνα με τις οποίες η γενική επιταγή επιείκειας προϋποθέτει ότι, καθορίζοντας το ποσό ενός προστίμου, η Επιτροπή υποχρεούται να λάβει υπόψη της κυρώσεις που είχαν ήδη επιβληθεί στην ίδια επιχείρηση για το ίδιο γεγονός.

122 Συναφώς, η SGL αμφισβητεί την εκτίμηση που περιέχεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ήτοι ότι για τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά ελήφθησαν αποκλειστικά υπόψη τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της συμπράξεως στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας των εν λόγω αρχών (αιτιολογικές σκέψεις 179 και 180 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Για να αποδειχθεί ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη επιβλήθηκαν κυρώσεις για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, η SGL παραπέμπει στις διαπιστώσεις της αποφάσεως. Οι αιτιολογικές σκέψεις 14, 17, 18, 71 έως 73, 106 και 149 της αποφάσεως αυτής αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή δέχθηκε γενικώς ότι οι παραβάσεις συνίσταντο σε συμφωνίες παγκόσμιας κλίμακας, στηριζόμενες σε σφαιρικό σχέδιο, στις οποίες μετείχαν οι οικείες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή δεν δήλωσε ότι τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία επέβαλε πρόστιμο ήταν διαφορετικά από εκείνα για τα οποία είχαν επιβληθεί κυρώσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες. Όσον αφορά την ουσιαστική αιτίαση στην οποία παραπέμπει η κύρωση που επέβαλαν στην προσφεύγουσα οι Ηνωμένες Πολιτείες, στον δικαστικό διακανονισμό (plea agreement) αναφέρεται ότι οι συμφωνίες επί των τιμών και των σχετικών ποσοστώσεων ίσχυαν στις «Ηνωμένες Πολιτείες και αλλού», μεταξύ του 1992 και του Ιουνίου του 1997.

123 Η SGL προσθέτει ότι η ποινική κύρωση που της επιβλήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες, ύψους 135 εκατομμυρίων USD, υπερβαίνει το προβλεπόμενο στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ανώτατο όριο κυρώσεων (10 % του παγκόσμιου κύκλου εργασιών). Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορούσε να της επιβάλει πρόσθετη κύρωση ύψους 80,2 εκατομμυρίων ευρώ.

124 Επιπλέον, η SGL τονίζει ότι η Επιτροπή, μη προβαίνοντας σε κανέναν συνυπολογισμό των κυρώσεων που είχαν ήδη επιβληθεί σε άλλες χώρες, αγνόησε την ανακοίνωση του πρώην γενικού διευθυντή της Γενικής Διεύθύνσεως του Ανταγωνισμού, Alexander Schaub, ο οποίος, στο πλαίσιο συνεντεύ-

ξεως της 1ης Δεκεμβρίου 1998, είχε υποσχεθεί ότι, κατά τον υπολογισμό του προστίμου, η Επιτροπή θα ελάμβανε υπόψη τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες.

125 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η Επιτροπή παραβίασε επίσης την αρχή της απαγορεύσεως της σωρεύσεως των κυρώσεων λαμβάνοντας υπόψη τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών τους, στον οποίο περιλαμβάνεται ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά. Συγκεκριμένα, αυτός ο κύκλος εργασιών είχε ήδη ληφθεί υπόψη από τις αμερικανικές και καναδικές αρχές για τον καθορισμό των προστίμων που τους επέβαλαν. Για να αποφευχθεί η επιβολή διπλής κυρώσεως, έπρεπε συνεπώς, σύμφωνα με τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή να λάβει υπόψη μόνον το μέρος του κύκλου εργασιών που προερχόταν από τις πωλήσεις ηλεκτροδίων γραφίτη στην Ευρώπη.

126 Οι προσφεύγουσες προσθέτουν ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των ήδη επιβληθέντων προστίμων. Συγκεκριμένα, παρέλειψε να λάβει υπόψη της, κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων, το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες είχαν ήδη καταδικαστεί, σε τρίτες χώρες, στην καταβολή προστίμων και αποζημιώσεως ποσού που αρκούσε για να τις αποτρέψει από τη διάπραξη νέας παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού. Επομένως, στις προσφεύγουσες είχαν επιβληθεί επαρκείς κυρώσεις.

127 Τέλος, η Tokai και η Nippon προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς την προσβαλλομένη απόφαση ως προς αυτό. Αφενός παρέλειψε να διατυπώσει την άποψή της το επιχείρημα που προέβαλε η Tokai σχετικά με την αρχή ne bis in idem, απαντώντας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, όπου τόνισε την ανάγκη επαρκούς «γεωγραφικού προσδιορισμού» για τον υπολογισμό του προστίμου. Αφετέρου, κατά τη Nippon, η υποχρέωση αιτιολογήσεως έχει ιδιαίτερη σημασία στην υπό κρίση περίπτωση, δεδομένου ότι η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα που υπολογίστηκαν βάσει του παγκόσμιου κύκλου εργασιών, μέθοδος που αποτελεί νέο στοιχείο της πρακτικής της Επιτροπής ως προς τη λήψη αποφάσεων.

128 Η Επιτροπή εκθέτει, κατ' ουσίαν, ότι τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν από τις αρχές τρίτου κράτους αποτελούν κυρώσεις μόνο για τις παραβιάσεις του εθνικού τους δικαίου ανταγωνισμού και ότι οι εν λόγω αρχές δεν είναι αρμόδιες για να επιβάλλουν κυρώσεις για τις παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού. Το γεγονός ότι διάφορες αρχές μπόρεσαν να εξετάσουν τα ίδια

πραγματικά περιστατικά είναι αλυσιτελές, διότι το ίδιο γεγονός μπορεί να αποτελεί παράβαση σε πολλές έννομες τάξεις.

129 Όσον αφορά το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το κύριο κριτήριο για τον υπολογισμό ενός προστίμου είναι η βαρύτητα της παραβάσεως. Ουδόλως προκύπτει ότι τα πρόστιμα πρέπει να μειώνονται για τον λόγο ότι οι προσφεύγουσες απετράπησαν ήδη επαρκώς λόγω των κυρώσεων που τους επιβλήθηκαν σε άλλα συστήματα. Στις προσφεύγουσες επιβλήθηκαν κυρώσεις για τον λόγο ότι δεν τήρησαν τους κοινοτικούς κανόνες του ανταγωνισμού, διαπράττοντας παράβαση στην Ευρώπη. Οι εν λόγω κανόνες του ανταγωνισμού πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εξίσου σοβαρά με αυτούς των λοιπών συστημάτων, προκειμένου να επιτυγχάνεται το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

130 Από τη νομολογία προκύπτει ότι η αρχή ne bis in idem, η οποία διατυπώνεται και στο άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 7 της ΕΣΔΑ, αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, την τήρηση της οποίας εξασφαλίζει ο κοινοτικός δικαστής (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 1966, 18/65 και 35/65, Gutmann κατά Επιτροπής ΕΚΑΕ, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 261, και της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8375, στο εξής: απόφαση LVM, σκέψη 59, καθώς και με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 120 απόφαση Bœhringer κατά Επιτροπής, σκέψη 3).

131 Στον τομέα του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, βάσει της αρχής αυτής απαγορεύεται να καταδικαστεί ή να διωχθεί εκ νέου μια επιχείρηση για συμπεριφορά αντίθετη προς τον ανταγωνισμό για την οποία της είχε ήδη επιβληθεί κύρωση ή για την οποία είχε κριθεί ως μη έχουσα ευθύνη με προγενέστερη απόφαση της Επιτροπής η οποία δεν είναι πλέον δεκτική προσφυγής.

132 Πάντως, η νομολογία δέχεται τη δυνατότητα σωρεύσεως των κυρώσεων, μιας κοινοτικής και άλλης εθνικής, λόγω της υπάρξεως δύο παραλλήλων διαδικασιών, που εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς, των οποίων το επιτρεπτό προκύπτει από το ιδιάζον σύστημα κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ της

Κοινότητας και των κρατών μελών στον τομέα των συμπράξεων. Ωστόσο, η γενική απαίτηση επιεικείας συνεπάγεται ότι, καθορίζοντας το ύψος του προστίμου, η Επιτροπή υποχρεούται να λάβει υπόψη τις κυρώσεις οι οποίες έχουν επιβληθεί στην ίδια επιχείρηση για το ίδιο πραγματικό περιστατικό, όταν πρόκειται για κυρώσεις επιβαλλόμενες για παραβάσεις του δικαίου των συμπράξεων ενός κράτους μέλους και, κατά συνέπεια, διαπραχθείσες στο κοινοτικό έδαφος (προπαρατεθείσα στη σκέψη 121 απόφαση Walt Wilhelm κ.λπ., σκέψη 11, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 120 απόφαση Bœhringer κατά Επιτροπής, σκέψη 3· απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, Τ-141/89, Tréfileurope κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-791, σκέψη 191, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 121 απόφαση Sotralentz κατά Επιτροπής, σκέψη 29).

133 Καθόσον οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι, επιβάλλοντάς τους πρόστιμο για τη συμμετοχή σε σύμπραξη για την οποία είχαν ήδη επιβληθεί κυρώσεις από τις αμερικανικές και καναδικές αρχές, η Επιτροπή προσέβαλε την αρχή ne bis in idem σύμφωνα με την οποία δεν μπορεί να επιβληθεί δεύτερη κύρωση στο ίδιο πρόσωπο για την ίδια παράβαση, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο κοινοτικός δικαστής δέχθηκε ότι μια επιχείρηση μπορεί νομοτύπως να αποτελεί το αντικείμενο δύο παραλλήλων διαδικασιών για την ίδια παράβαση και συνεπώς επιβολής διπλής κυρώσεως, της μίας από την αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους και της άλλης από κοινοτική αρχή. Αυτή η δυνατότητα σωρεύσεως των κυρώσεων δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι εν λόγω διαδικασίες εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς (προπαρατεθείσα απόφαση Walt Wilhelm κ.λπ., σκέψη 11, προπαρατεθείσα Tréfileurope κατά Επιτροπής, σκέψη 191, και προπαρατεθείσα Sotralentz κατά Επιτροπής, σκέψη 29).

134 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αρχή ne bis in idem δεν μπορεί, κατά μείζονα λόγο, να τύχει εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον οι κινηθείσες διαδικασίες και οι επιβληθείσες αφενός από την Επιτροπή και αφετέρου από τις αμερικανικές και καναδικές αρχές κυρώσεις δεν εξυπηρετούν, προδήλως, τους ίδιους σκοπούς. Αν, στην πρώτη περίπτωση, πρόκειται για τη διασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως ή στον ΕΟΧ, η επιδιωκόμενη προστασία αφορά, στη δεύτερη περίπτωση, την αμερικανική ή καναδική αγορά (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 44/69, Buchler κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 457, σκέψεις 52 και 53). Συγκεκριμένα, η εφαρμογή της αρχής ne bis in idem δεν προϋποθέτει μόνον την ταυτότητα των γεγονότων που συνιστούν παράβαση και των προσώπων στα οποία επιβάλλεται η κύρωση, αλλά και την ενότητα του προστατευομένου εννόμου αγαθού (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ruiz-Jarabo Colomer στην υπόθεση C-213/00 P, απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Συλλογή 2004, σ. I-123, I-230, σκέψη 89).

135 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το περιεχόμενο της αρχής περί απαγορεύσεως σωρεύσεως των κυρώσεων, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 7 της ΕΣΔΑ. Από τη διατύπωση του εν λόγω άρθρου προκύπτει ότι η αρχή αυτή έχει μόνον ως αποτέλεσμα ότι κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή να καταδικαστεί ποινικά από δικαστήριο κράτους για παράβαση για την οποία ήδη αθωώθηκε ή καταδικάστηκε στο ίδιο αυτό κράτος. Αντιθέτως, η αρχή ne bis in idem δεν απαγορεύει ένα πρόσωπο να ενάγεται ή να καταδικάζεται ποινικώς πέραν της μιας φοράς για το ίδιο γεγονός σε δύο διαφορετικά κράτη, ή σε περισσότερα. Συνεπώς, η απόφαση Fischer κατά Αυστρίας, την οποία επικαλείται η SGL, δεν ασκεί επιρροή για την παρούσα διαφορά, καθότι εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 7 της ΕΣΔΑ και αφορά περίπτωση διπλής καταδίκης στην ίδια χώρα.

136 Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι οι προσφεύγουσες δεν επικαλέστηκαν καμία σύμβαση ή κανόνα του δημοσίου διεθνούς δικαίου που να απαγορεύουν σε αρχές ή δικαστήρια διαφορετικών κρατών να διώκουν ή καταδικάζουν ποινικώς ένα πρόσωπο για τα ίδια γεγονότα. Συνεπώς, τέτοια απαγόρευση μπορεί να προκύψει σήμερα μόνον από πολύ στενή διεθνή συνεργασία καταλήγουσα στην έκδοση κοινών κανόνων όπως αυτοί που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα Σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν. Συναφώς, οι προσφεύγουσες δεν στηρίχθηκαν στην ύπαρξη συμβατικού κειμένου δεσμεύοντος την Κοινότητα και τρίτα κράτη όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες ή ο Καναδάς και προβλέποντος τέτοια απαγόρευση.

137 Αληθεύει μεν ότι το άρθρο 50 του προαναφερθέντος Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων προβλέπει ότι κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο. Επιβάλλεται πάντως η διαπίστωση ότι το κείμενο αυτό έχει εφαρμογή μόνο στο έδαφος της Ενώσεως και περιορίζει ρητώς το περιεχόμενο του καθοριζομένου στο άρθρο 50 δικαιώματος στις περιπτώσεις που η επίδικη αθωωτική ή καταδικαστική απόφαση εκδόθηκε εντός του εδάφους αυτού.

138 Επομένως, στο μέτρο που οι προσφεύγουσες προβάλλουν προσβολή της αρχής ne bis in idem για τον λόγο ότι η επίδικη σύμπραξη αποτέλεσε επίσης το

αντικείμενο επιβολής κυρώσεων εκτός του κοινοτικού εδάφους ή ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη στην προσβαλλόμενη απόφαση τους συνολικούς κύκλους εργασιών τους στους οποίους περιλαμβάνονται οι κύκλοι εργασιών που πραγματοποίησαν στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά, τους οποίους είχαν ήδη λάβει υπόψη οι αμερικανικές και καναδικές αρχές για τον καθορισμό των προστίμων, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

139 Καθόσον οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την προπαρατεθείσα στη σκέψη 120 απόφαση Bœhringer κατά Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή υποχρεούται να συνυπολογίσει κύρωση που επιβλήθηκε από τις αρχές τρίτου κράτους αν τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά από την Επιτροπή κατά της προσφεύγουσας επιχειρήσεως, αφενός, και από τις αρχές αυτές, αφετέρου, είναι τα ίδια, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε τα εξής (σκέψη 3):

«[...] όσον αφορά το ζήτημα αν η Επιτροπή υποχρεούται επίσης να συνυπολογίσει κύρωση που επιβλήθηκε από τις αρχές τρίτου κράτους, δεν χρειάζεται να λυθεί, παρά μόνον αν τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά στην προκειμένη περίπτωση κατά της προσφεύγουσας αφενός από την Επιτροπή και αφετέρου από τις αμερικανικές αρχές, είναι τα ίδια».

140 Από το προαναφερθέν χωρίο προκύπτει προφανώς ότι το Δικαστήριο όχι μόνο δεν αποφάνθηκε ως προς το αν η Επιτροπή υποχρεούται να συνυπολογίσει πρόστιμο που έχει επιβληθεί από τις αρχές τρίτου κράτους στην υποθετική περίπτωση που τα πραγματικά περιστατικά, που έγιναν δεκτά κατά της επιχειρήσεως από το κοινοτικό αυτό όργανο και από τις εν λόγω αρχές είναι τα ίδια, αλλά έκρινε ότι η ταύτιση των επικρινομένων από την Επιτροπή και τις αρχές τρίτου κράτους πραγματικών περιστατικών συνιστά προϋπόθεση για να δοθεί απάντηση στο προαναφερθέν ερώτημα.

141 Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση που προκύπτει, αφενός, από τη στενή αλληλεξάρτηση των εθνικών αγορών των κρατών μελών και της κοινής αγοράς και, αφετέρου, από το ιδιαίτερο σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ Κοινότητας και κρατών μελών σε θέματα συμπράξεων επί του ιδίου εδάφους, ήτοι του εδάφους της κοινής αγοράς, το Δικαστήριο, έχοντας δεχθεί τη δυνατότητα διπλής διώξεως, έκρινε αναγκαίο, ενόψει της συνακόλουθης ενδεχομένως επιβολής διπλής κυρώσεως, να λαμβάνεται υπόψη η πρώτη καταδικαστική απόφαση σύμφωνα με την απαίτηση επιείκειας (προπαρατεθείσα στη σκέψη 120 απόφαση Walt Wilhelm κ.λπ., σκέψη 11,

και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mayras στην προπαρατεθείσα στη σκέψη 120 απόφαση Bœhringer κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 319).

142 Αυτό όμως δεν ισχύει στην παρούσα υπόθεση. Συνεπώς, εφόσον δεν προβάλλεται ρητή συμβατική διάταξη προβλέπουσα την υποχρέωση της Επιτροπής, κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, να λαμβάνει υπόψη τις κυρώσεις που έχουν ήδη επιβληθεί στην ίδια επιχείρηση για το ίδιο γεγονός από αρχές ή δικαστήρια τρίτου κράτους, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες ή ο Καναδάς, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν νομοτύπως να προσάπτουν στην Επιτροπή ότι παραβίασε, εν προκειμένω, την υποχρέωση αυτή.

143 Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν υποτεθεί ότι μπορεί να συναχθεί, a contrario, από την προπαρατεθείσα στη σκέψη 120 απόφαση Bœhringer κατά Επιτροπής, ότι η Επιτροπή υποχρεούται να συνυπολογίζει κύρωση που επιβλήθηκε από τις αρχές τρίτου κράτους στην υποθετική περίπτωση όπου τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά κατά της επίδικης επιχειρήσεως από το θεσμικό αυτό όργανο και από τις εν λόγω αρχές είναι τα ίδια, πρέπει να τονιστεί ότι μολονότι η απόφαση που εκδόθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά της SGL αναφέρει το γεγονός ότι η σύμπραξη για τα ηλεκτρόδια γραφίτη είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό της παραγωγής και την αύξηση των τιμών του προϊόντος «στις Ηνωμένες Πολιτείες και αλλού», ουδόλως αποδείχθηκε ότι η επιβληθείσα στις Ηνωμένες Πολιτείες κύρωση αφορούσε εφαρμογές ή αποτελέσματα της συμπράξεως πλην αυτών που επήλθαν στη χώρα αυτή (βλ., συναφώς, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 120 απόφαση Bœhringer κατά Επιτροπής, σκέψη 6) και συγκεκριμένα στον ΕΟΧ, πράγμα το οποίο, κατά τα λοιπά, θα είχε προδήλως σφετεριστεί την εδαφική αρμοδιότητα της Επιτροπής. Η τελευταία αυτή παρατήρηση ισχύει επίσης για την κύρωση που επιβλήθηκε στον Καναδά.

144 Όσον αφορά το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των ήδη επιβληθέντων προστίμων, πρέπει να τονιστεί ότι, κατά τη νομολογία, η εξουσία της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ ή του άρθρου 82 ΕΚ, συνιστά ένα από τα μέσα που έχουν δοθεί στην Επιτροπή για να μπορεί να εκπληρώνει την αποστολή επιβλέψεως που της έχει ανατεθεί από το κοινοτικό δίκαιο. Η αποστολή αυτή περιλαμβάνει το καθήκον ασκήσεως μιας γενικής πολιτικής με στόχο την εφαρμογή στον τομέα του ανταγωνισμού των αρχών που καθορίζονται στη Συνθήκη και τον προσανατολισμό της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων προς αυτή την κατεύθυνση (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 105).

145 Επομένως, η Επιτροπή έχει την εξουσία να αποφασίζει για το ύψος του ποσού των προστίμων προκειμένου να ενισχύσει το προληπτικό τους αποτέλεσμα όταν οι παραβάσεις συγκεκριμένου είδους εμφανίζονται σχετικώς συχνά, αν και το γεγονός ότι είναι παράνομες έχει αναγνωριστεί από την έναρξη της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού, λόγω του κέρδους που ορισμένες από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις αποκομίζουν από αυτές (προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 108).

146 Οι προσφεύγουσες δεν μπορούν βασίμως να ισχυρίζονται ότι δεν υπήρξε καμία αποτρεπτική συνέπεια ως προς αυτές για τον λόγο ότι είχαν ήδη καταδικαστεί για τα ίδια γεγονότα από δικαστήρια τρίτων χωρών. Συγκεκριμένα, η εν λόγω επιχειρηματολογία των προσφευγουσών επαληθεύει στην πραγματικότητα την επιχειρηματολογία σχετικά με την προσβολή της αρχής της απαγορεύσεως της σωρεύσεως των κυρώσεων την οποία απέρριψε το Πρωτοδικείο ανωτέρω.

147 Επιπλέον, όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα νομολογία, ο σκοπός της αποτροπής που δικαιούται να επιδιώκει η Επιτροπή κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου σκοπεί να διασφαλίσει την τήρηση εκ μέρους των επιχειρήσεων των κανόνων του ανταγωνισμού που καθορίζονται στη Συνθήκη για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων τους εντός της Κοινότητας ή του ΕΟΧ. Συνεπώς, ο αποτρεπτικός χαρακτήρας προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού δεν μπορεί να καθορίζεται ούτε σε σχέση, μόνο, με την ιδιαίτερη κατάσταση της καταδικασθείσας επιχειρήσεως ούτε σε σχέση με το αν η επιχείρηση αυτή τήρησε τους κανόνες ανταγωνισμού που έχουν τεθεί σε τρίτα κράτη εκτός ΕΟΧ.

148 Επομένως, νομίμως η Επιτροπή επέβαλε στην SGL πρόστιμο επαρκώς αποτρεπτικό, εντός των ορίων που θέτει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, χωρίς να οφείλει να λάβει υπόψη τις αμερικανικές και καναδικές κυρώσεις για τον καθορισμό των ορίων αυτών.

149 Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογίας, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, από την αιτιολογία πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, ώστε να καθιστά δυνατό στους

ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο, προκειμένου να προασπίσουν τα δικαιώματά τους, και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του (βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 20ής Οκτωβρίου 1999, T-171/97, Swedish Match Philippines κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1999, σ. II-3241, σκέψη 82, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 12ης Ιουλίου 2001, T-12/99 και T-63/99, UK Coal κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-2153, σκέψη 196).

150 Εν προκειμένω, με τις αιτιολογικές σκέψεις 179 έως 183 της προσβαλλομένης αποφάσεως απορρίφθηκε ρητώς η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η SGL κατά τη διοικητική διαδικασία με σκοπό να εφαρμοστεί στην περίπτωσή της η αρχή ne bis in idem. Με τις σκέψεις αυτές η Επιτροπή εξέθεσε ότι, κατά την άποψή της, η αρχή αυτή δεν ετύγχανε εφαρμογής στις κυρώσεις που επέβαλαν οι αμερικανικές και οι καναδικές αρχές. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις δεν αποτελούσαν θέση επί συγκεκριμένου επιχειρήματος της Tokai (βλ, ανωτέρω, σκέψη 127) και ότι η προσέγγιση της Επιτροπής αποτελούσε πράγματι νέο στοιχείο στην πρακτική της ως προς τη λήψη αποφάσεων, τίποτε δεν εμπόδισε τις προσφεύγουσες να προστατέψουν αποτελεσματικά τα συμφέροντά τους ενώπιον του Πρωτοδικείου, προβάλλοντας όλους τους λυσιτελείς κατά την άποψή τους λόγους ακυρώσεως και ισχυρισμούς προκειμένου να στραφούν κατά της θέσεως της Επιτροπής. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο ήταν σε θέση να ασκήσει τον δικαστικό του έλεγχο αποφαινόμενο επί διαφόρων πτυχών της αρχής ne bis in idem.

151 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από την παραβίαση της αρχής περί απαγορεύσεως σωρεύσεως των κυρώσεων και της υποχρεώσεως της Επιτροπής να λάβει υπόψη της προηγουμένως επιβληθείσες κυρώσεις καθώς και από έλλειψη αιτιολογίας επ' αυτού πρέπει να απορριφθούν.

152 Όσον αφορά την ειδική αιτίαση που προβάλλει η SGL, κατά την οποία ο αρμόδιος γενικός διευθυντής της Επιτροπής της υποσχέθηκε ότι οι αμερικανικές κυρώσεις θα συνυπολογίζονταν στο ποσό του προστίμου της Επιτροπής, η προσφεύγουσα επικαλείται την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Η αρχή αυτή να μεν καλύπτει κάθε ιδιώτη που βρίσκεται σε μια κατάσταση από

την οποία προκύπτει ότι το κοινοτικό όργανο του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1987, 265/85, Van den Bergh en Jurgens και Van Dijk Food Products κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1155, σκέψη 44, και της 26ης Ιουνίου 1990, C-152/88, Sofrimport κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2477, σκέψη 26), διευκρινίζεται όμως ότι ουδείς μπορεί να επικαλεσθεί προσβολή της αρχής αυτής όταν δεν υπάρχουν συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διασφαλίσεις εκ μέρους του οργάνου, προερχόμενες από εξουσιοδοτημένες και αξιόπιστες πηγές (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 1999, Τ-203/97, Forvass κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1999, σ. I-A-129 και II-705, σκέψη 70, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 18ης Ιανουαρίου 2000, Τ-290/97, Mehibas Dordtselaan κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-15, σκέψη 59).

153 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι την προσβαλλόμενη απόφαση εξέδωσε το σώμα των μελών της Επιτροπής, σύμφωνα με την αρχή της συλλογικότητας, την οποία καθιερώνει το άρθρο 1 του Εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής της 29ης Νοεμβρίου 2000 (ΕΕ L 308, σ. 26) και όχι ένας συγκεκριμένος γενικός διευθυντής (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, Τ-31/99, ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1881, σκέψη 104). Περαιτέρω, η SGL δεν μπορούσε ευλόγως να προσδοκά ότι η απόφαση περί επιβολής προστίμου για την κύρωση της συμμετοχής της σε ενεργή σύμπραξη παγκόσμιας κλίμακας, στο πλαίσιο της αγοράς των ηλεκτροδίων γραφίτη, θα αποτελούσε αντικείμενο ανάθεσης εξουσιών στον αρμόδιο για θέματα ανταγωνισμού γενικό διευθυντή, ως «μέτρο διαχειρίσεως ή διοικήσεως» υπό την έννοια του άρθρου 14 του εσωτερικού κανονισμού. Κατά συνέπεια, ο γενικός διευθυντής σαφώς και δεν μπορούσε να παράσχει στην SGL «συγκεκριμένες διασφαλίσεις προερχόμενες από εξουσιοδοτημένη και αξιόπιστη πηγή» όσον αφορά τον συνυπολογισμό των κυρώσεων που της είχαν επιβληθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, καθότι η αρμοδιότητά του περιοριζόταν στην υποβολή προτάσεων στο σώμα των Επιτρόπων που ήταν ελεύθερο να τις δεχτεί ή να τις απορρίψει.

154 Περαιτέρω, φαίνεται ότι η ίδια η SGL είχε αμφιβολίες ως προς τη συγκεκριμένη φύση των διασφαλίσεων που ισχυρίζεται ότι της παρέσχε ο A. Schaub την 1η Δεκεμβρίου 1998. Συγκεκριμένα, με την από 4 Απριλίου 2000 απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η SGL δεν επικαλείται τις εν λόγω διαβεβαιώσεις, αλλά αντιθέτως προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν αποκάλυψε αν, και σε ποιο βαθμό, θα ελάμβανε υπόψη, βάσει της αρχής ne bis in idem, κυρώσεις που είχαν ήδη επιβληθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες. Εν πάση περιπτώσει, η SGL δεν ισχυρίστηκε ότι παρακινήθηκε να συνεργαστεί με την Επιτροπή και να αναγνωρίσει το αληθές των επίμαχων πραγματικών περιστατικών λόγω της επίδικης υποσχέσεως του A. Schaub.

155 Συνεπώς, ούτε η αιτίαση που αντλείται από παραβίαση της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ως προς τον συνυπολογισμό της κυρώσεως που επιβλήθηκε στην SGL στις Ηνωμένες Πολιτείες μπορεί να γίνει δεκτή.

2. *Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από παράβαση των κατευθυντήριων γραμμών, από τον παράνομο χαρακτήρα τους και από έλλειψη αιτιολογίας επ' αυτού*

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις επί του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται τα επιβληθέντα στις προσφεύγουσες πρόστιμα

156 Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, «η Επιτροπή δύναται να επιβάλλει με απόφαση στις επιχειρήσεις [...] πρόστιμο ύψους χιλίων [ευρώ] μέχρις ενός εκατομμυρίου [ευρώ], ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από μία των επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν συνεργήσει στην παράβαση, όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας [...] διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [81], παράγραφος 1, [...] της Συνθήκης». Στην ίδια διάταξη προβλέπεται ότι «κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη, εκτός από τη βαρύτητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της».

157 Βάσει της διατάξεως αυτής, η Επιτροπή διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως ως προς τον καθορισμό των προστίμων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Οκτωβρίου 1997, Τ-229/94, Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1689, σκέψη 127), το οποίο εντάσσεται, μεταξύ άλλων, στη γενική

πολιτική της σε θέματα ανταγωνισμού (απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψεις 105 και 109). Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να εξασφαλίσει τη διαφάνεια και τον αντικειμενικό χαρακτήρα των αποφάσεών της περί προστίμων, η Επιτροπή εξέδωσε, το 1998, τις κατευθυντήριες γραμμές της. Πρόκειται για έγγραφο προοριζόμενο να διευκρινίσει, τηρουμένων των υπέρτερων κανόνων δικαίου, τα κριτήρια που υπολογίζει να εφαρμόσει στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει· προκύπτει ένας αυτοπεριορισμός αυτής της εξουσίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 1998, Τ-241/95, Vlaams Gewest κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-717, σκέψη 89), στο μέτρο που εναπόκειται στην Επιτροπή να συμμορφωθεί με τους ενδεικτικούς κανόνες που η ίδια έχει επιβάλει (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, Τ-380/94, AIUFFASS και AKT κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-2169, σκέψη 57).

158 Εν προκειμένω, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 126 έως 144 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα σε όλες τις προσφεύγουσες λόγω της διαπιστωθείσας παραβάσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΟΧ. Από τις εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει ότι τα πρόστιμα επιβλήθηκαν δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και ότι η Επιτροπή —μολονότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αναφέρεται ρητά στις κατευθυντήριες γραμμές— καθόρισε το ποσό των προστίμων εφαρμόζοντας την προβλεπόμενη στις κατευθυντήριες γραμμές μέθοδο.

159 Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, η Επιτροπή λαμβάνει ως βάση για τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων που επιβάλλει στις οικείες επιχειρήσεις ένα αρχικό ποσό που καθορίζεται ανάλογα με τη βαρύτητα της παραβάσεως. Για να αξιολογηθεί η βαρύτητα της παραβάσεως πρέπει να ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας της παραβάσεως, ο πραγματικός της αντίκτυπος επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς και η έκταση της γεωγραφικής αγοράς αναφοράς (σημείο 1 Α, πρώτο εδάφιο). Στο πλαίσιο αυτό, οι παραβάσεις ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες, ήτοι σε «ελαφρές παραβάσεις», για τις οποίες το προβλεπόμενο ποσό των προστίμων κυμαίνεται μεταξύ 1 000 και ενός εκατομμυρίου ευρώ, σε «σοβαρές παραβάσεις», για τις οποίες το προβλεπόμενο ποσό των προστίμων κυμαίνεται μεταξύ ενός εκατομμυρίου ευρώ και είκοσι εκατομμυρίων ευρώ, και σε «πολύ σοβαρές παραβάσεις», για

τις οποίες το προβλεπόμενο ποσό των προστίμων υπερβαίνει τα 20 εκατομμύρια ευρώ (σημείο 1 Α, δεύτερο εδάφιο, πρώτη έως τρίτη περίπτωση). Εντός καθεμιάς από τις ανωτέρω κατηγορίες, η κλιμάκωση των προβλεπόμενων κυρώσεων καθιστά δυνατή τη διαφοροποίηση της μεταχείρισης που πρέπει να ισχύσει για τις επιχειρήσεις ανάλογα με τον χαρακτήρα των παραβάσεων που έχουν διαπράξει (σημείο 1 Α, τρίτο εδάφιο). Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική οικονομική δυνατότητα του αυτουργού της παράβασης να προξενήσει σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες, ιδίως δε στους καταναλωτές, και να καθορίζεται το ύψος του προστίμου κατά τρόπο ώστε να έχει επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα (σημείο 1 Α, τέταρτο εδάφιο).

160 Εντός καθεμίας από τις τρεις ούτως προσδιοριζόμενες κατηγορίες παραβάσεων, ενδέχεται, κατά την Επιτροπή, να είναι σκόπιμη η στάθμιση, σε ορισμένες περιπτώσεις, του ειδικού βάρους κάθε επιχειρήσεως και, κατ' επέκταση, του πραγματικού αντίκτυπου της παράνομης συμπεριφοράς της για τον ανταγωνισμό, ιδιαίτερα αν υφίστανται σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος μεταξύ επιχειρήσεων που διαπράττουν το ίδιο είδος παράβασης, καθώς και η κατά συνέπεια προσαρμογή του αρχικού ποσού ανάλογα με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα κάθε επιχειρήσεως (στο εξής: αρχικό ποσό) (σημείο 1 Α, έκτο εδάφιο).

161 Όσον αφορά τον σχετικό με τη διάρκεια συντελεστή, οι κατευθυντήριες γραμμές καθιερώνουν διάκριση μεταξύ των παραβάσεων σύντομης διάρκειας (κατά κανόνα βραχύτερης του ενός έτους), στις οποίες δεν προσαυξάνεται το ποσό που έχει καθοριστεί με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, των παραβάσεων μέσης διάρκειας (κατά κανόνα από ένα έως πέντε έτη), στις οποίες η προσαύξηση μπορεί να φθάσει έως το 50 %, και των παραβάσεων μεγάλης διάρκειας (κατά κανόνα μεγαλύτερης των πέντε ετών), στις οποίες η προσαύξηση του ως άνω ποσού για κάθε έτος μπορεί να ανέλθει στο 10 % (σημείο 1 Β, πρώτο εδάφιο, πρώτη έως τρίτη περίπτωση).

162 Ακολούθως, οι κατευθυντήριες γραμμές παραθέτουν, για παράδειγμα, κατάλογο των επιβαρυντικών και ελαφρυντικών περιστάσεων που μπορούν να ληφθούν υπόψη για την αύξηση ή τη μείωση του αρχικού ποσού.

163 Τέλος, οι κατευθυντήριες γραμμές διευκρινίζουν ότι το τελικό αποτέλεσμα του υπολογισμού του προστίμου βάσει της μεθόδου αυτής (αρχικό ποσό, στο οποίο εφαρμόζονται ποσοστά αύξησης και μείωσης) δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το 10 % του παγκόσμιου κύκλου εργασιών των οικείων επιχειρήσεων, όπως προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 (σημείο 5, στοιχείο α'). Επιπλέον, οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν ότι, ανάλογα με τις περιστάσεις, μετά τους ως άνω υπολογισμούς, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι αντικειμενικοί παράγοντες, όπως είναι οι συγκεκριμένες οικονομικές παράμετροι της παραβάσεως, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, καθώς και η πραγματική τους ικανότητα να επωμισθούν το βάρος ενός προστίμου, υπό τις συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες, ώστε να αναπροσαρμοσθεί αναλόγως το ύψος των προστίμων που πρόκειται να επιβληθούν (σημείο 5, στοιχείο β').

164 Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να εκτιμηθεί αν, όπως ισχυρίζονται οι προσφεύγουσες, τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν με το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι υπερβολικά και η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό τους είναι εσφαλμένη.

165 Συναφώς πρέπει να υπομνησθεί ότι, ναι μεν η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ποσού των εκάστοτε προστίμων, χωρίς να οφείλει να εφαρμόζει συγκεκριμένη μαθηματική μέθοδο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, Τ-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59), το Πρωτοδικείου ωστόσο αποφαίνεται, δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού 17, με πλήρη δικαιοδοσία υπό την έννοια του άρθρου 229 ΕΚ επί των προσφυγών που ασκούνται κατά αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο και μπορεί, κατά συνέπεια, να καταργήσει, να μειώσει ή να αυξήσει το επιβληθέν πρόστιμο. Στο πλαίσιο αυτό, η εκτίμηση του αν το ποσό του προστίμου είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας μπορεί, ανεξαρτήτως ενδεχομένων πρόδηλων σφαλμάτων εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής, να δικαιολογήσει την προσκόμιση και τον συνυπολογισμό πρόσθετων πληροφοριακών στοιχείων που δεν αναφέρονται στην απόφαση της Επιτροπής (απόφαση SCA Holding κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 108, σκέψη 55).

β) Επί των αρχικών ποσών που ελήφθησαν υπόψη στην προσβαλλόμενη απόφαση σε συνάρτηση με τη βαρύτητα της παραβάσεως

Περίληψη της προσβαλλομένης αποφάσεως

166 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 129 έως 154 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή καθόρισε το αρχικό ποσό κάθε προστίμου ανάλογα με τη βαρύτητα της παραβάσεως. Στο πλαίσιο αυτό έλαβε υπόψη της τα εξής:

— τη φύση της παραβάσεως (κατανομή των αγορών και καθορισμός των τιμών σε σημαντικό τομέα της βιομηχανίας), εκτιμώντας ότι πρόκειται για πολύ σοβαρή παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΟΧ·

— τις πραγματικές επιπτώσεις της παραβάσεως στην αγορά ηλεκτροδίων γραφίτη του ΕΟΧ, εκτιμώντας ότι επρόκειτο όχι απλώς για σύμπραξη επί των τιμών αλλά και για ανακοίνωση και εφαρμογή τους, διευκρινίζοντας ότι οι τιμές που ίσχυαν στην αγορά (μεταξύ άλλων οι αυξήσεις των τιμών) ακολουθούσαν σε μεγάλο βαθμό εκείνες που αποφασίζονταν στο πλαίσιο του καρτέλ επί εξαετία·

— το μέγεθος της εν λόγω γεωγραφικής αγοράς, επισημαίνοντας ότι το καρτέλ κάλυπτε το σύνολο της κοινής αγοράς και, μετά τη δημιουργία του, το σύνολο του ΕΟΧ.

167 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή έκρινε ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν διαπράξει «πολύ σοβαρή παράβαση».

168 Ακολούθως, προκειμένου να συνυπολογιστεί η πραγματική οικονομική δυνατότητα κάθε επιχειρήσεως να προξενήσει σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό και λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης διαφοράς μεγέθους μεταξύ των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, η Επιτροπή εφάρμοσε διαφορετική μεταχείριση. Για τον σκοπό αυτό προέβη σε κατανομή των εμπλεκομένων επιχειρήσεων σε τρεις κατηγορίες, στηριζόμενη στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών που αντλεί κάθε επιχείρηση από την πώληση του εν λόγω προϊόντος. Η σύγκριση στηρίχθηκε στα σχετικά με τον κύκλο εργασιών στοιχεία που αναλογούσαν στο εν λόγω προϊόν για το τελευταίο έτος της παραβάσεως, ήτοι το 1998, όπως προκύπτουν από τον πίνακα που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 30 της προσβαλλομένης αποφάσεως:

Εταιρία	Παγκόσμιος κύκλος εργασιών για τα ηλεκτρόδια γραφίτη (1998, σε εκατομμύρια ευρώ) + μερίδιο της παγκόσμιας αγοράς των ηλεκτροδίων γραφίτη (1992-1998)		Παγκόσμιος κύκλος εργασιών ΕΟΧ για τα ηλεκτρόδια γραφίτη (1998) + μερίδιο της αγοράς ΕΟΧ για τα ηλεκτρόδια γραφίτη (1992-1998)		Συνολικός παγκόσμιος κύκλος εργασιών (2000, σε εκατομμύρια ευρώ)
SGL	[...]	[... %]	[...]	[... %]	1 262
UCAR	[...]	[... %]	[...]	[... %]	841
VAW	[...]	[... %]	[...]	[... %]	3 693
C/G	[...]	[... %]	[...]	[... %]	225
SDK	[...]	[... %]	[...]	[... %]	7 508
Tokai	[...]	[... %]	[...]	[... %]	652
SEC	[...]	[... %]	[...]	[... %]	155
Nippon	[...]	[... %]	[...]	[... %]	189

169 Βάσει των στοιχείων που περιέχονται στον πίνακα αυτό, η SGL και η UCAR, οι δύο κύριοι παραγωγοί ηλεκτροδίων γραφίτη σε παγκόσμιο επίπεδο και σε

επίπεδο ΕΟΧ, κατατάχθηκαν στην πρώτη κατηγορία (αρχικό ποσό 40 εκατομμυρίων ευρώ). Η C/G, η SDK και η Tokai, με πολύ χαμηλότερα μερίδια της αγοράς σε παγκόσμια κλίμακα (μεταξύ 5 και 10 %), κατατάχθηκαν στη δεύτερη κατηγορία (αρχικό ποσό 16 εκατομμυρίων ευρώ). Οι VAW, SEC και Nippon, τα μερίδια των οποίων στην παγκόσμια αγορά ήταν κατώτερα του 5 %, τοποθετήθηκαν στην τρίτη κατηγορία (αρχικό ποσό 8 εκατομμυρίων ευρώ).

170 Τέλος, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το μέγεθος και οι πόροι της VAW και της SDK σε παγκόσμιο επίπεδο, η Επιτροπή εφάρμοσε στο αρχικό ποσό της VAW συντελεστή 1,25 προκειμένου αυτό να ανέλθει σε 10 εκατομμύρια ευρώ και στο αρχικό ποσό της SDK —η οποία θεωρούνταν σαφώς η μεγαλύτερη από τις θιγόμενες με την προσβαλλόμενη απόφαση επιχειρήσεις— συντελεστή 2,5 προκειμένου το αρχικό ποσό να ανέλθει σε 40 εκατομμύρια ευρώ.

Επιχειρήματα των διαδίκων

171 Η SGL διαφωνεί με την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών ισχυριζόμενη ότι η οριζόμενη σ' αυτές μέθοδος υπολογισμού αποκλίνει πλήρως από την προγενέστερη προσέγγιση, καθότι ο υπολογισμός του ποσού δεν γίνεται σε συνάρτηση με τον κύκλο εργασιών. Μόνο μία αναλογική προς τον συνολικό κύκλο εργασιών κύρωση είναι συμβατή με το άρθρο 15 του κανονισμού 17. Άλλως ειπείν, επιχειρήσεις όπως η SGL που πραγματοποιούν τον κύκλο εργασιών τους κυρίως χάριν στην πώληση του οικείου προϊόντος τελούν σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών τους από την πώληση άλλων προϊόντων.

172 Η UCAR αντιθέτως προσάπτει στην Επιτροπή ότι έλαβε υπόψη της τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών ως κριτήριο του μεγέθους των οικείων επιχειρήσεων. Η μέθοδος αυτή θέτει σε δυσμενή θέση την αμερικανική εταιρία UCAR, καθότι το επίπεδο των οικονομικών της δραστηριοτήτων στις Ηνωμένες Πολιτείες αντικατοπτρίζεται κατ' ανάγκη στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της.

173 Ακολούθως, η SGL καταγγέλλει την έλλειψη διαφάνειας και αιτιολογίας ως προς τον καθορισμό των τριών κατηγοριών στις οποίες κατατάχθηκαν οι οικείες επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επιλογή των ποσών και των κριτηρίων ταξινομήσεως. Τα ποσά που προσδιορίστηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο είναι αυθαίρετα, δεδομένου ότι από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει εξάλλου αν η Επιτροπή στηρίχθηκε στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών των οικείων επιχειρήσεων ή στον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησαν με το εν λόγω προϊόν. Επιπλέον, το πολύ αυξημένο αρχικό ποσό των 40 εκατομμυρίων ευρώ, που ορίστηκε για την SGL σε συνάρτηση με τη βαρύτητα της παραβάσεως, δεν συνάδει προς την προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής ως προς τη λήψη αποφάσεων.

174 Η Επιτροπή δεν απέδειξε εξάλλου ότι η σύμπραξη επέφερε πραγματική αύξηση των τιμών. Δεν έλαβε υπόψη της το γεγονός ότι υπάρχει μια άλλη εξήγηση για τις αυξήσεις των τιμών που σημειώθηκαν μεταξύ 1992 και 1996: κατά τη διαρθρωτική κρίση που ενέσκηψε στις αρχές του 1990, οι τιμές ήταν σαφώς κατώτερες του κόστους παραγωγής· ως εκ τούτου, οι συνεπακόλουθες αυξήσεις ήταν αναγκαίες για την επιβίωση του τομέα και τη χρηματοδότηση ποιοτικών βελτιώσεων. Περαιτέρω, η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει (αιτιολογική σκέψη 139 της προσβαλλομένης αποφάσεως) ότι είναι δύσκολο να διαπιστωθεί αν και σε ποιο βαθμό οι τιμές θα ήταν διαφορετικές αν δεν υπήρχε η σύμπραξη.

175 Η SGL προσθέτει ότι η Επιτροπή δικαιολόγησε τα υψηλά αρχικά ποσά λόγω της ανάγκης διασφαλίσεως «αποτρεπτικού αποτελέσματος» και μόνον (αιτιολογικές σκέψεις 146, 148 και 152 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επομένως, δεν έλαβε υπόψη της το γεγονός ότι η αρχή της επιείκειας επιβάλλει να συνεκτιμώνται οι ιδιαίτερες συνθήκες κάθε επιχειρήσεως, όπως οι πτυχές της ειδικής πρόληψης και της αναλογικότητας.

176 Οι τέσσερις ιαπωνικές επιχειρήσεις και η C/G, για τις οποίες η αγορά του EOX δεν ήταν η «εγχώρια αγορά» τους, ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή, αντί να προσδώσει δυσανάλογη σημασία στους κύκλους εργασιών και στα μερίδια της παγκόσμιας αγοράς για το εν λόγω προϊόν, έπρεπε να στηριχθεί στους κύκλους εργασιών και στα μερίδια της αγοράς εντός του EOX. Μόνον αυτή η μέθοδος αφενός θα ήταν σύμφωνη με την περιορισμένη εδαφική αρμοδιότητα της Επιτροπής και αφετέρου θα παρείχε τη δυνατότητα υπολογισμού της πραγματικής δυνατότητας κάθε επιχειρήσεως να προκαλέσει σοβαρή ζημία στον ανταγωνισμό εντός του EOX.

177 Τα μερίδια της αγοράς εντός του ΕΟΧ για την Tokai [... %], τη Nippon [... %], την SDK [... %], την SEC [... %] και την C/G [... %] ήταν περιορισμένα σε σχέση με τα μερίδια της SGL και της UCAR· η συμμετοχή τους στις ευρωπαϊκές δραστηριότητες της συμπράξεως ήταν απλώς παθητική. Συναφώς προβαίνουν σε πολλαπλές συγκρίσεις μεταξύ των αρχικών ποσών, των βασικών ποσών και των τελικών ποσών των προστίμων τους και των αντιστοίχων κύκλων εργασιών των επικεφαλής SGL και UCAR, καθώς και μεταξύ των διαφόρων κύκλων εργασιών των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, προκειμένου να αποδείξουν τον υπερβολικό χαρακτήρα των κυρώσεων που τους επιβλήθηκαν σε σχέση με την οικονομική τους παρουσία στον ΕΟΧ. Επιπλέον, συγκρίνουν τη μέθοδο υπολογισμού που εφάρμοσε η Επιτροπή με την, κατά την άποψή τους, δικαιότερη μέθοδο των αμερικανικών αρχών.

178 Διευκρινίζουν ότι η περιθωριακή και παθητική παρουσία τους στην αγορά του ΕΟΧ ουδόλως αποτελεί συνάρτηση των αποτελεσμάτων της συμπράξεως, αλλά συνιστά συνέπεια των αυτόνομων αποφάσεων που είχαν λάβει, πολύ πριν από την έναρξη της επίδικης περιόδου, προς ίδιον οικονομικό συμφέρον. Η Επιτροπή δεν κατάφερε να αποδείξει ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις απέφυγαν την πώληση του επίδικου προϊόντος εντός του ΕΟΧ συγκεκριμένα λόγω της συμπράξεως. Δεν απέδειξε ιδίως ότι, αν δεν είχε συναφθεί η σύμπραξη, τα μερίδια της αγοράς ή οι πωλήσεις τους εντός του ΕΟΧ θα ήταν πολύ μεγαλύτερες.

179 Η Tokai, η Nippon, η SEC και η C/G προσθέτουν ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτή η συλλογιστική της Επιτροπής και καθοριστεί το αρχικό ποσό βάσει του παγκόσμιου κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε το 1998 για το επίδικο προϊόν, η ταξινόμησή τους από την Επιτροπή στις τρεις προαναφερθείσες κατηγορίες και ο καθορισμός των αντίστοιχων ποσών (40, 16 και 8 εκατομμύρια ευρώ), συνιστούν παράβαση της αρχής της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως. Συγκεκριμένα, το αρχικό ποσό είναι αναλογικώς, ήτοι σε σχέση με τους κύκλους εργασιών και τα μερίδια της αγοράς σε παγκόσμιο επίπεδο, πολύ αυξημένο σε σχέση με αυτά της SGL, της UCAR και της SDK.

180 Όσον αφορά την ατομική συμμετοχή της στην παράβαση, η C/G εκθέτει επίσης ότι η κατάστασή της διακρίνεται πολλαπλώς από αυτή των λοιπών μερών της συμπράξεως. Συναφώς επικαλείται, εκτός από τον περιθωριακό της ρόλο, αρκετά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η συμπεριφορά της δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί «πολύ σοβαρή».

181 Η SDK προσάπτει στην Επιτροπή ότι αύξησε τεχνητά το πρόστιμό της με την πρόσθετη εφαρμογή αποτρεπτικού συντελεστή της τάξεως του 2,5, γεγονός που αύξησε το αρχικό ποσό κατά 24 εκατομμύρια ευρώ. Ο συντελεστής αυτός όμως δεν εφαρμόστηκε ούτε στους επικεφαλής της συμπράξεως ούτε στα συμπράττοντα μέρη που διέθεταν σημαντικότερα μερίδια της αγοράς εντός του ΕΟΧ ούτε σε εκείνους που είχαν παρεμποδίσει την έρευνα της Επιτροπής και που είχαν εξακολουθήσει την παράβαση ακόμη και μετά την εν λόγω έρευνα. Επομένως, επρόκειτο για εισάγουσα διάκριση και δυσανάλογη διπλή κύρωση αποκλειστικά και μόνον της εταιρίας SDK, ενώ ο συντελεστής που εφαρμόστηκε στην VAW ήταν μόνον 1,25 και αύξησε το ποσό της εν λόγω εταιρίας μόλις κατά 2 εκατομμύρια ευρώ.

182 Στο μέτρο που η Επιτροπή επικαλείται το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους της εταιρίας (αιτιολογικές σκέψεις 152 έως 154 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η SDK παραπέμπει σε έκθεση οικονομικής πραγματογνωμοσύνης για να δηλώσει ότι η οικονομική ισχύς δεν εξαρτάται από το μέγεθος της εταιρίας αυτό καθ' εαυτό. Αφενός οι μεγάλες εταιρίες με μειωμένα μερίδια στην επίδικη αγορά, όπως η SDK, δεν αντλούν καμία εξουσία από την παρουσία τους σε άλλες αγορές που δεν έχουν καμία σχέση με την επίδικη αγορά. Αφετέρου, ούτε μια μεγάλη συσπείρωση με χαμηλή οικονομική δύναμη μπορεί να θεωρηθεί ως οικονομικά ισχυρή λόγω του μεγέθους της και μόνον. Εξάλλου, μια επιχείρηση με περιορισμένο μερίδιο της αγοράς σε σχέση με το εν λόγω προϊόν δεν επωφελείται από μια σύμπραξη, καθότι πωλεί επίσης προϊόντα που δεν έχουν καμία σχέση με τη σύμπραξη και δεν επηρεάζονται, ως εκ τούτου, από αυτή. Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν υποτεθεί ότι έπρεπε να εφαρμοστεί αποτρεπτικός συντελεστής, αυτός έπρεπε να αποτελεί συνάρτηση της καταστάσεως στην αγορά του ΕΟΧ, εντός της οποίας η SDK έχει περιθωριακή μόνο θέση, και να λαμβάνει αποκλειστικά υπόψη την πιθανότητα αποκαλύψεως της συμπράξεως και τα πιθανολογούμενα κέρδη των μελών της.

183 Κατά την SDK, η εφαρμογή συντελεστή 2,5 δεν συνάδει εξάλλου με διάφορες προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής. Επομένως, υπάρχει έλλειψη συνέπειας στον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή χειρίζεται τις διάφορες υποθέσεις. Τέλος, σημειώθηκε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της SDK κατά το μέτρο που δεν εξέφρασε την άποψή της ως προς τους λόγους και τα κριτήρια επιλογής συντελεστή 2,5.

184 Όλες οι ιαπωνικές προσφεύγουσες καταγγέλλουν την ανεπαρκή αιτιολόγηση των διαφόρων σημείων που συνοψίστηκαν ανωτέρω.

185 Κατά την Επιτροπή, από τις αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως και από τη νομολογία προκύπτει ότι κανένας από τους λόγους ακυρώσεως δεν είναι βάσιμος.

186 Όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την ταξινόμηση των επιχειρήσεων σε τρεις κατηγορίες και τον καθορισμό των αρχικών ποσών, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι στηρίχθηκε αποκλειστικά στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών που αντλείται από την πώληση του εν λόγω προϊόντος. Η βάση του υπολογισμού των προστίμων ήταν η βαρύτητα της παραβάσεως (φύση και επιπτώσεις της παραβάσεως καθώς και μέγεθος της εν λόγω γεωγραφικής αγοράς). Οι κύκλοι εργασιών και τα μερίδια της αγοράς σε παγκόσμιο επίπεδο χρησιμοποιήθηκαν απλώς ως βάση για τον καθορισμό της σχετικής βαρύτητας των εμπλεκομένων στη σύμπραξη επιχειρήσεων εντός του ΕΟΧ. Επομένως, η προσέγγιση της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη της πολλά στοιχεία και σε καμία περίπτωση δεν συνιστά απλώς υπολογισμό βάσει του κύκλου εργασιών.

187 Όσον αφορά τον συντελεστή του 2,5 που εφαρμόστηκε στο αρχικό ποσό για την SDK, η Επιτροπή αμφισβητεί το επιχείρημα ότι η προσαρμογή αυτή επρόκειτο να έχει πρόσθετο αποτρεπτικό αποτέλεσμα. Αντιθέτως, ο συντελεστής προσαρμογής λαμβάνει απλώς υπόψη του το γεγονός ότι οι διαφορετικοί οικονομικοί πόροι πρέπει να τιμωρούνται με διαφορετικά πρόστιμα, εφόσον θωρείται ότι πρέπει να έχουν αντίστοιχο αποτρεπτικό αποτέλεσμα. Αυτό συνεπάγεται διαφορετική μεταχείριση των μερών της συμπράξεως. Στην περίπτωση μεγάλων συσπειρώσεων, όπως αυτές στις οποίες ανήκει η SDK, δεν αρκεί να λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών επί της αγοράς εντός της οποίας σημειώθηκε η παράβαση.

188 Όσον αφορά τον συγκεκριμένο αριθμό 2,5, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν στηριζόταν στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών του ομίλου στον οποίο ανήκε η

προσφεύγουσα. Επρόκειτο μάλλον για καθαρή προσαρμογή λαμβάνουσα υπόψη το μέγεθος της SDK και τους συνολικούς της πόρους, δεδομένου ότι ήταν πράγματι η μεγαλύτερη από τις επιχειρήσεις που αφορούσε η προσβαλλόμενη απόφαση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Επί της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό του κύκλου εργασιών που έπρεπε να ληφθεί υπόψη

189 Στο μέτρο που η SGL προβάλλει την ασυμφωνία των κατευθυντήριων γραμμών με την προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής ως προς τη λήψη αποφάσεων, η οποία στηριζόταν στον συνολικό κύκλο εργασιών, πρέπει να σημειωθεί ότι οι κυρώσεις που μπορεί να επιβάλει η Επιτροπή λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού καθορίζονται από το άρθρο 15 του κανονισμού 17, που είχε εκδοθεί πριν από την ημερομηνία διαπράξεως της παραβάσεως. Όπως προκύπτει όμως από τις σκέψεις 159 έως 164 ανωτέρω, η γενική μέθοδος υπολογισμού του ύψους των προστίμων, η οποία περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές, στηρίζεται στα δύο κριτήρια που μνημονεύονται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, ήτοι της βαρύτητας της παραβάσεως και της διάρκειάς της, τηρουμένου συγχρόνως του ανωτάτου ορίου σε σχέση προς τον κύκλο εργασιών κάθε επιχειρήσεως το οποίο προβλέπει η ίδια αυτή διάταξη (προπαρατεθείσα στη σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 231).

190 Κατά συνέπεια, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν βαίνουν πέραν του νομικού πλαισίου των κυρώσεων που καθορίζει η διάταξη αυτή (προπαρατεθείσα απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 232).

191 Η μεταβολή που συνεπάγονται οι κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση προς την προγενέστερη διοικητική πρακτική της Επιτροπής δεν συνιστά αλλοίωση του νομικού πλαισίου καθορισμού του ποσού των προστίμων που είναι δυνατόν να επιβληθούν, αντίθετη προς τη γενική αρχή της μη αναδρομικότητας των νόμων ή την αρχή της ασφαλείας δικαίου. Συγκεκριμένα, αφενός η προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής κατά τη λήψη των αποφάσεων αυτών δεν χρησιμεύει η ίδια ως νομικό πλαίσιο των προστίμων που επιβάλλονται στον τομέα του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι το νομικό αυτό πλαίσιο καθορίζεται αποκλειστικά και μόνον από τον κανονισμό 17. Αφετέρου, βάσει του περιθωρίου εκτιμήσεως που αναγνωρίζει ο κανονισμός 17 στην Επιτροπή, η καθιέρωση από την τελευταία μιας νέας μεθόδου υπολογισμού του ποσού των προστίμων, η οποία ενδεχομένως συνεπάγεται αύξηση του γενικού ύψους των προστίμων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αναδρομική επίταση των προστίμων, όπως αυτά έχουν εκ του νόμου καθοριστεί με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 (προπαρατεθείσα απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψεις 233 έως 235).

192 Περαιτέρω, το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει επιβάλει στο παρελθόν πρόστιμα ενός ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που αναφέρει ο κανονισμός 17, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 109). Αντιθέτως, η αποτελεσματική εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού προϋποθέτει ότι η Επιτροπή μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το ύψος των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής (προπαρατεθείσες αποφάσεις Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 109, και LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψεις 236 και 237).

193 Ως εκ τούτου, η αιτίαση που αντλείται από τη μη εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών πρέπει να απορριφθεί.

194 Κατά συνέπεια, είναι αλυσιτελής η παραπομπή των τεσσάρων ιαπωνικών επιχειρήσεων και της C/G στις κατά την άποψή τους δικαιότερες αμερικανικές μεθόδους υπολογισμού, δεδομένου ότι η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να εφαρμόσει τη μέθοδο υπολογισμού που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές.

— Επί του κύκλου εργασιών που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή για τον καθορισμό του αρχικού ποσού

195 Στο μέτρο που προσάπτεται στην Επιτροπή ο μη καθορισμός των διαφόρων αρχικών ποσών βάσει είτε του κύκλου εργασιών από τις πωλήσεις ηλεκτροδίων γραφίτη εντός του ΕΟΧ είτε του παγκόσμιου κύκλου εργασιών ανεξαρτήτως προϊόντων, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι η μοναδική ρητή παραπομπή του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 στον κύκλο εργασιών αφορά το όριο που δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό ενός προστίμου και, αφετέρου, ότι το όριο αυτό θεωρείται σχετικό με τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών (προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 119). Εντός του ορίου που θέτει η ως άνω διάταξη, η Επιτροπή μπορεί κατ' αρχήν να καθορίσει το πρόστιμο βάσει του κύκλου εργασιών της επιλογής της, όσον αφορά τη γεωγραφική ζώνη και τα οικεία προϊόντα (προπαρατεθείσα στη σκέψη 39 απόφαση Ciment, σκέψη 5023), χωρίς να υποχρεούται να λάβει συγκεκριμένα υπόψη της τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών ή τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε στην οικεία γεωγραφική αγορά ή στην αγορά των εν λόγω προϊόντων. Τέλος, ναι μεν οι κατευθυντήριες γραμμές δεν προβλέπουν τον υπολογισμό των προστίμων ανάλογα με συγκεκριμένο κύκλο εργασιών, δεν απαγορεύουν ωστόσο τον συνυπολογισμό ενός τέτοιου κύκλου εργασιών, υπό την προϋπόθεση ότι η επιλογή της Επιτροπής δεν πάσχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

196 Εν προκειμένω, σε αντίθεση με την επιχειρηματολογία της SGL, από τις αιτιολογικές σκέψεις 149 έως 151 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή επέλεξε τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε από την πώληση του εν λόγω προϊόντος για να εκφράσει, μέσω των αρχικών ποσών, τη φύση της παραβάσεως, την πραγματική επίδρασή της στην αγορά καθώς και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς, λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης διαφοράς μεγέθους μεταξύ των μερών της συμπράξεως.

197 Δεδομένης της φύσεως της συμπράξεως η Επιτροπή βασίμως έλαβε υπόψη της αυτόν τον κύκλο εργασιών, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη εκτιμήσεως, καθότι

παρέχει τη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη «η πραγματική οικονομική δυνατότητα του αυτουργού της παράβασης να προξενήσει σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες, ιδίως δε στους καταναλωτές», υπό την έννοια του σημείου 1 Α, τέταρτο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών.

198 Συγκεκριμένα, κατά τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, η σύμπραξη είχε παγκόσμιες διαστάσεις και προέβλεπε, εκτός από τον καθορισμό των τιμών, την κατανομή των αγορών βάσει της αρχής του «εγχώριου παραγωγού»: οι παραγωγοί που δεν προέρχονταν από τον ΕΟΧ, αντί να επιδοθούν σε επιθετικό ανταγωνισμό στην αγορά του ΕΟΧ, θα κατέληγαν στην αποχώρηση από την αγορά αυτή που δεν ήταν η «εγχώρια αγορά» τους (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 64 και 67). Αν η Επιτροπή είχε υπολογίσει το αρχικό ποσό για την Tokai, την SDK, τη Nippon, την SEC και την C/G βάσει του χαμηλού κύκλου εργασιών τους εντός του ΕΟΧ για το εν λόγω προϊόν, θα τις είχε ανταμείψει για τη συμμόρφωσή τους με μία από τις βασικές αρχές της συμπράξεως και για το ότι δεν δέχθηκαν να εισέλθουν στον ανταγωνισμό εντός του ΕΟΧ, ενώ στην πραγματικότητα η συμπεριφορά τους, που ήταν σύμφωνη με την εν λόγω αρχή της συμπράξεως, παρείχε στους «εγχώριους» παραγωγούς στην Ευρώπη, ήτοι μεταξύ άλλων στην SGL και τη UCAR, τη δυνατότητα να καθορίσουν μονομερώς τις τιμές εντός του ΕΟΧ. Με αυτόν τον τρόπο, οι προσφεύγουσες ιαπωνικές εταιρίες και η C/G παρεμπόδισαν τον ανταγωνισμό στην αγορά του ΕΟΧ, ανεξαρτήτως του πραγματικού κύκλου εργασιών τους στην αγορά αυτή.

199 Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η καταγγελλόμενη με την προσβαλλόμενη απόφαση παγκόσμια σύμπραξη ζημίωσε τους καταναλωτές εντός του ΕΟΧ, καθότι μεταξύ άλλων η SGL και η UCAR μπόρεσαν να αυξήσουν τις τιμές τους εντός του ΕΟΧ χωρίς να απειλούνται από τις ιαπωνικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις και από την C/G, οι οποίες μπορούσαν να ενεργήσουν με τον ίδιο τρόπο, δυνάμει της αρχής της αμοιβαιότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, στις αντίστοιχες αγορές, ήτοι αφενός στην Ιαπωνία και την Άπω Ανατολή και αφετέρου στις Ηνωμένες Πολιτείες. Δεδομένου ότι ένα από τα αντικείμενα της συμπράξεως ήταν να μην μπορέσουν να αναπτυχθούν εντός του ΕΟΧ οι ανταγωνιστικές δυνάμεις των μη «εγχώριων» παραγωγών, η συμμετοχή των παραγωγών αυτών ήταν αναγκαία για την ορθή λειτουργία της συμπράξεως στο σύνολό της, ήτοι στις λοιπές περιφερειακές αγορές του κόσμου. Κατά συνέπεια, η πραγματική επίπτωση της παραβάσεως που διέπραξαν όλα τα συμπράττοντα μέρη εντός του ΕΟΧ, περιλαμβανομένων των παραβάσεων των προσφευγουσών για τις οποίες ο ΕΟΧ δεν ήταν η «εγχώρια αγορά», συνίστατο στο ότι συνέβαλαν στη αποτελεσματικότητα της συμπράξεως στο σύνολό της, καθότι καθένας από τους τρεις «πυλώνες» —Ηνωμένες Πολιτείες, ΕΟΧ, Άπω Ανατολή/Ιαπωνία— ήταν ουσιώδης για την αποτελεσματική λειτουργία της συμπράξεως σε παγκόσμιο επίπεδο.

200 Πρέπει να προστεθεί ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή διέθετε περιορισμένη μόνον αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων στο έδαφος του ΕΟΧ δεν απαγορεύει το να λάβει υπόψη της τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών που αντλείται από την πώληση του εν λόγω προϊόντος, προκειμένου να αξιολογήσει την οικονομική ικανότητα των μερών της συμπράξεως να προκαλέσουν ζημία στον ανταγωνισμό εντός του ΕΟΧ. Η Επιτροπή μπορεί να προβεί στην αξιολόγηση αυτή όπως ακριβώς αξιολογεί, σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού 17 και τη σχετική με αυτό νομολογία, την οικονομική ικανότητα της τιμωρούμενης επιχειρήσεως στηριζόμενη στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της.

201 Αληθεύει ότι, κατά πάγια νομολογία, δεν πρέπει να προσδίδεται στους διάφορους κύκλους εργασιών δυσανάλογη σημασία σε σχέση με τα λοιπά στοιχεία εκτιμήσεως, κατά τρόπο που ο καθορισμός προσήκοντος προστίμου δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα απλού υπολογισμού στηριζομένου στον συνολικό κύκλο εργασιών, ιδίως εφόσον τα οικεία εμπορεύματα αντιπροσωπεύουν μικρό μόνον ποσοστό του αριθμού αυτού (προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 120 και 121, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1994, Τ-77/92, Parker Pan κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-549, σκέψη 94). Το Πρωτοδικείο δέχθηκε μ' αυτόν τον τρόπο, με την προπαρατεθείσα απόφαση Parker Pan κατά Επιτροπής, τον λόγω ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας για τον λόγο ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει υπόψη της το γεγονός ότι ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε από τα σχετιζόμενα με την παράβαση προϊόντα ήταν σχετικά χαμηλός σε σχέση με αυτόν του συνόλου των πωλήσεων που πραγματοποίησε η εν λόγω επιχείρηση.

202 Οι τέσσερις ιαπωνικές επιχειρήσεις και η C/G επικαλούνται τη νομολογία αυτή παραπέμποντας στην περιορισμένη παρουσία τους εντός ΕΟΧ. Εντούτοις, η λύση που υιοθέτησε το Πρωτοδικείο στην προπαρατεθείσα απόφαση Parker Pen κατά Επιτροπής αφορά τον καθορισμό του τελικού ποσού του προστίμου και όχι, όπως εν προκειμένω, του αρχικού ποσού του προστίμου σε συνάρτηση με τη βαρύτητα της παραβάσεως. Στην υπό κρίση υπόθεση, όμως, η Επιτροπή ουδόλως υπολόγισε το τελικό ποσό του προστίμου στηριζόμενη αποκλειστικά στον συνολικό κύκλο εργασιών, αλλά έλαβε υπόψη της πολλά στοιχεία πέραν του κύκλου εργασιών και, όσον αφορά το αρχικό ποσό, ούτε καν έλαβε υπόψη της τον συνολικό κύκλο εργασιών. Επομένως, η προβαλλόμενη νομολογία είναι αλυσιτελής (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 153 απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 156).

203 Στο μέτρο που η C/G εκτιμά επίσης ότι η συμμετοχή της στην παράβαση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί «πολύ σοβαρή» λόγω της ιδιαιτερότητας της καταστάσεώς της εντός του ΕΟΧ, αρκεί να σημειωθεί ότι τα ειδικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν μια συγκεκριμένη επιχείρηση μπορούν ασφαλώς να αποτελέσουν επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις (σημεία 2 και 3 των κατευθυντήριων γραμμών) ή να δικαιολογήσουν την τελική προσαρμογή του προστίμου (σημείο 5, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών). Ωστόσο, εφόσον η Επιτροπή στηρίζεται στις επιπτώσεις της παραβάσεως προκειμένου να αξιολογήσει τη βαρύτητά της, σύμφωνα με το σημείο 1 Α, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών, τα αποτελέσματα που πρέπει να λαμβάνονται συναφώς υπόψη είναι εκείνα που απορρέουν από την όλη παράβαση στην οποία μετείχαν όλες οι επιχειρήσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψεις 150 έως 152), οπότε δεν ασκεί εν προκειμένω επιρροή η εξέταση της ατομικής συμπεριφοράς ή των ιδιαίτερων στοιχείων κάθε επιχειρήσεως. Επομένως, τα ιδιαίτερα στοιχεία που προβάλλει η C/G δεν ασκούν επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση.

204 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθούν οι λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από τον μη συνυπολογισμό του κύκλου εργασιών που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του αρχικού ποσού.

— Επί της πραγματικής επιρροής της συμπράξεως στις αυξήσεις των τιμών και στα μερίδια της αγοράς ορισμένων μελών της συμπράξεως

205 Στο μέτρο που οι ιαπωνικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις και η C/G ισχυρίζονται ότι οι παραβάσεις τους δεν είχαν «πραγματικό αντίκτυπο» εντός ΕΟΧ, υπό την έννοια του σημείου 1 Α, προτελευταίο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών, καθότι η αποχή τους από την πώληση του εν λόγω προϊόντος στηριζόταν σε αυτόνομες αποφάσεις προγενέστερες της συμπράξεως, πρέπει να σημειωθεί ότι η επιχειρηματολογία αυτή δεν λαμβάνει υπόψη της αφενός την ιδιαίτερη φύση της συμπράξεως περί κατανομής των αγορών σε παγκόσμιο επίπεδο και, αφετέρου, το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες δεν αμφισβήτησαν βασίμως τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ως προς τα σχετικά πραγματικά περιστατικά.

206 Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες δέχθηκαν τις βασικές αρχές της συμπράξεως σύμφωνα με τις οποίες οι τιμές του εν λόγω προϊόντος καθορίζονταν σε παγκόσμιο επίπεδο και οι «μη εγχώριοι παραγωγοί» έπρεπε να αποσυρθούν από τις αγορές στις οποίες θα δραστηριοποιούνταν αποκλειστικά «εγχώριοι» παραγωγοί (αιτιολογική σκέψη 50 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι εν λόγω βασικές αρχές είχαν θεσπιστεί στο πλαίσιο των διαφόρων συναντήσεων των μερών της συμπράξεως (αιτιολογικές σκέψεις 91 έως 93 της προσβαλλομένης αποφάσεως), διαπιστώσεις που οι προαναφερθείσες προσφεύγουσες δεν έχουν αμφισβητήσει βασίμως.

207 Όσον αφορά τον συγκεκριμένο αντίκτυπο για την αγορά και τον ανταγωνισμό της παραβάσεως κάθε επιχειρήσεως, ο αντίκτυπος αυτός πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, σύμφωνα με το σημείο 1 Α, πρώτο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών, «εφόσον είναι δυνατό να εκτιμηθεί». Εν προκειμένω, η απουσία δυναμικής παρουσίας εντός του ΕΟΧ των πέντε προαναφερθεισών προσφευγουσών εξυπηρετούσε επακριβώς τις αρχές και την ορθή λειτουργία της συμπράξεως. Επομένως, δύσκολα μπορεί να «εκτιμηθεί» σε ποιο βαθμό ο συγκεκριμένος αντίκτυπος της παραβάσεως των εν λόγω προσφευγουσών, ήτοι της αδράνειάς τους στην αγορά του ΕΟΧ, υπερβαίνει το αμιγώς συμβατικό επίπεδο, ήτοι τη δέσμευσή τους να παραμείνουν παθητικές.

208 Προκειμένου να αμφισβητηθεί βασίμως ο συγκεκριμένος αντίκτυπος της παραβάσεως, δεν αρκεί η επίκληση «άλλων αιτιών» για τη συμπεριφορά που συνάδει προς τις συνιστώσες παράβαση συμφωνίες, ήτοι αυτόνομων αποφάσεων που φέρεται ότι ελήφθησαν προς το οικονομικό όφελος των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, η επίκληση «άλλων αιτιών» χρησιμεύει μόνο για να αποκλειστεί το ενδεχόμενο εναρμονισμένης πρακτικής, όταν για μια παράλληλη και παθητική συμπεριφορά μπορούν να προβληθούν άλλες πιθανές αιτίες πέραν της συγκεντρώσεως μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, Τ-30/91, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1775, σκέψη 75, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία του Δικαστηρίου). Εν προκειμένω, η συνιστώσα παράβαση συμπεριφορά των πέντε προαναφερθεισών προσφευγουσών δεν συνέπεσε τυχαίως, αλλά αποτελεί συγκεκριμένα προϊόν συμπαιγνίας της οποίας δεν αμφισβήτησαν ούτε την ύπαρξη ούτε το περιεχόμενο.

209 Επιπλέον, όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή, το αντικείμενο της συμπράξεως ήταν να διασφαλιστεί η σταθερότητα της παγκόσμιας αγοράς ώστε να καταστεί δυνατή η αύξηση των εναρμονισμένων τιμών. Αποδεχόμενες την απομάκρυνσή τους από την αγορά του ΕΟΧ, οι πέντε προαναφερθείσες προσφεύγουσες συνέβαλαν σημαντικά στη σταθερότητα της παγκόσμιας αγοράς, με αποτέλεσμα να ζημιωθεί σοβαρά ο ανταγωνισμός εντός του ΕΟΧ. Το αντιστάθμισμα για την προστασία που εξασφάλισαν η SGL και η UCAR στις εν λόγω προσφεύγουσες στις «εγχώριες» αγορές τους ήταν η υπόσχεσή τους να παραμείνουν εκτός ΕΟΧ. Αν η υπόσχεση αυτή δεν είχε αξία, δεν θα ήταν αναγκαία η συμμετοχή των εν λόγων προσφευγουσών στη σύμπραξη.

210 Τέλος, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, η εν λόγω σύμπραξη δεν αποτελούσε ευρωπαϊκή σύμπραξη στην οποία απλώς μετείχαν ορισμένες ιαπωνικές και αμερικανικές επιχειρήσεις, αλλά σύμπραξη παγκόσμιας κλίμακας. Προκειμένου να αποκλειστεί ο κίνδυνος διαταράξεως της εύρυθμης λειτουργίας της συμπράξεως, κάθε μέρος είχε δεσμευτεί να σεβαστεί τα μερίδια της αγοράς που είχαν αποκτηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο, εις βάρος ενδεχόμενων μελλοντικών τάσεων και εξελίξεων, και να εξασφαλίσει κατ' αυτόν τον τρόπο τακτικές αυξήσεις των τιμών σε κάθε περιοχή του κόσμου, οι οποίες, αν δεν ίσχυε η αρχή του «εγχώριου» παραγωγού, θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν την πρόσβαση «μη εγχώριων» παραγωγών σε περιοχές χαρακτηριζόμενες από την παρουσία «εγχώριων» παραγωγών.

211 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως των προσφευγουσών ότι έλαβαν αυτόνομες αποφάσεις, με γνώμονα το οικονομικό τους συμφέρον, να επικεντρωθούν στην αντίστοιχη «εγχώρια» αγορά τους είναι αλυσιτελής. Συγκεκριμένα, οι περιστάσεις που καθόρισαν αυτού του είδους τις αποφάσεις μπορούν να αλλάξουν οποτεδήποτε, οπότε η δέσμευσή τους να παραμείνουν εκτός μιας συγκεκριμένης περιοχής η οποία, σε ορισμένη στιγμή, δεν παρουσίαζε οικονομικό ενδιαφέρον, διατηρεί την αξία της. Επιπλέον, μολονότι είναι πάντοτε δυσχερείς οι εικασίες ως προς την εξέλιξη συγκεκριμένης αγοράς αν δεν θα υπήρχε ενεργός σύμπραξη στην αγορά αυτή, αυτού του είδους οι προβλέψεις είναι ιδιαίτερα παρακινδυνευμένες στην περίπτωση κατανομής των αγορών σύμφωνα με την αρχή του «εγχώριου» παραγωγού που υποχρεώνει τα συμπράττοντα μέρη να παραμένουν παθητικά σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές.

212 Εν πάση περιπτώσει, δεν αρκεί, σε μια τέτοια περίπτωση, να γίνονται εικασίες ως προς τα μερίδια της αγοράς που οι «μη εγχώριοι» παραγωγοί θα είχαν ευλόγως μπορέσει να αποκτήσουν, ελλείψει συμπράξεως, σε μια αγορά όπου προβλέπεται η αποκλειστική δραστηριοποίηση άλλου μέρους της συμπράξεως. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι, αν δεν υπήρχε η ασφάλεια που παρέχει η σύμπραξη, ο «εγχώριος» παραγωγός θα είχε εφαρμόσει, υπό την απειλή και μόνον της προσβάσεως άλλων παραγωγών στην αγορά αυτή, αρκετά χαμηλές τιμές προκειμένου οι παραγωγοί αυτοί να επιλέξουν να μείνουν εκτός της εν λόγω αγοράς, χωρίς να αποκτήσουν κανένα μερίδιό της. Σε μια τέτοια περίπτωση όμως, ο ελεύθερος ανταγωνισμός θα είχε ωφελήσει τους καταναλωτές, καθότι θα είχαν μειωθεί οι τιμές χωρίς ουδεμία μεταβολή των μεριδίων της αγοράς.

213 Επομένως, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι η παθητική συμπεριφορά των εν λόγω πέντε προσφευγουσών εντός του ΕΟΧ αποτελούσε πραγματική συνέπεια της συμπράξεως, οπότε και οι εν λόγω προσφεύγουσες είχαν συνεργήσει σε «πολύ σοβαρή παράβαση».

214 Το ίδιο ισχύει και για τις αυξήσεις των τιμών που προκλήθηκαν από τη σύμπραξη μεταξύ 1992 και 1996. Στο μέτρο που η SGL επικαλείται συναφώς «άλλες αιτίες», αρκεί να υπομνησθεί, εκ νέου, ότι η παρούσα υπόθεση δεν αφορά την περίπτωση απλής «παράλληλης συμπεριφοράς». Επιπλέον, οι αιτιολογικές σκέψεις 136 και 137 της προσβαλλομένης αποφάσεως συνοψίζουν τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ως προς τα πραγματικά περιστατικά σχετικά με τον καθορισμό τιμών στόχων και τις πραγματικές αυξήσεις των τιμών κατ' εφαρμογή της βασικής αρχής της συμπράξεως, κατά την οποία οι τιμές των ηλεκτροδίων γραφίτη είχαν καθοριστεί σε παγκόσμιο επίπεδο (αιτιολογικές σκέψεις 50 και 61 έως 70 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Συνεπώς, οι τιμές που συμφωνήθηκαν κατά τις συναντήσεις του καρτέλ επιβλήθηκαν σταδιακά στους αγοραστές και αυξήθηκαν σχεδόν κατά 50 % μεταξύ 1992 και 1996. Οι συγκεκριμένες και εμπεριστατωμένες αυτές διαπιστώσεις δεν αμφισβητήθηκαν από την SGL. Επομένως, η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι υφίστατο δεσμός μεταξύ της αυξήσεως των τιμών και της εφαρμογής των συνιστωσών παράβαση συμφωνιών εκ μέρους των οκτώ μερών της συμπράξεως που έλεγχαν το 90 % περίπου της παγκόσμιας αγοράς ηλεκτροδίων γραφίτη (αιτιολογική σκέψη 135 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και που είχαν καταφέρει να συμφωνήσουν τις τιμές για πέντε έως έξι έτη (αιτιολογική σκέψη 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως), να κατανείμουν τις αγορές και να λάβουν σειρά συναφών μέτρων (αιτιολογική σκέψη 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

215 Συνεπώς, δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί οι λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από το ότι δεν ελήφθη υπόψη ο πραγματικός αντίκτυπος της συμπράξεως στις αυξήσεις των τιμών και στα μερίδια της αγοράς ορισμένων μερών της συμπράξεως.

— Επί της ταξινομήσεως των μερών της συμπράξεως σε τρεις κατηγορίες και επί του καθορισμού των αντίστοιχων αρχικών ποσών

216 Όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με τον καταχρηστικό και υπερβολικό χαρακτήρα των αρχικών ποσών και, μεταξύ άλλων, του ποσού των 40 εκατομμυρίων ευρώ που ορίστηκε για την SGL, για τον λόγο ότι το αυξημένο αυτό ποσό δεν ανταποκρινόταν στην προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής ως προς τη λήψη αποφάσεων, αρκεί να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, προκειμένου να κατευθύνει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην τήρηση των κανόνων περί ανταγωνισμού (προπαρατεθείσα στη σκέψη 157 απόφαση Deutche Bahn κατά Επιτροπής, σκέψη 127). Επομένως, το γεγονός ότι η Επιτροπή επέβαλε στο παρελθόν πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξήσει οποτεδήποτε το ποσό αυτό, προκειμένου να διασφαλίσει την εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 109) και να ενισχύσει το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-327/94, SCA Holding κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1373, σκέψη 179) (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 191 και 192). Συνεπώς, η αιτίαση που αντλείται από την αλλαγή πρακτικής ως προς το ύψος των αρχικών ποσών πρέπει να απορριφθεί.

217 Όσον αφορά την ταξινόμηση των μερών της συμπράξεως σε διάφορες κατηγορίες, γεγονός που επέφερε τον κατ' αποκοπή καθορισμό του αρχικού ποσού που ορίστηκε για τις επιχειρήσεις που ανήκαν στην ίδια κατηγορία, πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή η προσέγγιση της Επιτροπής, μολονότι έχει ως αποτέλεσμα να μην λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές μεγέθους μεταξύ επιχειρήσεων της ίδιας κατηγορίας, δεν μπορεί κατ' αρχήν να επικριθεί.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν υποχρεούται, κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων, να εξασφαλίζει, σε περίπτωση που επιβάλλονται πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις εμπλεκόμενες στην ίδια παράβαση, ότι τα τελικά ποσά των προστίμων θα αντικατοπτρίζουν οιαδήποτε διαφορά μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων ως προς τον συνολικό κύκλο εργασιών τους (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 385, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

218 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί τα περιστατικά ή περί το δίκαιο ταξινομώντας, κατά το στάδιο του προσδιορισμού της βαρύτητας της παραβάσεως, τις προσφεύγουσες σε κατηγορίες.

219 Εξυπακούεται ότι μια τέτοια ταξινόμηση σε κατηγορίες πρέπει να τηρεί την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως κατά την οποία απαγορεύεται να αντιμετωπίζονται παρόμοιες καταστάσεις κατά τρόπο διαφορετικό και διαφορετικές καταστάσεις καθ' όμοιο τρόπο, εκτός αν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς (προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 406). Στο ίδιο πλαίσιο, οι κατευθυντήριες γραμμές, στο σημείο 1 Α, έκτο εδάφιο, προβλέπουν ότι μια «σημαντική» διαφορά στο μέγεθος των επιχειρήσεων που διέπραξαν παράβαση της ίδιας φύσεως μπορεί ιδίως να δικαιολογήσει διαφοροποίηση στην εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως. Περαιτέρω, κατά τη νομολογία, το ποσό των προστίμων πρέπει, τουλάχιστον, να είναι ανάλογο προς τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για να εκτιμηθεί η βαρύτητα της παραβάσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, Τ-202/98, Τ-204/98 και Τ-207/98, Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-2035, σκέψη 106).

220 Κατά συνέπεια, όταν η Επιτροπή ταξινομεί τις οικείες επιχειρήσεις σε κατηγορίες για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, ο καθορισμός των ορίων εκκινήσεως, για καθεμία από τις κατ' αυτόν τον τρόπο προσδιοριζόμενες κατηγορίες πρέπει να είναι συνεπής και αντικειμενικώς δικαιολογημένος (προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 416, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 298).

221 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή, ορίζοντας στην εισαγωγή των κατευθυντήριων γραμμών της ότι η διακριτική ευχέρεια που διαθέτει ως προς τον καθορισμό του ποσού των προστίμων πρέπει να εντάσσεται «σε μια συνεκτική και απαλλαγμένη από αυθαίρετες διακρίσεις πολιτική, η οποία να είναι δεόντως προσαρμοσμένη στους στόχους της καταστολής των παραβιάσεων των κανόνων ανταγωνισμού», δεσμεύτηκε να προσανατολιστεί προς τις αρχές αυτές κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού.

222 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν, εν προκειμένω, ο καθορισμός των ορίων που χωρίζουν τις τρεις κατηγορίες τις οποίες εντόπισε η Επιτροπή βάσει του πίνακα που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 30 της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψη 168) είναι συνεπής και αντικειμενικά δικαιολογημένος.

223 Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι από τις αιτιολογικές σκέψεις 148 έως 151 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι, για τον καθορισμό των τριών κατηγοριών και των διαφόρων αρχικών ποσών, η Επιτροπή στηρίχθηκε σε ένα μοναδικό κριτήριο, ήτοι στους κύκλους εργασιών που πραγματοποίησαν τα συμπράττοντα μέρη και στα μερίδια της αγοράς που απέκτησαν από την πώληση του εν λόγω προϊόντος στην παγκόσμια αγορά. Προς τούτο, η Επιτροπή παρέπεμψε στους κύκλους εργασιών για το 1998 και στην εξέλιξη των μεριδίων της αγοράς μεταξύ 1992 και 1998, όπως περιλαμβάνονται στον προαναφερθέντα πίνακα. Επιπλέον προκύπτει ότι, σύμφωνα με την εφαρμοσθείσα αριθμητική μέθοδο, οι κατηγορίες ορίστηκαν κατά βαθμίδες που περιελάμβαναν περίπου [...] % μεριδίων της αγοράς, και κάθε βαθμίδα αντιστοιχούσε σε 8 εκατομμύρια ευρώ περίπου. Έτσι, για τις SGL και UCAR με μερίδιο της αγοράς που ανερχόταν περίπου σε [...] το αρχικό ποσό ορίστηκε σε [...] 40 εκατομμύρια για την καθεμία. Για τις VAW, SEC και Nippon, των οποίων το μερίδιο της αγοράς δεν ανερχόταν ούτε σε 5 %, ορίστηκε αρχικό ποσό 8 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ για την SDK, την C/G και την Tokai, με μερίδια της αγοράς μεταξύ 5 και 10 %, το αρχικό ποσό ανερχόταν σε 16 εκατομμύρια ευρώ για την καθεμία.

224 Όσον αφορά τη διαφορά μεταξύ του σημείου εκκίνησης της μεθόδου αυτής, ήτοι την επιλογή των βαθμίδων των 8 εκατομμυρίων ευρώ και του συγκεκριμένου ανώτατου αριθμού των 40 εκατομμυρίων ευρώ που ελήφθη υπόψη για τις SGL και UCAR, αληθεύει ότι η Επιτροπή ουδόλως αναφέρει στην

προσβαλλόμενη απόφαση τους λόγους για τους οποίους επέλεξε τον συγκεκριμένο αριθμό των 40 εκατομμυρίων ευρώ για τις επιχειρήσεις που ταξινομήθηκαν στην πρώτη κατηγορία. Εντούτοις, η επιλογή αυτή της Επιτροπής δεν μπορεί να χαρακτηριστεί καταχρηστική και δεν υπερβαίνει τα όρια της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει επ' αυτού.

225 Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, το ποσό για τις «πολύ σοβαρές» παραβάσεις μπορεί να υπερβαίνει τα 20 εκατομμύρια ευρώ. Οι οριζόντιες συμπράξεις σε θέματα τιμών θεωρήθηκαν πάντοτε ότι περιλαμβάνονται στις πολύ σοβαρές παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού και μπορούν, ως εκ τούτου, να χαρακτηριστούν αφ' εαυτές «πολύ σοβαρές» (προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 262). Επομένως, αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο για την επίδικη στην υπό κρίση υπόθεση σύμπραξη, που αφορούσε καρτέλ τόσο ως προς τις τιμές όσο και ως προς την κατανομή των αγορών, η οποία κάλυπτε το έδαφος της κοινής αγοράς και του ΕΟΧ.

226 Είναι σημαντικό να προστεθεί ότι ο σχετικός κύκλος εργασιών για την SGL και τη UCAR ανέρχεται αντιστοίχως σε [...] και [...] εκατομμύρια ευρώ, ενώ τα μερίδια της αγοράς που διαθέτουν κυμαίνονται αντιστοίχως μεταξύ [...] και [...] % και μεταξύ [...] και [...] %. Επομένως, ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι έπρεπε οι δύο αυτές επιχειρήσεις να ταξινομηθούν σε μία και την αυτή κατηγορία με μέσο κύκλο εργασιών της τάξεως των [...] εκατομμυρίων ευρώ και μέσο μερίδιο αγοράς της τάξεως του [...] % περίπου.

227 Συνεπώς, εφόσον διαπιστώθηκε η κανονικότητα της πρώτης κατηγορίας και του σχετικού αρχικού ποσού, πρέπει να εξεταστεί αν η δεύτερη κατηγορία, η οποία αποτελείται από την SDK, την C/G και την Tokai, συστάθηκε κατά τρόπο συνεπή και αντικειμενικώς δικαιολογημένο. Συναφώς προκύπτει ότι η αριθμητική μέθοδος που εφάρμοσε η Επιτροπή κατέληξε σε συνεπές αποτέλεσμα όσον αφορά την SDK, ο κύκλος εργασιών και το μερίδιο αγοράς της οποίας ανέρχονται αντιστοίχως σε [...] εκατομμύρια ευρώ και σε [...]% περίπου. Επομένως, η σχέση μεταξύ αφενός της SDK και αφετέρου της κατηγορίας που αποτελείται από την SGL και τη UCAR μπορεί κατά προσέγγιση να αποτιμηθεί σε 1 προς 2,5, γεγονός που δικαιολογεί τον καθορισμό του αρχικού ποσού για την SDK σε 16 εκατομμύρια ευρώ (40: 2,5).

228 Αντιθέτως, το γεγονός ότι η SDK και η Tokai ταξινομήθηκαν στην ίδια κατηγορία, ενώ ο κύκλος εργασιών και το μερίδιο αγοράς της τελευταίας ανέρχονταν αντιστοίχως μόλις σε [...] εκατομμύρια ευρώ και σε [...] % περίπου, ήτοι στο ήμισυ των αντίστοιχων στοιχείων της SDK, υπερβαίνει τα όρια αυτού που μπορεί να γίνει δεκτό βάσει των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, δεδομένου μάλιστα ότι η διαφορά μεγέθους μεταξύ της Tokai και της SDK, οι οποίες ανήκαν στην ίδια κατηγορία, είναι πολύ σημαντικότερη από τη διαφορά μεταξύ της Tokai και της Nippon (κύκλος εργασιών: [...] εκατομμύρια ευρώ και μερίδιο της αγοράς: περίπου [...] %), οι οποίες ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες. Σε αντίθεση προς την άποψη της Επιτροπής, αυτός ο τρόπος ταξινομήσεως δεν μπορεί να χαρακτηριστεί συνεπής (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψεις 415, 422 και 426).

229 Όσον αφορά το αν η προσέγγιση της Επιτροπής μπορεί να δικαιολογηθεί αντικειμενικά, πρέπει να υπομνησθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, αφού παρέπεμψε στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών που άντλησε κάθε επιχείρηση από την πώληση του οικείου προϊόντος το 1998 και στα μερίδια της αγοράς σε παγκόσμια κλίμακα (αιτιολογικές σκέψεις 149 και 150), αναφέρει απλώς ότι «οι C/G, SDK και Tokai, που είχαν πολύ χαμηλότερα μερίδια στην παγκόσμια αγορά (5-10 %) [σε σχέση με την SGL και τη UCAR], τοποθετούνται στη δεύτερη κατηγορία» (αιτιολογική σκέψη 150). Το χωρίο αυτό όμως δεν εκθέτει κανέναν ειδικό λόγο που να παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα, παρά τις προαναφερθείσες σχέσεις μεγέθους, να συσχετίσει την Tokai συγκεκριμένα με την SDK και όχι με τη Nippon.

230 Ενώπιον του Πρωτοδικείου η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι, καθιερώνοντας τις τρεις κατηγορίες και ορίζοντας διαφορετικά αρχικά ποσά, έλαβε υπόψη της μάλλον τάξεις μεγέθους παρά αριθμητικούς τύπους, καθότι το πρόστιμο πρέπει να είναι ανάλογο όχι με τον κύκλο εργασιών συγκεκριμένης επιχειρήσεως, αλλά με τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παραβάσεως. Εν πάση περιπτώσει, η σύμπραξη στο σύνολό της είχε σημαντικό αντίκτυπο εντός του ΕΟΧ, οπότε ακόμη και ο συμμετέχων σε αυτή με περιορισμένο μερίδιο αγοράς μπορούσε να συμβάλει ουσιωδώς στο αποτέλεσμα αυτό. Επομένως, το μερίδιο της αγορά και ο κύκλος εργασιών δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη όλη την έκταση του αντίκτυπου που προκάλεσε στον ανταγωνισμό κάθε μέρος της συμπράξεως. Τέλος, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να προβεί σε οποιαδήποτε διάκριση

μεταξύ των επιχειρήσεων βάσει του κύκλου εργασιών τους· ως εκ τούτου, αν προβεί σε τέτοια διάκριση, δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι δεν εφάρμοσε αυστηρώς τις αναλογίες μεταξύ των σχετικών κύκλων εργασιών.

231 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η Επιτροπή αποφάσισε να εφαρμόσει στη συγκεκριμένη περίπτωση τη μέθοδο της διαφοροποιήσεως που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές, όφειλε να συμμορφωθεί προς αυτή, εκτός αν διευκρίνιζε ειδικά τους λόγους για τους οποίους είναι ενδεχομένως εύλογο να αποκλίνει από αυτήν επί συγκεκριμένου σημείου (προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 271). Δεδομένου ότι τα συμπράττοντα μέρη ταξινομήθηκαν σε κατηγορίες, όπως προβλέπει η προσβαλλόμενη απόφαση, μόνο βάσει των κύκλων εργασιών τους και των μεριδίων τους στην αγορά, η Επιτροπή δεν μπορεί ευλόγως να αρνείται, ενώπιον του Πρωτοδικείου, τη μέθοδο που χρησιμοποίησε για να διαφοροποιήσει τις επιχειρήσεις, ισχυριζόμενη ότι επρόκειτο απλώς για μάλλον αόριστες τάξεις μεγέθους και ότι ούτε το μερίδιο της αγοράς ούτε ο κύκλος εργασιών αντικατόπτριζαν οπωσδήποτε τον αντίκτυπο κάθε επιχειρήσεως στον ανταγωνισμό. Περαιτέρω, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιλαμβάνει κανένα συγκεκριμένο στοιχείο που να εξηγεί τον λόγο για τον οποίο το τελευταίο αυτό επιχείρημα δικαιολογεί τον συσχετισμό της Tokai συγκεκριμένα με την SDK και όχι με τη Nippon.

232 Ναι μεν αληθεύει ότι η Επιτροπή μπορεί να λάβει υπόψη της πλείονα στοιχεία για να καθορίσει το τελικό ποσό του προστίμου και ότι δεν υποχρεούται να εφαρμόσει προς τούτο αριθμητικούς τύπους, ωστόσο, εφόσον έκρινε σκόπιμο και δίκαιο να προσφύγει, σε ένα ορισμένο στάδιο της διαδικασίας καθορισμού, σε αριθμητικά στοιχεία υπολογισμού, πρέπει να εφαρμόσει τη μέθοδό της κατά τρόπο ορθό, συνεπή και, ειδικότερα, μη εισάγοντα διακρίσεις. Άπαξ και επέλεξε οικειοθελώς να εφαρμόσει αυτού του είδους την αριθμητική μέθοδο, δεσμεύεται από τους κανόνες της, εκτός αν δικαιολογήσει ρητά την απόκλιση έναντι όλων των μερών της ίδιας συμπράξεως.

233 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι δεν μπορεί να διατηρηθεί η ταξινόμηση της Tokai στην ίδια κατηγορία με την SDK. Στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι πρέπει ασφαλώς να τηρηθεί η γενική κατεύθυνση της Επιτροπής και η κατηγοριοποίηση των μερών

της συμπράξεως. Εντούτοις, πρέπει να καταργηθεί η δεύτερη κατηγορία και, αρχικά, η SDK και η Tokai να ταξινομηθούν σε δύο διαφορετικές κατηγορίες, όπου η SDK θα διατηρήσει το αρχικό ποσό των 16 εκατομμυρίων ευρώ που όρισε γι' αυτή η Επιτροπή και για την Tokai θα οριστεί αρχικό ποσό 8 εκατομμυρίων ευρώ.

234 Κατά συνέπεια, παρέλκει η απόφανση επί των δύο πρόσθετων λόγων ακυρώσεως που προέβαλε η Tokai για να επιτύχει αρχικό ποσό 8 εκατομμυρίων ευρώ και οι οποίοι αντλούνται από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν είχε προσκομίσει καμία έγκυρη ένδειξη ως προς το μέγεθος της εν λόγω αγοράς και είχε αγνοήσει το γεγονός ότι το μερίδιο της αγοράς που κατείχε η Tokai ήταν ελαφρώς ανώτερο από το όριο του 5 %.

235 Επίσης, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, το Πρωτοδικείο φρονεί ακολούθως ότι η C/G, με κύκλο εργασιών [...] εκατομμυρίων ευρώ και μερίδιο της αγοράς της τάξεως του [...] % περίπου, πλησιάζει σε τέτοιο βαθμό την Tokai από άποψη μεγέθους στη σχετική παγκόσμια αγορά, ώστε επιβάλλεται η ταξινόμησή της στην ίδια κατηγορία με την τελευταία. Ως εκ τούτου, το αρχικό ποσό για την C/G θα οριστεί επίσης στα 8 εκατομμύρια ευρώ.

236 Όσον αφορά την πρώην τρίτη κατηγορία που αποτελείται από τη Nippon, την SEC και την VAW, φαίνεται αρκετά συνεπής λαμβανομένης υπόψη της διαφοράς μεγέθους τόσο μεταξύ των τριών επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται σ' αυτή όσο και σε σχέση με τις επιχειρήσεις της δεύτερης κατηγορίας (Tokai και C/G). Επομένως, πρέπει να διατηρηθεί αυτή η κατηγορία των μικρότερων επιχειρήσεων ως έχει.

237 Ωστόσο, ο μέσος κύκλος εργασιών ([...] εκατομμύρια ευρώ) και το μέσο μερίδιο της αγοράς (περίπου [...] %) της κατηγορίας αυτής ανέρχονται στο ήμισυ μόνον των αντίστοιχων μέσων στοιχείων της δεύτερης κατηγορίας που αποτελείται από τις Tokai και C/G και στο ένα δέκατο των στοιχείων της πρώτης

κατηγορίας που αποτελείται από την SGL και τη UCAR. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο εκτιμά, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, ότι το αρχικό ποσό για καθεμία από τις προσφεύγουσες Nippon και SEC πρέπει να οριστεί στα 4 εκατομμύρια ευρώ.

— Επί του «αποτρεπτικού συντελεστή» που εφαρμόστηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση

238 Πρέπει κατ' αρχάς να σημειωθεί ότι ο ισχυρισμός της SGL κατά της Επιτροπής, ήτοι ότι αντί να λάβει υπόψη της τη συγκεκριμένη κατάσταση της επιχειρήσεως προσπάθησε απλώς και μόνο να επιτύχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα, είναι αβάσιμος. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έκανε λόγο για το επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα των αρχικών ποσών μόνον όταν υπενθύμισε τους γενικούς κανόνες υπολογισμού (αιτιολογικές σκέψεις 146 έως 148 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Τα ποσά αυτά προσαρμόστηκαν, προκειμένου να αποκτήσουν ειδικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα, μόνον έναντι της VAW και της SDK (αιτιολογικές σκέψεις 152 έως 154 της προσβαλλομένης αποφάσεως), ενώ κάτι τέτοιο δεν συνέβη για την SGL.

239 Όσον αφορά την αιτίαση της SDK, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή, όταν υπολογίζει το πρόστιμο μιας επιχειρήσεως, μπορεί να λάβει υπόψη της μεταξύ άλλων το μέγεθός της και την οικονομική της ισχύ (προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 120, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2001, Τ-48/98, Acerinox κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-3859, σκέψεις 89 και 90). Επιπλέον, όσον αφορά τη μέτρηση της χρηματοοικονομικής ικανότητας των μελών μιας συμπράξεως, η νομολογία αναγνώρισε τον ρόλο του συνολικού κύκλου εργασιών (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-291/98 P, Sarrió κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9991, σκέψεις 85 και 86) και το Πρωτοδικείο, με την απόφασή του ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στη σκέψη 153, σκέψεις 154, 155 και 162 έως 167), αναγνώρισε επίσης τη νομμότητα της αρχής εφαρμογής συντελεστή της τάξεως του 2,5, τονίζοντας τη δυνατότητα της Επιτροπής να λάβει υπόψη της το επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα του επιβληθέντος προστίμου.

240 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτίαση που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της SDK πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, στο σημείο 110 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι σκόπευε να «ορίσει τα πρόστιμα σε αρκετά υψηλό επίπεδο ώστε να έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα». Η SDK γνώριζε προφανώς το κείμενο του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 καθώς και ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών της ήταν υψηλός. Επιπλέον, η SDK μπορούσε να συναγάγει από την απόφαση 1999/60/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με διαδικασία κινηθείσα βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ, IV/35.691/E-4 — Καρτέλ προμονωμένων σωλήνων) (ΕΕ 1999, L 24, σ. 1, στο εξής: απόφαση προμονωμένων σωλήνων), με την οποία είχε εφαρμοστεί στην εταιρία Asea Brown Boveri συντελεστής της τάξεως του 2,5, ότι υπήρχε το ενδεχόμενο να εφαρμόσει η Επιτροπή και σ' αυτή συντελεστή της ίδιας τάξεως. Επομένως, η SDK μπορούσε κάλλιστα να αναφερθεί, κατά τη διοικητική διαδικασία, στο μέγεθός της και στους οικονομικούς της πόρους και να εκφράσει την άποψή της επί του αποτρεπτικού αποτελέσματος της κυρώσεως που θα της επέβαλε η Επιτροπή.

241 Επομένως, λαμβανομένης υπόψη της προμνημονευθείσας στη σκέψη 239 νομολογίας, η Επιτροπή μπορούσε ορθώς να εκτιμήσει ότι η SDK, λόγω του τεράστιου συνολικού κύκλου εργασιών της σε σχέση με αυτόν των λοιπών μερών της συμπράξεως, μπορούσε να διαθέσει ευκολότερα τους αναγκαίους πόρους για την πληρωμή του προστίμου της, γεγονός που δικαιολογεί, ενόψει επαρκώς αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου, την εφαρμογή ενός πολλαπλασιαστή. Κανένα από τα αντίθετα επιχειρήματα της SDK δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

242 Συγκεκριμένα, πρώτον, ναι μεν το μέγεθος και μόνο μιας επιχειρήσεως δεν αντιστοιχεί ευθέως στην οικονομική της ισχύ, η γενική αυτή διαπίστωση όμως δεν ασκεί εν προκειμένω επιρροή, δεδομένου ότι η SDK, σε αντίθεση με τις λοιπές προσφεύγουσες, δεν προέβαλε την οικονομική της αδυναμία να καταβάλει το επιβληθέν πρόστιμο. Δεύτερον, υποστηρίζοντας ότι ένα δίκαιο πρόστιμο δεν μπορεί παρά να αποβλέπει στην αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε στον ελεύθερο ανταγωνισμό και ότι πρέπει προς τούτο να αξιολογούνται τόσο το ενδεχόμενο αποκαλύψεως της συμπράξεως όσο και τα προσδοκώμενα κέρδη των μερών της, η SDK επικαλείται υποθετικές και πολύ αβέβαιες παραμέτρους για την αξιολόγηση των πραγματικών χρηματοοικονομικών πόρων μιας επιχειρήσεως.

243 Εν πάση περιπτώσει, αυτή η επιχειρηματολογία της SDK δεν είναι ικανή να αποδυναμώσει τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο παράβαση διαπραχθείσα από επιχείρηση που διαθέτει τεράστιους οικονομικούς πόρους τιμωρείται, κατ' αρχήν, με πρόστιμο αναλογικά πολύ υψηλότερο σε σχέση με αυτό που επιβάλλεται για την ίδια παράβαση, εφόσον την διαπράττει επιχείρηση που δεν διαθέτει τέτοιους πόρους. Τέλος, ως προς την αναφορά σε άλλες επιχειρήσεις που, μολονότι τελούσαν σε καταστάσεις παρόμοιες με αυτή της SDK, τιμωρήθηκαν αυστηρότερα, αρκεί να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή, υπό την προϋπόθεση ότι τηρεί το ανώτατο όριο του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, δεν οφείλει να διαιωνίζει μια συγκεκριμένη πρακτική σε θέματα καθορισμού του επιπέδου των προστίμων.

244 Εφόσον βάσει των ανωτέρω αναγνωρίζεται η δυνατότητα εφαρμογής πολλαπλασιαστή στην SDK, πρέπει να εξεταστεί αν ο αριθμός 2,5 είναι σύμφωνος με τις αρχές της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως.

245 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το μοναδικό στοιχείο της προσβαλλομένης αποφάσεως που καθιστά δυνατή την εξέταση του βασίμου του συντελεστή 2,5 που εφαρμόστηκε στην SDK είναι η σύγκρισή του με τον συντελεστή 1,25 που εφαρμόστηκε στην VAW και, μάλιστα, λαμβανομένων υπόψη των αριθμητικών στοιχείων και των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 30 και 152 έως 154 της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 168 και 170).

246 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή έκρινε δίκαιο, στην περίπτωση της VAW, να αυξήσει το αρχικό ποσό «προκειμένου να συνυπολογιστούν το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι» της επιχειρήσεως. Πάντως —δεδομένου ότι οι κύκλοι εργασιών και τα μερίδια της αγοράς από την πώληση του προϊόντος σε παγκόσμια κλίμακα μεταξύ 1992 και 1998 ελήφθησαν υπόψη μόνο για τη διαφοροποίηση των μερών της συμπράξεως ανάλογα με τη βαρύτητα της παραβάσεως και τα σχετικά με την αγορά του EOX αριθμητικά στοιχεία δεν ασκούν επιρροή στο παρόν πλαίσιο—, το μοναδικό στοιχείο που μπορεί να δικαιολογήσει την ως άνω διαπίστωση ως προς την VAW είναι ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε το 2000, ο οποίος, όπως προκύπτει από τον πίνακα που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 30 της προσβαλλομένης αποφάσεως, είναι τριπλάσιος από αυτόν της SGL. Όσον αφορά τον συντελεστή 1,25 που ορίστηκε για την VAW, φαίνεται σαφώς ότι ο πολλαπλασιασμός με τον αριθμό 1 παράγει εντελώς ουδέτερο αποτέλεσμα, ενώ το μοναδικό πραγματικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα επιτυγχάνεται όταν προστίθεται ο αριθμός 0,25 στον αριθμό 1.

247 Ως προς την κατάσταση της SDK, η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει ότι είναι «σαφώς η μεγαλύτερη από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις», λόγος για τον οποίο στο αρχικό ποσό της έπρεπε να εφαρμοστεί συντελεστής 2,5 (αιτιολογική σκέψη 154). Το μοναδικό στοιχείο που δικαιολογεί την εν λόγω περιγραφή της SDK είναι ο συνολικός παγκόσμιος κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε το 2000, ο οποίος είναι διπλάσιος από αυτόν της VAW και εξαπλάσιος από αυτόν της SGL. Σύμφωνα με την προσέγγιση που ακολούθησε η ίδια η Επιτροπή στην περίπτωση της VAW, το αρχικό ποσό της SDK έπρεπε να προσαυξηθεί δύο φορές σε σχέση με την πραγματική προσαύξηση επί του αρχικού ποσού της VAW, προκειμένου να ληφθούν υπόψη το διπλάσιο μέγεθός της και οι διπλάσιοι συνολικοί πόροι της. Ο μοναδικός συντελεστής που ικανοποιούσε το κριτήριο αυτό ήταν ο συντελεστής 0,5 (2 x 0,25) που έπρεπε να προστεθεί στον αριθμό 1.

248 Κανένα από τα αντίθετα επιχειρήματα της Επιτροπής δεν μπορεί να αναιρέσει το ως άνω συμπέρασμα. Αφενός, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει καμία διαπίστωση, πέραν από τις σχετικές με το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους της επιχειρήσεως, που να δικαιολογεί την εφαρμογή για την SDK συντελεστή ανώτερου του 1,5. Ειδικότερα, δεν εξηγεί τον λόγο για τον οποίο οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως επιτάσσουν την εφαρμογή στην SDK συντελεστή εξαπλάσιου σε σχέση με αυτόν που εφαρμόστηκε στην VAW, μολονότι ο σχετικός κύκλος εργασιών της είναι μόλις διπλάσιος σε σχέση με αυτόν της VAW. Στο μέτρο που η Επιτροπή δήλωσε, ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι δεν στηρίχθηκε στον συγκεκριμένο κύκλο εργασιών της SDK, αλλά ότι είχε απλώς προβεί σε ακαθάριστη προσαρμογή προκειμένου να υπάρξει κάποιος προσανατολισμός, αρκεί η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία αυτή αναιρείται τόσο από τα αριθμητικά στοιχεία όσο και από τους ισχυρισμούς που προβάλλονται με τις αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορεί να αποκλίνει από αυτή ενώπιον του Πρωτοδικείου (βλ., ανωτέρω, σκέψη 232). Εν πάση περιπτώσει, η επιχειρηματολογία αυτή δεν δικαιολογεί την εφαρμογή συντελεστή 2,5.

249 Κατόπιν των προεκτεθέντων, το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, εκτιμά ότι πρέπει να εφαρμοστεί συντελεστής 1,5 στο αρχικό ποσό που ορίστηκε για την SDK, οπότε αυτό θα ανέλθει σε 24 εκατομμύρια ευρώ.

— Επί της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως

250 Κατά πάγια νομολογία, από την αιτιολογία μιας ατομικής αποφάσεως πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63).

251 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που περιέχονται στις αιτιολογικές σκέψεις 129 έως 154 της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς τον υπολογισμό των προστίμων ανάλογα με τη βαρύτητα της παραβάσεως, των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και της νομολογίας και της πρακτικής ως προς τη λήψη αποφάσεων επί του θέματος, στις οποίες αναφέρθηκαν οι διάδικοι ενώπιον του Πρωτοδικείου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες ήταν πλήρως σε θέση να προβάλλουν πολλούς λόγους ακυρώσεως αντλούμενους από τον επί της ουσίας παράνομο χαρακτήρα των στοιχείων υπολογισμού σχετικά με τη βαρύτητα της παραβάσεως. Ισχυρίζονται ότι κάποια από τα στοιχεία αυτά δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένα, καταγγέλλοντας παράλληλα τον εσφαλμένο ή καταχρηστικό χαρακτήρα του στοιχείου αυτού και παρουσιάζοντας τα στοιχεία που η Επιτροπή όφειλε, κατά την άποψή τους, να λάβει υπόψη της. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγουσες δεν βρίσκονταν σε κατάσταση στην οποία η έλλειψη εξαντλητικής αιτιολογήσεως εκ μέρους της Επιτροπής θα τις στερούσε από αποτελεσματική δικαστική προστασία (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 149 απόφαση UK Coal κατά Επιτροπής, σκέψη 206).

252 Εν πάση περιπτώσει, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή τηρεί την υποχρέωση αιτιολογήσεως εφόσον αναφέρει στην απόφασή της τα στοιχεία εκτιμήσεως που της επέτρεψαν να εκτιμήσει τη βαρύτητα της διαπραχθείσας

παραβάσεως, χωρίς να οφείλει να παραθέσει αναλυτικότερη αιτιολογία ή αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-279/98 P, Cascades κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9693, σκέψεις 38 έως 47, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 239 απόφαση Sarrió κατά Επιτροπής, σκέψεις 76 και 80).

253 Συνεπώς, οι λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από την έλλειψη αιτιολογήσεως δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί.

254 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προέβαλαν η SGL και η UCAR πρέπει να απορριφθούν, ενώ τα αρχικά ποσά των λοιπών προσφευγουσών θα καθοριστούν ως εξής: σε 8 εκατομμύρια ευρώ η καθεμία για την Tokai και την C/G, σε 4 εκατομμύρια ευρώ η καθεμία για την SEC και τη Nippon και σε 24 εκατομμύρια ευρώ για την SDK.

γ) Επί των αρχικών ποσών που ελήφθησαν υπόψη με την προσβαλλόμενη απόφαση σε συνάρτηση με τη διάρκεια της παραβάσεως

Περίληψη της αποφάσεως

255 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 155 έως 157 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι η SGL, η UCAR, η Tokai, η Nippon και η SEC είχαν παραβεί το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο 53, παράγραφος 1, της συμφωνίας για τον ΕΟΧ μεταξύ του Μαΐου του 1992 και του Φεβρουαρίου/Μαρτίου του 1998. Δεδομένου ότι διέπραξαν παράβαση μεγάλης διάρκειας, ήτοι πέντε ετών και εννέα έως δέκα μηνών, τα αρχικά τους ποσά, τα οποία είχαν υπολογιστεί σε συνάρτηση με τη βαρύτητα της παραβάσεως, προσαυξήθηκαν κατά 55 %. Κατά την Επιτροπή, η SDK και η VAW είχαν διαπράξει παράβαση μέσης διάρκειας, ήτοι τεσσάρων ετών και επτά έως έντεκα μηνών και, ως εκ τούτου, τα αρχικά ποσά τους προσαυξήθηκαν κατά 45 %. Δεδομένου ότι η C/G διέπραξε παράβαση μέσης διάρκειας τριών ετών και δέκα μηνών, το αρχικό ποσό της προσαυξήθηκε κατά 35 %.

256 Η SGL ισχυρίζεται ότι η προσαύξηση του αρχικού της ποσού κατά 55 % για παράβαση διάρκειας πέντε ετών και δέκα μηνών έρχεται σε αντίθεση με την απόφαση προμονωμένων σωλήνων (προπαρατεθείσα στη σκέψη 240), με την οποία η Επιτροπή αρκέστηκε να επιβάλει προσαύξηση 40 % για παράβαση διάρκειας πέντε ετών.

257 Η SGL προσθέτει ότι τα καρτέλ ποσοστώσεων που στις κατευθυντήριες γραμμές χαρακτηρίζονται ως «πολύ σοβαρές» παραβάσεις έχουν συνήθως διάρκεια αρκετών ετών. Αυτός ο κατά κανόνα διαρκής χαρακτήρας είναι εγγενής στις παραβάσεις αυτού του είδους. Κατά συνέπεια, ένα καρτέλ ποσοστώσεων που έχει από τη φύση του διαρκή χαρακτήρα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί, όσον αφορά τη διάρκειά του, με τον τρόπο που αντιμετωπίζεται παράβαση, όπως η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως, η διάπραξη της οποίας είναι καθ' εαυτή «πολύ σοβαρή». Επομένως, η διάρκεια ενός καρτέλ ποσοστώσεων δεν μπορεί νομίμως να λαμβάνεται υπόψη παρά μόνον εφόσον είναι σαφώς ανώτερη από την τυπική διάρκεια αυτού του είδους της παραβάσεως. Επ' αυτού η SGL αμφισβητεί τη νομιμότητα των κατευθυντήριων γραμμών, καθότι αντιμετωπίζουν τη διάρκεια όλων των παραβάσεων με τον ίδιο τρόπο ανεξαρτήτως της φύσεώς τους.

258 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι ο λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η SGL κατά των διαπιστώσεων της Επιτροπής ως προς τα πραγματικά περιστατικά που αφορούν τη διάρκεια της παραβάσεως έχει απορριφθεί (σκέψεις 71 έως 77).

259 Όσον αφορά την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που προβλήθηκε στο παρόν πλαίσιο, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 προβλέπει ρητά ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, «εκτός από τη βαρύτητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της». Βάσει της διατάξεως αυτής, ακόμη και αν υποτεθεί ότι τα καρτέλ ποσοστώσεων ενέχουν το στοιχείο της διάρκειας, δεν μπορεί να

απαγορευθεί στην Επιτροπή η συνεκτίμηση της πραγματικής τους διάρκειας στην εκάστοτε υπόθεση. Αρκεί το παράδειγμα των συμπράξεων που, παρά την προσδοκώμενη μακρά διάρκειά τους, εντοπίζονται από την Επιτροπή ή καταγγέλλονται από κάποιον συμμετέχοντα έπειτα από βραχεία διάρκεια πραγματικής λειτουργίας. Το ζημιογόνο αποτέλεσμά τους είναι ασφαλώς λιγότερο σημαντικό σε σχέση με το αποτέλεσμα που θα είχαν αν είχαν πραγματικά εφαρμοστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα. Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό να γίνεται πάντοτε διάκριση μεταξύ της διάρκειας μιας παραβάσεως και της βαρύτητάς της, όπως αυτή προκύπτει από την ίδια τη φύση της παραβάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 283).

260 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή νομίμως ανήγγειλε, με το σημείο 1 Β, τρίτο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών, ότι η προσαύξηση που εφαρμόζεται για τις παραβάσεις μεγάλης διάρκειας θα ήταν εφεξής αισθητά μεγαλύτερη σε σύγκριση με ό,τι ίσχυε παλαιότερα, προκειμένου να επιβληθούν ουσιαστικές κυρώσεις για περιορισμούς «οι οποίοι παρήγαγαν επί μεγάλο χρονικό διάστημα επιβλαβείς συνέπειες» έναντι των καταναλωτών.

261 Επομένως, κάλλιστα η Επιτροπή μπορούσε να ακολουθήσει τις κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να αυξήσει κατά 55 %, λόγω παραβιάσεως διάρκειας πέντε ετών και εννέα μηνών, το αρχικό ποσό που είχε οριστεί για την SGL.

262 Το συμπέρασμα αυτό δεν αμφισβητήθηκε με την απόφαση προμονωμένων σωλήνων, με την οποία η Επιτροπή επέβαλε προσαύξηση μόλις 40 % για παράβαση πέντε ετών. Συγκεκριμένα, επρόκειτο για ειδική στάθμιση που δικαιολογήθηκε ρητά λόγω των ειδικών περιστάσεων: στην αρχή της περιόδου κατά την οποία σημειώθηκε η παράβαση, οι ρυθμίσεις περί συμπαιγνίας ήσαν ατελείς ή περιορισμένης ισχύος· στη συνέχεια, περιήλθαν σε αδράνεια για ορισμένο χρονικό διάστημα και έφθασαν στο απόγειο της ανάπτυξής τους μόλις μετά από μερικά χρόνια (αιτιολογική σκέψη 170 της αποφάσεως προμονωμένων σωλήνων). Στην περίπτωση της SGL όμως δεν ισχύουν τέτοιες ειδικές περιστάσεις.

263 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από το γεγονός ότι δεν ελήφθη υπόψη η διάρκεια της παραβάσεως για την SGL.

Υπόθεση Τ-246/01

— Επιχειρήματα των διαδίκων

264 Όσον αφορά την τελική περίοδο λειτουργίας της συμπράξεως, η UCAR δηλώνει ότι προσκόμισε η ίδια τα αποδεικτικά στοιχεία για τη συμμετοχή της στην παράβαση μετά τους έκτακτους ελέγχους που πραγματοποίησε η Επιτροπή τον Ιούνιο του 1997, ιδίως δε τα στοιχεία που επέτρεψαν στην Επιτροπή να αποδείξει τις συναντήσεις των μελών της συμπράξεως τον Νοέμβριο του 1997 και στις 13 Φεβρουαρίου 1998, καθώς και τη συνέχιση των διμερών επαφών μέχρι τον Μάρτιο του 1998. Σύμφωνα με το σχέδιο νέας ανακοινώσεως περί συνεργασίας που δημοσιεύθηκε το 2001, η Επιτροπή δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες αυτές για να αυξήσει το πρόστιμο της UCAR κατά 55 %. Συγκεκριμένα, με το σχέδιο αυτό η Επιτροπή πρότεινε ότι, όταν μια επιχείρηση προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία για πραγματικά περιστατικά που προηγουμένως αγνοούσε η Επιτροπή και που επηρεάζουν άμεσα τη βαρύτητα ή τη διάρκεια της υποτιθέμενης παραβάσεως, η Επιτροπή δεν τα λαμβάνει υπόψη της για τον καθορισμό του προστίμου που επιβάλλει στην επιχείρηση που τα προσκόμισε. Πρόκειται για μια ορθή προσέγγιση που η Επιτροπή όφειλε να ακολουθήσει. Εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο μπορεί να τη λάβει υπόψη του στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του.

265 Βάσει αυτών η UCAR κατέληξε ότι τα αποδεικτικά στοιχεία για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη μετά τη συνάντηση του Απριλίου του 1997 δεν έπρεπε να ληφθούν υπόψη, οπότε η διάρκεια της παραβάσεώς της μειώνεται σε τέσσερα έτη και έντεκα μήνες. Επομένως, το αρχικό ποσό που είχε οριστεί γι' αυτή δεν μπορούσε να αυξηθεί πέραν του 45 % λόγω της διάρκειας της παραβάσεως.

266 Όσον αφορά την αρχική περίοδο της συμπράξεως (1992 έως 1995), η UCAR τονίζει ότι η Επιτροπή δεν έπρεπε να επιβάλει πρόστιμο στη UCAR αλλά στη Mitsubishi και στην Union Carbide, τις μητρικές της εκείνη την περίοδο εταιρίες. Συγκεκριμένα, οι εταιρίες αυτές είχαν τον έλεγχο της UCAR και διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο ξεκινώντας τις πρώτες επαφές μεταξύ ανταγωνιστών και διευκολύνοντας τη συμμετοχή της UCAR στη σύμπραξη. Η UCAR διευκρινίζει ότι, από νομικής απόψεως, η Mitsubishi και η Union Carbide την απομύζησαν και της δημιούργησαν χρέη. Η Επιτροπή ουδέποτε διερεύνησε τον ρόλο της Mitsubishi και της Union Carbide. Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει καμία αιτιολογία ως προς το ζήτημα του ελέγχου που ασκούσαν στη UCAR η Mitsubishi και η Union Carbide κατά την επίδικη περίοδο.

267 Η UCAR προσθέτει ότι η Επιτροπή έπρεπε επίσης να λάβει υπόψη της ότι, από τότε που διενεργήθηκαν οι έκτακτοι έλεγχοί της, το διοικητικό συμβούλιο της UCAR κινητοποιήθηκε και προσπαθούσε, μέσω συστηματικής και εντατικής εσωτερικής έρευνας, να εντοπίσει και να τερματίσει κάθε παράνομη επαφή με τους ανταγωνιστές.

268 Όσον αφορά την τελική περίοδο της συμπράξεως, η Επιτροπή τονίζει ότι η νέα της πολιτική σε θέματα συνεργασίας δεν είχε ακόμη θεσπιστεί όταν εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Επομένως, η UCAR δεν μπορεί να επικαλείται τη δικαιολογημένη της προσδοκία στο γεγονός ότι η Επιτροπή θα εφάρμοζε την πολιτική αυτή. Το γεγονός ότι η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι η πολιτική της σε θέματα συνεργασίας μπορεί να τροποποιηθεί και να βελτιωθεί δεν την εμποδίζει να εφαρμόσει, εν τω μεταξύ, τις ισχύουσες διατάξεις. Ως εκ τούτου, πριν από την τελική έκδοση του αναθεωρημένου σχεδίου το οποίο επικαλείται η UCAR, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να λαμβάνει υπόψη το σχέδιο αυτό.

269 Τα ζητήματα που ήγειρε η UCAR ως προς τον ρόλο της Mitsubishi και της Union Carbide δεν αναφέρθηκαν ούτε στην απάντησή της προς την ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε σε κανένα σημείο της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής. Μέχρι την κατάθεση της προσφυγής της, οι ενέργειές της έδειχναν ότι αναγνώριζε πλήρως ότι είχε παραβεί τους κανόνες του

ανταγωνισμού και ότι έπρεπε να της επιβληθεί πρόστιμο· δεν ισχυρίστηκε ότι δεν έπρεπε να τιμωρηθεί για την παράβαση που διέπραξε πριν από το 1995 για τον λόγο ότι η συμπεριφορά της έπρεπε να καταλογιστεί στην Mitsubishi και την Union Carbide.

270 Ακόμη και με το έγγραφο που έστειλε στην Επιτροπή στις 23 Φεβρουαρίου 2001, στο οποίο επισυνάφθηκαν τα πρακτικά της δίκης κατά της Mitsubishi στις Ηνωμένες Πολιτείες, η UCAR δεν προέβαλε κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου. Κατά συνέπεια, ακόμη και τότε, και μολονότι διέθετε όλα τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, δεν ισχυρίστηκε ότι ο ρόλος που διαδραμάτισε η Mitsubishi επηρέασε έστω και ελάχιστα τα πραγματικά περιστατικά ως προς τη συμμετοχή της στην παράβαση. Το έγγραφο επικεντρώθηκε μάλλον στο ζήτημα της πραγματικής ικανότητας της UCAR να επωμισθεί το βάρος ενός προστίμου.

271 Όσον αφορά την Union Carbide, η UCAR ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι η εταιρία αυτή είχε συνεργήσει ευθέως στην παράβαση. Ακόμη και ενώπιον του Πρωτοδικείου, δεν έγινε σαφής αναφορά στην Union Carbide, με εξαίρεση την αναφορά στα οικονομικά πλεονεκτήματα που φέρεται ότι άντλησε από τη σύμπραξη.

272 Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του σε θέματα προστίμων, έπρεπε να αυξήσει το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη UCAR, λόγω της απαράδεκτης κατά την Επιτροπή αλλαγής στάσεως εκ μέρους επιχειρήσεως που επωφελήθηκε από ουσιαστική μείωση του προστίμου κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, καθότι δεν αμφισβήτησε τους ισχυρισμούς της Επιτροπής.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

273 Όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με την τελική περίοδο της συμπράξεως, αυτή στηρίζεται αποκλειστικά στο σχέδιο νέας ανακοινώσεως περί συνεργασίας η

οποία, όταν εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση (18 Ιουλίου 2001), δεν είχε καν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα· συγκεκριμένα, το σχέδιο αυτό δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της 21ης Ιουλίου 2001 (ΕΕ C 205, σ. 18). Η νέα «ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ)» η οποία, με το σημείο της 23, τελευταίο εδάφιο, επικύρωσε το σχέδιο που επικαλείται η UCAR, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα μόλις στις 19 Φεβρουαρίου 2002 (ΕΕC 45, σ. 3) αντικαθιστά δε, δυνάμει του σημείου της 28, την παλαιά ανακοίνωση του 1996 περί συνεργασίας από τις 14 Φεβρουαρίου 2002. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι προφανές ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε ουδεμία πλάνη μη εφαρμόζοντας την προβαλλόμενη από τη UCAR νέα πολιτική για τη συνεργασία, στο πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως.

274 Στο μέτρο που η UCAR ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο μπορεί να λάβει υπόψη του τη νέα ανακοίνωση του 2002 περί συνεργασίας, εφαρμόζοντας την αρχή της επιείκειας, πρέπει να σημειωθεί ότι το Πρωτοδικείο μπορούσε πράγματι, κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, να τη λάβει υπόψη του ως πρόσθετο πληροφοριακό στοιχείο που δεν μνημονευόταν στην προσβαλλόμενη απόφαση (προπαρατεθείσα στη σκέψη 108 απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 55). Υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί εντούτοις ότι δεν πρέπει να ασκήσει την εξουσία του προς μείωση του συντελεστή που εφαρμόστηκε στη UCAR λόγω της διάρκειας της συμμετοχής της στην παράβαση.

275 Συγκεκριμένα, από τις απαντήσεις σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου και από την ανταλλαγή απόψεων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προέκυψε ότι δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που πρώτη η UCAR προσκόμισε στην Επιτροπή καλύπτουν μόνον την περίοδο από τα μέσα Νοεμβρίου 1997 και μέχρι τον Μάρτιο του 1998. Παρόλο που η διάρκεια της συμμετοχής της UCAR στην παράβαση περιοριζόταν στην περίοδο από τον Μάιο του 1992 μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου 1997, επρόκειτο πράγματι για συμμετοχή σε παράβαση μακράς διαρκείας, ήτοι πεντέμισι ετών, για την οποία το σημείο 1 Β, πρώτο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών παρέχει τη δυνατότητα καθορισμού πρόσθετου ποσού με την εφαρμογή συντελεστή 55 %. Περαιτέρω, η Επιτροπή συνυπολόγισε όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η UCAR, βάσει των οποίων μπόρεσε να καταλήξει ως

προς «ορισμένες σημαντικές πτυχές της υποθέσεως», οπότε και της χορήγησε έκπτωση 40 % από το πρόστιμο, δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας (αιτιολογικές σκέψεις 200 έως 202 της προσβαλλομένης αποφάσεως), ποσοστό που αντιστοιχεί —πέραν της μειώσεως του 70 % που παραχώρησε στην SDK για τον λόγο ότι προσκόμισε τα πρώτα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη σύμπραξη αυτή καθεαυτή (αιτιολογική σκέψη 217 της προσβαλλομένης αποφάσεως)— στη δεύτερη σημαντικότερη μείωση από όλες όσες χορηγήθηκαν στο πλαίσιο αυτό.

276 Επομένως, η αρχή της επιείκειας δεν επιτάσσει καμία διόρθωση, για την τελική περίοδο της συμπράξεως, του συντελεστή του 55 % που εφαρμόστηκε στη UCAR λόγω της διάρκειας της συμμετοχής της στην παράβαση.

277 Όσον αφορά τα μέτρα που έλαβε το διοικητικό συμβούλιο της UCAR, μετά τους ελέγχους της Επιτροπής, προκειμένου να θέσει τέρμα στην παράβαση, αρκεί να σημειωθεί ότι οι προσπάθειες που αποβλέπουν στον τερματισμό μιας παραβάσεως δεν μπορούν αυτομάτως να εξομοιωθούν με τον οριστικό τερματισμό της. Αληθεύει ότι η UCAR δεν αμφισβήτησε τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ως προς τα πραγματικά περιστατικά, κατά τις οποίες είχε συνεργήσει στη σύμπραξη το 1997 και το 1998. Η εξουσία της Επιτροπής να τιμωρεί τις διαπράττουσες παραβάσεις επιχειρήσεις προϋποθέτει ότι η συνιστώσα παράβαση δράση προέρχεται από πρόσωπο που είναι κατά κανόνα εξουσιοδοτημένο να ενεργεί για λογαριασμό της επιχειρήσεως (προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 97). Ως εκ τούτου, η δράση του διοικητικού συμβουλίου της UCAR δεν επηρεάζει τον συνυπολογισμό της διάρκειας της παραβάσεως.

278 Στο πλαίσιο της αιτιάσεως που αφορά την αρχική περίοδο της συμπράξεως (1992 έως 1995), κατά την οποία η UCAR τελούσε υπό τον έλεγχο της Mitsubishi και της Union Carbide, δεν αμφισβητείται ότι η UCAR μετέσχε στην επίδικη σύμπραξη από τον Μάιο του 1992 έως τον Μάρτιο του 1998 ως «UCAR International Inc.». Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο για την οικεία παράβαση στην εν λόγω εταιρία, την UCAR International Inc., και όχι στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που φέρεται ότι την επηρέασαν. Κατά συνέπεια, δεν όφειλε να λάβει υπόψη της τις ενδεχόμενες μεταβολές της συνθέσεως των από νομικής ή οικονομικής απόψεως ιδιοκτητών της εταιρίας, οι οποίες συνέβησαν ενδεχομένως κατά την περίοδο της παραβάσεως.

279 Το γεγονός ότι η UCAR αποτελούσε ενδεχομένως μία οικονομική ενότητα με τη Mitsubishi και/ή με την Union Carbide, οπότε δεν μπορούσε να λάβει αυτόνομες αποφάσεις, πράγμα που η Επιτροπή αμφισβητεί, ουδόλως επηρεάζει την υπό κρίση υπόθεση. Το γεγονός αυτό ασκεί επιρροή μόνο στην περίπτωση που η Επιτροπή θα χρησιμοποιούσε τη δυνατότητά της να τιμωρήσει τη μητρική εταιρία της UCAR για τη συμπεριφορά της τελευταίας, όπως εξάλλου έπραξε στην περίπτωση της VAW (αιτιολογικές σκέψεις 117 έως 123 της προσβαλλομένης αποφάσεως), επικαλούμενη την απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στη σκέψη 113, σκέψεις 26 έως 29). Αντιθέτως, στην υπό κρίση υπόθεση, δεν εξετάζεται αν η συμπεριφορά της UCAR μπορούσε να καταλογιστεί σε κάποιον άλλο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2001, T-45/98 και T-47/98, Krupp Thyssen Stainless και Acciai speciali Terni κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-3757, στο εξής: απόφαση Krupp, σκέψη 189), δεδομένου ότι η Επιτροπή αποφάσισε να απευθυνθεί στην εταιρία UCAR και μόνο.

280 Εξάλλου, η υπό κρίση υπόθεση δεν αφορά τα ζητήματα που ενδέχεται να εγείρει η από οικονομικής απόψεως διαδοχή στον έλεγχο μιας επιχειρήσεως, όταν πρέπει να καθοριστεί ποιος λογοδοτεί για τις ενέργειες της επιχειρήσεως, ήτοι ο μεταβιβάζων ή ο προς ον η μεταβίβαση (απόφαση του Πρωτοδικείου που εκδόθηκε, κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως και αναπομπής, στην προπαρατεθείσα στη σκέψη 113 υπόθεση Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, σκέψεις 60 και 70· απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-9/99, HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1487, σκέψεις 101 έως 108). Συγκεκριμένα, ναι μεν αληθεύει ότι η εφαρμογή του νομολογιακού κανόνα σύμφωνα με τον οποίο «για τη παράβαση ευθύνεται, κατ' αρχήν, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διηύθυνε την οικεία επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως, έστω και αν, κατά τον χρόνο εκδόσεως της περί διαπιστώσεως της παραβάσεως αποφάσεως, η εκμετάλλευση της επιχειρήσεως τελούσε υπό την ευθύνη άλλου προσώπου» (απόφαση HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 103), ενδέχεται να αποδειχθεί δυσχερής υπό ορισμένες συνθήκες, αλλά εν προκειμένω η Επιτροπή αρκέστηκε να τιμωρήσει μόνον την επιχείρηση UCAR και, ως εκ τούτου, δεν εξέτασε ζητήματα σχετικά με την εκμετάλλευση και τον έλεγχο της UCAR.

281 Εν πάση περιπτώσει, ο άρτι μνημονευθείς νομολογιακός κανόνας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι μια επιχείρηση —ήτοι μια οικονομική ενότητα προσωπικών, υλικών και άυλων στοιχείων (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1962, 19/61, Mannesmann κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 791)— διευθύνεται από τα όργανα που προβλέπει το καταστατικό της και κάθε επιβάλλουσα πρόστιμο απόφαση μπορεί να

απευθύνεται στην εκ του καταστατικού διεύθυνση της επιχειρήσεως (διοικητικό συμβούλιο, διοικούσα επιτροπή, πρόεδρος, διαχειριστής κ.λπ.), παρόλο που, τελικά, τις χρηματοοικονομικές συνέπειες φέρουν οι ιδιοκτήτες της επιχειρήσεως. Ο κανόνας αυτός δεν θα εφαρμοζόταν αν απαιτούνταν από την Επιτροπή να εντοπίζει πάντοτε, όταν αντιμετωπίζει τη συνιστώσα παράβαση συμπεριφορά επιχειρήσεως, τον κύριο της επιχειρήσεως ασκώντας αποφασιστική επιρροή στην επιχείρηση, προκειμένου να μπορέσει να τιμωρήσει αυτόν και μόνο.

282 Ναι μεν η UCAR ισχυρίζεται ότι οι πρώην ιδιοκτήτες της, η Mitsubishi και η Union Carbide, την απομύζησαν, καθότι την παρακίνησαν να συνεργήσει στη σύμπραξη για την οποία τώρα τιμωρείται, η Επιτροπή όμως εξέθεσε ορθώς ότι η διαμάχη αυτή πρέπει να επιλυθεί στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ, αφενός, της Mitsubishi και της Union Carbide και, αφετέρου, της UCAR καθώς και των νυν κυρίων της και όχι σε επίπεδο εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού από την Επιτροπή. Επομένως, μολονότι η Mitsubishi και η Union Carbide είχαν πράγματι χρησιμοποιήσει τη UCAR ως όργανο προοριζόμενο να υλοποιήσει κέρδη αντλούμενα από τις δραστηριότητες της επίδικης συμπράξεως, η Επιτροπή ήταν εξουσιοδοτημένη να επιβάλει πρόστιμο μόνο στο όργανο αυτό, ενώ η UCAR και/ή οι κύριοί της μπορούν να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως κατά των Mitsubishi και Union Carbide. Περαιτέρω, η UCAR στράφηκε πράγματι κατά των Mitsubishi και Union Carbide στις Ηνωμένες Πολιτείες προκειμένου να ανακτήσει ποσά που είχαν εισπραχθεί παρανόμως (αιτιολογική σκέψη 42 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

283 Στο μέτρο που η UCAR ισχυρίζεται επίσης ότι η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει τον ρόλο που διαδραμάτισαν οι Mitsubishi και Union Carbide στη σύναψη της συμπράξεως, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η κατάσταση επιχειρήσεως που δεν ήταν αποδέκτρια της αποφάσεως ήταν παρεμφερής προς την κατάσταση της UCAR, η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να εξαλείψει τη διαπίστωση της τελέσεως παραβάσεως εκ μέρους της UCAR, δεδομένου ότι η τέλεση της παραβάσεως αυτής έχει αποδειχθεί προσηκόντως, βάσει εγγράφων αποδείξεων. Η UCAR παρέβη το άρθρο 81 ΕΚ, οπότε δεν μπορεί να αποφύγει την επιβολή κυρώσεως για τον λόγο ότι δεν επιβλήθηκε πρόστιμο σε άλλους επιχειρηματίες, όπως η Mitsubishi και η Union Carbide, εφόσον, όπως εν προκειμένω, η περίπτωση των επιχειρήσεων αυτών δεν έχει υποβληθεί στην κρίση του Πρωτοδικείου (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyh-

tiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψεις 146 και 197· προπαρατεθείσα στη σκέψη 239 απόφαση του Πρωτοδικείου Acerinox κατά Επιτροπής, σκέψεις 156 και 157, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-17/99, KE KELIT κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1647, σκέψη 101).

284 Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι η Mitsubishi καταδικάστηκε, τον Φεβρουάριο του 2001, στις Ηνωμένες Πολιτείες για τον λόγο ότι υποκίνησε και στήριξε σύμπραξη μεταξύ παραγωγών ηλεκτροδίων γραφίτη και της επιβλήθηκε πρόστιμο 134 εκατομμυρίων ευρώ (αιτιολογική σκέψη 42 της προσβαλλομένης αποφάσεως) δεν ασκεί επιρροή ως προς την εξέταση του υπολογισμού του προστίμου που επιβλήθηκε στη UCAR. Δεν χρειάζεται επίσης να εξεταστεί αν η Επιτροπή είχε ενημερωθεί εγκαίρως για την ανάμειξη της Mitsubishi και της Union Carbide στη σύμπραξη και αν η UCAR ελεγχόταν πράγματι από τη Mitsubishi ή την Union Carbide.

285 Τέλος, δεδομένου ότι η Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη να τιμωρεί την επιχείρηση που μετέσχε ευθέως στην εν λόγω παράβαση, ήτοι τη UCAR, δεν όφειλε να δικαιολογήσει την επιλογή της εκθέτοντας τους λόγους για τους οποίους δεν τιμώρησε τη Mitsubishi και τη Union Carbide. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει από το άρθρο 253 ΕΚ.

286 Αντιθέτως, δεν πρέπει να γίνουν δεκτά τα αιτήματα της Επιτροπής που αποβλέπουν στην αύξηση του προστίμου που επιβλήθηκε στη UCAR.

287 Συγκεκριμένα, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή είχε απαλλαγεί από την υποχρέωση να προσκομίσει νέα αποδεικτικά στοιχεία ενώπιον του Πρωτοδικείου όσον αφορά τη διάρκεια της συμμετοχής της UCAR στην παράβαση, την οποία έλαβε υπόψη η προσβαλλόμενη απόφαση. Προκειμένου να αντικρούσει τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από το ότι δεν ελήφθη υπόψη ο ρόλος της Mitsubishi και της Union Carbide μεταξύ 1992 και 1995, μπορούσε να περιοριστεί στην προβολή των προεκτεθέντων νομικών επιχειρημάτων.

288 Επιπλέον, ήδη τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο του 2001, ήτοι πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η UCAR είχε διαβιβάσει στην Επιτροπή στοιχεία σχετικά, μεταξύ άλλων, με τη συμμετοχή της Mitsubishi στη σύμπραξη που ερευνούσε η Επιτροπή. Η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει επίσης τη δήλωση της UCAR ότι οι πρώην μητρικές της εταιρίες, Union Carbide και Mitsubishi, ωφελήθηκαν από το καρτέλ (αιτιολογική σκέψη 204). Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η UCAR αμφισβήτησε, το πρώτον ενώπιον του Πρωτοδικείου, το αληθές των πραγματικών περιστατικών σχετικά με τη διάρκεια της συμμετοχής της στην παράβαση, υπό την έννοια του σημείου Ε, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Η UCAR προέβη μάλλον στον από νομικής απόψεως επαναχαρακτηρισμό των εγγράφων στοιχείων που είχε ήδη προσκομίσει στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία.

289 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προέβαλαν η SGL και η UCAR πρέπει να απορριφθούν.

290 Όσον αφορά τις λοιπές προσφεύγουσες, για τις οποίες μειώθηκαν τα αρχικά ποσά που ορίστηκαν σε συνάρτηση με τη βαρύτητα της παραβάσεως, το Πρωτοδικείο δεν βλέπει κανένα λόγο να μην διατηρήσει τους συντελεστές που εφάρμοσε η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της συμμετοχής τους στην παράβαση. Κατά συνέπεια, τα αρχικά ποσά που ορίστηκαν στην αιτιολογική σκέψη 158 της προσβαλλομένης αποφάσεως θα διορθωθούν ως εξής: Tokai = 12,4· Nippon = 6,2· SEC = 6,2· SDK = 34,8 και C/G = 10,8.

δ) Επί των επιβαρυντικών περιστάσεων

Περίληψη της προσβαλλομένης αποφάσεως

291 Στην περίπτωση της SGL, της UCAR, της Tokai,της SEC και της Nippon, η Επιτροπή έκρινε ότι η βαρύτητα της παραβάσεως ενισχυόταν από το γεγονός

ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις εξακολούθησαν αυτή την προφανή και αδιαμφισβήτητη παράβαση μετά τους ελέγχους που διενέργησε η Επιτροπή. Άλλη επιβαρυντική περίσταση που ελήφθη υπόψη έναντι της SGL και της UCAR ήταν ότι αποτελούσαν τους δύο επικεφαλής και υποκινητές του καρτέλ. Τέλος, η Επιτροπή χαρακτήρισε επιβαρυντική περίσταση την προσπάθεια της SGL να παρεμποδίσει τη διαδικασία που κίνησε η Επιτροπή, ειδοποιώντας άλλες επιχειρήσεις σχετικά με τους επικείμενους ελέγχους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προέβη σε προσαύξηση του αρχικού ποσού κατά 85 % για την SGL, κατά 60 % για τη UCAR και κατά 10 % για την Tokai, την SEC και τη Nippon (αιτιολογικές σκέψεις 160, 164, 187, 192, 209 και 210 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Υποθέσεις T-244/01 και T-251/01

292 Η Nippon και η SEC προσάπτουν στην Επιτροπή ότι προσαύξησε κατά 10 % το πρόστιμό τους λόγω του ότι εξακολούθησαν την παράβαση μετά τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούνιο του 1997. Εντούτοις, με έγγραφο της 15ης Δεκεμβρίου 1997 που απηύθυνε στους ιάπωνες παραγωγούς, η Επιτροπή δήλωσε ότι η εν λόγω σύμπραξη δεν τους αφορούσε άμεσα. Μόλις δύο χρόνια μετά, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή τους ενημέρωσε για τις υπόνοιές της σχετικά με ενδεχόμενη συμμετοχή τους στη σύμπραξη. Επομένως, η Nippon και η SEC δικαιολογημένα προσδοκούσαν ότι δεν θα τιμωρηθούν για την περίοδο μετά τους ελέγχους του Ιουνίου του 1997, καθότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να στηρίξει ότι όφειλαν να θέσουν τέρμα στην παράβαση κατόπιν ελέγχων που δεν τις αφορούσαν. Επιπλέον, η Nippon και η SEC καταγγέλλουν την έλλειψη αιτιολογήσεως, καθότι η προσβαλλόμενη απόφαση ουδέν αναφέρει σχετικά με το ζήτημα της δικαιολογημένης τους εμπιστοσύνης.

293 Η SEC προσθέτει ότι η προσαύξηση του αρχικού ποσού κατά 55 %, λόγω της διάρκειας της παραβάσεως, κάλυπτε και την περίοδο που ακολούθησε τους εν λόγω ελέγχους. Επομένως, με την συμπληρωματική προσαύξηση του 10 %, τιμωρήθηκε διπλά για τη συμμετοχή της στην παράβαση κατά την περίοδο αυτή.

294 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι δεν αμφισβητείται ότι η Nippon και η SEC συμμετείχαν στην παράβαση μέχρι τον Φεβρουάριο του 1998. Με το προαναφερθέν έγγραφο της 15ης Δεκεμβρίου 1997, πληροφορήθηκαν ότι η Επιτροπή διενεργούσε έρευνα σχετικά με τη σύμπραξη χωρίς να γνωρίζει, εκείνη τη χρονική στιγμή, ότι συμμετείχαν κι εκείνες ενεργά στη σύμπραξη αυτή. Επομένως, το εν λόγω έγγραφο ουδόλως μπορεί να θεωρηθεί ότι δημιούργησε στη Nippon και στην SEC βάσιμες προσδοκίες, πολύ λιγότερο δε ότι τους παρείχε συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις ότι δεν επρόκειτο να τιμωρηθούν (βλ., ανωτέρω, σκέψη 152). Αντιθέτως, η Nippon και η SEC έπρεπε να αναμένουν ότι η Επιτροπή, μετά τη διαπίστωση της εμπλοκής τους στο καρτέλ, θα τις τιμωρούσε για τη συμμετοχή τους στην παράβαση λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι δεν είχαν θέσει τέρμα στην παράβαση αφότου ειδοποιήθηκαν σχετικά με την έρευνα της Επιτροπής για τη σύμπραξη.

295 Δεν μπορεί εξάλλου να γίνει λόγος για διπλή κύρωση της SEC για την εν λόγω περίοδο. Η προσαύξηση κατά 55 % αφορά μόνον τη διάρκεια της εν λόγω παραβάσεως, ενώ αυτή του 10 % αποβλέπει στην κύρωση της πρόσθετης συνιστώσας παράβαση ενέργειας της SEC, η οποία εκφράστηκε με τη συνέχιση της παραβάσεως μολονότι αυτή ενημερώθηκε σχετικά με την έρευνα που είχε κινήσει η Επιτροπή ειδικά για την παράβαση αυτή.

296 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν αιτιολόγησε ειδικά την προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με το ζήτημα της ενδεχόμενης δικαιολογημένης εμπιστοσύνης της Nippon και της SEC, καθότι μάλιστα το κενό αυτό της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν εμπόδισε τις δύο προσφεύγουσες να προβάλλουν τα επιχειρήματά τους επί του ζητήματος αυτού.

297 Κατά συνέπεια, οι λόγοι ακυρώσεως της Nippon και της SEC δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί.

298 Η UCAR υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εσφαλμένα έκρινε ως επιβαρυντική περίσταση τη συνέχιση της παραβάσεως μετά τους ελέγχους του Ιουνίου του 1997, δεδομένου ότι το διοικητικό συμβούλιο της UCAR κατέβαλε έντονες προσπάθειες για να θέσει τέρμα στη συμπαιγνία. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν έπρεπε να της καταλογίσει ευθύνη για τη δημιουργία και την εφαρμογή της συμπράξεως, καθότι οι πραγματικοί υποκινητές της συμπράξεως ήταν η Mitsubishi και η Union Carbide. Τέλος, η SGL ήταν ο μοναδικός πραγματικός επικεφαλής της συμπράξεως. Εφόσον η Επιτροπή επιθυμεί να αναγνωρίσει τον ρόλο αυτό και στη UCAR, δεν μπορεί να στηρίζεται σε περιστατικά που προηγήθηκαν της επίδικης περιόδου, ήτοι προγενέστερα του Μαΐου του 1992.

299 Η SGL τονίζει ότι η κατά 85 % προσαύξηση του αρχικού ποσού λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων είναι εντελώς δυσανάλογη και ασυμβίβαστη με την προηγούμενη πολιτική της Επιτροπής ως προς τη λήψη αποφάσεων, στο πλαίσιο της οποίας ουδέποτε επιβλήθηκε τέτοια υπερβολική αύξηση. Διευκρινίζει, πρώτον, ότι δεν ήταν δυνατή η προσαύξηση λόγω της συνεχίσεως της παραβάσεως μετά τους ελέγχους του Ιουνίου του 1997, καθότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία επ' αυτού. Δεύτερον, το γεγονός ότι η SGL ειδοποίησε άλλα συμπράττοντα μέρη για τους επικείμενους ελέγχους ουδόλως μπορεί να τιμωρηθεί με αύξηση του προστίμου. Συγκεκριμένα, το άρθρο 15 του κανονισμού 17 δεν προβλέπει την επιβολή προστίμων παρά μόνο σε περίπτωση παραβάσεως των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ ή μη τηρήσεως ενός από τους όρους και τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 8 του κανονισμού 17. Η εν λόγω προειδοποίηση δεν συνιστά τέτοιου είδους παράβαση του νόμου.

300 Οι προειδοποιήσεις αυτές δεν καλύπτονται εξάλλου ούτε από τις κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες, όπως προκύπτει από το σημείο τους 2, δεύτερη περίπτωση, προβλέπουν αύξηση του προστίμου μόνο για τις απόπειρες παρεμποδίσεως «κατά τη διεξαγωγή της έρευνας». Οι προειδοποιήσεις όμως δόθηκαν πριν από την έναρξη της έρευνας. Εν πάση περιπτώσει, η SGL υπέστη δυσμενή διάκριση σε σχέση με τη UCAR. Συγκεκριμένα, η UCAR κατέστρεψε

τα επιβαρυντικά γι' αυτή έγγραφα, χωρίς ωστόσο η Επιτροπή να την τιμωρήσει λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων. Κατά την SGL, η εν λόγω καταστροφή εγγράφων είναι πολύ σοβαρότερη από προφορικές ειδοποιήσεις σχετικά με ενδεχόμενους ελέγχους.

301 Συναφώς το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, άπαξ μια παράβαση έχει διαπραχθεί από πλείονες επιχειρήσεις, για τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων πρέπει να προσδιορίζονται οι αντίστοιχοι ρόλοι τους στην παράβαση καθ' όσον χρόνο συμμετείχαν σ' αυτήν (προπαρατεθείσα στη σκέψη 203 απόφαση του Δικαστηρίου Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 150, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Τ-6/89, Enichem Anic κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1623, σκέψη 264). Προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο ρόλος του «επικεφαλής» που έχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στο πλαίσιο μιας συμπράξεως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου, στο μέτρο που οι επιχειρήσεις που είχαν αυτόν τον ρόλο αυτό πρέπει, λόγω αυτού, να φέρουν ειδική ευθύνη σε σχέση με τις λοιπές επιχειρήσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-298/98 P, Finnboard κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10157, σκέψη 45).

302 Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, το σημείο 2 των κατευθυντήριων γραμμών περιλαμβάνει, υπό τον τίτλο επιβαρυντικές περιστάσεις, μη εξαντλητικό κατάλογο των περιστάσεων που μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση του αρχικού ποσού του προστίμου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ο ρόλος της επιχειρήσεως που «πρωτοστάτησε στην παράβαση ή προέτρεψε άλλες να τη διαπράξουν».

303 Εν προκειμένω, ήδη κατά τη διοικητική διαδικασία, η SGL και η UCAR αλληλοκατηγορήθηκαν ως προς το ποιος ήταν επικεφαλής και υποκινητής της συμπράξεως (αιτιολογικές σκέψεις 161 και 188 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εντούτοις, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι η SGL και η UCAR ήταν, με ίσα κατά το μάλλον ή ήττον μερίδια, οι δύο υποκινητές του καρτέλ που, ήδη από τις πρώτες επαφές το 1991, συνέλαβαν τις θεμελιώδεις αρχές του και οργάνωσαν τις πρώτες συναντήσεις «των ανώτατων στελεχών» τον Μάιο του 1992 (αιτιολογικές σκέψεις 44 έως 51 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

304 Συναφώς, τίποτε δεν εμπόδισε την Επιτροπή να λάβει υπόψη της τα προκαταρκτικά στάδια αυτής καθ' εαυτής της δημιουργίας της συμπράξεως, προκειμένου να αντλήσει στοιχεία για την προτέρα οικονομική κατάσταση, η οποία εξηγεί τη δημιουργία της συμπράξεως, ή να αξιολογήσει τον ρόλο που είχε καθένας από τα συμπράττοντα μέρη για τη σύλληψή της, τη δημιουργία της και την εφαρμογή της. Περαιτέρω, για τον ίδιο λόγο η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει υπόψη της την περίοδο που ακολουθεί τη διάπραξη της παραβάσεως αυτής καθ' εαυτής, προκειμένου να αξιολογεί, δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ή ενδεχόμενων ελαφρυντικών περιστάσεων, την πραγματική συνεργασία των επιχειρήσεων όσον αφορά την καταγγελία της συμπράξεώς τους.

305 Κατά τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, η από κοινού διεύθυνση της συμπράξεως από την SGL και τη UCAR είχε συνέπειες και στον καθορισμό των τιμών εντός του ΕΟΧ, της «εγχώριας» αγοράς τους, καθότι η SGL είχε την πρωτοβουλία για τις αυξήσεις των τιμών στη Σκανδιναβία και τη Γερμανία, ενώ η UCAR για τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο και αμφότερες αποφάσιζαν κάθε φορά ποια από τις δύο θα είχε την πρωτοβουλία για την Ιταλία και την Ισπανία (αιτιολογικές σκέψεις 62 και 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

306 Οι διαπιστώσεις αυτές δεν αμφισβητήθηκαν βασίμως ούτε από τη UCAR ούτε από την SGL.

307 Η UCAR επαναλαμβάνει την επιχειρηματολογία της που στηρίζεται στον ρόλο της Mitsubishi και της Union Carbide, δηλώνοντας ότι αυτές οι δύο εταιρίες ήταν, στην πραγματικότητα, οι υποκινητές —και, μέχρι το 1995, οι επικεφαλής— της συμπράξεως. Συναφώς αρκεί να υπομνησθεί ότι η Mitsubishi και η Union Carbide δεν περιλαμβάνονται στις επιχειρήσεις των οποίων η συμμετοχή στη σύμπραξη διαπιστώθηκε και τιμωρήθηκε από την Επιτροπή και δεν εμπλέκονται στις σχετικές με την υπόθεση διαφορές ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επομένως, η αναφορά στη Mitsubishi και την Union Carbide δεν μπορεί να αποδυναμώσει την εκτίμηση ότι η SGL και η UCAR ήταν, μεταξύ των μερών της συμπράξεως που εντόπισε η Επιτροπή, οι υποκινητές και επικεφαλής της.

308 Σχετικά με την αναφορά της UCAR στις προσπάθειες που κατέβαλε το διοικητικό της συμβούλιο προκειμένου να θέσει τέρμα στην παράβαση, αρκεί επίσης να υπομνησθούν όσα προεκτέθηκαν σχετικά με τη διάρκεια της παραβάσεως: παρά τις προσπάθειες της, η UCAR, εκπροσωπούμενη από πρόσωπα εξουσιοδοτημένα να ενεργούν για λογαριασμό της επιχειρήσεως, εξακολούθησε πράγματι την παράβαση μετά τους ελέγχους του Ιουνίου του 1997.

309 Το επιχείρημα της SGL ότι η κατά 85 % προσαύξηση είναι υπερβολική και ανώτερη από εκείνη που επέβαλλε γενικώς η Επιτροπή με τις προγενέστερες αποφάσεις της δεν αποδεικνύει παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας ή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, κατά τον καθορισμό του ποσού των εκάστοτε προστίμων, η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως και δεν οφείλει να εφαρμόζει για τον σκοπό αυτό συγκεκριμένη μαθηματική μέθοδο (προπαρατεθείσα στη σκέψη 165 απόφαση Martinelli κατά Επιτροπής, σκέψη 59). Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ο ρόλος μιας εταιρίας ως υποκινητή σε άλλες υποθέσεις τιμωρήθηκε με συγκεκριμένο συντελεστή προσαυξήσεως δεν σημαίνει ότι στο μέλλον δεν μπορεί πλέον να επιβληθεί μεγαλύτερος συντελεστής, ανεξαρτήτως των περιστάσεων της εκάστοτε υποθέσεως (προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française, σκέψεις 106 και 109).

310 Το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, φρονεί ότι δεν είναι δυσανάλογη ούτε εισάγει διακρίσεις η επιβολή στην SGL προσαυξήσεως 50% για τον ρόλο της ως επικεφαλής (όπως η προσαύξηση του 50 % που εφαρμόστηκε στη UCAR), η προσαύξηση 10 % για την εκ μέρους της συνέχιση της παραβάσεως μετά τον Ιούνιο του 1997 (όπως η προσαύξηση που εφαρμόστηκε στις UCAR, SEC, Nippon και Tokai) και η προσαύξηση κατά 25 % για τον λόγο ότι ειδοποίησε τα λοιπά μέρη του καρτέλ για τους επικείμενους ελέγχους της Επιτροπής.

311 Ως προς τα δύο τελευταία σημεία, πρέπει να υπομνησθεί ότι έχει απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η SGL κατά των διαπιστώσεων της Επιτροπής περί των πραγματικών περιστατικών σχετικά με τη διάρκεια της συμμετοχής

της στη σύμπραξη, ιδίως ως προς τη συνέχιση της παραβάσεως μετά τους ελέγχους (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 70 έως 76). Επομένως, ορθώς η Επιτροπή πραγματοποίησε προσαύξηση της τάξεως του 10 % λόγω συνεχίσεως της παραβάσεως.

312 Το γεγονός ότι η SGL ειδοποίησε τις άλλες επιχειρήσεις για το ότι επρόκειτο να διενεργηθούν οι εν λόγω έλεγχοι μπορούσε επίσης ορθώς να χαρακτηριστεί ως επιβαρυντική περίσταση (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-334/94, Sarrió κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1439, σκέψη 320). Σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της SGL, δεν πρόκειται για ειδική και αυτόνομη παράβαση, μη προβλεπόμενη στη Συνθήκη και τον κανονισμό 17, αλλά για συμπεριφορά ενισχύουσα τη βαρύτητα της αρχικής παραβάσεως. Με τις προειδοποιήσεις που απηύθυνε στα λοιπά μέρη της συμπράξεως, η SGL είχε συγκεκριμένα ως σκοπό να συγκαλύψει την ύπαρξη της συμπράξεως και να τη διατηρήσει σε λειτουργία, πράγμα που πέτυχε μέχρι τον Μάρτιο του 1998.

313 Στο πλαίσιο αυτό, η αναφορά της SGL στο άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 17 —από το οποίο συνάγει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να τιμωρήσει μόνον τις παρεμποδίσεις των ελέγχων που η Επιτροπή είχε ήδη ξεκινήσει, και όχι τις προγενέστερες της έρευνάς της ενέργειες— δεν ασκεί επιρροή. Συγκεκριμένα, η προαναφερθείσα διάταξη αντιμετωπίζει τις εν λόγω παρεμποδίσεις ως αυτόνομες παραβάσεις, ανεξάρτητες από την ενδεχόμενη ύπαρξη καρτέλ, πράγμα που εξηγεί εξάλλου τη σχετικά επιεική ποινή των 100 έως 5 000 ευρώ που προβλέπεται γι' αυτό. Εν προκειμένω, αντιθέτως, οι προειδοποιήσεις της SGL είχαν ως σκοπό να εξασφαλίσουν τη συνέχιση ενός καρτέλ που αποτελούσε προφανή και αδιαμφισβήτητη παράβαση του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού.

314 Εξάλλου, το γεγονός ότι οι προειδοποιήσεις αυτές αξιολογήθηκαν ως επιβαρυντικές περιστάσεις δεν αντιβαίνει στο άρθρο 2 των κατευθυντήριων γραμμών. Συγκεκριμένα, από την ανάγνωση και μόνον του κειμένου («παραδείγματος χάρη» και «άλλες περιστάσεις») προκύπτει ότι ο κατάλογος των απαριθμούμενων επιβαρυντικών περιστάσεων δεν είναι εξαντλητικός.

315 Τέλος, η εκ μέρους της SGL επίκληση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε σχέση με τη UCAR —η οποία κατέστρεψε τα επιβαρυντικά γι' αυτή έγγραφα χωρίς αυτό να συνυπολογιστεί ως επιβαρυντική περίσταση— δεν είναι ικανή να μεταβάλει τον χαρακτηρισμό των προαναφερθεισών προειδοποιήσεων ως επιβαρυντικών περιστάσεων. Συγκεκριμένα, απευθυνόμενες προς άλλες επιχειρήσεις, οι ειδοποιήσεις αυτές υπερέβαιναν την αμιγώς εσωτερική σφαίρα της SGL και απέβλεπαν στην αποτυχία ολόκληρης της έρευνας της Επιτροπής, με σκοπό να εξασφαλιστεί η διατήρηση της συμπράξεως, ενώ η UCAR είχε καταστρέψει τα έγγραφά της προκειμένου να μην αποκαλυφθεί η προσωπική της ανάμειξη στη σύμπραξη. Πρόκειται για δύο διαφορετικές συμπεριφορές, οπότε δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι αντιμετώπισε με διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις.

316 Περαιτέρω, ακόμη και αν η Επιτροπή είχε κακώς ευνοήσει τη UCAR μη αυξάνοντας το πρόστιμό της, αυτό δεν επηρεάζει τον επιβαρυντικό χαρακτήρα της συμπεριφοράς της SGL. Η SGL δεν μπορεί νομίμως να ζητεί την αύξηση του προστίμου που επιβλήθηκε στη UCAR ούτε να επικαλείται υπέρ αυτής ενδεχόμενη παράνομη ενέργεια υπέρ της UCAR (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 216 απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 160).

317 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η SGL υποστήριξε επίσης ότι το γεγονός ότι ειδοποίησε άλλες επιχειρήσεις για τους επικείμενους ελέγχους δεν μπορεί να θεωρηθεί επιβαρυντική περίσταση, καθότι οι προειδοποιήσεις αυτές προήλθαν κατ' αρχάς από την ίδια την Επιτροπή. Η SGL αναφέρεται στην εκ μέρους της UCAR αποκάλυψη διαρροής στις υπηρεσίες της Επιτροπής, εκ μέρους κατονομαζόμενου υπαλλήλου της που ενημέρωσε την SGL για τους επικείμενους έκτακτους ελέγχους στα γραφεία των μερών του καρτέλ. Συναφώς, είναι προφανές ότι οι πληροφορίες αυτές, ακόμη και αν υποτεθεί ότι όντως παρασχέθηκαν, ουδόλως μπορούν να καταλογιστούν στην Επιτροπή ως έκφραση της επίσημης πολιτικής της σε θέματα ανταγωνισμού. Επρόκειτο για δόλιες ενέργειες ενός υπαλλήλου που απέβλεπαν στη στήριξη της λειτουργίας του καρτέλ. Κατά συνέπεια, η SGL δεν μπορεί βασίμως να επικαλείται τις ενέργειες αυτές προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τη βαρύτητα της δικής της συμπεριφοράς.

318 Δεδομένου ότι όλοι οι λόγοι ακυρώσεως που προέβαλαν η Nippon, η SEC, η UCAR και η SGL πρέπει να απορριφθούν, διατηρούνται οι συντελεστές που εφάρμοσε η Επιτροπή στα αρχικά ποσά που ορίστηκαν για τις προσφεύγουσες.

319 Για τις προσφεύγουσες των οποίων τα αντίστοιχα ποσά μεταβλήθηκαν λόγω της διάρκειας της παραβάσεως, πρέπει να ισχύσουν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι επιβαρυντικές περιστάσεις που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή, οι ακόλουθοι αριθμοί: Tokai = 13,64· Nippon = 6,82 και SEC = 6,82.

ε) Επί των ελαφρυντικών περιστάσεων

Περίληψη της αποφάσεως

320 Η Επιτροπή έκρινε ότι καμία ελαφρυντική περίσταση δεν δικαιολογούσε μείωση του αρχικού ποσού στις περιπτώσεις της SGL, της UCAR, της Tokai, της SEC, της Nippon και της SDK. Αντιθέτως, στην περίπτωση της C/G, προέβη σε μείωση της τάξεως του 40 %, λόγω του αποκλειστικά παθητικού ρόλου της επιχειρήσεως και της εκ μέρους της μερικής μη εφαρμογής των παράνομων συμφωνιών (αιτιολογικές σκέψεις 165, 166, 193 έως 198, 211 έως 215 και 234 έως 238 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Υποθέσεις T-236/01, T-239/01, T-244/01, T-246/01, T-251/01 και T-252/01

— Επιχειρήματα των διαδίκων

321 Η C/G φρονεί ότι έπρεπε να τύχει πολύ σημαντικότερης μειώσεως από τα 40 % που της χορήγησε η Επιτροπή. Τονίζει τον περιθωριακό και παθητικό της ρόλο

στο πλαίσιο της συμπράξεως. Είχε διμερείς μόνον επαφές με την SGL και δεν είχε προσκληθεί στις συναντήσεις «ανώτατων στελεχών» ή «εργασίας» ούτε στις τοπικές συναντήσεις. Κανένα από τα λοιπά μέρη της συμπράξεως δεν τη χαρακτήρισε ως μέλος της συμπράξεως. Επιπλέον, δεν μετείχε ούτε στο κεντρικό σύστημα εποπτείας που δημιουργήθηκε για την εφαρμογή της συμπράξεως ούτε στο σύστημα των κωδικοποιημένων ονομάτων που εκπονήθηκε για να συγκαλυφθεί η ταυτότητα των μερών της συμπράξεως. Οι τιμές που εφάρμοζε δεν καθορίζονταν αποκλειστικά —σε αντίθεση με μία από τις αρχές της συμπράξεως— από τα ανώτατα στελέχη στην ιεραρχία της επιχειρήσεως. Ακολούθως, ενήργησε σε πλήρη αντίθεση με μία άλλη θεμελιώδη αρχή της συμπράξεως, αυξάνοντας την παραγωγική της ικανότητα και τις πωλήσεις της στην αγορά του ΕΟΧ.

322 Η C/G δηλώνει επιπλέον ότι πώλησε, το 1994, την τεχνογνωσία της σε κινέζο παραγωγό για 4 εκατομμύρια USD. Αυτή η μεταφορά τεχνογνωσίας, αντίθετη με τα συμφέροντα του καρτέλ, προκάλεσε τέτοια ανησυχία στην SGL ώστε διαμαρτυρήθηκε στην C/G. Τέλος, έθεσε τέρμα, με δική της πρωτοβουλία, στις σχέσεις της με τα συμπράττοντα μέρη, προτού η Επιτροπή ξεκινήσει την έρευνά της. Η C/G προσθέτει ότι ενήργησε υπό την οικονομική πίεση που της προκαλούσε η ειδική κατάστασή της ως παραγωγού εξαρτώμενου από άλλα μέρη του καρτέλ και επικαλείται, περαιτέρω, το διαρθρωτικό πλεόνασμα παραγωγής της βιομηχανίας ηλεκτροδίων γραφίτη τις δεκαετίες 1970 και 1980 που επέφερε σημαντικές πτώσεις των τιμών.

323 Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, η SGL διευκρινίζει ότι η διαρθρωτική κρίση του τομέα των ηλεκτροδίων γραφίτη είναι παρόμοια με αυτή που επικρατούσε στον τομέα του χάλυβα στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και η οποία επηρέασε με τον ίδιο τρόπο τους παραγωγούς χάλυβα και τους παραγωγούς ηλεκτροδίων γραφίτη. Η Επιτροπή, με τις αποφάσεις της Tubes et tuyaux en acier sans soudure της 8ης Δεκεμβρίου 1999 και Extra d'alliage της 21ης Ιανουαρίου 1998, χαρακτήρισε την ως άνω κρίση ως ελαφρυντική περίσταση. Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν μπορεί να μη γίνει δεκτός στην υπό κρίση περίπτωση αναφορικά με την ίδια οικονομική κρίση.

324 Η UCAR αναφέρεται επίσης στην καταστροφική οικονομική κατάσταση του τομέα και υπενθυμίζει ότι τόσο η Επιτροπή, με την προηγούμενη πρακτική της

ως προς τη λήψη αποφάσεων, όσο και το Πρωτοδικείο έκριναν ότι μια τέτοια κατάσταση μπορεί να συνιστά ελαφρυντική περίσταση. Επιπλέον, η UCAR θεωρεί ότι η υποδειγματική εσωτερική έρευνα που διεξήγαγε προκειμένου να εντοπίσει την παράβαση και να θέσει τέρμα σε αυτή το συντομότερο δυνατό έπρεπε να αναγνωριστεί ως ελαφρυντική περίσταση. Στο πλαίσιο αυτό, η C/G επικαλείται την εφαρμογή προγράμματος προσαρμογής της εμπορικής της πολιτικής στο δίκαιο του ανταγωνισμού.

325 Η UCAR προσθέτει ότι η εν λόγω σύμπραξη δεν της προσπόρισε κανένα οικονομικό όφελος, λόγω του ότι η Mitsubishi και η Union Carbide «συνέλεξαν» όλα τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν από τη σύμπραξη. Περαιτέρω, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη της τα σημαντικά ποσά που κατέβαλε η UCAR στους πελάτες της στις Ηνωμένες Πολιτείες, ως αποζημίωση, για τις τεχνητά υψηλές τιμές κατά την περίοδο της παραβάσεως.

326 Η Nippon, η SEC και η Tokai τονίζουν τον παθητικό τους ρόλο στο πλαίσιο της συμπράξεως. Η Nippon υπενθυμίζει ότι δεν έλαβε μέρος στις πρώτες συναντήσεις του καρτέλ κατά τις οποίες ορίστηκαν οι θεμελιώδεις αρχές της κατανομής των αγορών· ακόμη και κατά τη διάρκεια των λοιπών συναντήσεων στις οποίες μετείχε, παρέμεινε αμιγώς παθητική. Η SEC υπογραμμίζει ότι ουδέποτε έλαβε η ίδια μέρος σε συνάντηση «ανώτατων στελεχών»· στο επίπεδο αυτό, εκπροσωπήθηκε δύο φορές από την Tokai. Επιπλέον, η Επιτροπή χαρακτήρισε ενεργητικό μόνον τον ρόλο της Tokai και της SDK, και όχι τον ρόλο της SEC (αιτιολογική σκέψη 212 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ακόμη, στη μεμονωμένη περίπτωση της SEC, της μικρότερης ιαπωνικής επιχειρήσεως, δεν υφίστατο κανένας αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παγκόσμιας συμπράξεως και της παραλείψεως ενέργειας εντός του ΕΟΧ. Η Tokai υποστηρίζει ότι δεν ήταν ενεργά αναμεμειγμένη στις συμφωνίες περί συμπαιγνίας στην ευρωπαϊκή αγορά και δεν είχε λάβει μέρος στις συναντήσεις της ευρωπαϊκής ομάδας. Κατά τις συναντήσεις των «ανώτατων στελεχών» και τις συναντήσεις «εργασίας» στις οποίες έλαβε μέρος, δεν συνάφθηκε ουδεμία συμφωνία για τις ευρωπαϊκές τιμές.

327 Η Nippon και η Tokai θεωρούν, μεταξύ άλλων, ότι όφειλαν να αντιμετωπιστούν όπως και η C/G, δεδομένου ότι, όπως και η C/G, δεν μείωσαν τον όγκο των πωλήσεών τους εντός του ΕΟΧ και, ως εκ τούτου, δεν εφάρμοσαν πλήρως τις συμφωνίες του καρτέλ.

328 Τέλος, η Nippon, η SEC και η Tokai προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν εξήγησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τους λόγους για τους οποίους δεν τους αναγνώρισε καμία ελαφρυντική περίσταση. Κατ' αυτόν τον τρόπο παρέβη το άρθρο 253 ΕΚ.

329 Η Επιτροπή αντιτάσσεται σε όλους τους λόγους ακυρώσεως και όλα τα επιχειρήματα των προσφευγουσών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

330 Πρέπει κατ' αρχάς να υπομνησθεί ότι, κατά το σημείο 3, πρώτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών, το γεγονός ότι η επιχείρηση «έχει παίξει αποκλειστικά παθητικό ρόλο ή μιμήθηκε απλώς τη συμπεριφορά άλλων επιχειρήσεων» στη διάπραξη της παράβασης μπορεί, εφόσον αποδειχθεί, να συνιστά ελαφρυντική περίσταση.

331 Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι, μεταξύ των στοιχείων που μπορούν να αποκαλύψουν τον παθητικό ρόλο μιας επιχειρήσεως στο πλαίσιο συμπράξεως μπορούν να ληφθούν υπόψη ο αισθητά σποραδικός χαρακτήρας των συμμετοχών της σε συναντήσεις σε σχέση με τα τακτικά μέλη της συμπράξεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, Τ-311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1129, σκέψη 343) καθώς και η ύπαρξη ρητών σχετικών δηλώσεων εκ μέρους των εκπροσώπων τρίτων επιχειρήσεων που μετείχαν στην παράβαση (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, Τ-317/94, Weig κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1235, σκέψη 264). Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των συναφών περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως.

332 Όσον αφορά τη συμπεριφορά της C/G, η προσβαλλόμενη απόφαση πληροί τα κριτήρια αυτά. Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 81 έως 86 και 234 έως 238, η Επιτροπή αξιολόγησε επαρκώς και επιβράβευσε με μείωση

40 % του προστίμου τον παθητικό ρόλο της C/G στο πλαίσιο της συμπράξεως, χωρίς να οφείλει να της παραχωρήσει υψηλότερο ποσοστό μειώσεως. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, η C/G —ναι μεν δεν είχε μετάσχει στις συναντήσεις «ανώτατων στελεχών» και «εργασίας» του καρτέλ— διατηρούσε όμως διμερείς επαφές με τα λοιπά συμπράττοντα μέρη και επωφελούνταν από τα στοιχεία που της παρείχαν σχετικά με τις αποφάσεις των «εγχώριων παραγωγών» σε θέματα καθορισμού των τιμών στο πλαίσιο της συμπράξεως. Επιπλέον, με το δικόγραφο της προσφυγής της, η C/G δήλωσε ρητά ότι δεν αμφισβητούσε ούτε την ύπαρξη της συμπράξεως ούτε τη συμμετοχή της σ' αυτή. Το εν λόγω συμπέρασμα δεν αναιρείται από το γεγονός ότι οι τιμές της C/G δεν καθορίστηκαν στο υψηλότερο επίπεδο της ιεραρχίας της· λαμβανομένου υπόψη του παθητικού και «μιμητικού» ρόλου της C/G, το επίπεδο της ιεραρχίας στο οποίο καθορίστηκαν οι τιμές της, οι οποίες απλώς ακολουθούσαν τις τιμές που είχαν ορίσει τα λοιπά μέρη της συμπράξεως, δεν ασκούσε επιρροή.

333 Όσον αφορά τον ρόλο της Tokai, της SEC και της Nippon, η Επιτροπή ορθώς τον διέκρινε σε σχέση με τον ρόλο της C/G, δεδομένου ότι οι Ιάπωνες παραγωγοί μετείχαν πράγματι σε πολλές συναντήσεις «ανώτατων στελεχών» και «εργασίας» (αιτιολογικές σκέψεις 49 έως 56 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Οι εκ μέρους της Επιτροπής διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών σχετικά με τη συμμετοχή της δεν αμφισβητήθηκαν ούτε από την SEC ούτε από την Tokai, ενώ απορρίφθηκε η αμφισβήτηση της Nippon σχετικά με τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών από τον Μάιο του 1992 μέχρι τον Μάρτιο του 1993 (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 100 έως 116). Άπαξ όμως μία επιχείρηση μετέσχε, έστω και χωρίς να έχει ενεργό ρόλο, σε μία ή περισσότερες συναντήσεις με αντικείμενο αντίθετο προς τον ανταγωνισμό, πρέπει να θεωρηθεί ότι μετέσχε στην σύμπραξη, εκτός αν αποδείξει ότι αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από την παράνομη συνεννόηση (προπαρατεθείσα στη σκέψη 39 απόφαση Ciment, σκέψη 3199, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η Tokai, η SEC και η Nippon δεν υποστηρίζουν ότι αντιτάχθηκαν ανοιχτά στη δημιουργία και την εφαρμογή του επίδικου καρτέλ.

334 Επί παραδείγματι, κατά τη συνάντηση «εργασίας» στη Ζυρίχη, η παγκόσμια αγορά του γραφίτη εξετάστηκε ανά περιοχή, περιλαμβανομένης της Άπω Ανατολής, και τα μερίδια της αγοράς διανεμήθηκαν επίσης στους Ιάπωνες παραγωγούς. Κατά τη συνάντηση στη Βιέννη, οι συμμετέχοντες προέβησαν, εκ νέου, σε ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την αγορά των ηλεκτροδίων γραφίτη ανά περιοχή (αιτιολογικές σκέψεις 51, 53 και 71 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).

335 Η μη παθητική συμπεριφορά της SEC και της Nippon δεν αναιρείται από το γεγονός ότι, σε μία ή δύο συνεδριάσεις, εκπροσωπήθηκαν από την Tokai: αντί να αντιταχθούν ανοιχτά σε μια τέτοια «ανάμειξη » στην εμπορική τους πολιτική, δέχθηκαν μάλλον την εκπροσώπηση αυτή και απέδειξαν τη συμμετοχή τους στη σύμπραξη συμμετέχοντας, εκπροσωπούμενοι από τους υπαλλήλους τους, στις λοιπές συναντήσεις που αφορούσαν τα συμφέροντά τους, πράγμα που δεν ίσχυε προφανώς για τις συναντήσεις της ευρωπαϊκής ομάδας που αποτελούνταν από τους υπεύθυνους για τον EOX «εγχώριους» παραγωγούς, οπότε ήταν αρκετό να ενημερωθούν τα ιαπωνικά μέρη της συμπράξεως επί των ευρωπαϊκών τιμών που ορίστηκαν κατά τις συναντήσεις αυτές. Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη την παγκόσμια φύση του καρτέλ, στο πλαίσιο του οποίου οι Ιάπωνες παραγωγοί έπρεπε να επικεντρωθούν στην «εγχώρια» αγορά τους στην Ασία, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι δεν είχαν παθητικό ρόλο στη σύμπραξη. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν ήταν υποχρεωμένη να εκθέσει, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τους λόγους για τους οποίους δεν τους αναγνώρισε ελαφρυντική περίσταση ως προς αυτό.

336 Σε αντίθεση με την αιτίαση που αντλείται από την ανεπαρκή μείωση του προστίμου της C/G λόγω της μερικής μη εφαρμογής των παράνομων συμφωνιών, η Επιτροπή έλαβε επαρκώς υπόψη της ότι η C/G είχε αυξήσει τις πωλήσεις της στην αγορά του EOX, παραβιάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την βασική αρχή του καρτέλ που συνίστατο στον περιορισμό των πωλήσεων στις «μη εγχώριες» αγορές (αιτιολογική σκέψη 235 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Κατόπιν τούτου δεν όφειλε να λάβει υπόψη της, επιπροσθέτως, την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας της C/G. Συγκεκριμένα, αφενός η Επιτροπή δήλωσε, με το υπόμνημά της αντικρούσεως, χωρίς να την αντικρούσει επ' αυτού η C/G με το υπόμνημα απαντήσεως, ότι η παραγωγική ικανότητα της C/G παρέμεινε κατ' ουσίαν αμετάβλητη κατά την περίοδο που σημειώθηκε η παράβαση για την οποία κατηγορείται (1993 έως 1996). Αφετέρου, ευλόγως μπορεί να θεωρηθεί ότι η αύξηση των ευρωπαϊκών πωλήσεων αντικατοπτρίζει επαρκώς, όσον αφορά την αγορά του EOX, κάθε ενδεχόμενη αύξηση της παραγωγικής ικανότητας.

337 Συναφώς, η Nippon και η Tokai επικαλούνται την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, ισχυριζόμενες ότι βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με την C/G, η οποία «ανταμείφθηκε» για τον λόγο ότι αύξησε τον όγκο των πωλήσεών της εντός EOX.

338 Το επιχείρημα της Nippon πρέπει να απορριφθεί καθότι η προσφεύγουσα περιορίζεται να υποστηρίξει ότι «δεν είχε μειώσει τον όγκο των πωλήσεών της εντός του ΕΟΧ», χωρίς να προσκομίσει κανένα αριθμητικό στοιχείο. Η Επιτροπή ορθώς διέκρινε τη μη τεκμηριωμένη δήλωση της Nippon ότι διατήρησε τον όγκο των πωλήσεών της από το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η C/G υπερδιπλασίασε τις πωλήσεις της μεταξύ 1993 και 1996.

339 Όσον αφορά την περίπτωση της Tokai, η οποία δηλώνει ότι εγκαταστάθηκε το 1996 στη γερμανική αγορά, μία από τις «εγχώριες» αγορές της SGL και της UCAR, και ότι τετραπλασίασε τις πωλήσεις της εντός ΕΟΧ μεταξύ 1992 και 1997 (από 200 τόνους το 1992 σε 900 τόνους το 1997), επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Tokai, σε αντίθεση με την C/G, απέκτησε ελάχιστο μόνο μερίδιο της αγοράς στον ΕΟΧ, ήτοι λιγότερο από 2 %, ενώ το μερίδιο της C/G ανερχόταν σε 8 % περίπου. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή ορθώς εκτίμησε, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη εκτιμήσεως και χωρίς να παραβιάσει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, ότι, ναι μεν η Tokai δεν εφάρμοσε τις παράνομες συμφωνίες, αλλά αυτή της η ενέργεια δεν πληρούσε ένα εύλογο επίπεδο αποτελεσματικότητας υπό την έννοια του σημείου 3, δεύτερη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών. Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η εκτίμηση αυτή δεν πρέπει να μεταβληθεί ούτε στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του.

340 Το ίδιο ισχύει για την επιχειρηματολογία της C/G ότι είχε πωλήσει, το 1994, την τεχνογνωσία της σε Κινέζο παραγωγό για 4 εκατομμύρια USD, σε αντίθεση μάλιστα με τις κατευθυντήριες αρχές του καρτέλ (αιτιολογική σκέψη 50, τελευταία περίπτωση, της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Συγκεκριμένα, η C/G δεν εξέθεσε τις λεπτομέρειες αυτής της μεταφοράς τεχνογνωσίας κατά τη διοικητική διαδικασία —η κατάθεση της επιχειρήσεως της 11ης Οκτωβρίου 1999 και η από 6 Απριλίου 2000 απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν περιέχουν παρά μόνο μία σχετική φράση—, οπότε η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη αρνούμενη να το λάβει υπόψη της με την προσβαλλόμενη απόφαση. Το Πρωτοδικείο δεν βλέπει τον λόγο να μεταβάλει την εκτίμηση της Επιτροπής, ακόμη και στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, δεδομένου μάλιστα ότι το εργοστάσιο που είχε σχεδιαστεί για την Κίνα ουδέποτε κατασκευάστηκε.

341 Τέλος, το γεγονός ότι η C/G έθεσε οικειοθελώς τέρμα στην παράβαση πριν από την έναρξη της έρευνας της Επιτροπής ελήφθη επαρκώς υπόψη για τον υπολογισμό της διάρκειας της περιόδου της παραβάσεως της C/G (αιτιολογική σκέψη 157 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Η C/G δεν μπορεί, μεταξύ άλλων, να επικαλείται την τρίτη περίπτωση του σημείου 3 των κατευθυντήριων γραμμών, καθότι ο τερματισμός της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς της δεν υποκινήθηκε από παρεμβάσεις της Επιτροπής.

342 Τα λοιπά επιχειρήματα που αποβλέπουν στη μείωση του προστίμου λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων, πρέπει επίσης να απορριφθούν στο σύνολό τους.

343 Πρώτον, το γεγονός ότι η C/G και η UCAR καθιέρωσαν αντιστοίχως, μετά την έρευνα που ξεκίνησε η Επιτροπή, πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως με τους κανόνες του ανταγωνισμού και εσωτερική έρευνα με σκοπό τον τερματισμό της παραβάσεως ουδόλως μεταβάλλει το αληθές της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Κατά συνέπεια, το γεγονός και μόνον ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή έχει λάβει υπόψη, κατά την έκδοση προγενέστερων αποφάσεών της, τέτοιου είδους μέτρα ως ελαφρυντικές περιστάσεις δεν συνεπαγόταν και υποχρέωσή της να ενεργήσει κατά τον ίδιο τρόπο σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Τ-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 357, και της 14ης Μαΐου 1998, Τ-352/94, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1989, σκέψεις 417 και 419). Αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν η εν λόγω παράβαση συνιστά, όπως εν προκειμένω, πρόδηλη παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', ΕΚ. Περαιτέρω, στο μέτρο που η εσωτερική έρευνα της UCAR ευνόησε τη συνεργασία της με την Επιτροπή, η τελευταία το έλαβε υπόψη χορηγώντας μείωση του προστίμου κατά 40 % βάσει την ανακοινώσεώς της περί συνεργασίας.

344 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλεί η C/G από την οικονομική πίεση που της ασκήθηκε, η μοναδική διευκρίνιση της προσφεύγουσας ως προς αυτό αφορά τις επαφές που είχε με την SGL το 1996 (αιτιολογική σκέψη 82 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), ήτοι μετά την εφαρμογή της συμπράξεως.

Επομένως, αρκεί να υπομνησθεί ότι η C/G αποφάσισε ελεύθερα να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις των μελών της συμπράξεως σε θέματα τιμών. Δεν ισχυρίστηκε ότι υπέστη πιέσεις για να προσχωρήσει στη σύμπραξη· περαιτέρω, ακόμη και αν είχε συμβεί κάτι τέτοιο, είχε τη δυνατότητα να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές αντί να συμμαχήσει με τη σύμπραξη. Επομένως, το επιχείρημα δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

345 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά, τρίτον, την εκ μέρους των C/G, SGL και UCAR επίκληση της διαρθρωτικής κρίσεως του τομέα των ηλεκτροδίων γραφίτη. Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι, με την απόφασή του της 20ής Μαρτίου 2002, T-16/99, Lögstör Rör κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-1633, σκέψεις 319 και 320), που εκδόθηκε στην υπόθεση των προμονωμένων σωλήνων, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να θεωρήσει ως ελαφρυντική περίσταση την κακή οικονομική κατάσταση του οικείου τομέα. Το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε επίσης ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη της, σε προηγούμενες υποθέσεις, την οικονομική κατάσταση του τομέα ως ελαφρυντική περίσταση δεν σημαίνει ότι πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζει την εν λόγω πρακτική (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ής Μαρτίου 1992, T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψη 372). Συγκεκριμένα, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, κατά κανόνα τα καρτέλ δημιουργούνται όταν ο τομέας παρουσιάζει προβλήματα. Αν γινόταν δεκτή η συλλογιστική των προσφευγουσών, το πρόστιμο έπρεπε κανονικά να μειωθεί σχεδόν στο σύνολο των περιπτώσεων. Επομένως, δεν χρειάζεται να επαληθευτεί περαιτέρω αν τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως και εκείνα επί των οποίων εκδόθηκαν οι λοιπές αποφάσεις, στις οποίες οι διαρθρωτικές κρίσεις θεωρήθηκαν ελαφρυντική περίσταση, ήταν πράγματι παρόμοια.

346 Τέταρτον και επικουρικώς, η επιχειρηματολογία της SGL η οποία καταλήγει στην ύπαρξη κρίσεως, η οποία επηρεάζει ειδικότερα τους παρασκευαστές ηλεκτροδίων γραφίτη λόγω της κρίσεως στη βιομηχανία των σωλήνων από χάλυβα, δεν είναι πειστική. Συναφώς η Επιτροπή τόνισε, χωρίς να αντικρουσθεί επ' αυτού, ότι ο όγκος του χάλυβα που παράχθηκε με τη μέθοδο της ηλεκτροκαμίνου αυξήθηκε από 196 εκατομμύρια τόνους το 1987 σε 270 εκατομμύρια τόνους το 1997 (αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Μπορεί να συναχθεί ότι η ενδεχόμενη υποχώρηση της παγκόσμιας παραγωγής χάλυβα δεν επηρέασε, κατ' αρχάς, την παραγωγή των ηλεκτρικών χαλυβουργιών, αλλά αυτή των παραδοσιακών (αιτιολογικές σκέψεις 4, 5, 9 και 10 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).

347 Πέμπτον, όσον αφορά το οικονομικό πλεονέκτημα που μόνον οι εταιρίες Mitsubishi και Union Carbide, και όχι η UCAR, άντλησαν από τη σύμπραξη, το γεγονός ότι δεν επωφελήθηκαν από την παράβαση δεν μπορεί να συνιστά ελαφρυντική περίσταση, διότι άλλως το επιβαλλόμενο πρόστιμο θα έχανε τον αποτρεπτικό του χαρακτήρα (βλ., κατ' αυτή την έννοια, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψεις 340 έως 342, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Αυτή η έλλειψη οικονομικού πλεονεκτήματος ουδόλως περιορίζει τη βαρύτητα της διαπραχθείσας παραβάσεως. Περαιτέρω, εφόσον η UCAR επικρίνει τις ενέργειες της Mitsubishi και της Union Carbide, πρέπει να στραφεί κατά των εταιριών αυτών προκειμένου να προστατεύσει τα δικαιώματά της, όπως ήδη έπραξε ασκώντας αγωγή στις Ηνωμένες Πολιτείες.

348 Στο μέτρο που η UCAR επικαλείται, τέλος, τις συναλλαγές της στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, ούτε αυτές μεταβάλλουν καθ' οιονδήποτε τρόπο τη βαρύτητα της παραβάσεως και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη ως ελαφρυντική περίσταση. Η Επιτροπή ναι μεν έλαβε υπόψη της, με την απόφαση των προμονωμένων σωλήνων, την αποζημίωση που καταβλήθηκε σε ανταγωνιστή, η εκδίωξη του οποίου από την κοινοτική αγορά αποτελούσε έναν από τους βασικούς στόχους της συμπράξεως, ο ανταγωνιστής αυτός όμως ήταν εγκατεστημένος στην Κοινότητα και περιλαμβανόταν, επομένως, στις επιχειρήσεις που προστατεύονται από το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού. Το γεγονός αυτό δεν υποχρεώνει την Επιτροπή να λάβει υπόψη της, υπέρ της UCAR, την αποζημίωση των πελατών της στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά για τις απώλειες που υπέστησαν στις αγορές αυτές. Οι εν λόγω συναλλαγές δεν ασκούν επιρροή στην παράβαση που διέπραξε η UCAR εντός του ΕΟΧ.

349 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι λόγοι ακυρώσεως και τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι Tokai, C/G, SGL, Nippon, UCAR και SEC πρέπει να απορριφθούν.

στ) Επί του ανώτατου ορίου των προστίμων και επί της ικανότητας ορισμένων προσφευγουσών να επωμισθούν το βάρος ενός προστίμου κατά την έννοια του σημείου 5 των κατευθυντήριων γραμμών

Υποθέσεις Τ-239/01 και Τ-245/01

350 Υπενθυμίζοντας ότι το αρχικό πρόστιμο που υπολογίστηκε για τη UCAR μειώθηκε κατά 15,2% για να τηρηθεί το ανώτατο όριο του 10 % του συνολικού

κύκλου εργασιών της (αιτιολογική σκέψη 199 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η SDK και η SGL προσάπτουν στην Επιτροπή ότι παραχώρησε στη UCAR αυτή την αναπροσαρμογή πριν από την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, ήτοι σε ένα ενδιάμεσο στάδιο της διαδικασίας καθορισμού των προστίμων και όχι κατά το πέρας της εν λόγω διαδικασίας. Τα πρόστιμα όμως που επιβλήθηκαν στις λοιπές εμπλεκόμενες στη σύμπραξη επιχειρήσεις δεν μειώθηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο. Η SDK και η SGL καταγγέλλουν αυτή την άνιση μεταχείριση και απαιτούν την ίδια μείωση του προστίμου τους προκειμένου να υπάρχει συνέπεια και αναλογία με το πρόστιμο της UCAR.

351 Η SDK προσθέτει ότι τιμωρείται υπερβολικά για τον λόγο ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών της υπερβαίνει κατά πολύ τον κύκλο εργασιών της που αφορά τις πωλήσεις των ηλεκτροδίων γραφίτη· ως εκ τούτου, τιμωρείται για τον λόγο ότι έχει μεγαλύτερο αριθμό άλλων δραστηριοτήτων που δεν αφορούν την πώληση του εν λόγω προϊόντος. Αν η δραστηριότητα της SDK σε θέματα ηλεκτροδίων γραφίτη αποτελούσε χωριστή επιχείρηση, η εφαρμογή του ορίου του 10 % θα είχε οδηγήσει σε μείωση του τελικού προστίμου σε 6,6 εκατομμύρια ευρώ.

352 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή, εφαρμόζοντας στη UCAR το ανώτατο όριο του 10 % όχι «επί του τελικού αποτελέσματος του υπολογισμού του προστίμου» αλλά σε προγενέστερο στάδιο, ήτοι πριν από την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, δεν τήρησε το γράμμα του σημείου 5, στοιχείο α', των κατευθυντήριων γραμμών. Εφόσον η Επιτροπή αποφάσισε να εφαρμόσει στη συγκεκριμένη περίπτωση τη μέθοδο που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές, όφειλε να συμμορφωθεί προς αυτήν κατά τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων, εκτός αν διευκρίνιζε ειδικά τους λόγους για τους οποίους είναι εύλογο, ενδεχομένως, να απομακρυνθεί από αυτήν επί συγκεκριμένου σημείου (βλ. την προπαρατεθείσα στη σκέψη 157 νομολογία και την προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTSCA, σκέψη 271).

353 Η αιτιολογική σκέψη 199 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, κατά το μέτρο που απλώς παραπέμπει στο προβλεπόμενο στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ανώτατο όριο των προστίμων, δεν εξηγεί ειδικώς τον λόγο για τον οποίο η Επιτροπή απέκλινε από τις κατευθυντήριες γραμμές. Εντούτοις η Επιτροπή εξέθεσε, ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι δεν μείωσε το πρόστιμο της UCAR κατά 15,2 % επειδή εκτίμησε ότι η παράβαση που διέπραξε η UCAR

έχρηζε μικρότερης ποινής σε σχέση με αυτή των λοιπών μερών της συμπράξεως, αλλά επειδή θέλησε να λάβει υπόψη της το γεγονός ότι, στην περίπτωση της UCAR και μόνον, το αρχικό ποσό που ορίστηκε πριν από την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας υπερέβαινε κατά 15,1 εκατομμύρια ευρώ, ήτοι κατά 15,2 %, το ανώτατο προβλεπόμενο όριο. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή έκρινε ότι έπρεπε να εφαρμοστεί προκαταβολικά το όριο αυτό προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητα της ανακοινώσεως περί συνεργασίας: αν το αρχικό ποσό υπερέβαινε κατά πολύ το όριο του 10 %, πριν από την εφαρμογή της εν λόγω ανακοινώσεως, αλλά το όριο αυτό δεν μπορούσε να εφαρμοστεί άμεσα, η οικεία επιχείρηση θα είχε πολύ λιγότερα κίνητρα για να συνεργαστεί με την Επιτροπή, δεδομένου ότι το τελικό πρόστιμο θα μειωνόταν κατά 10 % είτε συνεργαζόταν είτε όχι.

354 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η εξήγηση αυτή δικαιολογεί την προσέγγιση της Επιτροπής στην περίπτωση της UCAR. Η σχετική αιτιολογία δεν έπρεπε να περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση αυτή καθ' εαυτή, καθότι η εν λόγω προσέγγιση δεν έθιγε την οικεία επιχείρηση, ήτοι τη UCAR. Ακόμη και αν το εν λόγω ευνοϊκό για τη UCAR μέτρο ήταν παράνομο λόγω ελλείψεως αιτιολογίας, η SDK και η SGL δεν θα μπορούσαν να επικαλεστούν την παρανομία αυτή που διαπράχθηκε υπέρ τρίτης επιχειρήσεως (βλ., κατ' αυτή την έννοια, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 216 απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 160).

355 Εν πάση περιπτώσει, δεν αμφισβητείται ότι η SDK και η SGL δεν τελούσαν σε κατάσταση παρόμοια με αυτή της UCAR όσον αφορά τον συνολικό κύκλο εργασιών, καθότι το αρχικό ποσό που ορίστηκε για τις επιχειρήσεις αυτές δεν υπερέβαινε το ανώτατο όριο πριν από την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Κατά συνέπεια, δεν μπορούν βασίμως να υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, δυνάμει της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, να τους παραχωρήσει μείωση όμοια με αυτή που εφαρμόστηκε υπέρ της UCAR. Συνεπώς, οι λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από παραβίαση της αρχής αυτής πρέπει να απορριφθούν.

356 Το ίδιο ισχύει για τον λόγο ακυρώσεως που προέβαλε η SDK και κατά τον οποίο το πρόστιμό της θα μειωνόταν σημαντικά αν οι δραστηριότητές της στον τομέα των ηλεκτροδίων γραφίτη αποτελούσαν χωριστή επιχείρηση. Αυτός ο λόγος ακυρώσεως στηρίζεται σε εκτιμήσεις που ουδεμία σχέση έχουν με το πραγματικό από νομικής απόψεως καθεστώς της εταιρίας, την οποία η

Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη της εφαρμόζοντας, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία (βλ., για παράδειγμα, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 118 και 119, και την προπαρατεθείσα στη σκέψη 39 απόφαση Ciment, σκέψη 5022), το ανώτατο όριο του 10 % επί του συνολικού κύκλου εργασιών (χωρίς διάκριση μεταξύ προϊόντων) της SDK. Εφόσον η SDK επέλεξε μια «ενιαία» κάθετη δομή της εταιρίας της, η Επιτροπή δεν μπορούσε παρά να το λάβει υπόψη της και να υποθέσει ότι η δομή αυτή ήταν προς το οικονομικό συμφέρον της SDK. Περαιτέρω, στο παρόν στάδιο, δεν είναι γνωστό το ακριβές καθεστώς και η θέση που θα είχε μια «χωριστή επιχείρηση» στο πλαίσιο του ομίλου SDK. Ως εκ τούτου, και αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Υποθέσεις T-239/01, T-246/01, T-251/01 και T-252/01

— Επιχειρήματα των διαδίκων

357 Η SEC ισχυρίζεται ότι το πρόστιμό της αντιστοιχεί στο 11,3 % του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε το 1999 και, ως εκ τούτου, υπερβαίνει το προβλεπόμενο στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 όριο.

358 Η SGL θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν είχε δικαίωμα να υπολογίσει το πρόστιμό της βάσει του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε το 2000. Ο εν λόγω κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 180 εκατομμύρια ευρώ κατόπιν της αποκτήσεως, τον Ιανουάριο του 2000, μιας άλλης εταιρίας. Βάσει όμως της προπαρατεθείσας στη σκέψη 39 αποφάσεως Ciment (σκέψη 5045), η μετά το πέρας της παραβάσεως αύξηση του κύκλου εργασιών δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη (Μάρτιος 1998). Συναφώς, η SGL διαμαρτύρεται για την υπερβολικά μεγάλη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας· η επελθούσα καθυστέρηση έθιξε τα οικονομικά της συμφέροντα, δεδομένου ότι ο κύκλος των εργασιών της το 1999 ήταν κατώτερος από αυτόν του 2000.

359 Η SGL προσθέτει ότι το ανώτατο όριο του 10 % είναι απόλυτο υπό την έννοια ότι ούτε τα «ενδιάμεσα» ποσά (το αρχικό και το βασικό) που ορίζει η Επιτροπή κατά τη διαδικασία υπολογισμού μπορούσαν να το υπερβούν. Η αντίθετη συλλογιστική που εξέθεσε το Πρωτοδικείο με την προπαρατεθείσα στην σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής είναι εσφαλμένη.

360 Τέλος, η SGL προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη της την πολύ δυσχερή οικονομική της κατάσταση. Η παράλειψη αυτή συνιστά παράβαση του σημείου 5, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών.

361 Η UCAR και η C/G επικαλούνται επίσης την αδυναμία τους να πληρώσουν το πρόστιμο. Υπογραμμίζουν τη δύσκολη περίοδο που διανύει ο τομέας των ηλεκτροδίων γραφίτη και τη δική τους επισφαλή οικονομική κατάσταση.

362 Συναφώς η UCAR υπενθυμίζει το βαρύ χρέος που της δημιούργησαν η Mitsubishi και η Union Carbide στο πλαίσιο της αναδιαρθρώσεως το 1995. Παραπέμπει επίσης στα υψηλά πρόστιμα που της επέβαλαν οι αμερικανικές και οι καναδικές αρχές. Επί του παρόντος, η UCAR δεν έχει πλέον τη δυνατότητα περαιτέρω δανεισμού, καθότι οι πιστώσεις της έχουν παγώσει. Η UCAR υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή έλαβε επανειλημμένως υπόψη της, κατά την έκδοση προηγουμένων αποφάσεών της, την αποδοτικότητα των αποδεκτών των αποφάσεών της, είτε κατά τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων είτε κατά τον καθορισμό των όρων πληρωμής. Εν προκειμένω όμως ήρθε σε αντίθεση με τη δική της διοικητική πρακτική.

363 Η C/G προσθέτει ότι οι οικονομικές της δυσχέρειες την ανάγκασαν να ζητήσει, λίγο μετά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, την κήρυξή της σε πτώχευση στις Ηνωμένες Πολιτείες.

364 Η Επιτροπή αντικρούει τους λόγους ακυρώσεως και τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι προσφεύγουσες.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

365 Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως που προέβαλε η SEC, αρκεί να υπομνησθεί ότι το προβλεπόμενο στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 όριο του 10 % αναφέρεται στο οικονομικό έτος που προηγείται της εκδόσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ήτοι εν προκειμένω στο 2000 (βλ., κατ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 239 απόφαση Sarrió κατά Επιτροπής, σκέψη 85, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 506). Η SEC δέχεται ρητά ότι, για το έτος 2000, το εν λόγω όριο είχε τηρηθεί στην περίπτωσή της. Επομένως, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

366 Στο μέτρο που η SGL ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να υπολογίσει το πρόστιμό της βάσει του συνολικού κύκλου των εργασιών της για το οικονομικό έτος 1999, καθότι αυτός ο κύκλος εργασιών ήταν σαφώς κατώτερος από τον κύκλο εργασιών για το οικονομικό έτος 2000, αρκεί να υπομνησθεί ότι το σημείο εκκίνησης για τον υπολογισμό των προστίμων ήταν οι παγκόσμιοι κύκλοι εργασιών που πραγματοποιήθηκαν το 1998 από την πώληση του εν λόγω προϊόντος και τα μερίδια της αγοράς των οικείων επιχειρήσεων μεταξύ 1992 και 1998 (αιτιολογικές σκέψεις 30, 149 και 150 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Αυτοί οι κύκλοι εργασιών δεν αφορούν ούτε το οικονομικό έτος 1999 ούτε το 2000. Επομένως, το επιχείρημα της SGL πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές.

367 Ακολούθως, κατά πάγια νομολογία, το προβλεπόμενο στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 όριο του 10 % αναφέρεται στον συνολικό κύκλο εργασιών της οικείας επιχειρήσεως, καθότι μόνον αυτός ο κύκλος εργασιών συνιστά ένδειξη για τη σημασία και την επιρροή της επιχειρήσεως αυτής στην αγορά (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 39 απόφαση Ciment, σκέψη 5022, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επιπλέον, είναι το μοναδικό από τα επιβληθέντα πρόστιμα που πρέπει να μειωθεί μέχρι του προαναφερθέντος ορίου σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 15· η διάταξη αυτή δεν απαγορεύει στην

Επιτροπή να ορίσει, κατά τον υπολογισμό της, ενδιάμεσο ποσό υπερβαίνον το εν λόγω όριο, εφόσον το ύψος του προστίμου που τελικά επιβάλλεται δεν υπερβαίνει το όριο αυτό (προπαρατεθείσα στη σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψεις 287 και 288). Στην περίπτωση της SGL, το τελικό πρόστιμο των 80,2 εκατομμυρίων ευρώ είναι κατώτερο από το όριο του 10 % τόσο όσον αφορά το οικονομικό έτος 1999 (980 εκατομμύρια ευρώ) όσο και το οικονομικό έτος 2000 (1 262 εκατομμύρια ευρώ). Ως εκ τούτου, τα επιχειρήματα που αντλεί η SGL από την υπερβολικά μεγάλη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και την απόφαση Ciment (σκέψη 5045) είναι αλυσιτελή.

368 Η κριτική κατά της αποφάσεως LR AF 1998 κατά Επιτροπής δεν είναι βάσιμη. Ναι μεν η SGL παραπέμπει στο ποινικό δίκαιο, που δεν επιτρέπει στον δικαστή να υπερβεί το ανώτατο όριο που προβλέπεται για συγκεκριμένο έγκλημα, πρέπει όμως να τονιστεί ότι καμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν ορίζει ελάχιστες ή μέγιστες διοικητικές κυρώσεις για τις διάφορες κατηγορίες παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού. Επομένως, η Επιτροπή είναι κατ' αρχήν ελεύθερη να καθορίσει το ποσό των προστίμων που τιμωρούν τέτοιου είδους παραβάσεις ανάλογα με τη βαρύτητα και τη διάρκειά τους. Το μοναδικό όριο της εξουσίας της Επιτροπής για την επιβολή κυρώσεων αφορά τη χρηματοοικονομική ικανότητα της οικείας επιχειρήσεως, όπως εκφράζεται με τον συνολικό κύκλο εργασιών της. Επομένως, τίποτε δεν εμποδίζει την Επιτροπή να υπερβεί, με αμιγώς ενδιάμεσες πράξεις υπολογισμού σχετικές με τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παραβάσεως, το προβλεπόμενο στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 όριο του 10 %.

369 Όσον αφορά τις δυσχέρειες στον τομέα των ηλεκτροδίων γραφίτη, δεν πρόκειται για «συγκεκριμένες» οικονομικές παραμέτρους υπό την έννοια του σημείου 5, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, τα καρτέλ δημιουργούνται, μεταξύ άλλων, όταν ένας τομέας παρουσιάζει προβλήματα. Εφόσον η διαπίστωση αυτή δεν δικαιολογεί την αναγνώριση ελαφρυντικής περιστάσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψη 345), δεν μπορεί να δικαιολογήσει ούτε μείωση του προστίμου στο παρόν πλαίσιο.

370 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την επισφαλή οικονομική κατάσταση της SGL, της UCAR και της C/G. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη την ελλειμματική οικονομική κατάσταση μιας

επιχειρήσεως, κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, καθόσον η αναγνώριση μιας τέτοιας υποχρεώσεως θα ισοδυναμούσε με την παροχή αδικαιολόγητου από απόψεως ανταγωνισμού πλεονεκτήματος στις επιχειρήσεις που έχουν προσαρμοστεί λιγότερο στις συνθήκες της αγοράς (προπαρατεθείσα στη σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 308· προπαρατεθείσα στη σκέψη 280 απόφαση HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 596, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 47 απόφαση FETTCSA, σκέψη 351, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Το γεγονός ότι η Επιτροπή θεώρησε κατά την προηγούμενη πρακτική ως προς τη λήψη των αποφάσεών της ότι έπρεπε να λάβει υπόψη της τις χρηματοοικονομικές δυσχέρειες συγκεκριμένης επιχειρήσεως δεν σημαίνει ότι υποχρεούται να εκφέρει την ίδια κρίση και σε μεταγενέστερη απόφασή της (απόφαση FETTCSA, σκέψεις 353 και 354).

371 Η νομολογία αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με το σημείο 5, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών, κατά το οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική ικανότητα μιας επιχειρήσεως να επωμισθεί το βάρος ενός προστίμου. Συγκεκριμένα, η ικανότητα αυτή εξετάζεται υπό τις «συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες», ήτοι από τις συνέπειες που θα έχει η πληρωμή του προστίμου, μεταξύ άλλων για την αύξηση της ανεργίας ή τις επιπτώσεις στους οικονομικούς κλάδους τους οποίους αφορά η παραγωγή της οικείας επιχειρήσεως. Συναφώς οι προσφεύγουσες δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο ικανό να διαφωτίσει τις «συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες».

372 Περαιτέρω, το κοινοτικό δίκαιο δεν απαγορεύει αυτό καθ' εαυτό το μέτρο κοινοτικής αρχής που οδηγεί σε πτώχευση ή εκκαθάριση συγκεκριμένης επιχειρήσεως (βλ., κατ' αυτή την έννοια, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 1986, 52/84, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1986, σ. 89, σκέψη 14, και της 2ας Ιουλίου 2002, C-499/99, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2002, σ. I-6031, σκέψη 38). Συγκεκριμένα, η εκκαθάριση επιχειρήσεως με την υπό εξέταση νομική της μορφή, ναι μεν μπορεί να θίξει τα οικονομικά συμφέροντα των κυρίων, των μετόχων ή των κατόχων μεριδίων, αυτό ωστόσο δεν σημαίνει ότι τα προσωπικά, υλικά και άυλα στοιχεία της επιχειρήσεως χάνουν και αυτά την αξία τους.

373 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η SGL υποστήριξε ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της την κακή οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως έρχεται σε αντίθεση με την πολύ πρόσφατη πρακτική της Επιτροπής η οποία, με την απόφαση C(2002) 5083 τελικό, της 17ης

Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ (COMP/E-2/37.667 — Ιδιοσκευάσματα γραφίτη), μείωσε το πρόστιμο που είχε επιβάλει στην SGL ακριβώς λόγω της επισφαλούς οικονομικής καταστάσεως της επιχειρήσεως. Ως εκ τούτου, η SGL θεωρεί ότι έπρεπε να της παραχωρηθεί η ίδια μείωση.

374 Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί, αφενός, ότι η απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2002 έλαβε υπόψη της τόσο την οικονομική κατάσταση της SGL όσο και το γεγονός ότι είχε ήδη επιβληθεί σημαντικό πρόστιμο στην επιχείρηση λόγω της συμμετοχής της στο καρτέλ της αγοράς των ηλεκτροδίων γραφίτη και, αφετέρου, ότι, κατά την Επιτροπή, «υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, δεν ήταν αναγκαίο, για να εξασφαλιστεί επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, να επιβληθεί το σύνολο του ποσού του προστίμου» (αιτιολογική σκέψη 558). Επομένως, η SGL δεν μπορεί λυσιτελώς να επικαλείται αυτή την ιδιαιτερότητα της αποφάσεως της 17ης Δεκεμβρίου 2002 και να προσάπτει στην Επιτροπή πλάνη περί το δίκαιο ή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, για τον λόγο ότι, στην υπό κρίση υπόθεση η οποία δεν παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα αυτή, δεν παρέκκλινε από την προαναφερθείσα στη σκέψη 370 νομολογία.

375 Στο μέτρο που η C/G συνεχίζει να απαριθμεί τα οικονομικά μειονεκτήματα που η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη της, ήτοι την απουσία τόπου παραγωγής εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών και την αδυναμία παροχής τεχνικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, το υψηλό κόστος των αμοιβών του προσωπικού της, την κακή ποιότητα των προϊόντων της και την κάθετη ενσωμάτωση των συνδεόμενων με την παραγωγή δραστηριοτήτων της, η Επιτροπή ορθώς επισήμανε ότι τα μειονεκτήματα αυτά αντικατοπτρίστηκαν στον κύκλο εργασιών της και, κατ' επέκταση, στην κατάταξη της C/G σε κατηγορία για την οποία ορίστηκε κατώτερο αρχικό ποσό από αυτό που ορίστηκε για την SGL και τη UCAR. Επιπλέον, στο μέτρο που η C/G, παρά τα μειονεκτήματά της, μπόρεσε να αυξήσει τον όγκο των πωλήσεών της στην Ευρώπη, της χορηγήθηκε σημαντική μείωση του ποσού του προστίμου, λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων. Κατά συνέπεια, δεν δικαιολογείται ουδεμία πρόσθετη μείωση του προστίμου στο παρόν πλαίσιο.

376 Οι αναφορές της UCAR στις κυρώσεις που της επιβλήθηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά καθώς και στη ζημιογόνα συμπεριφορά της Mitsubishi και της Union Carbide συνιστούν απλή επανάληψη, στο παρόν

πλαίσιο, των λόγων ακυρώσεως που απορρίφθηκαν ανωτέρω. Επομένως, αρκεί να υπομνησθεί ότι η UCAR δεν απέδειξε ότι τελούσε υπό «συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες» λόγω των οποίων η Επιτροπή δεν θα έπρεπε να της επιβάλει, μερικώς τουλάχιστον, πρόστιμο. Όσον αφορά τη συμπεριφορά της Mitsubishi και της Union Carbide, η προσβαλλόμενη απόφαση ούτε τους χαρακτηρίζει ούτε τους τιμωρεί ως αυτουργούς της παραβάσεως, οπότε η Επιτροπή ουδόλως όφειλε να μειώσει, για τον λόγο αυτό, το πρόστιμο της UCAR, η οποία προσδιορίστηκε ως αυτουργός της παραβάσεως, και να την απαλλάξει από την άσκηση αγωγής ενώπιον των αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων για την αποκατάσταση της οικονομικής ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω των ενεργειών των δύο αυτών εταιριών.

377 Δεδομένου ότι κανένας από τους λόγους ακυρώσεως και τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στο παρόν πλαίσιο δεν έγινε δεκτός, δεν θα μεταβληθούν τα βασικά ποσά, όπως προσδιορίστηκαν μέχρι τούδε.

3. *Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από τη μη εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας*

378 Η SGL, η UCAR και η C/G υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή μείωσε ανεπαρκώς τα πρόστιμα που τους επιβλήθηκαν βάσει του σημείου Δ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

379 Κατά το εν λόγω σημείο Δ, «Εφόσον η επιχείρηση συνεργάζεται χωρίς να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που εκτίθενται στα [σημεία] Β και Γ, τυγχάνει μείωσης κατά 10 έως 50% του προστίμου που θα της είχε επιβληθεί εάν δεν είχε συνεργαστεί» (παράγραφος 1).

«Αυτό μπορεί ιδίως να συμβεί εφόσον:

— πριν από την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η επιχείρηση παράσχει στην Επιτροπή πληροφορίες, έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που συμβάλλουν στην επιβεβαίωση της παράβασης,

— μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η επιχείρηση ενημερώσει την Επιτροπή ότι δεν αμφισβητεί τα γεγονότα επί των οποίων βασίζονται οι κατηγορίες της» (παράγραφος 2).

380 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή εφάρμοσε το σημείο Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας στην περίπτωση της SGL (αιτιολογικές σκέψεις 169 και 172 έως 175), της UCAR (αιτιολογικές σκέψεις 200 έως 202) και της C/G (αιτιολογικές σκέψεις 239 και 240).

α) Υπόθεση Τ-239/01

Περίληψη της υποθέσεως

381 Η Επιτροπή μείωσε το πρόστιμο της SGL κατά 30 % για τον λόγο ότι η SGL είχε συνεργαστεί στο πρώτο στάδιο της διαδικασίας (αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 169 και 175). Εντούτοις, δεν υπήρξε πραγματική συνεργασία με την SGL μετά τις πρώτες επαφές τον Απρίλιο του 1998, οπότε η Επιτροπή χρειάστηκε να της αποστείλει επίσημη αίτηση παροχής πληροφοριών καθώς και περαιτέρω υπενθύμιση με την οποία επιφυλάχθηκε να εκδώσει επίσημη απόφαση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17. Απαντώντας στα έγγραφα αυτά, η SGL προέβη στις 8 Ιουνίου 1999 σε εταιρική κατάθεση σχετικά με τη συμμετοχή της στο καρτέλ (αιτιολογική σκέψη 173). Η Επιτροπή έκρινε ότι η συνεργασία των επιχειρήσεων πρέπει να είναι αυθόρμητη και ιδιαίτερα να μην εντάσσεται στο πεδίο άσκησης των ερευνητικών της αρμοδιοτήτων. Κατά συνέπεια, σημαντικό μέρος των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με την κατάθεση της 8ης Ιουνίου 1999 συνιστά πράγματι την απάντηση της SGL στο επίσημο αίτημα της Επιτροπής για την παροχή πληροφοριών. Θα θεωρούνταν αυθόρμητη συνεισφορά κατά την έννοια της ανακοινώσεως περί συνεργασίας μόνον οι πληροφορίες που δεν ζητήθηκαν βάσει του άρθρου 11 (αιτιολογική σκέψη 174).

Επιχειρήματα των διαδίκων

382 Η SGL υποστηρίζει ότι δεν όφειλε να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις που ετέθησαν με την αίτηση της Επιτροπής για την παροχή πληροφοριών για τον λόγο ότι, άλλως, θα ήταν υποχρεωμένη να αυτοκατηγορηθεί. Με την κατάθεση της 8ης Ιουνίου 1999, παρέσχε τουλάχιστον πλήρεις και ακριβείς απαντήσεις. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (απόφαση Funke της 25ης Φεβρουαρίου 1993, σειρά Α, αριθ. 256/Α § 44), η SGL είχε το δικαίωμα να αντιταχθεί σε κάθε ενεργητική συμβολή σχετική με τη θεμελίωση της ενοχής της. Εκτιμώντας εσφαλμένα ότι η SGL όφειλε να απαντήσει σε όλες τις τεθείσες ερωτήσεις, η Επιτροπή υποεκτίμησε την οικειοθελή συνεργασία της.

383 Η SGL προσθέτει ότι η Επιτροπή όφειλε επίσης να λάβει υπόψη της την από 30 Ιουλίου 1997 απάντηση της SGL στην αίτηση παροχής πληροφοριών. Με την απάντησή της αυτή, η SGL επιβεβαίωσε ότι είχε προειδοποιήσει άλλες επιχειρήσεις για τους επικείμενους ελέγχους της Επιτροπής. Σκοπός της εν λόγω αιτήσεως παροχής πληροφοριών ήταν να επιτευχθεί η ομολογία της SGL σχετικά με την παράβαση, οπότε η SGL σε καμία περίπτωση δεν όφειλε να απαντήσει. Επομένως, η αυθόρμητη ομολογία της έπρεπε να έχει ως αποτέλεσμα σημαντικότερη μείωση του προστίμου.

384 Κατά την άποψη της SGL, η από 8 Ιουλίου 1999 κατάθεσή της πραγματοποιήθηκε στο ίδιο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας όπως και η συνεργασία της SDK και της UCAR. Παρουσίασε τα πραγματικά περιστατικά όσο αναλυτικά τα παρουσίασαν και οι δύο εταιρίες, καθότι η έκταση και το περιεχόμενο των πληροφοριών ήταν αντικειμενικά ισοδύναμα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορούσε να προσδώσει στη συνεργασία της SGL μικρότερη αξία σε σχέση με την προηγηθείσα χρονικώς συνεργασία των SDK και UCAR (προπαρατεθείσα στη σκέψη 279 απόφαση Krupp, σκέψεις 237 επ.).

385 Η SGL ισχυρίζεται, επιπλέον, ότι η Επιτροπή τη μεταχειρίστηκε δυσμενώς σε σχέση με τις UCAR, C/G και SDK.

386 Πρώτον, το γεγονός ότι μείωσε το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη UCAR κατά 40 % ενώ το πρόστιμο της SGL μειώθηκε μόλις κατά 30 % συνιστά άνιση μεταχείριση, δεδομένου ότι η συνεργασία της UCAR δεν υπερέβαινε ουσιωδώς τη δική της. Εξ αρχής ενημέρωσε την Επιτροπή για την πρόθεσή της να συνεργαστεί το συντομότερο δυνατό, υπογραμμίζοντας ότι η παράλληλη ποινική διαδικασία που εκκρεμούσε κατ' αυτής στις Ηνωμένες Πολιτείες την εμπόδιζε να της κοινοποιήσει γραπτώς όλες τις λεπτομέρειες σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά της συμπράξεως. Όφειλε να περιμένει το αποτέλεσμα του δικαστικού διακανονισμού (plea agreement) τον Μάιο του 1999 για να μπορέσει να διαβιβάσει στην Επιτροπή την κατάθεση της 8ης Ιουνίου 1999. Η UCAR και η SDK περίμεναν επίσης τον τερματισμό των δικαστικών διακανονισμών προτού διαβιβάσουν τα στοιχεία τους στην Επιτροπή. Η SGL δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται δυσμενέστερα για τον λόγο ότι η SDK και η UCAR μπόρεσαν να τερματίσουν τους δικαστικούς διακανονισμούς νωρίτερα, καθότι η SGL ουδόλως μπορούσε να επηρεάσει τη συμπεριφορά των αμερικανικών αρχών. Η SGL προσθέτει ότι οι δηλώσεις των δύο συνεργατών της UCAR που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή στις 25 Μαρτίου 1999 δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συνεργασία της επιχειρήσεως, δεδομένου ότι η διαδικασία αφορά μόνον την επιχείρηση αυτή καθ' εαυτή, η οποία και δεσμεύεται από την υποχρέωση συνεργασίας. Επιπλέον, η βαρύτητα της συνεργασίας της UCAR ήταν μικρότερη από αυτή που της προσέδωσε η Επιτροπή.

387 Δεύτερον, η μείωση του προστίμου της C/G κατά 40 % αντικατοπτρίζει πλάνη εκτιμήσεως, καθόσον θεωρήθηκε ότι η μείωση αυτή δικαιολογούνταν από το γεγονός ότι η C/G δεν εφάρμοσε μερικώς τις παράνομες συμφωνίες. Συγκεκριμένα, η C/G επέδειξε συμπεριφορά ανάλογη με αυτή των λοιπών μερών της συμπράξεως.

388 Τρίτον, η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, εις βάρος της SGL, μειώνοντας κατά 70 %, σύμφωνα με το σημείο Γ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην SDK. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αναφέρει αν πληρούνταν πράγματι οι όροι της εν λόγω ανακοινώσεως στην περίπτωση της SDK και αν δεν πληρούνταν στην περίπτωση της SGL. Εν πάση περιπτώσει, η συνεργασία της SDK δεν δικαιολογεί τη σημαντική ευνοϊκή μεταχείριση της οποίας έτυχε η επιχείρηση αυτή.

389 Η Επιτροπή απαντά ότι η πλειονότητα των στοιχείων που προέβαλε η SGL για να αξιολογήσει την έκταση της συνεργασίας της αποτελούν στοιχεία τα οποία όφειλε να προσκομίσει σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού 17, ήτοι ημερομηνίες, τόπους, συμμετέχοντες και λεπτομέρειες προπαρασκευής και οργανώσεως των συναντήσεων με τους ανταγωνιστές, τους κύκλους εργασιών και τις παραδόσεις ηλεκτροδίων γραφίτη εντός της Κοινότητας και πίνακες σχετικούς με την εξέλιξη των τιμών. Κατά συνέπεια, όλα τα εν λόγω στοιχεία δεν έπρεπε να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι η SGL δεν όφειλε να προσκομίσει ορισμένα από τα στοιχεία που ζητήθηκαν στις 31 Μαρτίου 1999, η συμβολή της δεν έπρεπε να υπερεκτιμηθεί. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, όταν έλαβε την κατάθεση της SGL στις 8 Ιουνίου 1999, διέθετε ήδη την πλειονότητα των σχετικών πληροφοριών χάρη στη συνεργασία της SDK και δύο υψηλά ιστάμενων συνεργατών της UCAR. Εν πάση περιπτώσει, η SGL δεν πήρε την πρωτοβουλία να συνεργαστεί, αλλά περιορίστηκε να απαντήσει στην αίτηση παροχής πληροφοριών.

390 Η παραπομπή της SGL στην απόφαση Krupp (προπαρατεθείσα στη σκέψη 279) είναι αλυσιτελής, δεδομένου ότι η χρονολογική σειρά των απαντήσεων στην υπόθεση Krupp ήταν αντίστοιχη με τη σειρά κατά την οποία η Επιτροπή εξέτασε τις οικείες επιχειρήσεις· κατά το Πρωτοδικείο, υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός και μόνον ότι μία από τις επιχειρήσεις αυτές αναγνώρισε τα πραγματικά περιστατικά που της προσάφθηκαν απαντώντας στο πρώτο από τα ερωτήματα που της υποβλήθηκαν δεν αποτελεί αντικειμενικό λόγο διαφορετικής μεταχειρίσεως. Αντιθέτως, στην υπό κρίση υπόθεση, η σειρά με την οποία περιήλθαν τα έγγραφα στην Επιτροπή δεν αντιστοιχεί στη σειρά κατά την οποία εξέτασε τις SGL, SDK και UCAR.

391 Η Επιτροπή προσθέτει ότι η απάντηση της SGL στο ερώτημα ποιες ήταν οι επιχειρήσεις τις οποίες ενημέρωσε η SGL για τους επικείμενους ελέγχους της Επιτροπής ήταν ελλιπής: η SGL δεν ανέφερε ότι είχε ειδοποιήσει και τη UCAR. Μπορούσε όμως κάλλιστα να ενημερώσει την Επιτροπή για το ότι είχε ειδοποιήσει τρεις επιχειρήσεις, χωρίς να δεχθεί ταυτόχρονα την ύπαρξη παραβάσεως. Συγκεκριμένα, η προειδοποίηση άλλων επιχειρήσεων για τη διενέργεια επικείμενων ελέγχων δεν συνιστά αφ' εαυτής παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ.

392 Στο μέτρο που η SGL της προσάπτει ότι την αντιμετώπισε δυσμενώς σε σχέση με τη UCAR, την C/G και την SDK, η Επιτροπή απαντά ότι η UCAR συνέβαλε σε μεγαλύτερο βαθμό στη διαπίστωση της παραβάσεως σε σχέση με την SGL. Όσον αφορά τον ρόλο της C/G, η Επιτροπή τονίζει ότι, χάρη στην παθητική συμπεριφορά της και την αύξηση των πωλήσεών της στην Ευρώπη, αποκόμισε μείωση του προστίμου της κατά 40 % λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων. Επομένως, η κατάσταση της C/G και αυτή της SGL δεν μπορούν να συγκριθούν. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τη σύγκριση με την SDK. Σε αντίθεση με την SGL, στην SDK εφαρμόστηκε η ευνοϊκή ρύθμιση του σημείου Γ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, καθ' ότι ήταν η πρώτη εταιρία που προσκόμισε πράγματι αποδεικτικά στοιχεία που συνέβαλαν αποφασιστικά στην απόδειξη της υπάρξεως συμπράξεως και αποσύρθηκε από το καρτέλ τον Απρίλιο του 1997.

393 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η SGL δεν αμφισβήτησε, κατά τη διοικητική διαδικασία, την αιτίαση ότι εξακολούθησε την παράβαση μετά τους ελέγχους, αυτή δε η μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών ελήφθη υπόψη για την κατά 30 % μείωση του προστίμου της. Ενώπιον του Πρωτοδικείου όμως η SGL αρνήθηκε για πρώτη φορά τη συνέχιση της παραβάσεως μετά τους εν λόγω ελέγχους. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο περιόρισε εκ των υστέρων την έκταση της συνεργασίας της. Επομένως, δεν ενδείκνυται η πρόσθετη μείωση του προστίμου εκ μέρους του Πρωτοδικείου, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

394 Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της συνεργασίας που έχουν παράσχει οι οικείες επιχειρήσεις, η Επιτροπή δεν μπορεί να αγνοήσει την ως άνω αρχή, η οποία παραβιάζεται μόνον όταν παρόμοιες καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ή διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται καθ' όμοιο τρόπο, εκτός αν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς (προπαρατεθείσα στη σκέψη 279 απόφαση Krupp, σκέψη 237, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 153 απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 240, και η παρατιθέμενη νομολογία).

395 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η SDK και η C/G δεν τελούν σε κατάσταση παρόμοια με αυτή της SGL.

396 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διαπίστωσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η C/G δεν μετέσχε στις συναντήσεις των «ανώτατων στελεχών» ούτε στις συναντήσεις «εργασίας», ότι περιορίστηκε να ακολουθήσει τις τιμές που όρισαν τα λοιπά μέρη του καρτέλ και ότι, παραβιάζοντας μία από τις βασικές αρχές του καρτέλ (αυτή του «εγχώριου παραγωγού»), αύξησε τις πωλήσεις της στην Ευρώπη. Η SGL ούτε αμφισβήτησε αυτά τα πραγματικά περιστατικά (αιτιολογικές σκέψεις 81 έως 86 της προσβαλλόμενης αποφάσεως) ούτε ισχυρίστηκε ότι είχε συμπεριφορά παρόμοια με την προαναφερθείσα της C/G.

397 Όσον αφορά την κατάσταση της SDK στην οποία εφαρμόστηκε το σημείο Γ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και παραχωρήθηκε 70 % μείωση του προστίμου, η SGL δεν ισχυρίζεται ότι έπρεπε να εφαρμοστεί και σ' αυτή το εν λόγω σημείο Γ· απλώς καταγγέλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ανέφερε τους λόγους για τους οποίους οι προϋποθέσεις που θέτει το σημείο Γ πληρούνταν στην περίπτωση της SDK και όχι σε αυτή της SGL. Όπως εκτέθηκε ανωτέρω, η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε ότι η SGL ήταν ένας από τους υποκινητές και τους επικεφαλής του καρτέλ· επιπλέον, η SGL δεν ισχυρίζεται καν ότι ήταν η πρώτη επιχείρηση που παρέσχε καθοριστικά στοιχεία προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη του καρτέλ. Κατά συνέπεια, οι προϋποθέσεις που θέτουν τα στοιχεία β' και ε' του σημείου Β, σε συνδυασμό με το σημείο Γ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, δεν πληρούνταν στην περίπτωση της SGL. Επομένως, αυτή ουδόλως μπορούσε να τύχει της προβλεπόμενης στο εν λόγω σημείο Γ μειώσεως του προστίμου, οπότε η σχετική με την SDK επιχειρηματολογία της είναι αλυσιτελής.

398 Είναι επίσης αλυσιτελές το επιχείρημα ότι η συμβολή της SDK —όπως και αυτή της UCAR— είχαν στην πραγματικότητα κατώτερη αξία από αυτή που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή και ουδόλως δικαιολογούνταν η χορηγηθείσα μείωση του προστίμου. Συγκεκριμένα, προσπαθώντας να υποτιμήσει τη συνεργασία άλλων επιχειρήσεων, η SGL δεν έχει σκοπό να υποστηρίξει ότι η συνεργασία της είχε την ίδια αξία με αυτή μιας άλλης επιχειρήσεως, οπότε και έπρεπε να

της χορηγηθεί η ίδια μείωση προστίμου, αλλά να καταγγείλει την κατά την άποψή της υπερβολικά ευνοϊκή, ήτοι παράνομη, μεταχείριση των επιχειρήσεων αυτή. Επομένως, η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη γι' αυτή μείωση.

399 Όσον αφορά το ζήτημα αν η συνεργασία της SGL, η οποία ανταμείφθηκε με 30 % μείωση, είχε αντικειμενικά παρόμοια αξία με αυτή της UCAR, η οποία ανταμείφθηκε με 40% μείωση, από τη δικογραφία που κατατέθηκε στο Πρωτοδικείο προκύπτει ότι η SGL και η UCAR προσκόμισαν αμφότερες διαφωτιστικά και αναλυτικά στοιχεία που διευκόλυναν αισθητά το έργο της Επιτροπής, λαμβανομένου υπόψη ότι το ουσιαστικό μέρος της συνεργασίας της SGL παρασχέθηκε μερικούς μήνες αργότερα από αυτό των δύο συνεργατών της UCAR, των [...] και [...], τους οποίους είχε παρακινήσει η UCAR να διαβιβάσουν τις καταθέσεις τους στην Επιτροπή ώστε ορθώς να καταλογιστεί, ως όφειλε, η συνεργασία αυτή στην ίδια την επιχείρηση UCAR.

400 Συναφώς, η SGL δεν μπορεί βασίμως να ισχυρίζεται ότι η συνεργασία της «καθυστέρησε» λόγω της παράλληλης διαδικασίας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή (αιτιολογική σκέψη 172 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), η SGL με ίδιο κίνδυνο προτίμησε, προτού συνεργαστεί με την Επιτροπή, να αναμείνει το πέρας της διαδικασίας στην Αμερική, προσδοκώντας επιεικέστερη αμερικανική κύρωση, οπότε ήταν αναμενόμενο ότι η τελευταία θα είχε ήδη ενημερωθεί από άλλες επιχειρήσεις και ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, η συμμετοχή της SGL θα έχανε την ενημερωτική της αξία.

401 Ακολούθως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο βασικός λόγος για τον οποίο η Επιτροπή χορήγησε στην SGL μόλις 30 % μείωση του προστίμου περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 174 της προσβαλλόμενης αποφάσεως: κατά την Επιτροπή, μια επιχείρηση δικαιούται μείωση του προστίμου μόνον εφόσον η συνεργασία της είναι «αυθόρμητη» και δεν υπάγεται στο πεδίο «άσκησης των ερευνητικών της αρμοδιοτήτων»· εκτιμώντας ότι «σημαντικό μέρος των πληροφοριών που παρέσχε [η SGL] συνιστά στην πράξη απάντηση της SGL στην επίσημη αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής, [θεωρήθηκαν αυθόρμητη] συνεισφορά κατά την έννοια της ανακοίνωσης περί επιείκειας

μόνον οι πληροφορίες που δεν ζητήθηκαν βάσει του άρθρου 11». Επιπλέον, η SGL διαβίβασε την από 8 Ιουνίου 1999 κατάθεσή της μόνον κατόπιν περαιτέρω υπενθυμίσεως με την οποία η Επιτροπή επιφυλάχθηκε να εκδώσει επίσημη απόφαση δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 5 (αιτιολογική σκέψη 173 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, στηριζόμενη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 1989, 374/87, Orkem κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 3283, σκέψεις 27, 28 και 32 έως 35), δεν αντάμειψε τις πληροφορίες που θεωρούσε ότι η SGL όφειλε, εν πάση περιπτώσει, να τις προσκομίσει ως απάντηση σε αίτηση παροχής πληροφοριών ή σε απόφαση διατάσσουσα, επ' απειλή κυρώσεων, την κοινοποίηση των ζητούμενων πληροφοριών.

402 Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να υπογραμμιστεί ότι δεν μπορεί να αναγνωριστεί το δικαίωμα απόλυτης σιωπής, το οποίο επικαλείται η SGL για να υποστηρίξει ότι δεν όφειλε να απαντήσει σε καμία αίτηση παροχής πληροφοριών. Συγκεκριμένα, η αναγνώριση αυτού του δικαιώματος υπερβαίνει ό,τι είναι αναγκαίο για την προάσπιση των δικαιωμάτων άμυνας των επιχειρήσεων και συνιστά αδικαιολόγητο εμπόδιο στην εκπλήρωση της αποστολής της Επιτροπής να μεριμνά για την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά. Το δικαίωμα σιωπής αναγνωρίζεται μόνο στο μέτρο που η οικεία επιχείρηση υποχρεούται να παράσχει απαντήσεις με τις οποίες θα οδηγούνταν στο σημείο να παραδεχθεί την ύπαρξη παραβάσεως, με την απόδειξη της οποίας βαρύνεται η Επιτροπή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Φεβρουαρίου 2001, Τ-112/98, Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-729, σκέψεις 66 και 67).

403 Επομένως, η Επιτροπή δικαιούται, για να διαφυλάξει την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 11 του κανονισμού 17, να υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αναφέρονται σε πραγματικά περιστατικά των οποίων έχει λάβει γνώση και να της προσκομίζουν, εν ανάγκη, τα σχετικά έγγραφα που κατέχουν, έστω και αν αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποδειχθεί συμπεριφορά που προσβάλλει τον ελεύθερο ανταγωνισμό (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 402 απόφαση Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, σκέψη 65, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

404 Η εξουσία της Επιτροπής να απαιτεί την παροχή πληροφοριών, την οποία καθιερώνουν οι προπαρατεθείσες αντιστοίχως στις σκέψεις 401 και 402 αποφάσεις Orkem κατά Επιτροπής και Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, δεν απαγορεύεται ούτε από το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της ΕΣΔΑ (προπαρατεθείσα απόφαση Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, σκέψη 75) ούτε από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

405 Συγκεκριμένα, ναι μεν το Δικαστήριο έκρινε (προπαρατεθείσα στη σκέψη 274 απόφαση LVM, σκέψη 274) ότι, μετά την έκδοση της προπαρατεθείσας στη σκέψη 401 αποφάσεως Orkem κατά Επιτροπής, η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την οποία ο κοινοτικός δικαστής οφείλει να λαμβάνει υπόψη, γνώρισε νέα εξέλιξη με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 382 απόφαση Funke, την απόφαση Saunders κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 17ης Δεκεμβρίου 1996 (*Recueil des arrêts et décisions* 1996-VI, σ. 2044, § 69, 71 και 76) και την απόφαση J. B. κατά Ελβετίας της 3ης Μαΐου 2001 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2001-III, § 64 έως 71), το Δικαστήριο όμως δεν μετέβαλε, με την απόφαση LVM, τη δική του νομολογία.

406 Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι ο αποδέκτης της αιτήσεως παροχής πληροφοριών οφείλει να απαντήσει στα ερωτήματα της Επιτροπής σχετικά με αμιγώς πραγματικά γεγονότα και να προσκομίσει τα ζητούμενα προϋπάρχοντα έγγραφα δεν μπορεί να συνιστά παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας ή του δικαιώματος για μια δίκαιη δίκη, που παρέχουν, στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, προστασία ισοδύναμη με αυτή που εγγυάται το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ. Συγκεκριμένα, ο αποδέκτης της αιτήσεως παροχής πληροφοριών έχει κάθε δικαίωμα να αποδείξει αργότερα, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, ότι τα γεγονότα που εξέθεσε στις απαντήσεις του ή τα έγγραφα που κοινοποίησε έχουν διαφορετικό νόημα από αυτό που δέχθηκε η Επιτροπή (προπαρατεθείσα στη σκέψη 402 απόφαση Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, σκέψεις 77 και 78).

407 Ακολούθως, όσον αφορά το μέτρο κατά το οποίο η SGL υποχρεούνταν να απαντήσει, σύμφωνα με την προαναφερθείσα νομολογία, στην αίτηση παροχής πληροφοριών της 31ης Μαρτίου 1999, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εκτός από τις ερωτήσεις επί αμιγώς πραγματικών περιστατικών και τις αιτήσεις προσκομίσεως υφιστάμενων εγγράφων, η Επιτροπή ζήτησε την περιγραφή του αντικειμένου και της διεξαγωγής αρκετών συναντήσεως στις οποίες μετέσχε η

SGL καθώς και τα αποτελέσματα/συμπεράσματα των συναντήσεων αυτών, ενώ ήταν σαφές ότι η Επιτροπή υποψιαζόταν ότι αντικείμενο των εν λόγω συναντήσεων ήταν ο περιορισμός του ανταγωνισμού. Συνεπώς, μια τέτοια αίτηση ήταν ικανή να υποχρεώσει την SGL να ομολογήσει τη συμμετοχή της στην παράβαση των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού.

408 Το ίδιο ισχύει και για τις αιτήσεις προσκομίσεως των πρωτοκόλλων των εν λόγω συναντήσεων, των εγγράφων εργασίας και των σχετικών προπαρασκευαστικών εγγράφων, των χειρόγραφων σημειώσεων που αναφέρονται σ' αυτές, των σημειώσεων και των συμπερασμάτων που αφορούν τις συναντήσεις αυτές, των εγγράφων προγραμματισμού και συζητήσεως καθώς και των σχεδίων εκτελέσεως που αφορούν τις προσαυξήσεις των τιμών που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1992 και 1998.

409 Δεδομένου ότι η SGL δεν χρειάστηκε να απαντήσει σ' αυτού του είδους τις ερωτήσεις που περιλαμβάνονταν στην αίτηση παροχής πληροφοριών της 31ης Μαρτίου 1999, το γεγονός ότι προσκόμισε ωστόσο τις πληροφορίες αυτές πρέπει να θεωρηθεί οικειοθελής συνεργασία της επιχειρήσεως ικανή να δικαιολογήσει μείωση του προστίμου κατ' εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

410 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν προσκομίστηκαν αυθόρμητα, αλλά ως απάντηση σε αίτηση παροχής πληροφοριών. Συγκεκριμένα, το σημείο Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, πέραν του ότι απαιτεί αυθόρμητη πράξη στηριζόμενη αποκλειστικά σε πρωτοβουλία της οικείας επιχειρήσεως, περιορίζεται να απαιτήσει πληροφορίες που συμβάλλουν «στην επιβεβαίωση» της υπάρξεως της παραβάσεως. Επιπλέον, ακόμη και το σημείο Γ, το οποίο προβλέπει μείωση του προστίμου σημαντικότερη από την προβλεπόμενη στο σημείο Δ, παρέχει τη δυνατότητα ανταμοιβής της συνεργασίας που παρέχεται «κατόπιν του βάσει αποφάσεως ελέγχου της Επιτροπής στις επιχειρήσεις που μετέχουν στη σύμπραξη». Συνεπώς, το γεγονός ότι είχε απευθυνθεί στην SGL αίτηση παροχής πληροφοριών, δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 17, δεν είναι καθοριστικό για να ελαχιστοποιηθεί η σπουδαιότητα της συνεργασίας που παρέσχε η

επιχείρηση, δυνάμει του σημείου Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, καθότι μάλιστα η αίτηση αυτή αποτελεί πράξη λιγότερο δεσμευτική σε σχέση με τον έλεγχο που πραγματοποιείται βάσει αποφάσεως.

411 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν εκτίμησε δεόντως τη σπουδαιότητα της συνεργασίας της SGL στο πλαίσιο αυτό.

412 Στο μέτρο που η Επιτροπή προσάπτει στην SGL ότι της έδωσε ελλιπή απάντηση σχετικά με το ποιες επιχειρήσεις ενημέρωσε για τους επικείμενους ελέγχους της Επιτροπής τον Ιούνιο του 1997, αληθεύει ότι η SGL, με έγγραφο της 30ής Ιουλίου 1997, δήλωσε ότι ενημέρωσε μόνον την VAW και μία άλλη επιχείρηση, χωρίς να αναφέρει ότι ενημέρωσε και τη UCAR. Η Επιτροπή ωστόσο τόνισε ότι η εκ μέρους της SGL ειδοποίηση ενίσχυε τη βαρύτητα της παραβάσεως, επέφερε την επιβολή προστίμου με σημαντικότερο αποτρεπτικό αποτέλεσμα από το σύνηθες και μπορούσε να θεωρηθεί επιβαρυντική περίσταση, καθότι αυτή η συμπεριφορά της SGL δημιουργούσε τις κατάλληλες προϋποθέσεις για τη διατήρηση του καρτέλ σε δράση και για την παράταση των επιπτώσεών του. Προκύπτει, επομένως, ότι η SGL δεν όφειλε να ενημερώσει την Επιτροπή ότι ειδοποίησε άλλες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, οι πληροφορίες αυτές μπορούσαν να επιβαρύνουν την ποινή που επρόκειτο να της επιβάλει η Επιτροπή. Ως εκ τούτου, και στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή δεν εκτίμησε δεόντως τη συμπεριφορά της SGL, προσάπτοντάς της ότι της παρέσχε ελλιπή απάντηση.

413 Τέλος, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι καμία από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, περιλαμβανομένης και της SGL, δεν αμφισβήτησε το αληθές των πραγματικών περιστατικών στα οποία στήριξε η Επιτροπή την ανακοίνωση των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 41). Μολονότι όμως η αιτιολογική σκέψη 168 αναπαράγει το πλήρες κείμενο του σημείου Δ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και η Επιτροπή χορήγησε ρητώς στην Tokai, στην SEC και στη Nippon μείωση 10 % του προστίμου κατ' εφαρμογήν του σημείου Δ, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, για τον λόγο ότι δεν αμφισβήτησαν τα πραγματικά περιστατικά (αιτιολογικές σκέψεις 219 και 222), δεν εφάρμοσε την ίδια διάταξη στην SGL και μείωσε το πρόστιμό της μόνον δυνάμει του σημείου Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση (αιτιολογική σκέψη 175).

414 Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσπάθησε να εξηγήσει την παράλειψη αυτή, εκθέτοντας ότι, στις περιπτώσεις που η συνεργασία των επιχειρήσεων περιορίστηκε στη μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών, προέβη σε μείωση του προστίμου στηριζόμενη αποκλειστικά σ' αυτού του είδους τη συνεργασία παραπέμποντας ρητά στο σημείο Δ, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, ενώ, για τις επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν δυνάμει και της πρώτης περιπτώσεως της διατάξεως αυτής, ήτοι τις SGL, UCAR, VAW και C/G, προέβη σε μία μόνο μείωση που κάλυπτε και τα δύο είδη συνεργασίας· η μοναδική αυτή μείωση στηρίχθηκε αποκλειστικά, και εσφαλμένα, στην πρώτη περίπτωση. Εν πάση περιπτώσει, από το συγκείμενο της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ρητά ότι η μείωση που χορηγήθηκε στην SGL στηριζόταν τόσο στην εκ μέρους της παροχή πληροφοριών και εγγράφων όσο και στην εκ μέρους της μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών.

415 Συναφώς, αρκεί να διαπιστωθεί ότι η εξήγηση αυτή διατυπώθηκε το πρώτον ενώπιον του Πρωτοδικείου από τους εκπροσώπους της Επιτροπής και ότι ουδόλως περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση την οποία εξέδωσε το σώμα των μελών της Επιτροπής. Η εκτίμηση όμως σχετικά με την εκ μέρους της SGL μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών έπρεπε να περιλαμβάνεται στις αιτιολογικές σκέψεις που αναφέρονται στη συνεργασία της επιχειρήσεως όπως ακριβώς αναφερόταν ρητά —εκτός από την αιτιολογική σκέψη 41 που αφορούσε την περιγραφή της διεξαγωγής της διοικητικής διαδικασίας— στις αιτιολογικές σκέψεις 219 και 222 όσον αφορά την Tokai, την SEC και τη Nippon (βλ., κατ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 153 απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 244). Επομένως, όπως προκύπτει από το χωρίο της προσβαλλόμενης αποφάσεως που αφορά την SGL, το Πρωτοδικείο απλώς έλαβε γνώση του ότι η Επιτροπή δεν εφάρμοσε στην επιχείρηση τη διάταξη του σημείου Δ, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, μολονότι η SGL πληρούσε τις προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής.

416 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη, ως προς διάφορα σημεία, τη σπουδαιότητα της συνεργασίας της SGL πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, για τον λόγο αυτό, πρέπει να μειωθεί κατά 10% το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην SGL, ποσοστό που προστίθεται στη μείωση του 30 % που είχε ήδη χορηγήσει η Επιτροπή.

417 Στο μέτρο που η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο να μην προβεί στη μείωση αυτή για τον λόγο ότι η SGL αμφισβήτησε το πρώτον ενώπιον του Πρωτοδικείου το αληθές των πραγματικών περιστατικών που είχε προηγουμένως δεχθεί κατά τη διοικητική διαδικασία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η SGL προσάπτει πράγματι στην Επιτροπή ότι εσφαλμένα διαπίστωσε τη συνέχιση της παραβάσεως μετά τον Ιούνιο του 1997. Οι σχετικές διαπιστώσεις της Επιτροπής στηρίχθηκαν κατ' ουσίαν στην αντικειμενική συμπεριφορά της επιχειρήσεως κατά τη διοικητική διαδικασία και στις γενικότερες δηλώσεις της περί μη αμφισβητήσεως. Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η SGL περιορίστηκε κατ' ουσίαν να ισχυριστεί ότι η Επιτροπή έσφαλε κατά την αξιολόγηση της συμπεριφοράς της και των δηλώσεών της. Για να αντικρούσει την αιτίαση αυτή, η Επιτροπή μπορούσε απλώς να υπενθυμίσει τη συμπεριφορά και τις δηλώσεις της SGL καθώς και το χρονικό σημείο της διεξαγωγής της διοικητικής διαδικασίας (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 71 έως 77). Το καθήκον της Επιτροπής συνίσταται στην απόδειξη των συνιστώντων παράβαση πραγματικών περιστατικών και αυτό διευκολύνθηκε, κατά τη διοικητική διαδικασία, από τη συμπεριφορά και τις καταθέσεις της SGL, οπότε δεν κατέστη αντικειμενικά δυσχερέστερο λόγω της μεταγενέστερης αμφισβητήσεως εκ μέρους της SGL ενώπιον του Πρωτοδικείου.

418 Εντούτοις, δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός ότι η Επιτροπή, σε αντίθεση με οποιαδήποτε εύλογη προσδοκία της για αντικειμενική συνεργασία της SGL κατά τη διοικητική διαδικασία, υποχρεώθηκε να συντάξει και να υποβάλει υπόμνημα αντικρούσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου σχετικά με την αμφισβήτηση των συνιστώντων παράβαση περιστατικών για τα οποία ορθώς θεώρησε ότι η SGL δεν θα τα αμφισβητούσε πλέον. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει να ασκήσει την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας που αντλεί από το άρθρο 17 του κανονισμού 17 περιορίζοντας τη μείωση του προστίμου που χορηγήθηκε στην SGL κατά 2 %. Ως εκ τούτου, η μείωση του προστίμου ανέρχεται μόλις σε 8 %.

419 Όπως κρίθηκε στη σκέψη 113 ανωτέρω, το συμπέρασμα αυτό δεν είναι αντίθετο με την απόφαση Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής.

420 Συνεπώς, το τελικό ποσό του προστίμου για την SGL πρέπει να οριστεί στα 69,114 εκατομμύρια ευρώ.

β) Υπόθεση Τ-246/01

Περίληψη της υποθέσεως

421 Η Επιτροπή προέβη σε μείωση του προστίμου κατά 40 %, για τον λόγο ότι η UCAR —μολονότι δεν ήταν η πρώτη εταιρεία που της διαβίβασε αποδεικτικά στοιχεία αποφασιστικής σημασίας—, συνέβαλε σημαντικά στη διαπίστωση σημαντικών πτυχών της υποθέσεως και ήταν η πρώτη επιχείρηση η οποία παραδέχθηκε την ύπαρξη παράνομων επαφών με ανταγωνιστές, απαντώντας σε επίσημη αίτηση παροχής πληροφοριών (αιτιολογικές σκέψεις 200 έως 202).

Επιχειρήματα των διαδίκων

422 Η UCAR ισχυρίζεται ότι η κατά 40 % μείωση του προστίμου που της χορήγησε η Επιτροπή είναι ανεπαρκής σε σύγκριση με την κατά 30 % μείωση που χορήγησε στην SGL και την κατά 70 % μείωση που χορήγησε στην SDK. Δεδομένου ότι η UCAR συνεργάστηκε κατά το μέγιστο δυνατό με την Επιτροπή, δικαιούνταν τη μεγαλύτερη δυνατή μείωση. Συγκεκριμένα, η UCAR παρείχε πληροφορίες καθοριστικές για την κατανόηση της λειτουργίας της συμπράξεως. Χάρη στις αποκαλύψεις της SDK, η Επιτροπή απέδειξε, ασφαλώς, την ύπαρξη της συμπράξεως. Η UCAR προσκόμισε αποδείξεις που κάλυψαν πολλά κενά από την ενημέρωση της Επιτροπής.

423 Η UCAR προσάπτει στην Επιτροπή, πρώτον, ότι δεν έλαβε υπόψη της την ανεξάρτητη και εμπεριστατωμένη εσωτερική έρευνα που διεξήγαγε το διοικητικό της συμβούλιο προκειμένου να θεμελιώσει και να ανακοινώσει στην Επιτροπή όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά. Η έρευνα αυτή ήταν καθοριστική, καθότι ο γενικός διευθυντής της και ο διευθυντής πωλήσεων για την Ευρώπη εμπλέκονταν άμεσα στη σύμπραξη και διέθεταν τα μέσα για να παρεμποδίσουν την κοινοποίηση των πληροφοριών.

424 Δεύτερον, η UCAR κοινοποίησε όλα τα σχετικά στοιχεία στην Επιτροπή αμέσως μόλις έλαβε γνώση της παραβάσεως που η ίδια είχε διαπράξει. Συνεργάστηκε με το προσωπικό της Επιτροπής για τη σύνταξη αιτήσεως παροχής πληροφοριών δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Συγκεκριμένα, η UCAR εξέφρασε τον δισταγμό της να διαβιβάσει στην Επιτροπή γραπτά στοιχεία, καθότι υπήρχε ο κίνδυνος τα στοιχεία αυτά να χρησιμοποιηθούν σε παράλληλες διαδικασίες κατά της UCAR στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ως εκ τούτου, η UCAR πρότεινε στην Επιτροπή να της ανακοινώσει προφορικά τα στοιχεία. Τον Ιούνιο του 1998, η Επιτροπή της απέστειλε αίτηση παροχής πληροφοριών, την οποία συνέταξε κατόπιν συνεννοήσεως με τη UCAR, προκειμένου αυτή να καταχωρίσει τις προφορικές πληροφορίες που είχε ήδη παράσχει στην Επιτροπή. Μετά το πέρας των διαδικασιών που διεξάχθηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες, η UCAR, τον Ιούνιο του 1999, διαβίβασε οικειοθελώς στην Επιτροπή όλες τις σχετικές πληροφορίες.

425 Η UCAR υπενθυμίζει, τρίτον, ότι ενημέρωσε την Επιτροπή ότι η προειδοποίηση για τους αιφνιδιαστικούς ελέγχους της προερχόταν από επαφές μεταξύ της SGL και ενός κατονομαζόμενου υπαλλήλου της Επιτροπής. Η έρευνα κατά του εν λόγω υπαλλήλου κατέληξε σε ποινική δίκη. Η UCAR προσθέτει ότι η συνεργασία της όσον αφορά την προειδοποίηση γι' αυτούς τους αιφνιδιαστικούς ελέγχους επηρέασε σημαντικά την εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως που διέπραξε η SGL.

426 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η κατά 40 % μείωση του προστίμου της UCAR παραμένει εντός της κλίμακας 10 έως 50 % που προβλέπει το σημείο Δ, παράγραφος 1, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Η UCAR δεν κατάφερε να αποδείξει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη επ' αυτού. Η συνεργασία της UCAR αναγνωρίστηκε επαρκώς με την προσβαλλόμενη απόφαση, καθότι οι αμιγώς προφορικές πληροφορίες δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία.

427 Όσον αφορά τον ρόλο της UCAR για την αποκάλυψη ενδεχόμενων διαρροών από υπηρεσίες της Επιτροπής, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι πρέπει να υπάρξει διάκριση μεταξύ των δύο πτυχών της παρασχεθείσας αρωγής. Αφενός, η

UCAR την ενημέρωσε ότι η SGL είχε ειδοποιήσει τις λοιπές επιχειρήσεις· το γεγονός αυτό εμπίπτει στην επίδικη παράβαση και η Επιτροπή το έλαβε υπόψη της ως επιβαρυντική περίσταση για τον υπολογισμό του προστίμου που επέβαλε στην SGL, ενώ η εν λόγω συνεργασία της UCAR ελήφθη υπόψη για τη μείωση του προστίμου της κατά 40 %. Αφετέρου, η πληροφορία για την ενδεχόμενη εμπλοκή ενός υπαλλήλου της Επιτροπής δεν ασκεί επιρροή για την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς την παράβαση της UCAR στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, καθότι η πληροφορία αυτή δεν βοήθησε την Επιτροπή να στοιχειοθετήσει κατηγορίες για τα μέρη της συμπράξεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

428 Στο μέτρο που η UCAR ισχυρίστηκε ότι η μείωση του προστίμου της ήταν ανεπαρκής σε σύγκριση με αυτή που χορηγήθηκε στην SGL και στην SDK, η επιχειρηματολογία αυτή δεν αρκεί για να αποδειχθεί πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, το πρόστιμο της SDK μειώθηκε κατ' εφαρμογήν του σημείου Γ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Επομένως, η κατάστασή της δεν μπορεί να συγκριθεί με αυτή της UCAR στην οποία εφαρμόστηκε το σημείο Δ και η οποία δεν ισχυρίζεται ότι πληροί τις προϋποθέσεις του σημείου Γ. Όσον αφορά την SGL, η UCAR δεν απέδειξε αναλυτικά ότι η δική της συνεργασία, η οποία ανταμείφθηκε με μείωση κατά 40 %, ήταν πολυτιμότερη σε σχέση με αυτή της SGL, η οποία ανταμείφθηκε με μείωση της τάξεως του 30 %. Όσον αφορά την αναφορά της UCAR στην παράλληλη διαδικασία στις Ηνωμένες Πολιτείες, δεν είναι ικανή να αποδείξει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της την αξία της συνεργασίας της κατά την ενώπιόν της διοικητική διαδικασία (βλ., ανωτέρω, σκέψη 400).

429 Το επιχείρημα που αντλεί η UCAR από την εσωτερική έρευνα του διοικητικού της συμβουλίου δεν μπορεί επίσης να ευδοκιμήσει. Στο μέτρο που η έρευνα αυτή διεξάχθηκε με τη συνεργασία της UCAR, η Επιτροπή την έλαβε υπόψη της χορηγώντας μείωση του προστίμου κατά 40 %. Το γεγονός ότι ξεκίνησε εσωτερική έρευνα δεν δικαιολογεί, αυτό καθεαυτό, την αύξηση του εν λόγω ποσοστού. Συγκεκριμένα, δεν πρέπει να λησμονείται ότι, παράλληλα προς την έρευνα αυτή, άλλοι εκπρόσωποι της UCAR συνέχισαν την παράβαση, για λογαριασμό της επιχειρήσεως, ακόμη και μετά τους αιφνιδιαστικούς ελέγχους της Επιτροπής.

430 Όσον αφορά τις προφορικές επαφές μεταξύ της UCAR και της Επιτροπής, η τελευταία διευκρίνισε, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι οι προφορικές πληροφορίες που παρέσχε η UCAR στις 25 Μαρτίου, στις 2 Απριλίου και στις 11 Ιουνίου 1998 καταχωρίστηκαν αναλυτικά σε εσωτερικά σημειώματα που συνέταξαν υπάλληλοι της Επιτροπής. Τα σημειώματα αυτά δεν περιλαμβάνονται στη δικογραφία της υποθέσεως. Συγκεκριμένα, κατά την επίδικη περίοδο, η UCAR δεν επιθυμούσε να χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία που είχε παράσχει προφορικά ως αποδείξεις. Η Επιτροπή συνήγαγε ότι τα προφορικά αυτά στοιχεία δεν αποτελούσαν έγκυρα αποδεικτικά στοιχεία κατά την έννοια του σημείου Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, οπότε και δεν χορήγησαν στη UCAR ειδική μείωση του προστίμου λόγω της προσκομίσεώς τους.

431 Αυτή η άποψη δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, αφενός η προαναφερθείσα διάταξη προβλέπει ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως «αποδεικτικά στοιχεία» που συμβάλλουν στην επιβεβαίωση της υπάρξεως της διαπραχθείσας παραβάσεως όχι μόνον «έγγραφα» αλλά και «πληροφορίες». Συνεπώς, οι εν λόγω πληροφορίες δεν πρέπει κατ' ανάγκη να παρέχονται γραπτώς. Αφετέρου, η πρακτική χρησιμότητα μιας αμιγώς προφορικής πληροφορίας δεν αμφισβητείται εφόσον παρέχει, παραδείγματος χάρη, στην Επιτροπή άμεσες αποδείξεις της παραβάσεως ή εφόσον, λόγω της ακρίβειάς της, ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει μια έρευνα την οποία θα είχε εγκαταλείψει χωρίς την πληροφορία αυτή, καθότι δεν διέθετε επαρκείς πληροφορίες εκείνη τη χρονική στιγμή.

432 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα εσωτερικά σημειώματα, η UCAR είχε παράσχει προσωπικά, μεταξύ άλλων, τα ονόματα άλλων επιχειρήσεων που μετείχαν στη σύμπραξη, τα ονόματα αρκετών αντιπροσώπων μελών, τα κωδικοποιημένα ονόματα που χρησιμοποιούνταν για να συγκαλυφθούν οι επαφές (βλ. αιτιολογική σκέψη 59 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), καθώς και διάφορες ημερομηνίες και τόπους συναντήσεων που οργανώθηκαν στο πλαίσιο της συμπράξεως, περιλαμβανομένων και των συμμετεχόντων σ' αυτές. Βάσει των ενδείξεων αυτών η Επιτροπή απηύθυνε αιτήσεις παροχής πληροφοριών στις επιχειρήσεις που κατονόμασε η UCAR, καλώντας τες να επιβεβαιώσουν αν οι κατονομαζόμενοι εκπρόσωποί τους είχαν μετάσχει στις αναφερθείσες από τη UCAR συναντήσεις και τους επισήμανε, δεδομένου ότι διέθετε ήδη μια ασφαλή πηγή πληροφοριών, τα κίνητρα που είχαν οι αποδέκτριες της αιτήσεως επιχειρήσεις να συνεργαστούν με την Επιτροπή από το πρόωρο αυτό στάδιο της έρευνας.

433 Δεδομένου ότι οι προφορικές πληροφορίες που παρέσχε η UCAR επιβεβαιώθηκαν μεταγενέστερα από τις γραπτές καταθέσεις που προσκομίστηκαν από την ίδια την επιχείρηση ή με πρωτοβουλία της (καταθέσεις των [...] και [...]), προκύπτει ότι η UCAR προσέφερε τη συνεργασία της σε δύο στάδια: κατ' αρχάς, στο πλαίσιο αρκετών προφορικών ανακοινώσεων, στη δε συνέχεια με την κοινοποίηση εγγράφων αποδείξεων. Επομένως, η Επιτροπή, μη λαμβάνοντας υπόψη τις προφορικές πληροφορίες που παρέσχε η UCAR τον Μάρτιο, τον Απρίλιο και τον Ιούνιο του 1998, δεν εκτίμησε δεόντως τη σπουδαιότητα της εκ μέρους της εν λόγω επιχειρήσεως συνεργασίας.

434 Όσον αφορά τον ρόλο της UCAR στην αποκάλυψη ενδεχόμενης διαρροής από υπηρεσίες της Επιτροπής, η τελευταία επιβεβαίωσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, την άποψή της κατά την οποία η αποκάλυψη αυτή δεν τη βοήθησε να στοιχειοθετήσει ευθύνη των μερών της συμπράξεως. Η ανακοίνωση περί συνεργασίας έχει ως μοναδικό σκοπό να ανταμείψει την παροχή αποδείξεων που, στην αντίθετη περίπτωση, θα επέφερε κυρώσεις για την επιχείρηση. Η πηγή όμως των επίδικων προειδοποιήσεων δεν εντάσσεται στην παράβαση για την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο στη UCAR.

435 Η άποψη αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, μπορεί να ανταμειφθεί με μείωση του προστίμου κάθε συνεργασία που διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (προπαρατεθείσα στη σκέψη 108 απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, SCA Holding κατά Επιτροπής, σκέψη 36). Ναι μεν αληθεύει ότι η ανακοίνωση περί συνεργασίας προβλέπει, στο σημείο της Α, παράγραφος 3, μόνον τη μείωση «του προστίμου που [οι συνεργαζόμενες με την Επιτροπή επιχειρήσεις] θα όφειλαν άλλως να καταβάλουν», η διάταξη αυτή όμως δεν απαιτεί να συσχετίζεται κάθε ατομική πληροφορία με παραβίαση του κοινοτικού δικαίου δυνάμενη να κυρωθεί χωριστά. Για να μπορέσει να εφαρμοστεί η ανακοίνωση περί συνεργασίας σε μια επιχείρηση, αρκεί η διατεθειμένη να συνεργαστεί επιχείρηση να εκτεθεί στο ενδεχόμενο επιβολής κυρώσεων, με την αποκάλυψη της εμπλοκής της σε παράβαση, ενώ η συνεκτίμηση των διαφόρων πληροφοριών, με σκοπό την ενδεχόμενη μείωση του προστίμου, εξαρτάται από τη χρησιμότητά τους για την εκ μέρους της Επιτροπής εκπλήρωση του καθήκοντός της να αποδείξει την ύπαρξη της παραβάσεως και να θέσει τέρμα σε αυτή.

436 Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, είναι προφανές ότι ένας υπάλληλος της Επιτροπής που δεν τηρεί το καθήκον πίστης είναι σε θέση να υπονομεύσει το έργο του θεσμικού οργάνου στο οποίο ανήκει, υποστηρίζοντας τα μέλη ενός παράνομου καρτέλ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μπορεί να περιπλέξει σημαντικά την έρευνα του οργάνου, παραδείγματος χάρη καταστρέφοντας ή νοθεύοντας αποδεικτικά στοιχεία, ενημερώνοντας τα μέλη του καρτέλ για επικείμενο αιφνιδιαστικό έλεγχο και αποκαλύπτοντας όλη τη στρατηγική έρευνας της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, η πληροφορία περί υπάρξεως τέτοιου υπαλλήλου πρέπει, κατ' αρχήν, να θεωρηθεί ικανή να διευκολύνει το καθήκον της Επιτροπής που συνίσταται στην απόδειξη και τον τερματισμό της παραβάσεως. Η χρησιμότητα μιας τέτοιας πληροφορίας είναι ιδιαιτέρως σημαντική όταν παρέχεται στο αρχικό στάδιο έρευνας που διεξάγει η Επιτροπή σχετικά με ενδεχόμενες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό ενέργειες.

437 Στην υπό κρίση υπόθεση, η UCAR παρουσίασε αναλυτικά, με το δικόγραφο της προσφυγής της και με το παράρτημά της 47, τα πραγματικά περιστατικά που αφορούσαν τη διαρροή από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, διευκρινίζοντας μεταξύ άλλων ότι, τον Ιανουάριο του 1999, είχε ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας στην Ιταλία κατά του εμπλεκομένου υπαλλήλου. Καθόλη τη διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου και απαντώντας σε γραπτή ερώτησή του, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε κανένα από τα ως άνω πραγματικά περιστατικά. Μόλις κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση δήλωσε το πρώτον η Επιτροπή ότι η εσωτερική έρευνα που είχε διεξαχθεί συναφώς δεν είχε αποφέρει καρπούς και ότι ο υπάλληλος τον οποίο κατήγγειλε η UCAR εξακολουθούσε να υπηρετεί στην Επιτροπή. Επομένως, στην παρούσα χρονική στιγμή δεν υπάρχει υπάλληλος που να μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για την εν λόγω διαρροή.

438 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, η οποία ενημερώθηκε από τη UCAR τον Ιανουάριο του 1999, όφειλε να ενημερώσει τη UCAR το αργότερο την ημέρα δημοσιεύσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως σχετικά με το αν θα ελάμβανε υπόψη της το στοιχείο αυτό στο πλαίσιο της εφαρμογής της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο δεν είναι σε θέση να επαληθεύσει αν η εσωτερική έρευνα της Επιτροπής για τον εντοπισμό του εν λόγω υπαλλήλου διεξάχθηκε δεόντως και αν το αποτέλεσμα στο οποίο κατέληξε ήταν ορθό, δεν μπορεί παρά να αντλήσει τις κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας συνέπειες που επιβάλλει η συμπεριφορά της Επιτροπής: η αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών, το πρώτον κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πρέπει να χαρακτηριστεί ως νέος ισχυρισμός

και να απορριφθεί ως εκπρόθεσμη, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας. Επομένως, το Πρωτοδικείο πρέπει να στηριχθεί στα πραγματικά περιστατικά, όπως τα παρουσίασε η UCAR και να δεχθεί ότι η πληροφορία περί διαρροής προερχομένης από τις υπηρεσίες της Επιτροπής είχε αντικειμενική χρησιμότητα για την Επιτροπή στο πλαίσιο της εξετάσεως του φακέλου που αφορούσε ενεργό καρτέλ στην αγορά των ηλεκτροδίων γραφίτη. Επομένως, η Επιτροπή μη λαμβάνοντας υπόψη το στοιχείο αυτό, δεν εκτίμησε δεόντως τη σπουδαιότητα της συνεργασίας της UCAR.

439 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά το ότι η Επιτροπή εφάρμοσε στη UCAR αποκλειστικά το σημείο Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας (αιτιολογική σκέψη 202 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), μολονότι η UCAR δεν αμφισβήτησε το αληθές των πραγματικών περιστατικών στα οποία στήριξε η Επιτροπή την ανακοίνωση των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 41 της προσβαλλόμενης αποφάσεως) (βλ., υπ' αυτή την έννοια, σκέψεις 413 έως 415 ανωτέρω).

440 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε δεόντως, σε αρκετά σημεία, τη σπουδαιότητα της συνεργασίας που παρέσχε η UCAR πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι, για τον λόγο αυτό, πρέπει να μειωθεί το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη UCAR κατά 10 %, ποσοστό που προστίθεται στη μείωση του 40 % που της είχε ήδη χορηγήσει η Επιτροπή.

441 Συνεπώς, το τελικό ποσό του προστίμου για τη UCAR πρέπει να οριστεί στα 42,05 εκατομμύρια ευρώ.

γ) Υπόθεση T-252/01

Περίληψη της υποθέσεως

442 Η Επιτροπή μείωσε το πρόστιμο της C/G κατά 20 %, για τον λόγο ότι η C/G της προσκόμισε ορισμένες πληροφορίες. Η C/G δεν δικαιούνταν σημαντικότερη

μείωση. Μολονότι παρέσχε στην Επιτροπή από τον Ιούλιο του 1998 ορισμένα έγγραφα σχετικά με τις επαφές μεταξύ ανταγωνιστών, μόλις τον Οκτώβριο του 1998 διαβίβασε την κατάθεσή της, στην οποία ωστόσο παρέμενε ασαφής ως προς τον ρόλο της στο πλαίσιο του καρτέλ. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η από 21 Ιουλίου 1999 απάντηση της επιχειρήσεως στην επίσημη αίτηση παροχής πληροφοριών κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11 του κανονισμού 17 δεν συνιστά οικειοθελή συνεργασία υπό την έννοια της ανακοινώσεως περί συνεργασίας (αιτιολογικές σκέψεις 239 και 240).

Επιχειρήματα των διαδίκων

443 Η C/G προσάπτει στην Επιτροπή ότι υπέπεσε σε πλάνη, καθότι της χορήγησε μόλις 20% μείωση του προστίμου για τη συνεργασία της. Συγκεκριμένα, η C/G προσκόμισε στην Επιτροπή όλες τις σχετικές πληροφορίες. Επιπλέον, δεν αμφισβήτησε το αληθές των πραγματικών περιστατικών που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Κατά την C/G, η συνεργασία αυτή ήταν πολυτιμότερη σε σχέση με αυτή των λοιπών αποδεκτών της προσβαλλόμενης αποφάσεως που έτυχαν όμοιων ή μεγαλύτερων μειώσεων.

444 Η C/G διευκρινίζει ότι, στην πραγματικότητα, όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη εις βάρος της προέρχονται από την ίδια. Χωρίς τη συνεργασία της, η Επιτροπή δεν θα είχε λάβει τις εν λόγω αποδείξεις. Στο μέτρο που η Επιτροπή δηλώνει ότι και άλλες επιχειρήσεις κατήγγειλαν την C/G, η τελευταία τονίζει ότι οι καταθέσεις των λοιπών επιχειρήσεων συνιστούν απλώς αόριστες εικασίες.

445 Η C/G συγκρίνει, επιπλέον, τη δική της κατάσταση με αυτή της Conradty που, σε αντίθεση με την C/G, αρνήθηκε να συνεργαστεί με την Επιτροπή, χωρίς αυτό να εμποδίσει την Επιτροπή να επιβάλει πρόστιμο στην C/G και όχι στην

Conradty. Τέλος, η C/G διαμαρτύρεται για τον λόγο ότι η SGL και η VAW έλαβαν μείωση της τάξεως του 30 και του 20 % αντιστοίχως για τη συνεργασία τους, ενώ η SGL είχε ειδοποιήσει την VAW, όπως και άλλες επιχειρήσεις, για τους επικείμενους αιφνιδιαστικούς ελέγχους της Επιτροπής. Δεν είναι λογικό να λάβει η SGL, που είναι επικεφαλής της συμπράξεως, σημαντικότερη μείωση από την C/G.

446 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η C/G έλαβε μείωση της τάξεως του 20 % που εμπίπτει στην προβλεπόμενη κλίμακα του 10 έως 50 %. Επομένως, η δικαιολογημένη της προσδοκία δικαιώθηκε.

447 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της C/G ότι προσκόμισε η ίδια όλες τις αποδείξεις που ελήφθησαν υπόψη εις βάρος της, η Επιτροπή τονίζει ότι διέθετε ήδη τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία από την SGL, την VAW και τη UCAR, οι οποίες επίσης βεβαίωσαν τη συμμετοχή της C/G στη σύμπραξη. Συναφώς, παραθέτει την κατάθεση της SGL που περιλαμβάνει τα πρακτικά μιας συναντήσεως μεταξύ SGL και C/G στην οποία συζητήθηκε το ζήτημα των «ολοένα αυξανόμενων αμερικανικών εξαγωγών» προς την ευρωπαϊκή αγορά. Η κατάθεση αυτή επιβεβαίωσε τις καταθέσεις της UCAR και των υπαλλήλων της.

448 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάσταση αφενός της C/G και αφετέρου των Conradty, SGL και VAW είναι εντελώς διαφορετικές: η Conradty δεν συνεργάστηκε και η Επιτροπή δεν κατάφερε να αποδείξει τη συμμετοχή της στην παράβαση. Η SGL έτυχε μειώσεως του προστίμου για τον λόγο ότι προσκόμισε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία της συμπράξεως, ενώ η συμμετοχή της C/G αφορούσε κυρίως τη φύση της δικής της συμμετοχής. Τέλος, η C/G ήταν η τελευταία επιχείρηση που υπέβαλε κατάθεση, οπότε η Επιτροπή γνώριζε όλες σχεδόν τις πληροφορίες περί συμπράξεως, μεταξύ άλλων από την SGL και την VAW.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

449 Στο μέτρο που η C/G συγκρίνει τη δική της κατάσταση με αυτή της Conradty, αρκεί να σημειωθεί ότι η ίδια η C/G αναγνώρισε τη συμμετοχή της στην παράβαση, ενώ η Conradty —όπως και η Mitsubishi και η Union Carbide— δεν κατονομάστηκαν στην απόφαση ως αυτουργοί της παραβάσεως και δεν μετείχαν στις ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίες σχετικά με την προσβαλλόμενη απόφαση. Επομένως, η αναφορά στην Conradty δεν μπορεί να δικαιολογήσει ουδεμία πρόσθετη μείωση του προστίμου υπέρ της C/G.

450 Η επιχειρηματολογία που στηρίζεται σε σύγκριση της C/G με την SGL και την VAW δεν είναι, κατά μείζονα λόγο, ικανή να δικαιολογήσει μια τέτοια μείωση. Συγκεκριμένα, η C/G όχι μόνο δεν αποδεικνύει εμπεριστατωμένα ότι η δική της συνεργασία υποεκτιμήθηκε σε σχέση με αυτή των προαναφερθεισών επιχειρήσεων, αλλά απλώς και μόνον υποτιμά τη συνεργασία τους.

451 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της C/G ότι η επιχείρηση είχε παράσχει η ίδια σχεδόν το σύνολο των αποδείξεων που είχαν ληφθεί υπόψη εις βάρος της, πράγμα που η Επιτροπή αμφισβήτησε, αποδείχθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι οι αποδείξεις που επικαλέστηκε η Επιτροπή, πέραν αυτών που προσκόμισε η ίδια η C/G, συνίσταντο σε δύο καταθέσεις της UCAR, κατά τις οποίες «ο [...] υπέθεσε βάσει των δηλώσεων του [...] [που ανήκε στην SGL], ότι ο [...] εξακολουθούσε τις επαφές του με τη... C/G», μια κατάθεση του [...] ο οποίος «υπέθεσε ότι ο [...] είχε επαφές με τη ... C/G» και μια κατάθεση της SGL βάσει της οποίας, κατά τη διάρκεια συναντήσεως μεταξύ των εκπροσώπων της SGL και της C/G, η οποία πραγματοποιήθηκε στο αεροδρόμιο της Φρανκφούρτης στις 21 Νοεμβρίου 1996, συζητήθηκε η συνεχής αύξηση των αμερικανικών εξαγωγών προς την Ευρώπη και ανταλλάχθηκαν πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της ευρωπαϊκής αγοράς.

452 Η μοναδική συγκεκριμένη πληροφορία που υπερβαίνει το επίπεδο της απλής εικασίας περιλαμβάνεται στην κατάθεση της SGL σχετικά με τη συνάντηση της 21ης Νοεμβρίου 1996. Εντούτοις, η συμμετοχή της C/G στην παράβαση, όπως

της προσάπτεται με την προσβαλλόμενη απόφαση, περατώθηκε ακριβώς τον Νοέμβριο του 1996. Συνεπώς, η C/G παρέσχε, στην πραγματικότητα, το σύνολο των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων για τη φύση και τη διάρκεια της συμμετοχής στην οικεία παράβαση. Η Επιτροπή, χορηγώντας της μόλις 20% μείωση του προστίμου αγνόησε προδήλως την οικειοθελή συνεργασία της C/G στο θέμα αυτό.

453 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά το ότι η Επιτροπή εφάρμοσε στην C/G αποκλειστικά το σημείο Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας (αιτιολογική σκέψη 239 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), μολονότι η C/G δεν αμφισβήτησε το αληθές των πραγματικών περιστατικών στα οποία στήριξε η Επιτροπή την ανακοίνωση των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 41 της προσβαλλόμενης αποφάσεως) (βλ., υπ' αυτή την έννοια, σκέψεις 413 έως 415 ανωτέρω).

454 Τέλος, εκτιμώντας ότι η απάντηση της C/G σε επίσημη αίτηση παροχής πληροφοριών δεν συνιστά οικειοθελή συνεργασία κατά την έννοια της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, οπότε μειώνεται η αξία της, η Επιτροπή υποεκτίμησε τη συνεργασία της C/G (βλ., υπ' αυτή την έννοια, σκέψη 410 ανωτέρω).

455 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε δεόντως, σε αρκετά σημεία, τη σπουδαιότητα της συνεργασίας της C/G πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, για τον λόγο αυτό, πρέπει να μειωθεί το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην C/G κατά 20 %, ποσοστό που προστίθεται στη μείωση του 20 % που της είχε ήδη χορηγήσει η Επιτροπή.

456 Κατά συνέπεια, το τελικό ποσό του προστίμου για την C/G πρέπει να οριστεί στα 6,48 εκατομμύρια ευρώ.

457 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το τελικό ποσό των προστίμων για τις SGL, UCAR και C/G πρέπει να οριστεί αντιστοίχως σε 69,114, 42,05 και 6,48 εκατομμύρια ευρώ. Αντιθέτως, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι δεν έχει κανέναν λόγο να αποκλίνει από τα ποσοστά μειώσεως που εφάρμοσε η Επιτροπή στις λοιπές προσφεύγουσες δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, με εξαίρεση τη Nippon το πρόστιμο της οποίας δεν θα μειωθεί κατά 10 % αλλά μόνον κατά 8%, λόγω της όψιμης αμφισβητήσεως της διάρκειας της παραβάσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψη 112), και θα οριστεί στα 6,2744 εκατομμύρια ευρώ.

458 Λαμβανομένης υπόψη της προεκτεθείσας εξετάσεως του Πρωτοδικείου, τα πρόστιμα που προβλέπονται στο άρθρο 3 της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να μειωθούν ως εξής:

— το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην SGL μειώνεται σε 69,114 εκατομμύρια ευρώ·

— το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη UCAR μειώνεται σε 42,05 εκατομμύρια ευρώ·

— το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην Tokai μειώνεται σε 12,276 εκατομμύρια ευρώ·

— το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην SDK μειώνεται σε 10,44 εκατομμύρια ευρώ·

— το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην C/G μειώνεται σε 6,48 εκατομμύρια ευρώ·

— το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη Nippon μειώνεται σε 6,2744 εκατομμύρια ευρώ·

— το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην SEC μειώνεται σε 6,138 εκατομμύρια ευρώ.

Γ — *Επί των αιτημάτων που διατυπώθηκαν στις υποθέσεις Τ-239/01 και Τ-246/01 και αποβλέπουν στην ακύρωση του άρθρου 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθώς και των εγγράφων του Ιουλίου και του Αυγούστου*

1. *Επιχειρήματα των διαδίκων*

459 Η SGL ζητεί την ακύρωση του άρθρου 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, αμφισβητώντας τη νομιμότητα του επιτοκίου και καταγγέλλοντας ότι ορίστηκε χωρίς να στηρίζεται σε ουδεμία νομική βάση. Υπενθυμίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση της διαβιβάστηκε με έγγραφο της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 2001, με το οποίο η Επιτροπή την ενημέρωσε ότι θα προέβαινε, μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής, στην είσπραξη της οφειλής της εφαρμόζοντας επιτόκιο 8,04 %, διευκρινίζοντας ότι, σε περίπτωση ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου, δεν θα απαιτούσε την είσπραξη της οφειλής κατά τη διάρκεια εκδικάσεως της υποθέσεως, υπό την προϋπόθεση ότι η SGL θα συναινούσε στην εφαρμογή επιτοκίου 6,04 % και θα συνιστούσε τραπεζική εγγύηση. Η SGL αμφισβητεί επίσης τη νομιμότητα αυτού του επιτοκίου. Εκτιμά ότι το δικαίωμα επιβολής τόκων υπερημερίας αποβλέπει αποκλειστικά στην αποφυγή ασκήσεως καταχρηστικών προσφυγών και στην αποφυγή ευνοϊκής μεταχειρίσεως των επιχειρήσεων που πληρώνουν «με καθυστέρηση». Επομένως, ναι μεν η Επιτροπή μπορεί να χρησιμοποιήσει τα επιτόκια που εφαρμόζονται στην πράξη, δεν δικαιολογείται όμως περαιτέρω προσαύξηση του ποσοστού της αγοράς κατά 3,5 %. Πρόκειται για απαγορευτικό επιτόκιο που λειτουργεί, χωρίς να υπάρχει σχετική πρόβλεψη, ως πρόσθετη κύρωση, τιμωρώντας τη χρησιμοποίηση ένδικου μέσου προστασίας.

460 Η UCAR ζητεί επίσης την ακύρωση του άρθρου 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ισχυριζόμενη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ουδόλως αναφέρει ότι συνυπολογίστηκε η ικανότητά της να επωμισθεί το βάρος του προστίμου, μολονότι προσκόμισε στην Επιτροπή αναλυτικά στοιχεία σχετικά με την επισφαλή οικονομική της κατάσταση. Η UCAR δηλώνει ότι δεν είναι ικανή να καταβάλει ούτε το πρόστιμο εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 προθεσμίας ούτε το εφαρμοζόμενο επιτόκιο σε περίπτωση καθυστερήσεως πληρωμής. Η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της «την πραγματική ικανότητα [της UCAR] να επωμισθεί το βάρος του προστίμου υπό συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες», κατά παράβαση των δικών της κατευθυντήριων γραμμών. Επικουρικώς, η UCAR ζητεί να αντικατασταθεί το άρθρο 4 με την υποχρέωση της UCAR να παράσχει ασφάλεια επί των ακινήτων της που είναι ελεύθερα βαρών. Το επιτόκιο πρέπει είτε να καταργηθεί είτε να μειωθεί σημαντικά.

461 Η UCAR ζητεί, επιπλέον, την ακύρωση του εγγράφου της 23ης Ιουλίου 2001, με το οποίο της διαβιβάστηκε η προσβαλλόμενη απόφαση και στο οποίο αναφέρονταν το ποσό του προστίμου καθώς και οι όροι πληρωμής. Αμφισβητεί, μεταξύ άλλων, τον όρο ότι, στην περίπτωση ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου, δεν θα λαμβανόταν κανένα μέτρο εκτελέσεως, υπό την προϋπόθεση καταβολής τόκων με επιτόκιο 6,04 % και συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως.

462 Η UCAR ζητεί, τέλος, την ακύρωση του εγγράφου της 9ης Αυγούστου 2001, με το οποίο η Επιτροπή, απαντώντας στις παρατηρήσεις που διατύπωσε η UCAR όσον αφορά τους όρους πληρωμής, αρνήθηκε να δεχτεί, αφενός, πρόταση πληρωμής με δόσεις και, αφετέρου, σύσταση ενεχύρου επί στοιχείων της εταιρικής περιουσίας της UCAR ως εγγύηση για την πληρωμή του προστίμου.

463 Η Επιτροπή απαντά ότι η επιβολή προσαυξήσεως της τάξεως του 3,5 % πέραν του ποσοστού αναχρηματοδοτήσεως της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι σύμφωνη με τη συνήθη πρακτική της και δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου για την αποφυγή παρελκυστικών χειρισμών. Υποστηρίζει ότι δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη της την ικανότητα μιας επιχειρήσεως να επωμισθεί το βάρος του προστίμου προκειμένου να καθορίσει τη μέθοδο ή την προθεσμία πληρωμής του προστίμου. Δεν όφειλε εξάλλου να αιτιολογήσει το άρθρο 4.

464 Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι αιτήσεις που αποβλέπουν στην ακύρωση των εγγράφων του Ιουλίου και του Αυγούστου είναι απαράδεκτες. Με το έγγραφο του Ιουλίου υπέβαλε στη UCAR προσφορά την οποία εκείνη μπορούσε είτε να δεχθεί είτε να απορρίψει. Το έγγραφο αυτό δεν είχε κανένα δεσμευτικό έννομο αποτέλεσμα ικανό να θίξει τα συμφέροντα της UCAR. Ούτε το έγγραφο του Αυγούστου αποτελούσε πράξη αποβλέπουσα στην παραγωγή δεσμευτικών εννόμων αποτελεσμάτων. Συγκεκριμένα, η άρνηση που περιείχε το έγγραφο αυτό ως προς τους προταθέντες από τη UCAR όρους πληρωμής, ουδόλως μετέβαλε τη νομική κατάσταση στην οποία τελούσε πριν από το έγγραφο αυτό, ήτοι την κατάσταση στην οποία περιήλθε με το άρθρο 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

465 Ως προς την ουσία, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η νομολογία έχει κατοχυρώσει την πρακτική της που συνίσταται στην απαίτηση συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως παράγουσας τόκους, αναφέροντας ότι μόνον υπό εξαιρετικές συνθήκες ο ασκών προσφυγή μπορεί να αποφύγει τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως. Η UCAR όμως δεν απέδειξε την ύπαρξη εξαιρετικών συνθηκών ικανών να δικαιολογήσουν τη μη εφαρμογή του όρου περί συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως. Κατά την Επιτροπή, το προσφορότερο ένδικο μέσο για να αμφισβητηθεί η πρακτική της ως προς τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως είναι η αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων δυνάμει των άρθρων 242 ΕΚ και 243 ΕΚ.

466 Η UCAR απαντά ότι το έγγραφο του Ιουλίου θέτει όρους ως προς την εφαρμογή της προσβαλλόμενης αποφάσεως οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στην απόφαση αυτή. Κατά συνέπεια, το έγγραφο αυτό πρέπει να μπορεί να υποβληθεί σε δικαστικό έλεγχο. Το έγγραφο του Αυγούστου περιέχει τη θέση της Επιτροπής σχετικά με το αν μπορούν να γίνουν δεκτές η πληρωμή με δόσεις του προστίμου και η σύσταση ασφάλειας επί των στοιχείων του ενεργητικού της εταιρίας. Επομένως, το έγγραφο αυτό δεν επιβεβαιώνει προηγούμενη απόφαση, αλλά ορίζει, για πρώτη φορά, ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως δεν είναι εξαιρετικές ώστε να δικαιολογούνται εναλλακτικοί όροι πληρωμής.

467 Ως προς την ουσία, η UCAR προσάπτει στην Επιτροπή ότι επέμεινε για τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως, χωρίς να εξετάσει αν οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως δικαιολογούν την παροχή άλλου είδους ασφάλειας. Συναφώς υπενθυμίζει ότι διαθέτει περιουσιακά στοιχεία στη Γαλλία επί των οποίων δεν έχει συσταθεί εμπράγματη ασφάλεια υπέρ των τραπεζών της και η αξία των οποίων υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια USD. Η Επιτροπή αρκέστηκε να δηλώσει, με το έγγραφο του Αυγούστου, ότι δεν δεχόταν καμία άλλη πρόταση πέραν της πληρωμής του συνόλου του προστίμου ή της συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως. Δεν αιτιολόγησε την άρνησή της να λάβει υπόψη της την ιδιαίτερη κατάσταση της UCAR. Η UCAR προσθέτει ότι η σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως, σε αντίθεση με την παροχή εμπράγματης ασφάλειας, είναι αντίθετη προς τους όρους χορηγήσεως πιστώσεων που έχει συμφωνήσει με τις τράπεζες που της χορηγούν δάνεια.

2. *Εκτίμηση του Πρωτοδικείου*

468 Όσον αφορά το παραδεκτό των αιτημάτων περί ακυρώσεως των εγγράφων του Ιουλίου και του Αυγούστου, πρέπει κατ' αρχάς να καθοριστεί το συγκεκριμένο αντικείμενο των αιτημάτων αυτών.

469 Συναφώς, είναι γεγονός ότι η UCAR, προτού λάβει, στις 26 Ιουλίου 2001, το έγγραφο του Ιουλίου και την προσβαλλόμενη απόφαση, απευθύνθηκε στην Επιτροπή προκειμένου να συζητήσει για τους ενδεχόμενους όρους πληρωμής στην περίπτωση που θα της επιβαλλόταν πρόστιμο, η Επιτροπή ωστόσο απέρριψε την εν λόγω πρόταση συζητήσεως στο στάδιο αυτό. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να αναγνωριστεί το έννομο συμφέρον της UCAR να ελέγξει τα νέα στοιχεία —σε σχέση με το άρθρο 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως— που περιέχονταν στα έγγραφα αυτά, ήτοι το ευνοϊκό επιτόκιο 6,04 % καθώς και τους όρους που θα καθιστούσαν δυνατή την εφαρμογή του ευνοϊκού αυτού επιτοκίου. Ο έλεγχος αυτός αφορά το ζήτημα αν η Επιτροπή μπορεί βασίμως να της αρνηθεί την εφαρμογή ευνοϊκού επιτοκίου 6,04 %, για τον λόγο ότι η UCAR δεν συνέστησε τραπεζική εγγύηση ή αν η Επιτροπή όφειλε να δεχτεί την ασφάλεια που της πρότεινε εναλλακτικά η UCAR.

470 Συγκεκριμένα, εφόσον δεν αμφισβητείται ότι η νομμότητα του επιτοκίου 8,04 % που επιβάλλει το άρθρο 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 1996, Τ-24/90 έως Τ-26/93 και Τ-28/93, Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1201, σκέψη 250), η UCAR μπορεί επίσης παραδεκτώς να προσβάλει το επιτόκιο του 6,04 % που ορίστηκε εναλλακτικά, καθώς και τις προϋποθέσεις εφαρμογής του επιτοκίου αυτού, όπως ορίστηκαν με τα έγγραφα του Ιουλίου και του Αυγούστου. Προς τούτο πρέπει να μπορεί να καταγγείλει, μεταξύ άλλων, ενδεχόμενη παραβίαση εκ μέρους της Επιτροπής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως στην περίπτωση που η Επιτροπή δεν θα εφάρμοζε σ' αυτή το ευνοϊκό επιτόκιο, ενώ θα το εφάρμοζε σε άλλη επιχείρηση τελούσα στην ίδια κατάσταση με τη UCAR.

471 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την προσφυγή που άσκησε η SGL, η οποία, χωρίς να προσβάλει επισήμως το έγγραφο του Ιουλίου, αμφισβήτησε τη νομμότητα του επιτοκίου 6,04 % που ορίστηκε με το έγγραφο αυτό.

472 Αντιθέτως, είναι επίσης γεγονός ότι, όταν ασκήθηκε η προσφυγή στην υπόθεση Τ-246/01, η Επιτροπή δεν είχε προβεί ακόμη στην είσπραξη του επιβληθέντος προστίμου ούτε στην αναγκαστική εκτέλεση της προσβαλλόμενης αποφάσεως δυνάμει των άρθρων 256 ΕΚ και των άρθρων 104 έως 110 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί πρόωρο κάθε αίτημα που αποβλέπει στην επαλήθευση της συγκεκριμένης εφαρμογής των όρων πληρωμής έναντι της UCAR (αντικατάσταση της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως υποχρεώσεως με χρονοδιάγραμμα πληρωμών, πραγματικά επιτόκια, προθεσμίες πληρωμής), δεδομένου ότι, όταν ασκήθηκε η προσφυγή, δεν μπορούσε να είναι γνωστή η κατάσταση της UCAR στην περίπτωση και τη στιγμή που η Επιτροπή θα προέβαινε σε είσπραξη ή αναγκαστική εκτέλεση (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα στη σκέψη 144 απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 135). Ειδικότερα, δεδομένου ότι η UCAR, εκείνη τη χρονική στιγμή και υπό την απειλή της επικείμενης εισπράξεως, δεν είχε υποβάλει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων δυνάμει των άρθρων 242 ΕΚ και 104 επ. του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο δεν καλείται να εξετάσει, στο παρόν πλαίσιο, αν η στάθμιση των διακυβευόμενων συμφερόντων αντίκειται στην εφαρμογή των εν λόγω όρων πληρωμής πριν από την έκδοση της αποφάσεως της κύριας δίκης επί της νομιμότητας του προστίμου που επιβλήθηκε στη UCAR, για τον λόγο ότι η εφαρμογή αυτή θα έθετε σε κίνδυνο την υπόσταση της επιχειρήσεως.

473 Επομένως, τα αιτήματα που υπέβαλε προς τούτο η UCAR πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα.

474 Ως προς την ουσία, επιβάλλεται αφενός η διαπίστωση ότι ούτε η SGL ούτε η UCAR προέβαλαν λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

475 Αφετέρου, κατά πάγια νομολογία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψεις 141 έως 143, και του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1995, Τ-275/94, Groupement des cartes bancaires CB κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2169, σκέψεις 46 έως 49, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψεις 395 και 396), στην εξουσία που έχει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 περιλαμβάνεται η δυνατότητα να ορίζει την ημερομηνία κατά την οποία καθίστανται απαιτητά τα πρόστιμα καθώς και την ημερομηνία ύστερα από την οποία αρχίζουν να οφείλονται τόκοι υπερημερίας, να καθορίζει το επιτόκιο και να προσδιορίζει σχετικές με την εκτέλεση της αποφάσεως λεπτομέρειες, απαιτώντας, ενδεχο-

μένως, τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως καλύπτουσας το κεφάλαιο και τους τόκους των επιβληθέντων προστίμων. Ελλείψει τέτοιας εξουσίας, το πλεονέκτημα που θα ήταν δυνατόν να αντλούν οι επιχειρήσεις από την εκπρόθεσμη πληρωμή προστίμων θα είχε ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση των κυρώσεων που επιβάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο του καθήκοντός της να μεριμνά για την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η υποχρέωση πληρωμής τόκων λόγω μη έγκαιρης καταβολής των προστίμων δικαιολογείται από τον σκοπό να αποφεύγεται η καταστρατήγηση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της Συνθήκης από πρακτικές ακολουθούμενες μονομερώς από επιχειρήσεις που καθυστερούν να πληρώνουν τα επιβαλλόμενα σ' αυτές πρόστιμα και για να αποφεύγεται ότι οι τελευταίες αυτές επιχειρήσεις ευνοούνται σε σχέση με αυτές που πληρώνουν τα πρόστιμά τους εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

476 Συναφώς, η νομολογία αναγνώρισε στην Επιτροπή το δικαίωμα να επιβάλλει τόκους υπερημερίας με το επιτόκιο της αγοράς προσαυξημένο κατά 3,5 % (προπαρατεθείσα στη σκέψη 475 απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 54, προπαρατεθείσα στη σκέψη 38 απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 397, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 470 απόφαση Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 250) και, σε περίπτωση συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως, με το επιτόκιο της αγοράς προσαυξημένο κατά 1,5 % (προπαρατεθείσα απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 54). Στις υποθέσεις αυτές, το Πρωτοδικείο δέχθηκε τόκους υπερημερίας με επιτόκια 7,5 %, 13,25 και 13,75 %, διευκρινίζοντας ότι η Επιτροπή μπορεί να υιοθετήσει ένα σημείο αναφοράς σε επίπεδο υψηλότερο από το μέσο επιτόκιο χορηγήσεως δανείου που ισχύει στην αγορά, στον βαθμό που τούτο είναι αναγκαίο προς αποθάρρυνση παρελκυστικών συμπεριφορών (προπαρατεθείσα απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σημείο 398).

477 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν υπερέβη, εν προκειμένω, το περιθώριο διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει κατά τον καθορισμό του επιτοκίου για τους τόκους υπερημερίας. Η SGL και η UCAR, ως συνετές και ενήμερες επιχειρήσεις, όφειλαν να γνωρίζουν την πρακτική της Επιτροπής ως προς τη λήψη των αποφάσεών της και την προαναφερθείσα νομολογία. Δεν μπορούσαν να προσδοκούν ότι η Επιτροπή θα εφάρμοζε γι' αυτές επιεικέστερα επιτόκια. Στο παρόν πλαίσιο —που δεν καλύπτεται από τα άρθρα 242 και 256 ΕΚ καθώς και από τα άρθρα 104 έως 110 του Κανονισμού Διαδικασίας—, η Επιτροπή δεν όφειλε να λάβει υπόψη της την οικονομική κατάσταση της UCAR (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 379 έως 372 και 472).

478 Όσον αφορά ειδικότερα την υποχρέωση της UCAR να συστήσει τραπεζική εγγύηση, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, παρέχοντας τη δυνατότητα απαλλαγής από την άμεση πληρωμή του προστίμου μέσω τραπεζικής εγγυήσεως σκοπούσας στη διασφάλιση της πληρωμής του προστίμου και των σχετικών τόκων, η Επιτροπή παρέχει στην οικεία επιχείρηση το ευεργέτημα ενός προνομίου μη προκύπτοντος από τις διατάξεις ούτε της Συνθήκης ούτε του κανονισμού 17 (προπαρατεθείσα στη σκέψη 475 απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 82). Το προνόμιο αυτό καθίσταται σημαντικότερο για τον λόγο ότι το επιτόκιο που εφαρμόζεται σε περίπτωση συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως είναι χαμηλότερο εκείνου που απαιτείται σε περίπτωση μη πληρωμής του προστίμου (προπαρατεθείσα απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 83).

479 Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας αυτής, η Επιτροπή δεν όφειλε να δεχθεί το αίτημα της UCAR που απέβλεπε στην αποκόμιση μεγαλύτερου πλεονεκτήματος, ήτοι να μην απαιτήσει τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως και να δεχθεί, αντ' αυτής, την παροχή εμπράγματης ασφάλειας. Συγκεκριμένα, η σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως ως ασφάλειας είναι ισχυρότερη σε σχέση με άλλες μορφές ασφάλειας, καθότι αρκεί, σε περίπτωση μη πληρωμής, η αναγωγή κατά της τράπεζας για να καταβληθεί αμέσως το ποσό για το οποίο έχει συσταθεί εγγύηση, ενώ ενεργοποίηση μιας άλλης ασφάλειας μπορεί να αποδειχθεί αβέβαιη και να χρειαστούν περαιτέρω προσπάθεια και χρόνος. Το Δικαστήριο, σε άλλη περίπτωση, παραχώρησε στα κοινοτικά όργανα το δικαίωμα να καθιερώσουν απλό και αποτελεσματικό μηχανισμό εγγυοδοσίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Νοεμβρίου 1987, 137/85, Maizena, Συλλογή 1987, σ. 4587, σκέψη 10). Η Επιτροπή δεν είναι η ίδια τραπεζικός οργανισμός και δεν διαθέτει ούτε την υποδομή ούτε τις εξειδικευμένες υπηρεσίες μιας τράπεζας που θα απαιτούνταν για την αξιολόγηση της εν λόγω ασφάλειας και για την επαλήθευση των όρων της ενδεχόμενης ενεργοποιήσεώς της σε περίπτωση μη πληρωμής. Επομένως, είχε δικαίωμα να αρνηθεί, χωρίς ειδική αιτιολογία, να δεχθεί την ασφάλεια που της παρέσχε η UCAR.

480 Τέλος, όσον αφορά την αδυναμία της UCAR να συστήσει τραπεζική εγγύηση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εν λόγω δήλωση της προσφεύγουσας δεν τεκμηριώθηκε επαρκώς κατά νόμο. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα έγγραφο από τις δανείστριες τράπεζές της που να αποδεικνύει ότι υπέβαλε αίτηση για τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως σχετικά με το πρόστιμό της, ενώ παράλληλα συνέχιζε να λαμβάνει τραπεζικές προκαταβολές για τις τρέχουσες δραστηριότητες της εταιρίας, και ότι η

τράπεζα απέρριψε την αίτησή της λόγω οικονομικών δυσχερειών. Επιπλέον, η UCAR δεν απέδειξε ότι δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει, βάσει της εμπράγματης ασφάλειας που παρείχε στην Επιτροπή, τραπεζική εγγύηση από χρηματοοικονομικό ίδρυμα πέραν των τραπεζών που της χορηγούσαν δάνεια.

481 Δεδομένου ότι οι λόγοι ακυρώσεως και τα επιχειρήματα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο αυτό απορρίφθηκαν στο σύνολό τους, τα αιτήματα περί ακυρώσεως του άρθρου 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθώς και των εγγράφων του Ιουλίου και του Αυγούστου, στο μέτρο που είναι παραδεκτά, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

Επί της επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

482 Με υπόμνημα της 9ης Ιανουαρίου 2004, η GrafTech International Ltd., πρώην UCAR, ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση Τ-246/01. Προς στήριξη του αιτήματός της, υπενθύμισε ότι επικαλέστηκε, κατά τη διοικητική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής και κατά τη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου, την αδυναμία της να πληρώσει το πρόστιμο λόγω της επισφαλούς οικονομικής της καταστάσεως, η οποία επιδεινώθηκε με τις κυρώσεις που της επέβαλαν οι αρχές τρίτων χωρών. Μολονότι κατ' αυτόν τον τρόπο απέδειξε την αδυναμία της να επωμισθεί το βάρος του προστίμου υπό την έννοια του σημείου 5, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή αρνήθηκε να εφαρμόσει τη διάταξη αυτή στην περίπτωσή της, για τον λόγο ότι η χορηγηθείσα λόγω αυτού μείωση του προστίμου θα απέφερε αδικαιολόγητο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις που ήταν λιγότερο προσαρμοσμένες στις συνθήκες της αγοράς. Με την από 3 Δεκεμβρίου 2003 απόφασή της σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ (COMP 38.359 — Προϊόντα με βάση άνθρακα και γραφίτη για ηλεκτρικές και μηχανικές εφαρμογές), η Επιτροπή έλαβε ριζικά αντίθετη θέση σχετικά με το ζήτημα της ικανότητας μιας επιχειρήσεως να επωμισθεί το βάρος του προστίμου υπό την έννοια του προαναφερθέντος σημείου 5, στοιχείο β'.

483 Παραπέμποντας σε ανακοινωθέν τύπου της Επιτροπής της ίδιας ημέρας, η UCAR διευκρινίζει συναφώς ότι η Επιτροπή μείωσε κατά 33 % το ποσό του προστίμου που θα είχε άλλως επιβληθεί στην SGL λόγω του ότι στην εταιρία αυτή είχαν ήδη επιβληθεί υψηλά πρόστιμα λόγω της συμμετοχής της σε δύο προηγούμενες συμπράξεις και της δυσχερούς οικονομικής της κατάστασης. Για τη UCAR είναι αναγκαίο να διεξαχθεί νέα προφορική διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση προκειμένου η Επιτροπή να δηλώσει αν σκοπεύει να εμμείνει στην άρνησή της έναντι της UCAR και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, να εξηγήσει πώς η άρνηση αυτή μπορεί να συμβιβαστεί με την προσέγγιση που ακολούθησε με την από 3 Δεκεμβρίου 2003 απόφασή της.

484 Ως προς την επιχειρηματολογία αυτή, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι δεν υπάρχει λόγος να διατάξει, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Κανονισμού Διαδικασίας, την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο, το οποίο διαθέτει διακριτική ευχέρεια στον τομέα αυτό, δεν υποχρεούται να δεχθεί αίτηση επαναλήψεως παρά μόνον εφόσον ο ενδιαφερόμενος στηρίζεται σε πραγματικά περιστατικά δυνάμενα να ασκήσουν αποφασιστική επιρροή στην επίλυση της διαφοράς, τα οποία δεν μπόρεσε να επικαλεσθεί πριν από το πέρας της προφορικής διαδικασίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-199/92 P, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψεις 127 και 128). Εν προκειμένω, ναι μεν η UCAR δεν μπόρεσε να επικαλεστεί, κατά την προφορική διαδικασία της 3ης Ιουλίου 2003, την ως άνω απόφαση της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 2003, η απόφαση αυτή δεν ασκεί όμως επιρροή στο παρόν πλαίσιο. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την παρατεθείσα στη σκέψη 370 νομολογία, η Επιτροπή ουδόλως υποχρεούται να λάβει υπόψη της, κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, την ελλειμματική οικονομική κατάσταση της οικείας επιχειρήσεως, και μάλιστα ανεξαρτήτως από το γεγονός ότι ενδέχεται να λάβει υπόψη της την κατάσταση αυτή υπό τις ειδικές περιστάσεις μιας συγκεκριμένης υποθέσεως.

485 Κατά συνέπεια, η αίτηση επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

486 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα

του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα δικαστικά έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων.

487 Εν προκειμένω, στις υποθέσεις Τ-239/01 και Τ-246/01, δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν κατά μεγάλο μέρος, κατόπιν δίκαιης εκτιμήσεως των περιστάσεων της υποθέσεως, η SGL πρέπει να φέρει επτά όγδοα των δικαστικών της εξόδων και επτά όγδοα των εξόδων της Επιτροπής και η τελευταία θα φέρει το ένα όγδοο των δικών της εξόδων και το ένα όγδοο των εξόδων της SGL, ενώ η UCAR θα φέρει τέσσερα πέμπτα των δικών της εξόδων και τέσσερα πέμπτα των εξόδων της Επιτροπής και η τελευταία θα φέρει το ένα πέμπτο των δικών της εξόδων και το ένα πέμπτο των εξόδων της UCAR.

488 Δεδομένου ότι στις υποθέσεις Τ-245/01 και Τ-252/01 οι προσφεύγουσες δικαιώθηκαν κατά ένα όχι αμελητέο μέρος, κατόπιν δίκαιης εκτιμήσεως των περιστάσεων της υποθέσεως, η SDK και η C/G θα φέρουν τα τρία πέμπτα των δικών τους δικαστικών εξόδων και τα τρία πέμπτα των εξόδων της Επιτροπής, ενώ η τελευταία θα φέρει τα δύο πέμπτα των δικών της εξόδων και τα δύο πέμπτα των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγουσες.

489 Επειδή στις υποθέσεις Τ-236/01, Τ-244/01 και Τ-251/01 οι διάδικοι ηττήθηκαν και δικαιώθηκαν κατά ίσα μέρη, κατόπιν δίκαιης εκτιμήσεως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Tokai, η Nippon και η SEC θα φέρουν το ήμισυ των δικαστικών τους εξόδων και το ήμισυ των εξόδων της Επιτροπής και η τελευταία θα φέρει το ήμισυ των δικαστικών της εξόδων και το ήμισυ των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγουσες.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Στην υπόθεση Τ-236/01, Tokai Carbon κατά Επιτροπής:**

— **ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2002/271 στα 12 276 000 ευρώ·**

— **απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·**

— **κάθε διάδικος θα φέρει το ήμισυ των δικαστικών του εξόδων και το ήμισυ των εξόδων του αντιδίκου.**

2) **Στην υπόθεση Τ-239/01, SGL Carbon κατά Επιτροπής:**

— **ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2002/271 στα 69 114 000 ευρώ·**

— απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·

— η προσφεύγουσα θα φέρει τα επτά όγδοα των δικαστικών της εξόδων και τα επτά όγδοα των εξόδων της Επιτροπής και η τελευταία θα φέρει το ένα όγδοο των δικών της εξόδων και το ένα όγδοο των εξόδων της προσφεύγουσας.

3) Στην υπόθεση Τ-244/01, Nippon Carbon κατά Επιτροπής:

— ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2002/271 στα 6 274 000 ευρώ·

— απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·

— κάθε διάδικος θα φέρει το ήμισυ των δικαστικών του εξόδων και το ήμισυ των εξόδων του αντιδίκου.

4) Στην υπόθεση Τ-245/01, Showa Denko κατά Επιτροπής:

— ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2002/271 στα 10 440 000 ευρώ·

— απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·

— η προσφεύγουσα θα φέρει τα τρία πέμπτα των δικών της δικαστικών εξόδων και τα τρία πέμπτα των εξόδων της Επιτροπής, ενώ η τελευταία θα φέρει τα δύο πέμπτα των δικών της εξόδων και τα δύο πέμπτα των εξόδων της προσφεύγουσας.

5) Στην υπόθεση T-246/01, GrafTech International, πρώην UCAR International, κατά Επιτροπής:

— ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2002/271 στα 42 050 000 ευρώ·

— απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·

— η προσφεύγουσα θα φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικών της δικαστικών εξόδων και τα τέσσερα πέμπτα των εξόδων της Επιτροπής, ενώ η τελευταία θα φέρει το ένα πέμπτο των δικών της εξόδων και το ένα πέμπτο των εξόδων της προσφεύγουσας.

6) Στην υπόθεση T-251/01, SEC Corporation κατά Επιτροπής:

— ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2002/271 στα 6 138 000 ευρώ·

— **απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·**

— **κάθε διάδικος θα φέρει το ήμισυ των δικαστικών του εξόδων και το ήμισυ των εξόδων του αντιδίκου.**

7) **Στην υπόθεση** Τ-252/01, The Carbide/Graphite Group **κατά Επιτροπής:**

— **ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως** 2002/271 **στα** 6 480 000 **ευρώ·**

— **απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·**

— **η προσφεύγουσα θα φέρει τα τρία πέμπτα των δικών της δικαστικών εξόδων και τα τρία πέμπτα των εξόδων της Επιτροπής, ενώ η τελευταία θα φέρει τα δύο πέμπτα των δικών της εξόδων και τα δύο πέμπτα των εξόδων της προσφεύγουσας.**

Forwood Pirrung Meij

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 29 Απριλίου 2004.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung J. Pirrung

Πίνακας περιεχομένων

Ιστορικό της διαφοράς και διαδικασία ..... II - 1202

Αιτήματα των διαδίκων ..... II - 1209

Σκεπτικό ..... II - 1213

Α — Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της ή ορισμένων διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών ..... II - 1213

1. Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της ..... II - 1213

α) Υπόθεση Τ-239/01 ..... II - 1214

Επί της αρνήσεως πλήρους προσβάσεως στη δικογραφία ..... II - 1214

Επί του μη οριστικού χαρακτήρα της ανακοινώσεως των αιτιάσεων II - 1216

Επί της παράνομης εκθέσεως του συμβούλου ακροάσεων ..... II - 1217

β) Υπόθεση Τ-246/01 ..... II - 1219

2. Επί των αιτημάτων περί μερικής ακυρώσεως του άρθρου 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως και ορισμένων διαπιστώσεων πραγματικών περιστατικών που περιλαμβάνονται σ' αυτή ..... II - 1219

α) Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται, στην υπόθεση Τ-239/01, από εσφαλμένη διαπίστωση σχετική με την εφαρμογή κεντρικού συστήματος εποπτείας ..... II - 1219

β) Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται, στην υπόθεση Τ-236/01, από εσφαλμένη διαπίστωση της παγκόσμιας κλίμακας της συμπράξεως ..... II - 1221

γ) Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται, στην υπόθεση Τ-239/01, από το ότι εκτιμήθηκε εσφαλμένα η διάρκεια της παραβάσεως ... II - 1222

δ) Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται, στην υπόθεση Τ-244/01, από παράβαση ουσιωδών τύπων, λόγω της ελλείψεως επαρκών αποδεικτικών στοιχείων ως προς τη συμμετοχή της Nippon στην παράβαση από τον Μάιο του 1992 έως τον Μάρτιο του 1993, και από την επ' αυτού έλλειψη αιτιολογίας ..... II - 1226

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1226

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1231

Β — Επί των αιτημάτων που αφορούν την ακύρωση του άρθρου 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως ή τη μείωση των επιβληθέντων προστίμων . II - 1238

1. Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από παραβίαση της αρχής της μη σωρεύσεως των κυρώσεων και της υποχρεώσεως της Επιτροπής να λάβει υπόψη τις προηγουμένως επιβληθείσες κυρώσεις καθώς και από έλλειψη αιτιολογίας επ' αυτού ..... II - 1238

α) Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1238

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1241

2. Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από παράβαση των κατευθυντήριων γραμμών, από τον παράνομο χαρακτήρα τους και από έλλειψη αιτιολογίας επ' αυτού ..... II - 1249

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις επί του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται τα επιβληθέντα στις προσφεύγουσες πρόστιμα ..... II - 1249

β) Επί των αρχικών ποσών που ελήφθησαν υπόψη στην προσβαλλόμενη απόφαση σε συνάρτηση με τη βαρύτητα της παραβάσεως .. II - 1253

Περίληψη της προσβαλλομένης αποφάσεως ..... II - 1253

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1255

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1260

— Επί της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό του κύκλου εργασιών που έπρεπε να ληφθεί υπόψη II - 1260

— Επί του κύκλου εργασιών που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή για τον καθορισμό του αρχικού ποσού ..... II - 1262

— Επί της πραγματικής επιρροής της συμπράξεως στις αυξήσεις των τιμών και στα μερίδια της αγοράς ορισμένων μελών της συμπράξεως ..... II - 1265

— Επί της ταξινομήσεως των μερών της συμπράξεως σε τρεις κατηγορίες και επί του καθορισμού των αντίστοιχων αρχικών ποσών ..... II - 1269

— Επί του «αποτρεπτικού συντελεστή» που εφαρμόστηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 1276

— Επί της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως ..... II - 1280

γ) Επί των αρχικών ποσών που ελήφθησαν υπόψη με την προσβαλλόμενη απόφαση σε συνάρτηση με τη διάρκεια της παραβάσεως . II - 1281

Περίληψη της αποφάσεως ..... II - 1281

Υπόθεση Τ-239/01 ..... II - 1282

Υπόθεση Τ-246/01 ..... II - 1284

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1284

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1286

δ) Επί των επιβαρυντικών περιστάσεων ..... II - 1292

Περίληψη της προσβαλλομένης αποφάσεως ..... II - 1292

Υποθέσεις Τ-244/01 και Τ-251/01 ..... II - 1293

Υποθέσεις Τ-239/01 και Τ-246/01 ..... II - 1295

ε) Επί των ελαφρυντικών περιστάσεων ..... II - 1301

Περίληψη της αποφάσεως ..... II - 1301

Υποθέσεις Τ-236/01, Τ-239/01, Τ-244/01, Τ-246/01, Τ-251/01 και Τ-252/01 ..... II - 1301

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1301

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1304

στ) Επί του ανώτατου ορίου των προστίμων και επί της ικανότητας ορισμένων προσφευγουσών να επωμισθούν το βάρος ενός προστίμου κατά την έννοια του σημείου 5 των κατευθυντήριων γραμμών ..... II - 1310

Υποθέσεις Τ-239/01 και Τ-245/01 ..... II - 1310

Υποθέσεις Τ-239/01, Τ-246/01, Τ-251/01 και Τ-252/01 ..... II - 1313

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1313

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1315

3. Επί των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από τη μη εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ..... II - 1319

α) Υπόθεση Τ-239/01 ..... II - 1320

Περίληψη της υποθέσεως ..... II - 1320

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1321

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1324

β) Υπόθεση Τ-246/01 ..... II - 1333

Περίληψη της υποθέσεως ..... II - 1333

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1333

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1335

γ) Υπόθεση Τ-252/01 ..... II - 1339

Περίληψη της υποθέσεως ..... II - 1339

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1340

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1342

Γ — Επί των αιτημάτων που διατυπώθηκαν στις υποθέσεις Τ-239/01 και Τ-246/01 και αποβλέπουν στην ακύρωση του άρθρου 4 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθώς και των εγγράφων του Ιουλίου και του Αυγούστου ..... II - 1345

1. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1345

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 1348

Επί της επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας ..... II - 1352

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 1353